

Badanie opinii mieszkańców Małopolski 2019

8. edycja

Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Departament
Zrównoważonego Rozwoju

Badanie opinii mieszkańców Małopolski 2019 8. edycja

**Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego**

**Departament
Zrównoważonego Rozwoju**

Pełen tytuł opracowania	Badanie opinii mieszkańców Małopolski na temat istotnych dla rozwoju województwa obszarów działań samorządu wojewódzkiego – edycja 8.
Autor opracowania	Barbara Surmacz
Współpraca przy tworzeniu kwestionariusza do badania	Marcin Guzik, Andrzej Binda, Rafał Poniewski, Jeremiasz Salamon, Bożena Pietras-Goc
Realizacja badania techniką CATI (wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny)	Biostat Research and Development Sp. z o.o. oraz Biostat Sp. z o.o. ul. Kowalczyka 17, 44-206 Rybnik
Wydawca:	Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego Departament Zrównoważonego Rozwoju Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków tel. (+48) 12 29 90 900, fax (+48) 12 29 926

Opracowanie w wersji elektronicznej dostępne na stronie www.obserwatorium.malopolska.pl

Skład publikacji:	Pracownia C&C
Projekt okładki:	Pracownia C&C
Egzemplarz bezpłatny	Przy publikowaniu danych z publikacji prosimy o podawanie źródła

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Spis treści

Wstęp.....	4
Małopolanie uczestniczący w badaniu	7
Jakość życia Małopolan w miejscu zamieszkania	12
Sytuacja na małopolskim rynku pracy.....	14
Kapitał społeczny w Małopolsce	27
Oczekiwania Małopolan wobec samorządu województwa małopolskiego	52
Delokalizacja małopolskiej administracji publicznej.....	64
Parki krajobrazowe województwa małopolskiego – świadomość przyrodnicza Małopolan	70
Kultura w Małopolsce – uczestnictwo i zaspokajanie potrzeb.....	101
Wnioski z badania	134
Metoda zbierania informacji.....	137
Spis rycin	142
Spis map	143
Spis tabel.....	145
Spis wykresów	146

Wstęp

Cel i zakres badania

Celem głównym ósmej edycji badania opinii mieszkańców Małopolski było pozyskanie informacji na temat postrzegania działań, inicjatyw i przedsięwzięć podejmowanych przez samorząd województwa małopolskiego oraz jedną z jego jednostek organizacyjnych – Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego.

Uzyskane wyniki posłużą **ocenę prowadzonych polityk publicznych** oraz będą przydatne w **identyfikacji punktowych obszarów interwencji** polityki regionalnej. W tegorocznej edycji badania uwagę skupiono w szczególności na takich zagadnieniach jak: jakość życia, rynek pracy, kapitał społeczny, wyzwania strategiczne samorządu województwa, zaspokajanie potrzeb w obszarze kultury oraz świadomość przyrodnicza mieszkańców.

Rycina 1. Przykładowe aspekty objęte badaniem opinii mieszkańców w 2019 r.

W 2019 roku zapytaliśmy Małopolan między innymi o...

problemy w miejscu zamieszkania

sytuację na rynku pracy

aktywność społeczną

zaufanie do innych ludzi

oczekiwania wobec władz regionalnych

uczestnictwo w kulturze

znajomość małopolskich
parków krajobrazowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Jednokrotne badanie tego typu pozwala uzyskać wynik, którego interpretacja może być utrudniona ze względu na brak odniesienia zarówno do innych regionów, jak i do szeregu wyników w czasie. W związku z tym, że prawdziwa wartość uzyskiwanych wyników badania opinii publicznej wzrasta z czasem, samorząd województwa prowadzi badania tego rodzaju **cyklicznie począwszy od 2012 r.**

Część pytań zadawanych mieszkańcom województwa małopolskiego jest co jakiś czas powtarzana, co znajduje z reguły odzwierciedlenie w analizie porównawczej do wyników badań z poprzednich edycji. Pojawiają się też pytania okazjonalne, związane z realizacją przez samorząd województwa konkretnych inicjatyw i przedsięwzięć bądź też z pojawieniem się specyficznych wyzwań i problemów regionalnych.

Jednym z celów szczegółowych niniejszego badania jest przedstawienie **zróżnicowania opinii mieszkańców Małopolski w podziale na poszczególne podregiony województwa** (tj. poziom NUTS-3¹). Przeprowadzona analiza stanowi dzięki temu istotną wskazówkę do określenia kluczowych wyzwań stojących przed polityką rozwoju w przekroju terytorialnym.

W obecnej edycji badania opinii **mieszkańcy Małopolski odpowiadali na 25 pytań**, obejmujących szeroki zakres zagadnień i problemów, tj.:

- identyfikacja głównych problemów w miejscu zamieszkania wpływających na jakość życia;
- ocena możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy w regionie małopolskim i poza nim;
- poziom zaangażowania na rzecz społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych;
- poziom zaufania do innych członków społeczności regionalnej;
- główne oczekiwania względem polityki władz samorządu województwa;
- stosunek do delokalizacji urzędów regionalnej administracji publicznej;
- znajomość małopolskich parków krajobrazowych oraz stosunek do ochrony przyrody i krajobrazu;
- uczestnictwo i zaspokajanie potrzeb w obszarze kultury.

Próba badawcza²

W ramach badania opinii, podobnie jak w latach ubiegłych, przeprowadzono z mieszkańcami województwa małopolskiego łącznie **3002 wywiadów telefonicznych wspomaganych komputerowo** – technika badawcza CATI (n = 3000).

Zasięg przestrzenny badania opinii objął teren całego województwa małopolskiego, z uwzględnieniem wszystkich 6 małopolskich podregionów, zgodnie z delimitacją przyjętą przez Główny Urząd Statystyczny (GUS), tj.:

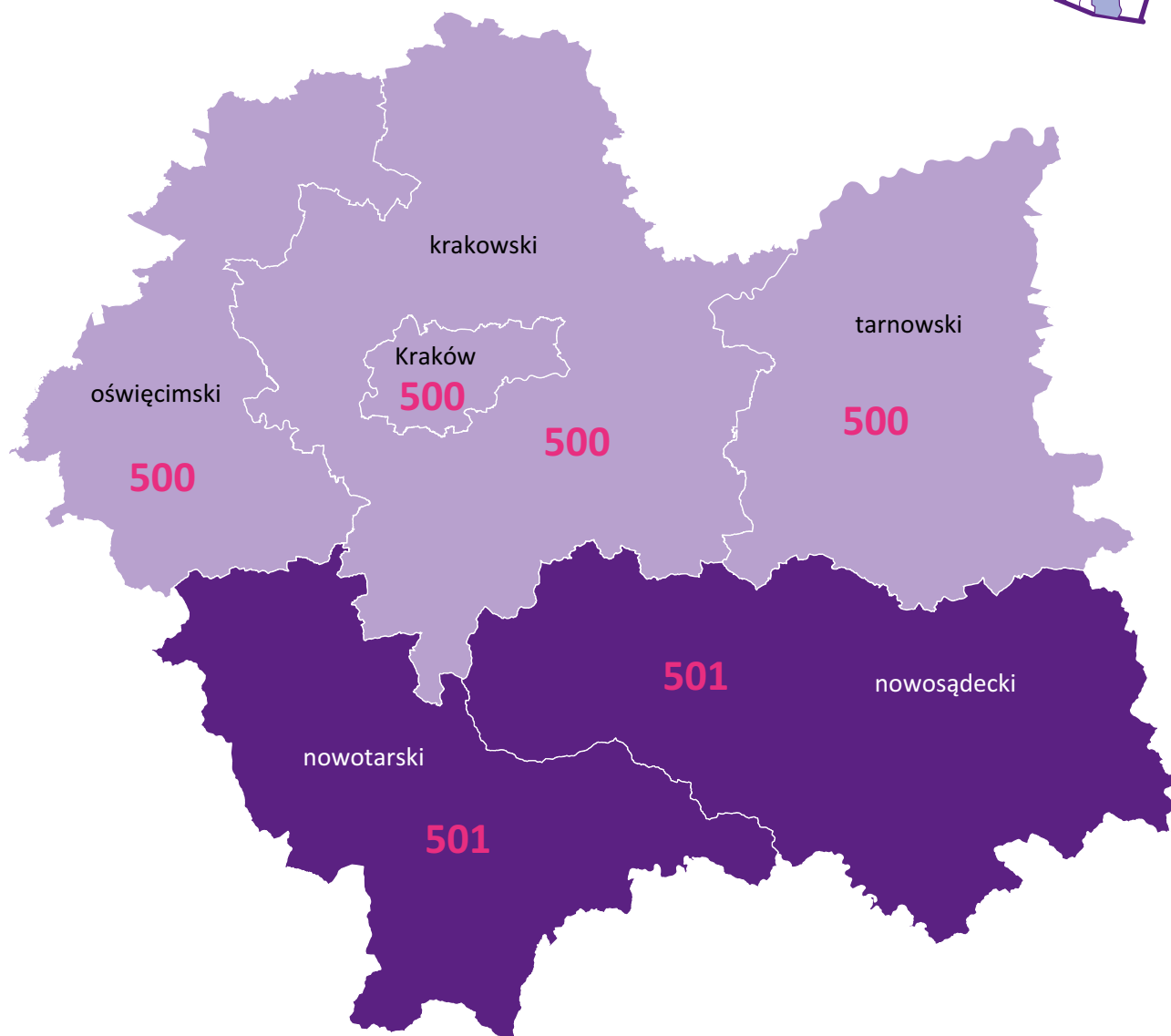
- podregion **miasto Kraków**;
- podregion **krakowski** (powiaty: bocheński, krakowski, miechowski, myślenicki, proszowicki, wielicki);
- podregion **nowosądecki** (powiaty: gorlicki, limanowski, nowosądecki, miasto Nowy Sącz);
- podregion **nowotarski** (powiaty: nowotarski, suski, tatrzański);
- podregion **oświęcimski** (powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski, wadowicki);
- podregion **tarnowski** (powiaty: brzeski, dąbrowski, tarnowski, miasto Tarnów).

W każdym z wymienionych powyżej obszarów terytorialnych wielkość próby badawczej wyniosła co najmniej 500 respondentów. Dobór próby badawczej został dokonany na podstawie zarówno operatu telefonów stacjonarnych (25%), jak i telefonów komórkowych (75%) i miał charakter doboru losowego warstwowego nieproporcjonalnego.

¹ Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych zgodnie z wytycznymi Eurostatu.

² Więcej na temat metody zbierania informacji oraz próby objętej badaniem podano w rozdziale „Metoda zbierania informacji”.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

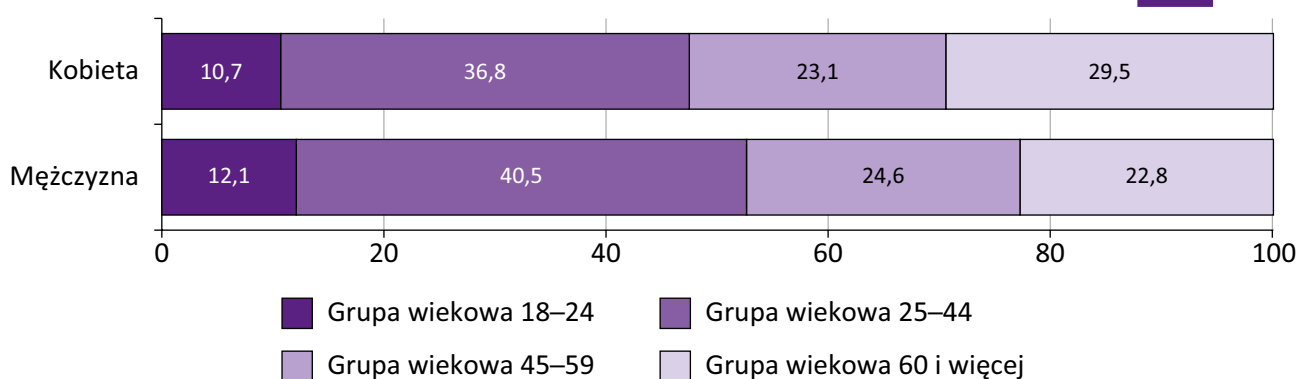
1. Dane na niektórych wykresach kołowych oraz skumulowanych mogą nie sumować się do 100,0% i odbiegać od tej wartości o 0,1 in plus bądź in minus, z uwagi na fakt zaokrąglania wszystkich danych zawartych w opracowaniu do jednego miejsca po przecinku, podczas gdy dane wykorzystywane do obliczeń charakteryzowały się niekiedy kilkoma miejscami po przecinku.
2. Dane na wykresach słupkowych nie sumują się do 100,0% z uwagi na fakt, że dotyczyły one pytań wielokrotnego wyboru (tj. respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź).

Małopolanie uczestniczący w badaniu

W ramach tegorocznej edycji „Badania opinii mieszkańców Małopolski na temat istotnych dla rozwoju województwa obszarów działań samorządu wojewódzkiego” wzięło udział łącznie 3002 respondentów powyżej 18. roku życia. Nieznacznie większy odsetek ankietowanych stanowiły przy tym kobiety – 52,0% w porównaniu do mężczyzn – 48,0%.

W przekroju wiekowym respondentów najliczniejszą grupę stanowili Małopolanie pomiędzy 25 a 44 rokiem życia (tj. 38,6%). Reprezentanci najstarszej grupy wiekowej, tj. osób powyżej 60. roku życia stanowili 26,2% ogółu, a osób z przedziału 45–59 lat – 23,8%. Najmniejszy odsetek ankietowanych odnotowano natomiast w przypadku mieszkańców Małopolski z najmłodszej grupy wiekowej (tj. 18–24 lata) – 11,4% ogółu.

Wykres 1. Wiek respondentów w przekroju na płeć (%)

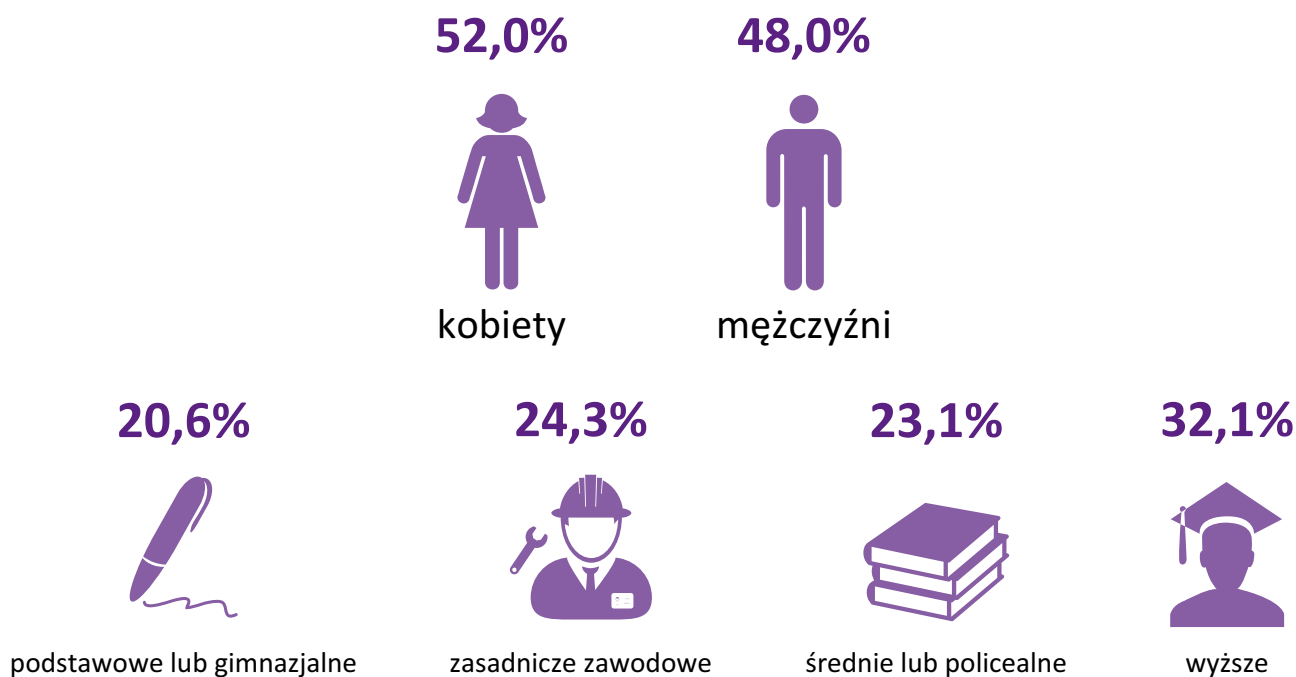
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A jak przedstawia się sytuacja, jeśli chodzi o poziom wykształcenia Małopolan biorących udział w badaniu? Niemal 1/3 respondentów posiadała wykształcenie wyższe (tj. 32,1%). W dalszej kolejności uplasowały się osoby deklarujące wykształcenie zasadnicze zawodowe – 24,3% oraz średnie lub policealne – 23,1%. Najmniejszą aktywnością pod względem uczestnictwa w badaniu odznaczali się natomiast Małopolanie posiadający wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne – tj. 20,6%.

Ponad połowa badanych respondentów (tj. 55,3%) wskazała, że pracuje w ramach pracy najemnej. Spory odsetek Małopolan (tj. 19,4%) zadeklarował, że jest na emeryturze i nie pracuje. Na trzecim miejscu z wynikiem 10,1% uplasowali się ankietowani prowadzący własną działalność gospodarczą. Pozostałym grupom respondentów nie udało się przekroczyć w tym względzie wartości 5,0%.

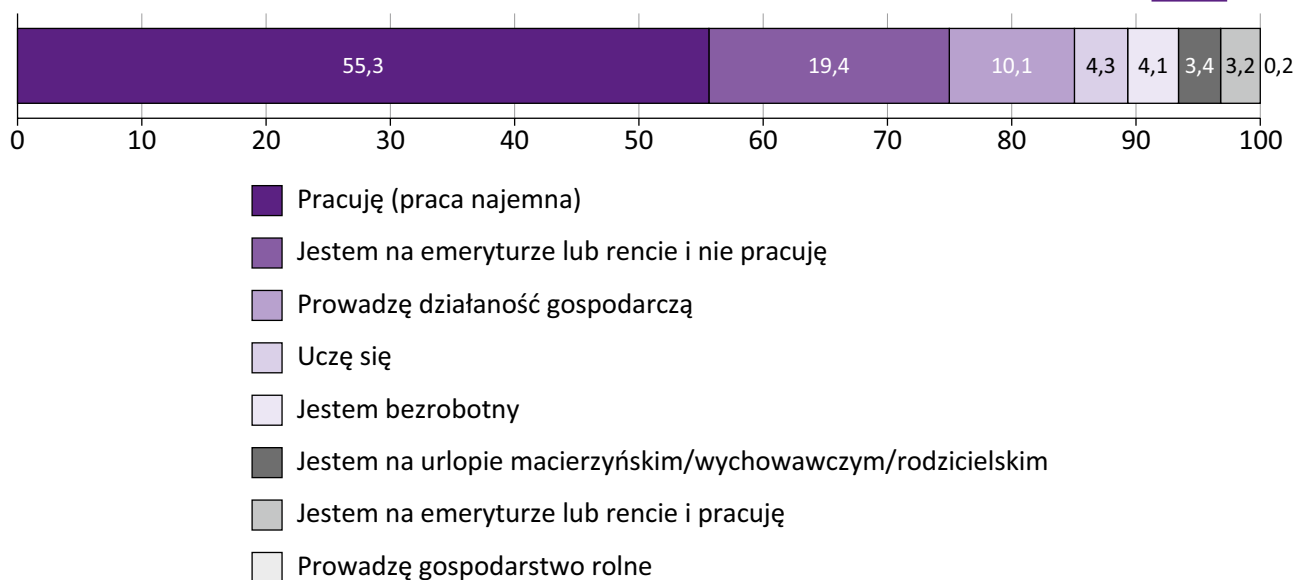
Ciekawych danych na temat charakterystyki respondentów dostarcza analiza poziomu wykształcenia poszczególnych grup zawodowych biorących udział w badaniu. Wśród osób bezrobotnych dominują osoby deklarujące wykształcenie średnie lub policealne – 35,8% oraz wykształcenie wyższe – 26,0%. Do grona uczących się zaliczają się nieliczne osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe – zaledwie 2,3% oraz wykształcenie najniższe (tj. podstawowe lub gimnazjalne) – 14,0%.

Rycina 2. Płeć i wykształcenie Małopolan biorących udział w badaniu (%)

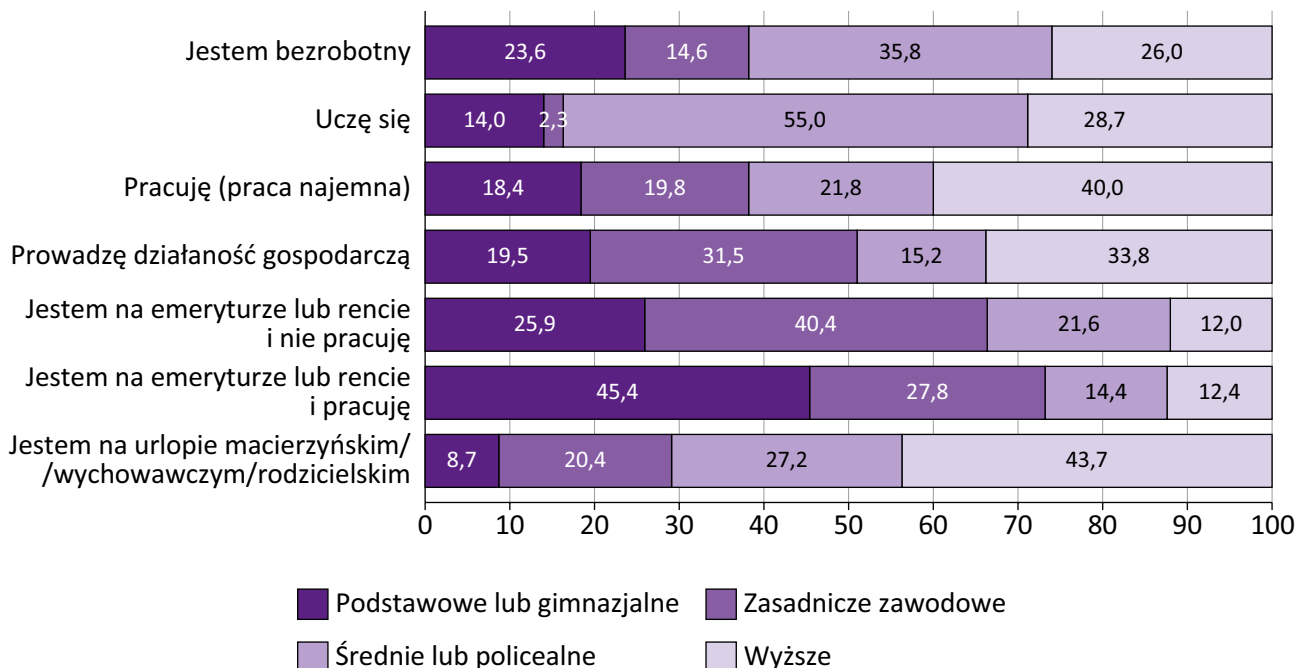
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 2. Status zawodowy badanych respondentów (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 3. Status zawodowy badanych respondentów w przekroju na poziom wykształcenia (%)

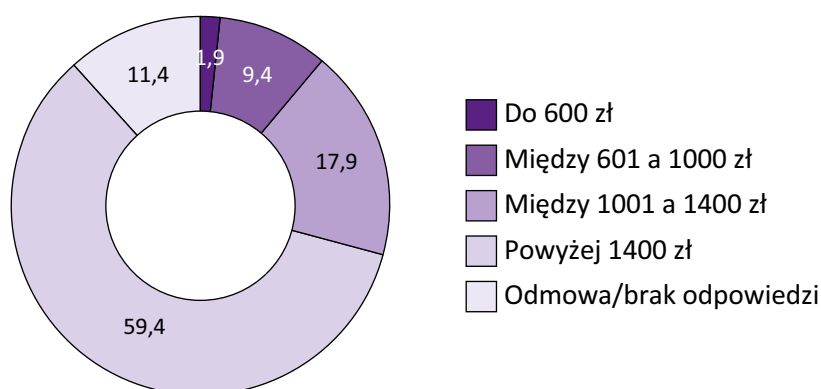

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Analizując strukturę respondentów w podziale na osiągnięty przez nich średni miesięczny dochód netto z ostatnich 3 miesięcy w przeliczeniu na 1 osobę w gospodarstwie domowym, najliczniejszą grupą okazały się osoby osiągające dochód najwyższy (tj. powyżej 1400 zł) – niemal 60,0% ogółu. W dalszej kolejności znaleźli się ankietowani deklarujący dochód z przedziału 1001–1400 zł (17,9%) oraz 601–1001 zł (9,4%). Małopolanie osiągający dochód najniższy (tj. poniżej 600 zł) stanowili odsetek marginalny, tj. zaledwie 1,9%.

Wykres 4.

Średni miesięczny dochód netto z ostatnich 3 miesięcy w przeliczeniu na 1 osobę w gospodarstwie domowym respondentów (%)

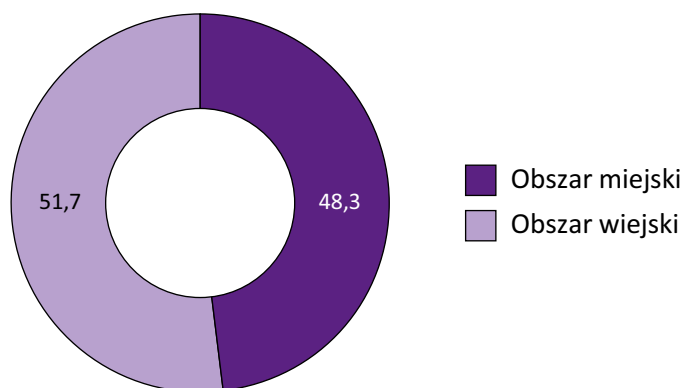

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Biorąc pod uwagę obszar zamieszkania respondentów, nieznacznie większy odsetek stanowili Małopolanie zamieszkujący tereny wiejskie (tj. 51,7%) w porównaniu do Małopolan z terenów miejskich (tj. 48,3%).

Wykres 5. Obszar zamieszkania badanych respondentów (miasto/wieś) (%)

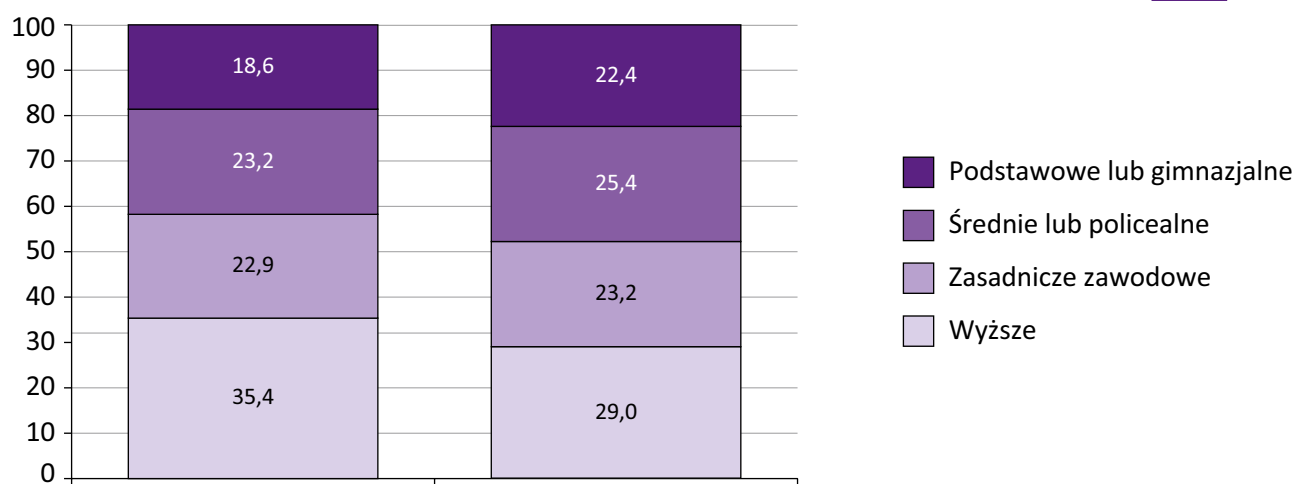

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A jak przedstawia się poziom wykształcenia badanych Małopolan zamieszkujących obszary miejskie oraz obszary wiejskie? Okazuje się, że wykształcenie wyższe częściej deklarowali mieszkańcy miast – 35,4% względem mieszkańców wsi – 29,0%. Na terenach miejskich mieszkało też mniej osób najślabiej wykształconych (tj. respondentów z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym) – 18,6% w porównaniu do ankietowanych z obszarów wiejskich – 22,4%.

Wykres 6. Obszar zamieszkania badanych respondentów w przekroju na poziom wykształcenia (%)

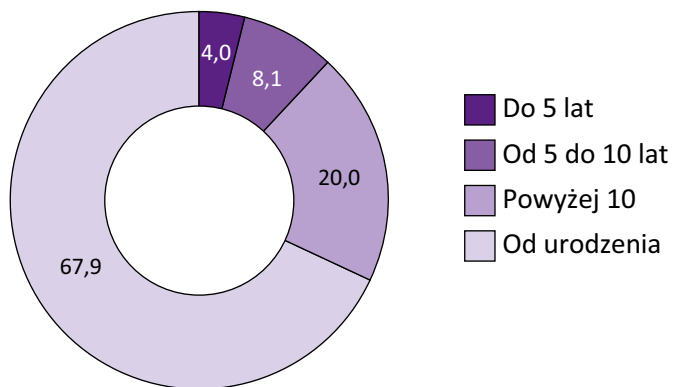

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

W przekroju na okres zamieszkania badanych mieszkańców na terenie województwa małopolskiego, najbardziej liczną grupę stanowili Małopolanie związani z regionem od urodzenia – aż 67,9%. Na drugiej pozycji uplasowały się osoby mieszkające w województwie małopolskim powyżej 10 lat – tj. dokładnie 1/5 respondentów. Najmniejszą aktywnością z zakresu uczestnictwa w badaniu odznaczali się natomiast Małopolanie mieszkający na terenie regionu najkrócej (tj. do 5 lat) – zaledwie 4,0% ogółu.

Wykres 7. Okres zamieszkania badanych respondentów na terenie Małopolski (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Jakość życia Małopolan w miejscu zamieszkania

Jak wynika z cyklicznych badań prowadzonych przez Centrum Badania Opinii Społecznej, większość Polaków jest zadowolonych ze swojego miejsca zamieszkania – w 2019 r. odpowiedź pozytywną w tej kwestii (tj. zadowolony/a) wskazało aż 83,0% respondentów w skali kraju.

Analizując wyniki poprzednich edycji badania opinii mieszkańców województwa małopolskiego z zakresu jakości życia w miejscu zamieszkania, warto podkreślić, że ocena Małopolan w tym względzie ulegała sukcesywnej poprawie w okresie 2012–2018 i w ostatnich latach oscylowała również w granicach 80,0% wskazań pozytywnych.

Małopolanie stosunkowo dobrze oceniają miejsce swojego zamieszkania, nie oznacza to jednak, że nie dostrzegają wokół żadnych problemów, których rozwiązanie przyczyniłoby się do ich jeszcze wyższej jakości życia.

Na wstępie postanowiono zapytać Małopolan, jakie główne problemy i utrudnienia dostrzegają w miejscu swojego zamieszkania bądź w najbliższej okolicy. Na jakie aspekty codziennego życia najczęściej narzekali Małopolanie? W czołowej piątce najczęściej pojawiających się sformułowań (tzw. słów-kluczy) ze strony ankietowanych znalazły się:

- „problemy z komunikacją miejską” – 600 wskazań,
- „korki” – 440 wskazań,
- „problemy z infrastrukturą drogową” – 423 wskazania,
- „smog” – 385 wskazań,
- „infrastruktura miejska” – 288 wskazań.

Z uwagi na bardzo dużą liczbę różnorodnych wskazań ze strony ankietowanych, w trakcie analizy zastosowano agregację sformułowań oraz przypisanie ich do szerszych obszarów problemowych. W wyniku tego zabiegu otrzymano dziesięć kluczowych kategorii, które stanowią według mieszkańców województwa małopolskiego główne problemy i utrudnienia występujące w miejscu ich zamieszkania bądź w najbliższej okolicy.

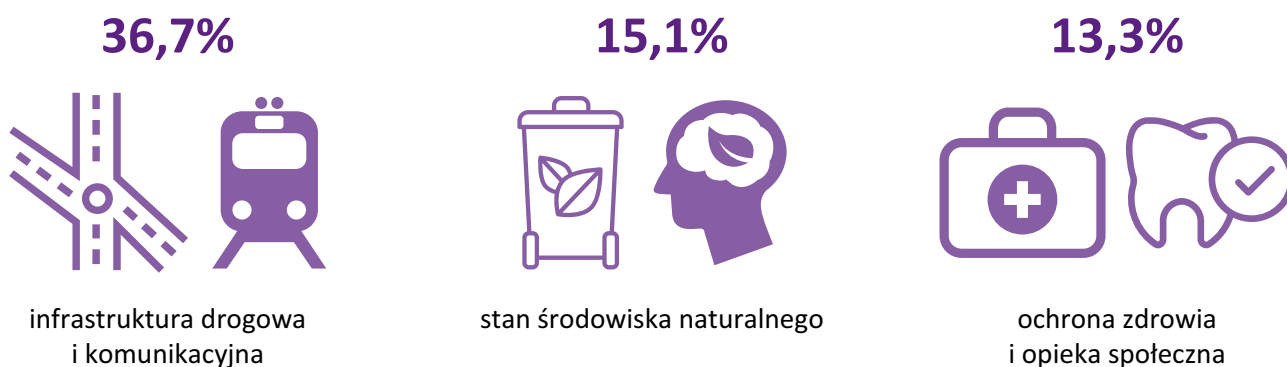
Analizując odpowiedzi Małopolan w przekroju na poszczególne kategorie problemowe, **zdecydowanie największy odsetek wskazań dotyczył utrudnień związanych z infrastrukturą drogową i komunikacyjną (tj. 36,7% ogółu)**. W obrębie danego obszaru najczęściej pojawiały się aspekty takie jak: problemy z komunikacją miejską, korki, problemy z infrastrukturą drogową, problemy z miejscami parkingowymi, brak ścieżek rowerowych, budowa obwodnicy etc.

Na drugiej pozycji, z wynikiem niemal o połowę niższym, znalazła się szeroko rozumiana infrastruktura techniczna oraz miejska/gminna (tj. 15,1%). W tym przypadku respondenci najczęściej narzekali na kwestie związane z infrastrukturą miejską, remontami, słabo zaopatrzonymi punktami usługowymi lub ich brakiem, problemami z kanalizacją oraz brakiem dostatecznego oświetlenia ulicy nocą.

W czołowej trójce obszarów najbardziej problemowych w opinii mieszkańców znalazła się także kwestia stanu środowiska naturalnego – 13,3% wskazań. Najbardziej uciążliwe aspekty środowiskowe w opinii Małopolan to: smog, zanieczyszczenie środowiska, hałas, małe zainteresowanie ekologią ze strony społeczeństwa oraz niska świadomość mieszkańców na temat wpływu palenia śmieciami lub niskiej jakości węglem na jakość powietrza.

Rycina 3

Czołowa trójka obszarów problemowych dostrzeganych przez Małopolan w ich miejscu zamieszkania lub w najbliższej okolicy (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 8.

Jakie główne problemy i utrudnienia dostrzegają Małopolanie w swoim miejscu zamieszkania lub w najbliższej okolicy? (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Pozostałe obszary problemowe nie przekroczyły 10,0% wskazań. Wśród nich stosunkowo dużo odpowiedzi dotyczyło rynku pracy i wynagrodzeń (6,8%) – m.in. bezrobocie, niskie zarobki, brak możliwości rozwoju zawodowego etc. oraz turystyki, rekreacji i przestrzeni dla czasu wolnego (6,7%) – m.in. mało miejsc do spędzania czasu wolnego, brak atrakcji turystycznych, brak atrakcji dla dzieci etc.

W dalszej kolejności natomiast wskazano na takie obszary problemowe jak: estetyka i promocja miasta/gminy (2,9%), jakość ochrony zdrowia i opieki społecznej (2,8%), jakość edukacji (1,8%) czy funkcjonowanie administracji publicznej (1,1%).

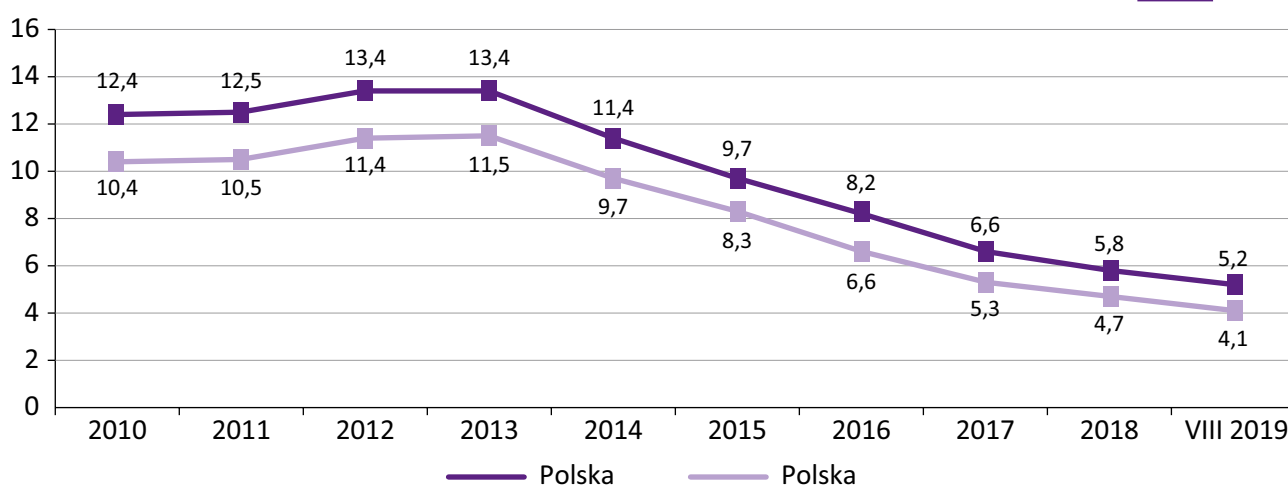
Mieszkańcy województwa małopolskiego zdecydowanie w najmniejszym stopniu dostrzegają w swoim miejscu zamieszkania i najbliższym otoczeniu problemy związane z obszarem kultury i dziedzictwa kulturowego – tj. niecały 1,0% wskazań.

Nieco niepokojący może być fakt, że **sformułowanie „nie dostrzegam problemów” padało na tle wszystkich wskazań stosunkowo rzadko**, stanowiąc jedynie nieco ponad 5,0% odpowiedzi.

Sytuacja na małopolskim rynku pracy

Jak pokazują dane statystyki publicznej, stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce od kilku lat systematycznie spada. Sytuacja ta dotyczy nie tylko skali kraju, ale również województwa małopolskiego. W porównaniu z wartością sprzed sześciu lat (tj. 11,5% w 2013 r.) wartość danego wskaźnika – według najnowszych danych – zmalała na koniec sierpnia 2019 r. aż o 7,4 p.p. (tj. 4,1% na koniec sierpnia 2019 r.). W skali Polski w analizowanym okresie zaszły w tym zakresie jeszcze bardziej widoczne zmiany, tj. w latach 2013–2019³ stopa bezrobocia rejestrowanego zmniejszyła się o 8,2 p.p.

Wykres 9. Wartość stopy bezrobocia w latach 2010–2019 w Małopolsce i w Polsce (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

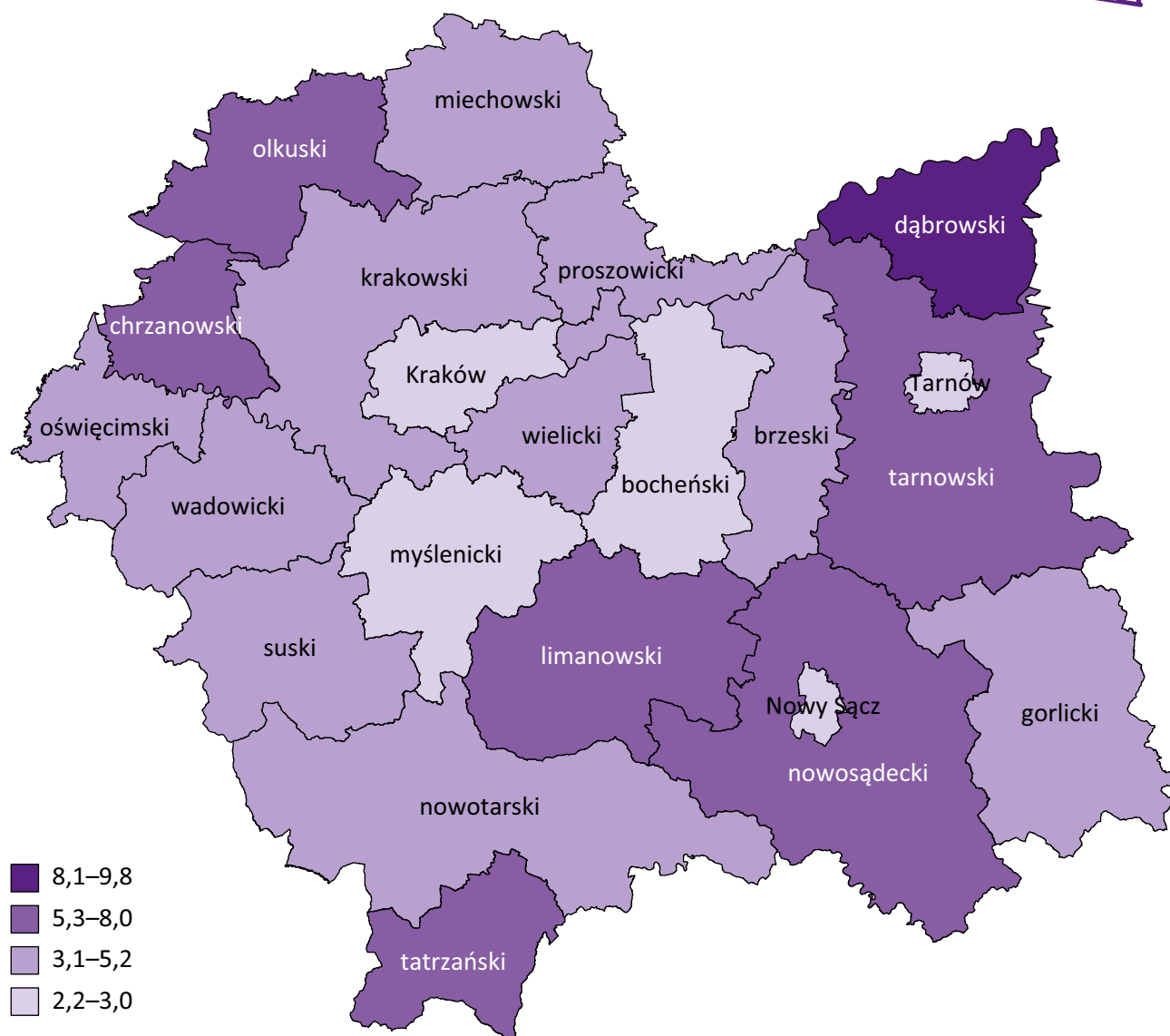
Pozytywna sytuacja pod względem wielkości stopy bezrobocia rejestrowanego przedstawia się również w przekroju na małopolskie powiaty. Na koniec sierpnia 2019 r. jedynie osiem z dwudziestu dwóch tego typu jednostek terytorialnych zlokalizowanych na obszarze Małopolski przekroczyło wartość 5,0%. Największy odsetek odnotowano w powiatach: dąbrowskim (9,8%) oraz tatrzańskim (8,0%). Trzem małopolskim powiatom udało się uzyskać wartość poniżej 3,0%, co stanowi bardzo dobry wynik zarówno na tle województwa małopolskiego, jak i całego kraju. Mowa tutaj o stolicy Małopolski – 2,2%, powiecie myślenickim – 2,4% oraz mieście Nowym Sączu – 2,7%. Tuż za czołową trójką w tym względzie ułożył się powiat bocheński, z wynikiem 3,0%. Warto podkreślić, że w przekroju na poszczególne powiaty największy spadek stopy bezrobocia rejestrowanego w okresie 2013–2019 (VIII) odnotowano w przypadku powiatów: limanowskiego i myślenickiego (tj. w obu przypadkach powyżej 11,0 p.p.).

Analizując sytuację związaną z rynkiem pracy w II kwartale 2019 r. w przekroju na obszary miejskie i wiejskie na terenie Małopolski – co ciekawe – nieco większą liczbę osób pracujących odnotowano na terenach wiejskich – tj. 730 tys. osób względem 715 tys. osób (różnica 1,0 p.p.). W skali kraju sytuacja ta przedstawia się odwrotnie, tj. liczba osób pracujących na terenie miast (tj. 9897,0 tys. osób) była większa aż o 20,0 p.p. w porównaniu do liczby pracujących na terenach wiejskich (6587,0 tys. osób).

³ Najbardziej aktualne dane za 2019 r. dotyczą sierpnia.

Mapa 2.

Stopa bezrobocia w województwie małopolskim w 2019 r. (na koniec sierpnia) w przekroju powiatowym (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Współczynnik aktywności zawodowej Małopolan wyniósł w II kwartale 2019 roku 56,2%, co stanowi wartość analogiczną do tej uzyskanej w tym samym czasie w skali kraju. W przekroju na obszary terytorialne nieco większym poziomem aktywności zawodowej odznaczały się w przypadku Małopolski osoby zamieszkałe w miastach (58,0%) aniżeli na wsi (54,6%). Podobna tendencja występuje, jeśli chodzi o wskaźnik zatrudnienia – różnica pomiędzy średnią w skali województwa małopolskiego a średnią w skali kraju w II kwartale 2019 r. wyniosła zaledwie 0,3 p.p. na korzyść Małopolski. Nieco wyższą wartością wskaźnika na terenie regionu odznaczali się przy tym mieszkańcy miast (56,3%) w porównaniu do mieszkańców wsi (53,3%).

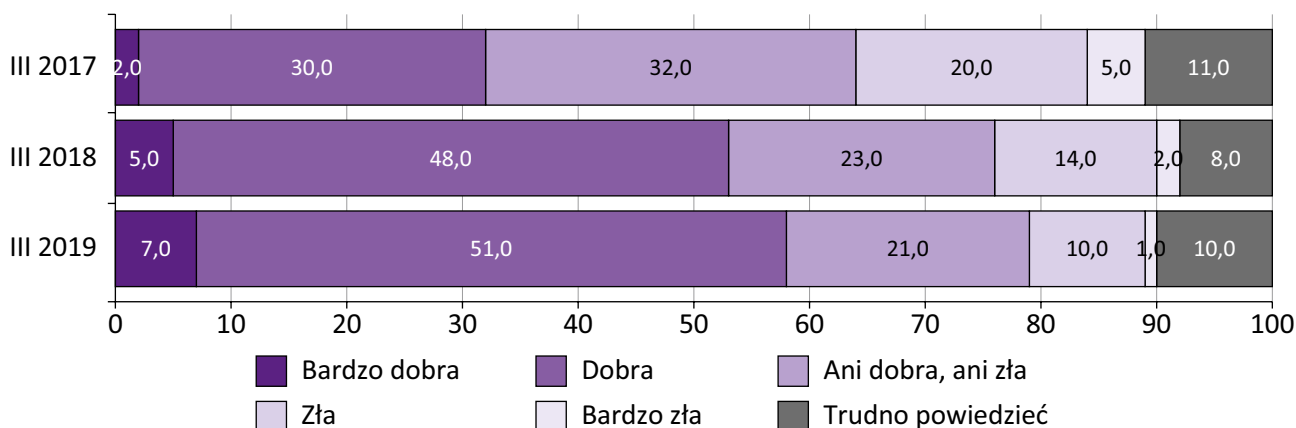
Warto podkreślić, że Centrum Badań Opinii Społecznej w marcu 2019 r. przeprowadziło wśród Polaków kolejną edycję cyklicznego sondażu na temat ich ocen oraz doświadczeń związanych z sytuacją na rynku pracy⁴. Jak wynika z prowadzonych w tym zakresie badań, odsetek pozytywnych ocen Polaków na temat ogólnej sytuacji panującej na polskim rynku pracy rośnie sukcesywnie z roku na rok. O ile bowiem łączna suma odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze” w 2017 r. wyniosła tylko 32,0%, o tyle w 2019 r. odsetek ten przekroczył już

⁴ CBOS, Komunikat z badań „Sytuacja na rynku pracy w ocenach i doświadczeniach Polaków”, nr 51/2019, wyd. CBOS, Warszawa 2019.

znacznie poziom 50,0%, co oznacza, że **ponad połowa ankietowanych mieszkańców naszego kraju postrzega optymistycznie sytuację panującą aktualnie na krajowym rynku pracy**. Co istotne, w 2019 r. odsetek wskazań dla odpowiedzi „bardzo źle” wyniósł zaledwie 1,0%, podczas gdy jeszcze pięć lat temu (tj. w 2014 r.) w ramach tego sondażu na odpowiedź tę wskazywał dokładnie co czwarty Polak.

Wykres 10.

Opinia Polaków na temat sytuacji panującej na krajowym rynku pracy przez Polaków w wybranych latach (%)

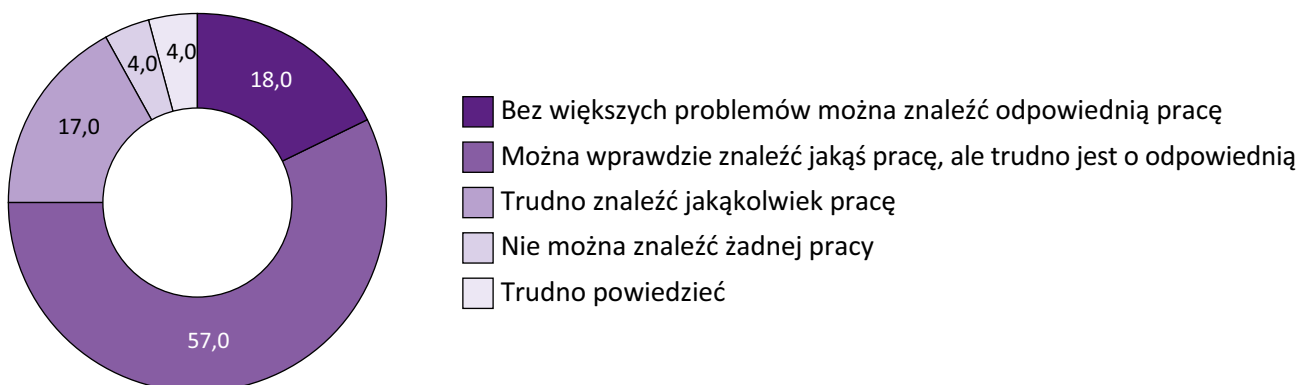

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBOS.

A jak Polacy oceniają sytuację panującą na swoich lokalnych rynkach pracy? Sytuacja w marcu 2019 r. przedstawiała się w tej kwestii najlepiej w okresie ostatnich pięciu lat, niemniej jednak w dalszym ciągu widać pewien powiew pesymizmu. **Zdecydowanie największy odsetek Polaków (tj. 57,0%) twierdzi bowiem, że można co prawda znaleźć zatrudnienie na lokalnym rynku pracy, ale trudno jest o pracę odpowiednią** (tj. dającą mieszkańcom szeroko rozumianą satysfakcję). Deklaracje odnośnie tego, że można bez problemów znaleźć odpowiednią pracę poczyniło 18,0% ankietowanych (tj. o 5,0 p.p. więcej niż rok temu). Niepokojący może być fakt, że łączny odsetek wskazań negatywnych dotyczył w dalszym ciągu ponad 1/5 badanych w skali kraju respondentów.

Wykres 11.

Opinia Polaków na temat sytuacji panującej na ich lokalnym rynku pracy (w miejscu ich zamieszkania) w trzecim kwartale 2019 r. (%)

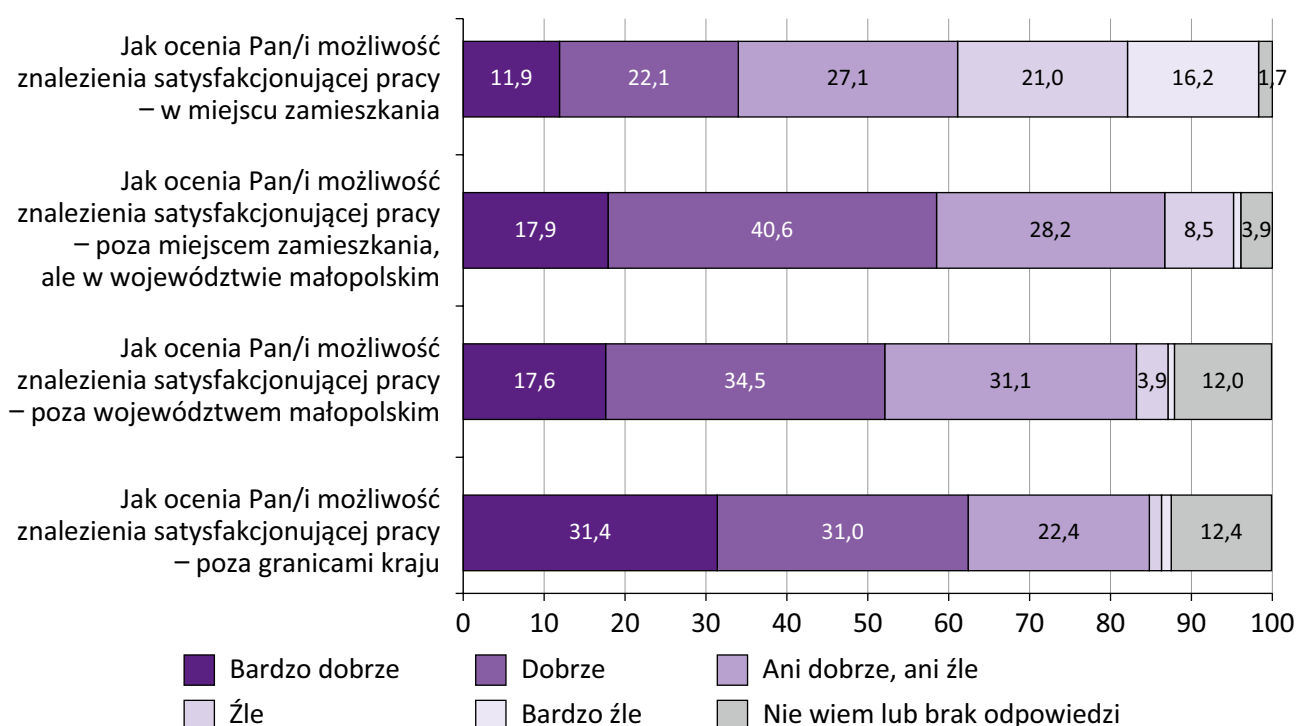
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBOS.

A jak przedstawiają się opinie mieszkańców województwa małopolskiego? Czy obiektywnie dobra sytuacja na małopolskim rynku pracy i na terenie poszczególnych jego jednostek terytorialnych przekłada się na równie pozytywne postrzeganie korzyści, jakie może zaoferować regionalny i lokalny rynek pracy w opinii samych

Małopolan? W ramach tegorocznej edycji badania opinii postanowiono dowiedzieć się, jak wygląda w oczach mieszkańców województwa małopolskiego możliwość znalezienia satysfakcjonującej pracy na terenie regionu w stosunku do możliwości oferowanych w tym względzie przez rynek krajowy i zagraniczny.

Okazuje się, że pomimo spadającej od lat stopy bezrobocia na terenie całego województwa małopolskiego i pozytywnych wskaźników związanych z zatrudnieniem, **Małopolanie w dalszym ciągu stosunkowo sceptycznie podchodzą do sytuacji na lokalnym rynku pracy, jeśli chodzi o znalezienie satysfakcjonującej pracy, upatrując jednocześnie największych szans w możliwościach rozwoju zawodowego w wyjeździe za granicę.** Mówiąc innymi słowami, oferowana praca oraz wiążące się z nią wynagrodzenie (ewentualnie możliwości rozwoju i spełnienia zawodowego) proponowane przez podmioty działające w wybranych częściach Małopolski nie do końca spełniają oczekiwania mieszkańców. Nieco lepiej sytuacja przedstawia się w odniesieniu do regionalnego i krajowego rynku pracy.

Wykres 12. Jak Małopolanie oceniają możliwość znalezienia satysfakcjonującej pracy na terenie wybranych obszarów? (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Na pytanie: „Jak ocenia Pan/i możliwość znalezienia satysfakcjonującej pracy w miejscu zamieszkania?” (tj. w obrębie swojej gminy lub powiatu) najmniej osób wskazało odpowiedź „bardzo dobrze” – tj. niespełna 12,0%. Dla porównania odpowiedź „bardzo źle” zadeklarowało 16,2% ankietowanych, tj. o 4,2 p.p. więcej. Największy odsetek odpowiedzi dotyczył stwierdzenia „ani dobrze, ani źle” (27,1%). Odpowiedź „dobrze” wskazało niemal tyle samo Małopolan co odpowiedź „źle” – tj. odpowiednio 22,1% i 21,0% wskazań.

Ocena przez Małopolan możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy z punktu widzenia regionalnego rynku pracy wygląda znacznie lepiej niż z perspektywy rynku lokalnego, jednak nadal przewija się wśród badanych mieszkańców pewna dawka sceptycyzmu. Najwięcej Małopolan na pytanie: „Jak ocenia Pan/i możliwość znalezienia satysfakcjonującej pracy poza miejscem zamieszkania, ale w województwie małopolskim?” wskazało odpowiedź dobrze – 40,6%. Na drugim miejscu uplasowało się wskazanie „ani dobrze, ani źle”, które poparło 28,2% ankietowanych. Pozytywny jest fakt, że odpowiedź „bardzo dobrze” (17,9%) przewyższa w tym przypadku w znacznym stopniu odpowiedzi „źle” (8,5%) i „bardzo źle” (0,9%).

Możliwości oferowane przez krajowy rynek pracy widziane są oczami Małopolan bardzo dobrze podobnie jak w przypadku sytuacji na regionalnym rynku pracy. Na pytanie: „Jak ocenia Pan/i możliwość znalezienia satysfakcjonującej pracy poza województwem małopolskim?” z jednej strony występowało co prawda nieco mniej wskazań dla odpowiedzi „bardzo dobrze” (17,6%) i „dobrze” (34,5%) niż w przypadku oceny małopolskiego rynku pracy, ale jednocześnie mniej osób zadeklarowało także odpowiedzi „bardzo źle” (3,9%) i „źle” (0,8%).

Niemal co trzeci badany Małopolanin jest zdania, że podmioty i instytucje funkcjonujące za granicą dają największe możliwości znalezienia pracy dającej poczucie satysfakcji. Niewątpliwie należy mieć w tym względzie na uwadze m.in. aspekty finansowe, możliwości awansu, rozwoju zawodowego, udogodnień pracowniczych etc. Szeroko rozumiany zagraniczny rynek pracy w dalszym ciągu postrzegany jest zatem przez znaczną część mieszkańców jako wizja spełnienia zawodowego i wyjątkowo dobrych warunków pracy.

Jak wynika z tegorocznej edycji badania opinii, w przypadku pytania: „Jak ocenia Pan/i możliwość znalezienia satysfakcjonującej pracy poza granicami kraju?”, największa część respondentów zadeklarowała odpowiedź „bardzo dobrze” – aż 31,4% wskazań. Co więcej na drugim miejscu uplasowała się odpowiedź „dobrze”, z równie wysokim wynikiem 31,0%. Odpowiedź „ani dobrze, ani źle” zadeklarowało 22,4% respondentów. Odsetek wskazań odpowiedzi „źle” i „bardzo źle” był natomiast w tym przypadku marginalny.

Rycina 4

Odsetek pozytywnych deklaracji Małopolan na temat możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy na terenie wybranych obszarów przestrzennych (%)

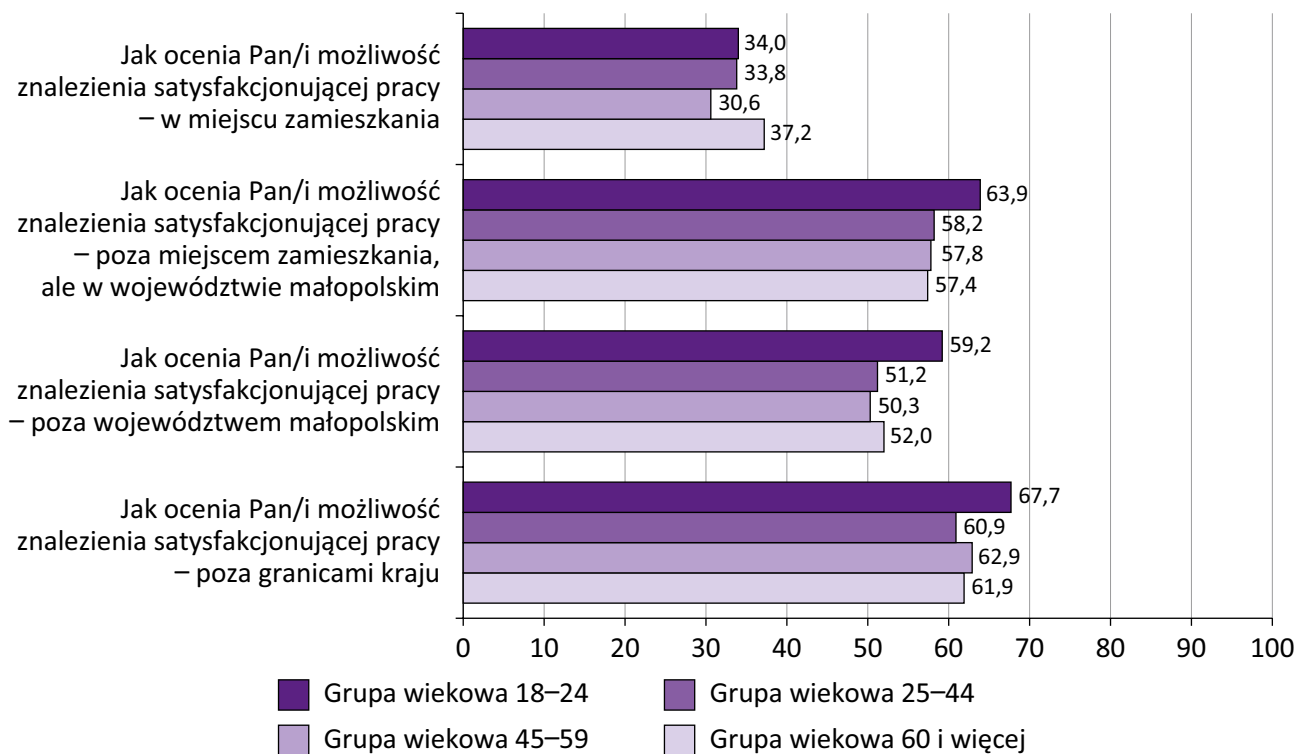

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Nieco większe zadowolenie z sytuacji na lokalnym rynku pracy (tj. w swojej gminie lub powiecie zamieszkania) wykazują Małopolanie w stosunku do Małopolanek – 1,7 p.p. różnicy pomiędzy łączną sumą odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze”. W przekroju na wiek największymi optymistami w tym względzie są przedstawiciele najstarszej grupy wiekowej (tj. powyżej 60 lat) – 37,2% wskazań odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze”.

Wykres 13.

Odsetek odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze” w ramach oceny możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy na terenie wybranych obszarów przestrzennych w przekroju na grupy wiekowe (%)

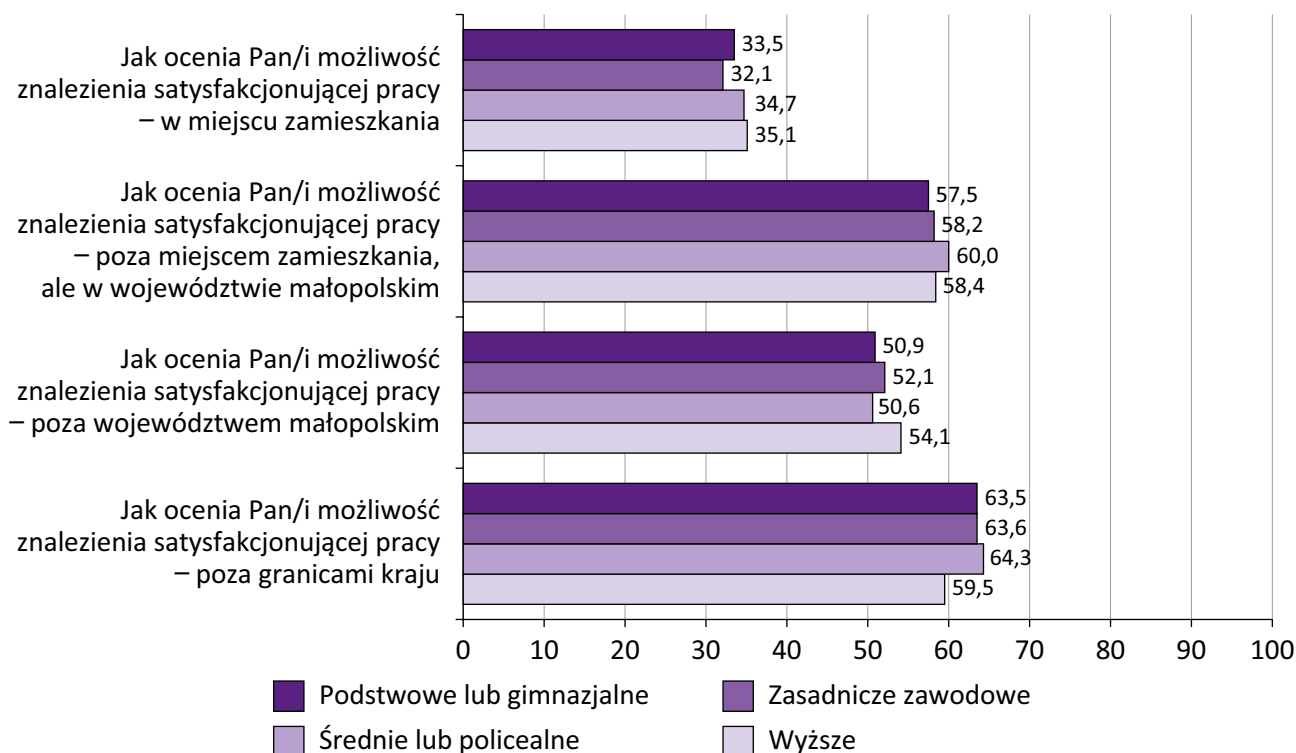

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A jak przedstawia się ocena możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy w miejscu zamieszkania w przekroju na wykształcenie i status zawodowy? Okazuje się, że odsetek wskazań pozytywnych jest zależny od poziomu wykształcenia – respondenci deklarujący wykształcenie wyższe i średnie lub policealne częściej wskazywali odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze” – łącznie odpowiednio 35,1% oraz 34,7%. Oznacza to, że mając lepsze wykształcenie, można w większym stopniu liczyć na znalezienie pracy spełniającej nasze oczekiwania bez względu na ograniczenia terytorialne.

Wykres 14.

Odsetek odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze” w ramach oceny możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy na terenie wybranych obszarów przestrzennych w przekroju na wykształcenie (%)

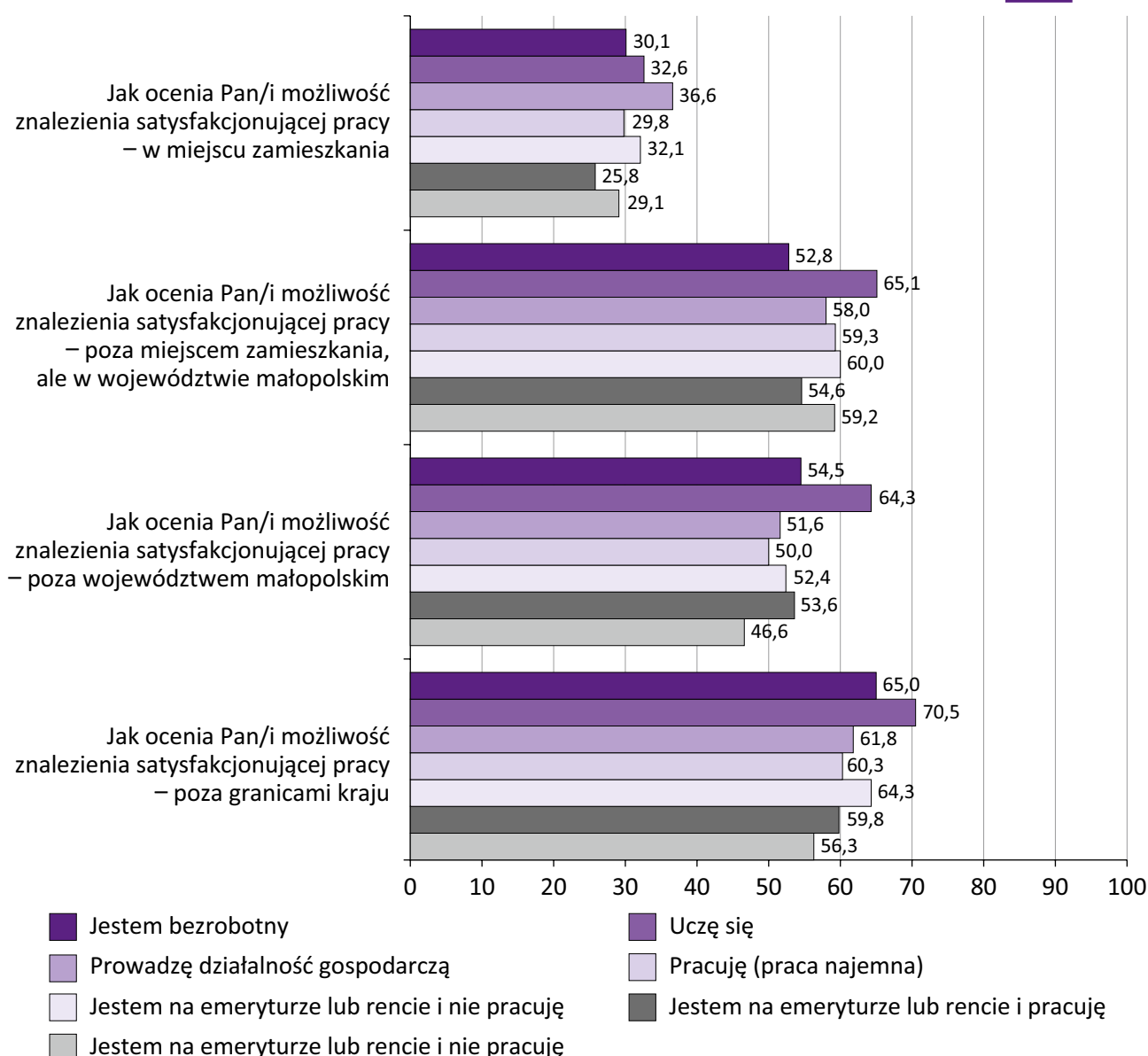

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

W przypadku statusu zawodowego najlepiej sytuację na gminnym i powiatowym rynku pracy oceniają Małopolanie zatrudnieni w ramach pracy najemnej (36,6% deklaracji pozytywnych). Na drugim miejscu uplasowały się pod tym względem osoby uczące się – 32,6% wskazań. Niezwykle zaskakujący jest fakt, że łączny odsetek odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze” przekraczający 30,0% dotyczył także w tym względzie osób bezrobotnych.

Wykres 15.

Odsetek odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze” w ramach oceny możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy na terenie wybranych obszarów przestrzennych w przekroju na status zawodowy (%)

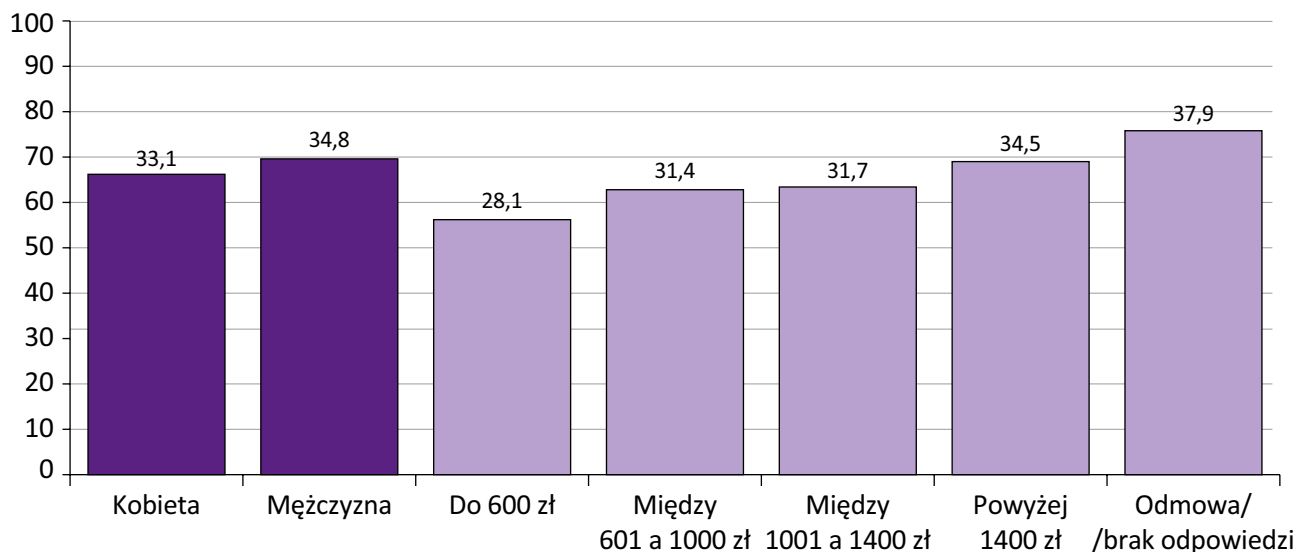

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Analiza lokalnego rynku pracy – z uwzględnieniem poziomu średniego miesięcznego dochodu netto ankietowanych na jedną osobę w gospodarstwie domowym – potwierdza, że im wyższy dochód, tym większe zadowolenie z sytuacji na lokalnym rynku pracy. Opinie rozkładały się w następujący sposób: 34,5% odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze” w przypadku osób ze średnim dochodem powyżej 1400 zł oraz jedynie 28,1% w przypadku respondentów deklarujących średni dochód poniżej 600 zł. Fakt ten nie jest zaskoczeniem, mając na uwadze to, że poprzez szeroko rozumianą satysfakcję z pracy należy w znacznym stopniu rozumieć także aspekty finansowe.

Wykres 16.

Odsetek wskazań „bardzo dobrze” i „dobrze” w ramach oceny możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy w miejscu zamieszkania względem płci i poziomu średniego miesięcznego dochodu netto (%)

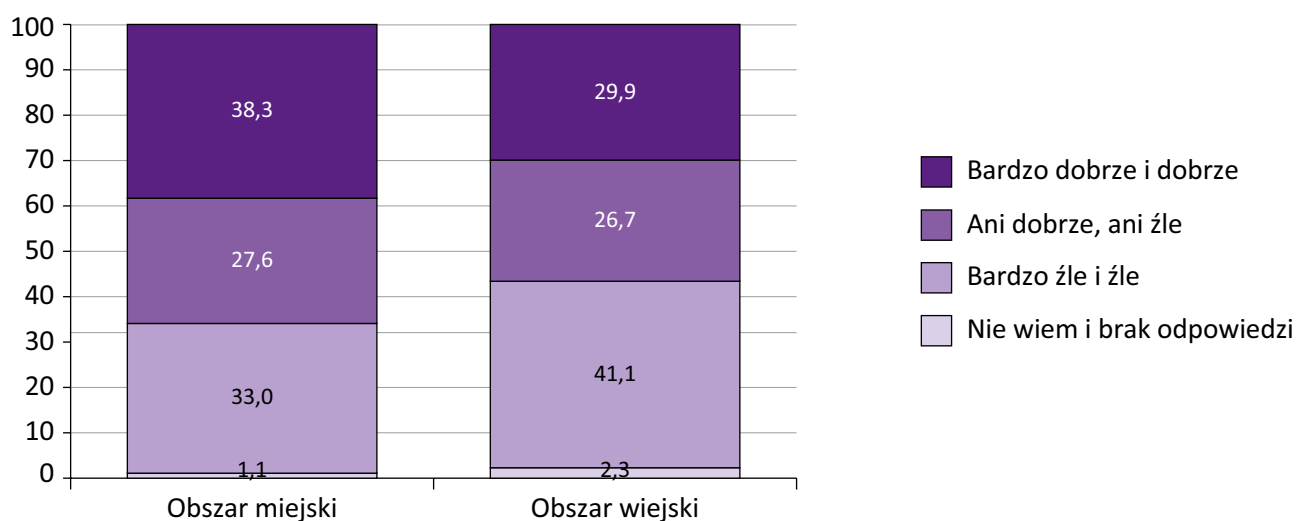

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Czy na lokalnym rynku pracy łatwiej jest znaleźć pracę osobom z obszarów miejskich czy wiejskich? Jak wynika z odpowiedzi Małopolan, znacznie większy odsetek wskazań pozytywnych charakteryzuje w tym względzie przedstawicieli terenów miejskich (tj. 38,3%) względem osób z terenów wiejskich (29,9%). Co więcej **ankietowani zamieszkujący małopolskie wsie wyjątkowo często wskazywali odpowiedzi negatywne, mając na uwadze możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy w swojej gminie czy powiecie zamieszkania** – tj. aż 41,1% deklaracji „bardzo źle” i „źle”.

Wykres 17.

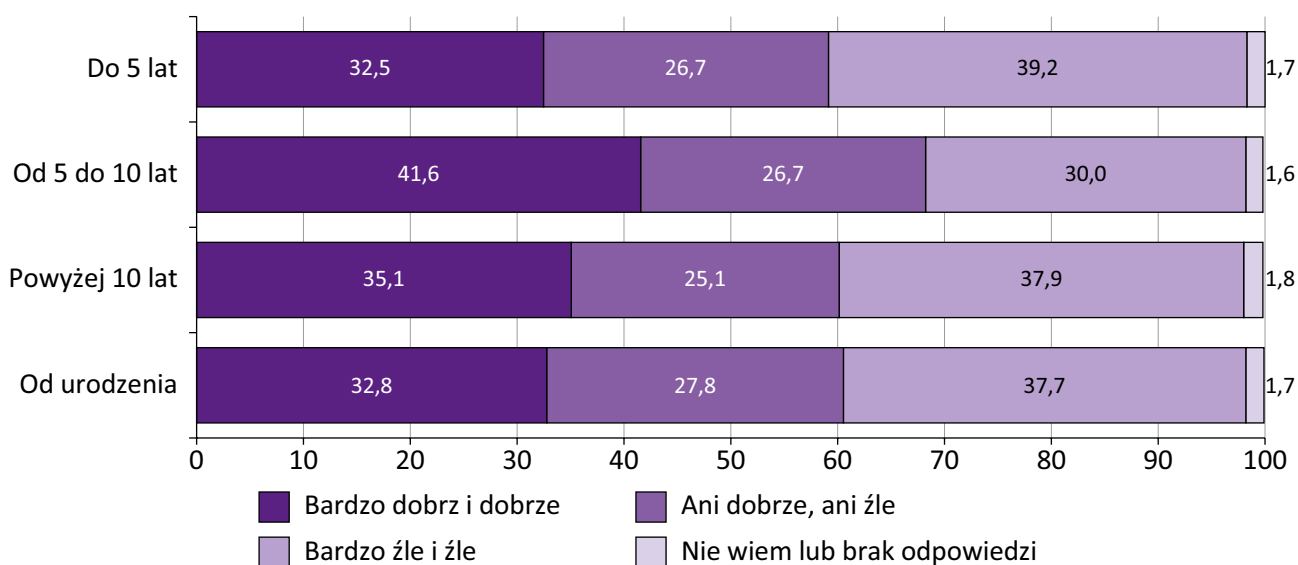
Ocena możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy w miejscu zamieszkania w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 18.

Ocena możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy w miejscu zamieszkania w przekroju na długość zamieszkania na terenie Małopolski (%)

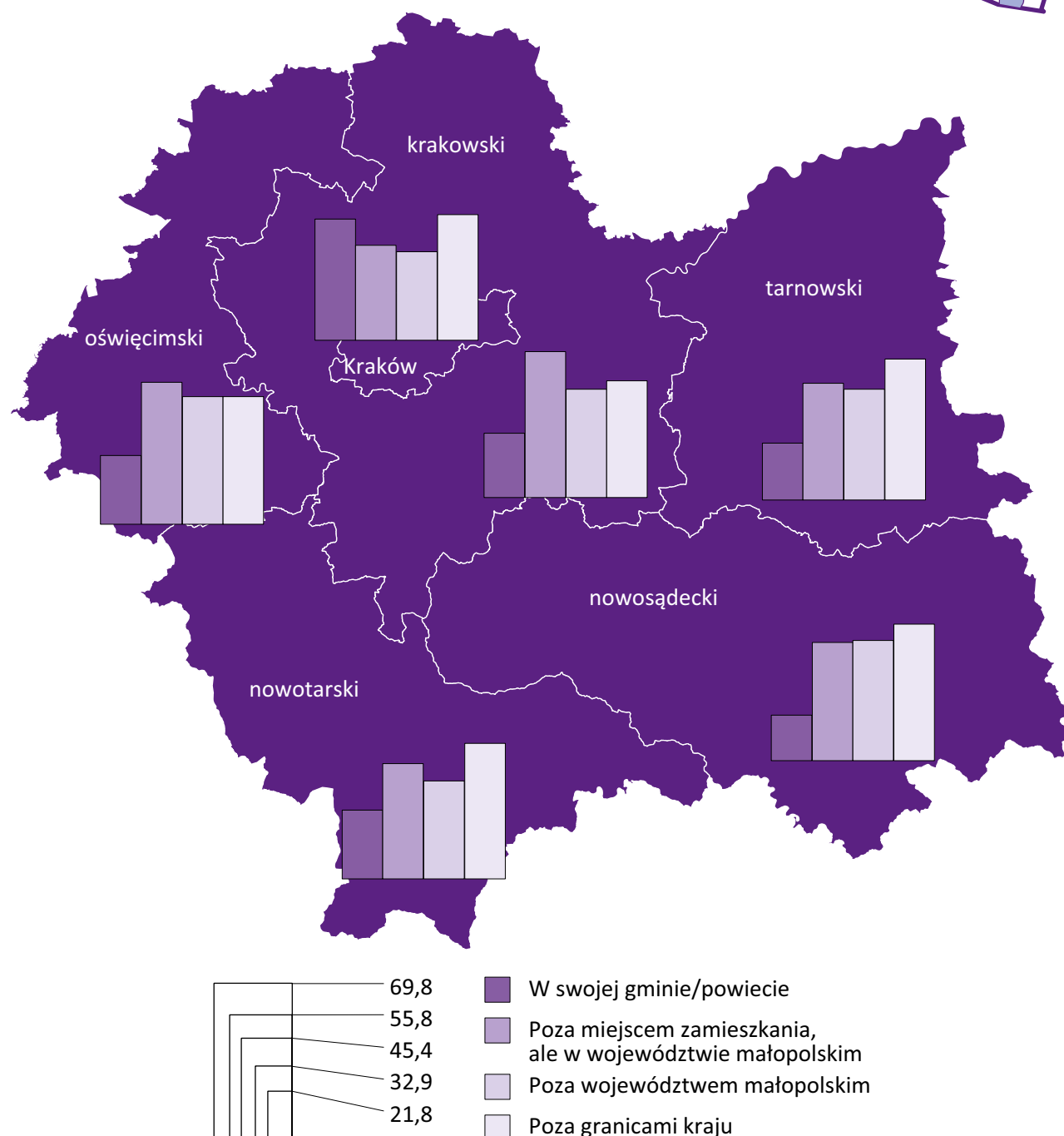
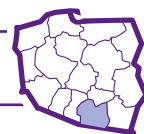

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Nie jest zaskoczeniem fakt, że **najlepiej sytuację na lokalnym rynku pracy (tj. w miejscu swojego zamieszkania) oceniają mieszkańcy miasta Krakowa**. Niemal 60,0% mieszkańców stolicy Małopolski zadeklarowało bowiem w tym względzie odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze”. Najmniej usatysfakcjonowani z oferty lokalnego rynku pracy są natomiast ankietowani zamieszkujący podregiony: sądecki (21,8%) i tarnowski (27,2%).

Mapa 3.

Ocena możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy na terenie wybranych obszarów przestrzennych w przekroju na podregiony zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Warto przeanalizować również, jak przedstawia się ocena regionalnego rynku pracy w przekroju na poszczególne grupy respondentów. Podobnie, jak w przypadku lokalnego rynku pracy, nieco większą satysfakcję z oferty małopolskiego rynku pracy wykazują mężczyźni względem kobiet (tj. o 2,5 p.p. więcej wskazań „bardzo dobrze” i „dobrze”).

Pod względem wieku na pozycji lidera z zakresu deklaracji pozytywnych uplasowały się osoby z najmłodszej grupy wiekowej, co oznacza, że **63,9% Małopolan w wieku 18–24 lata jest zdania, że możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy na terenie województwa małopolskiego (poza ich miejscem zamieszkania) są „bardzo dobre” lub „dobre”.**

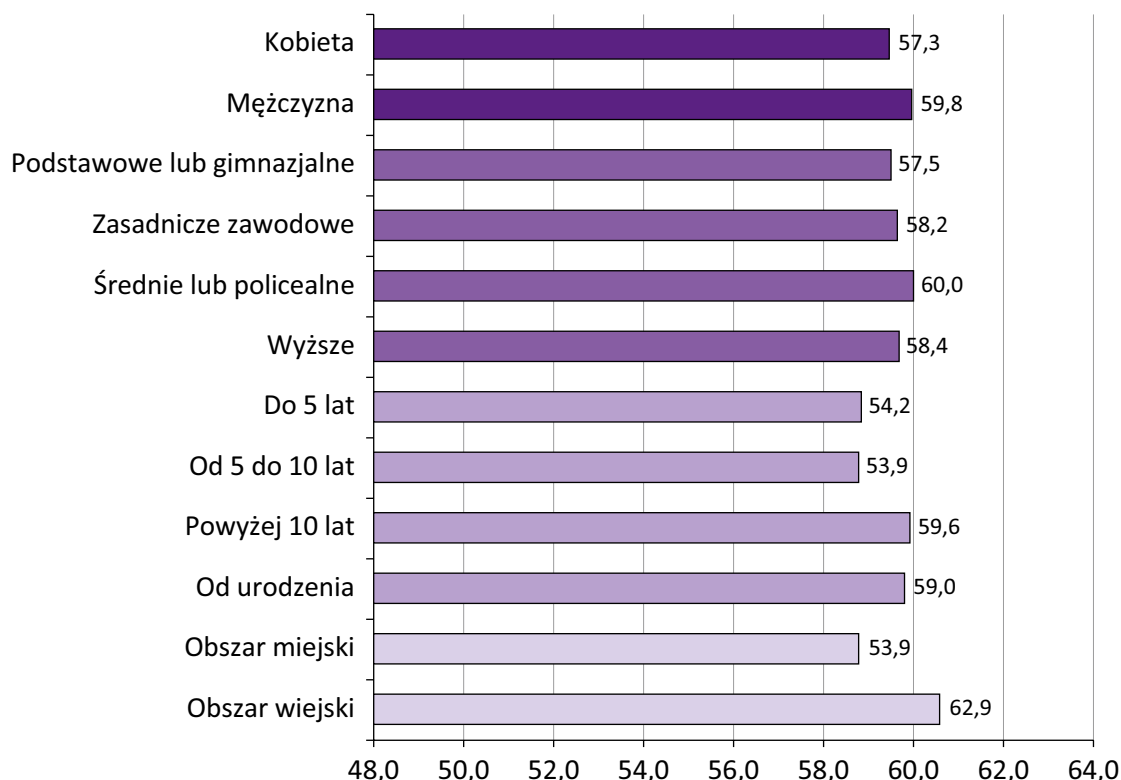
Podobnie jak w przypadku lokalnego rynku pracy, również i tutaj widać zależność pomiędzy poziomem wykształcenia a postrzeganiem jakości rynku pracy. Najwięcej deklaracji odnośnie tego, że małopolski rynek pracy oferuje możliwości uzyskania satysfakcjonującej pracy w sposób „bardzo dobry” i „dobry” zanotowano bowiem w przypadku osób z wykształceniem wyższym i średnim lub policealnym. Jeśli chodzi natomiast o status zawodowy – **najbardziej optymistyczne spojrzenie na małopolski rynek pracy (poza miejscem swojego zamieszkania) spośród wszystkich grup zawodowych mają osoby uczące się** (tj. 65,1% ocen „bardzo dobrze” i „dobrze”).

Co ciekawe, znacznie większy poziom zadowolenia z regionalnego rynku pracy (poza gminą lub powiatem zamieszkania) wykazują Małopolanie związani z województwem najdłużej (tj. powyżej 10 lat oraz od urodzenia – odpowiednio 59,6% oraz 59,0% wskazań pozytywnych). Mając na uwadze fakt, że osoby mieszkające w Małopolsce najkrócej (tj. do 5 lat) również w przypadku lokalnego rynku pracy pozostawały stosunkowo pesymistycznie nastawione, można wyciągnąć wniosek, że sytuacja na rynku pracy nie była główną determinantą ich osiedlania się w Małopolsce (bądź też spotkało ich w tej kwestii pewne rozczarowanie).

Jak już wspomniano wyżej, mieszkańcy wsi z dużą dawką sceptycyzmu odnoszą się do możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy w miejscu swojego zamieszkania, co nie oznacza, że podobną postawę przyjmują względem całego regionalnego rynku pracy. Wręcz przeciwnie – pod tym względem wyprzedzają znacząco mieszkańców miast. Odsetek wskazań „bardzo dobrze” i „dobrze” dla oceny małopolskiego rynku pracy (poza miejscem zamieszkania) u przedstawicieli obszarów wiejskich wyniósł aż 62,9%. Dla porównania mieszkańcy miast zadeklarowali 53,9% danych odpowiedzi.

Wykres 19.

Odsetek wskazań „bardzo dobrze” i „dobrze” w ramach oceny możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy w województwie małopolskim względem wybranych charakterystyk społeczno-demograficznych (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

O ile w przypadku oceny lokalnego rynku pracy dominowali z oczywistych przyczyn mieszkańcy miasta Krakowa, o tyle **najbardziej optymistycznie nastawieni do oceny regionalnego rynku pracy (poza swoją gminą lub powiatem zamieszkania) byli respondenci z podregionu krakowskiego i oświęcimskiego** – odpowiednio 69,8% oraz 68,0% wskazań odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze”. Mieszkańcy stolicy Małopolski ocenili natomiast możliwości satysfakcjonującej pracy w województwie małopolskim, ale poza miejscem zamieszkania, najniżej – zaledwie 45,4% wskazań.

Warto zaznaczyć, że pytanie odnośnie tego, jak Małopolanie oceniają atrakcyjność małopolskiego rynku pracy pod kątem znalezienia satysfakcjonującej pracy, możliwości rozwoju oraz podwyższania swych kwalifikacji i umiejętności, zostało zadane również w ubiegłorocznej edycji badania opinii. Rok temu największy odsetek ankietowanych (tj. 35,8%) również był zdania, że sytuacja na regionalnym rynku pracy przedstawia się w sposób „dobry”. Łączny odsetek odpowiedzi pozytywnych (tj. razem z odpowiedzią „bardzo dobrze”) wyniósł 47,7%, co stanowi wartość niższą o ponad 10,0 p.p. od tej uzyskanej w tym roku. Osoby negatywnie wypowiadające się na temat danego aspektu w 2018 r. – analogicznie do edycji tegorocznej – również stanowiły mniejszość (tj. 13,0% dla wskazań „bardzo źle” i „źle”).

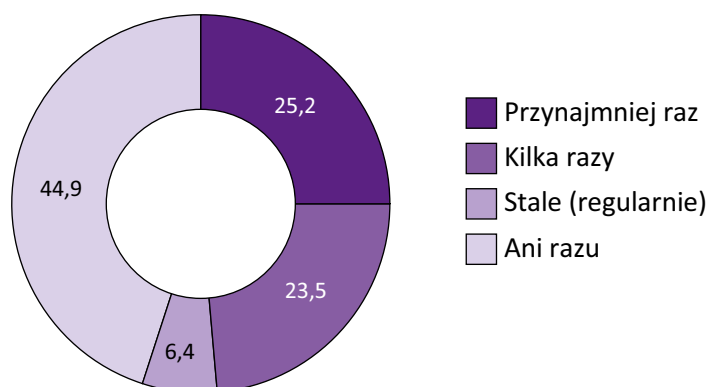
Kapitał społeczny w Małopolsce

Aktywność społeczna i obywatelska Małopolan

Małopolanom zadano pytanie: „Czy i jak często w trakcie ostatnich 12 miesięcy angażowali się w szeroko rozumiane działania na rzecz społeczności lokalnej (tj. gminy, miejscowości, osiedla etc.)”? Niepokojący może być fakt, że największy odsetek wskazań respondentów (tj. 44,9%) dotyczył odpowiedzi „ani razu”. Stosunkowo dużą dawkę optymizmu z zakresu zaangażowania mieszkańców regionów małopolskiego w sprawy lokalnej wspólnoty dostarcza jednak fakt, że **ponad 1/4 ankietowanych wskazała odpowiedź „przynajmniej raz” (tj. 25,2%), a 23,5% zadeklarowało, że w ciągu ostatniego roku podejmowało tego typu działania „kilka razy”**. Najmniejszy odsetek dotyczył odpowiedzi „stale (regularnie)” – zaledwie 6,4% ogółu.

Wykres 20.

Jak często w trakcie ostatnich 12 miesięcy Małopolanie angażowali się w działania na rzecz społeczności lokalnej (tj. gminy, miejscowości, osiedla etc.)? (%)

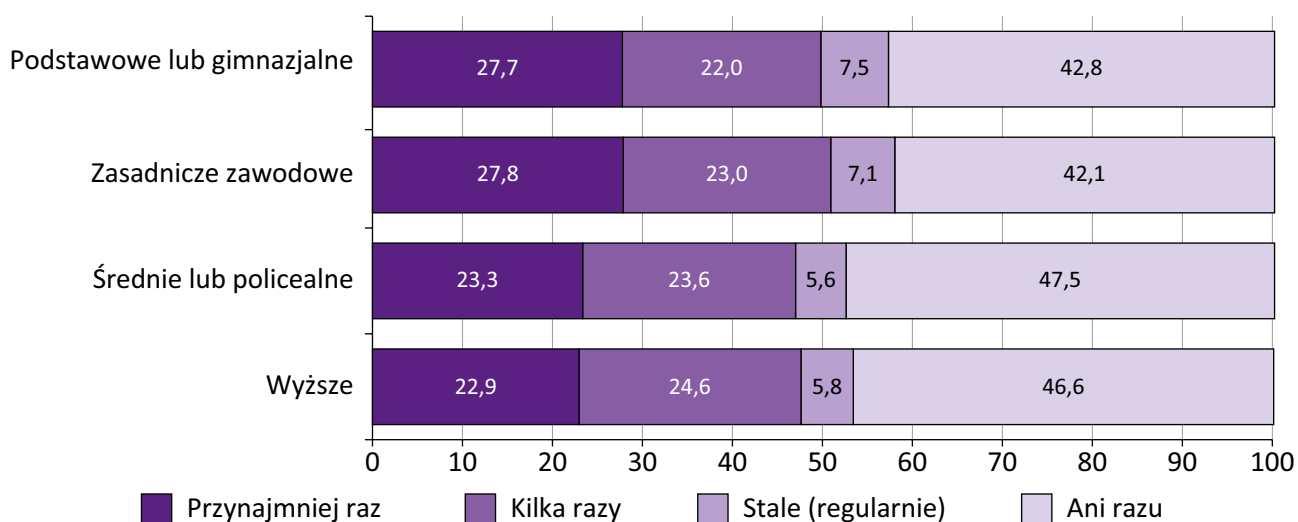

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Zaskakujący może być fakt, że poziom zaangażowania w sprawy społeczności lokalnej spada wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia. Największy odsetek wskazań odpowiedzi „stale (regularnie)” dotyczył bowiem mieszkańców deklarujących wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne – 7,5%. Na drugim miejscu uplasowały się pod tym względem osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 7,1%. Najrzadziej działania na rzecz lokalnej wspólnoty w sposób cykliczny podejmują natomiast Małopolanie z wykształceniem średnim lub policealnym oraz wyższym (odpowiednio 5,6% i 5,8% wskazań). Warto zaznaczyć, że osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym stanowiły jednocześnie najmniejszy odsetek Małopolan wskazujących odpowiedź „ani razu”.

Wykres 21.

Częstotliwość zaangażowania Małopolan w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na wykształcenie (%)

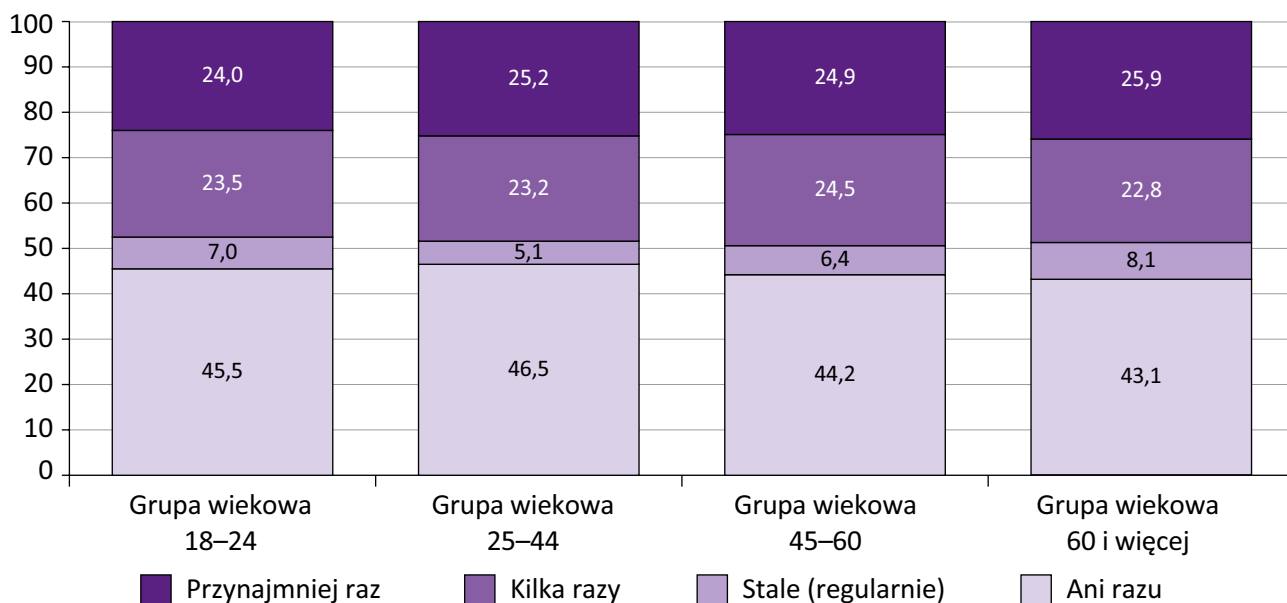

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A jak przedstawia się sytuacja z zakresu poziomu zaangażowania Małopolan w przedsięwzięcia dotyczące społeczności lokalnej w przekroju na wiek? Regularną działalność zadeklarowało najwięcej osób z najstarszej grupy wiekowej (tj. powyżej 60. roku życia) – 8,1% wskazań odpowiedzi „stale (regularnie)”. Dobrze na tle pozostałych grup wiekowych wypadają także pod tym względem osoby najmłodsze – 7,0% mieszkańców regionu z wieku 18–24 lata wskazało bowiem analizowaną odpowiedź, co plasuje ich na drugiej pozycji.

Wykres 22.

Częstotliwość zaangażowania Małopolan w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na grupy wiekowe (%)

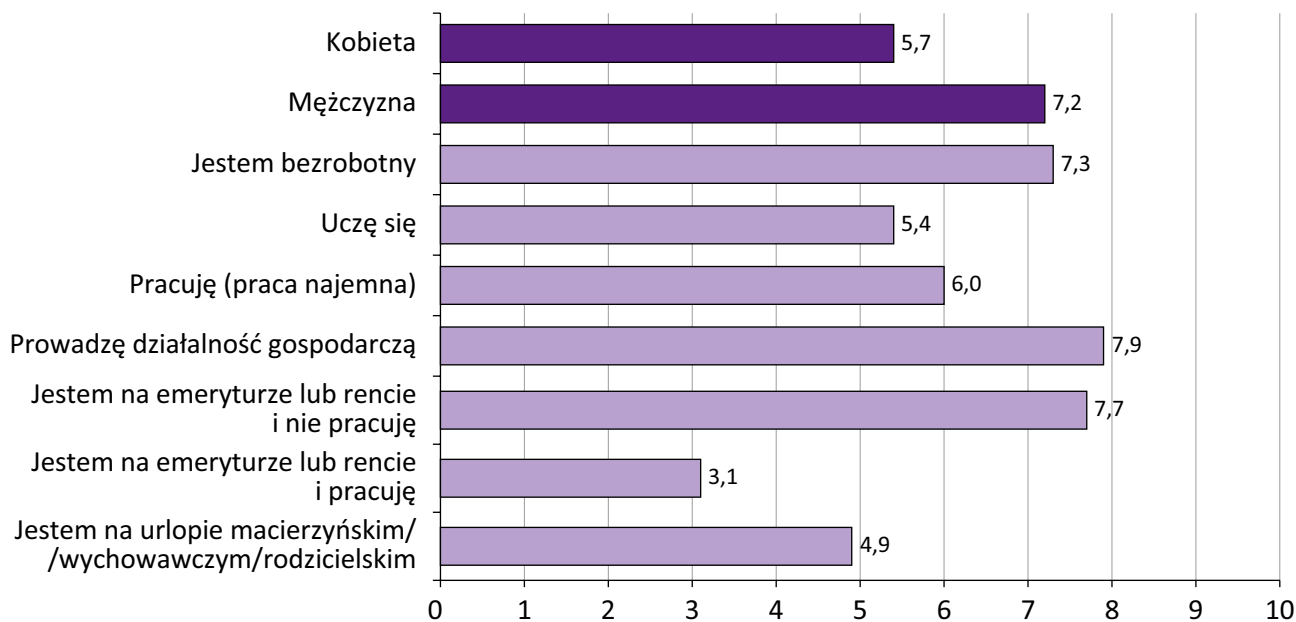

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Plasujące się na pozycji lidera z zakresu cyklicznego zaangażowania w działania na rzecz wspólnoty lokalnej osoby prowadzące własną działalność gospodarczą uzyskały wynik 7,9% odpowiedzi „stale (regularnie)”. Okazuje się, że w sprawy lokalne w sposób stały najrzadziej angażują się Małopolanie będący na emeryturze/rencie i jednocześnie nadal pracujący (tj. 3,1% wskazań). Ponad połowa osób bezrobotnych z terenu województwa Małopolskiego nie angażowała się „ani razu” w jakiegokolwiek działania na rzecz dobra wspólnoty lokalnej w okresie ostatnich 12 miesięcy (tj. 51,2% wskazań). Niepokojący może być fakt, że na drugim miejscu uplasowały się pod tym względem osoby uczące się z wynikiem 45,7%.

Wykres 23.

Odsetek wskazań „stale (regularnie)” w ramach oceny częstotliwości zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej względem płci i statusu zawodowego (%)

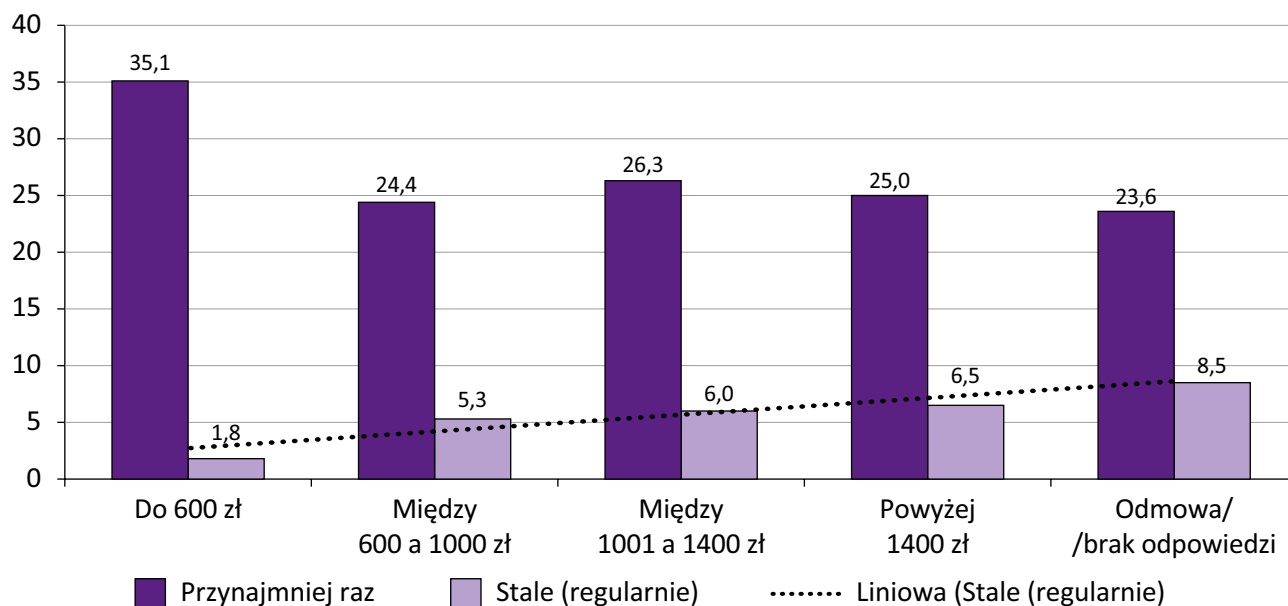

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Poziom stałego zaangażowania ankietowanych mieszkańców w działania i przedsięwzięcia na rzecz lokalnej wspólnoty rośnie wraz ze wzrostem średniego miesięcznego dochodu netto w przeliczeniu na jedną osobę w gospodarstwie domowym. O ile w przypadku osób osiągających dochód najniższy (tj. do 600 zł) odsetek wskazań dla odpowiedzi „stale (regularnie)” wyniósł zaledwie 1,8%, o tyle w przypadku Małopolan deklarujących dochód najwyższy (tj. powyżej 1400 zł) przyjął wartość najwyższą, tj. 6,5%.

Wykres 24.

Odsetek wskazań „przynajmniej raz” i „stale (regularnie)” w ramach oceny częstotliwości zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)

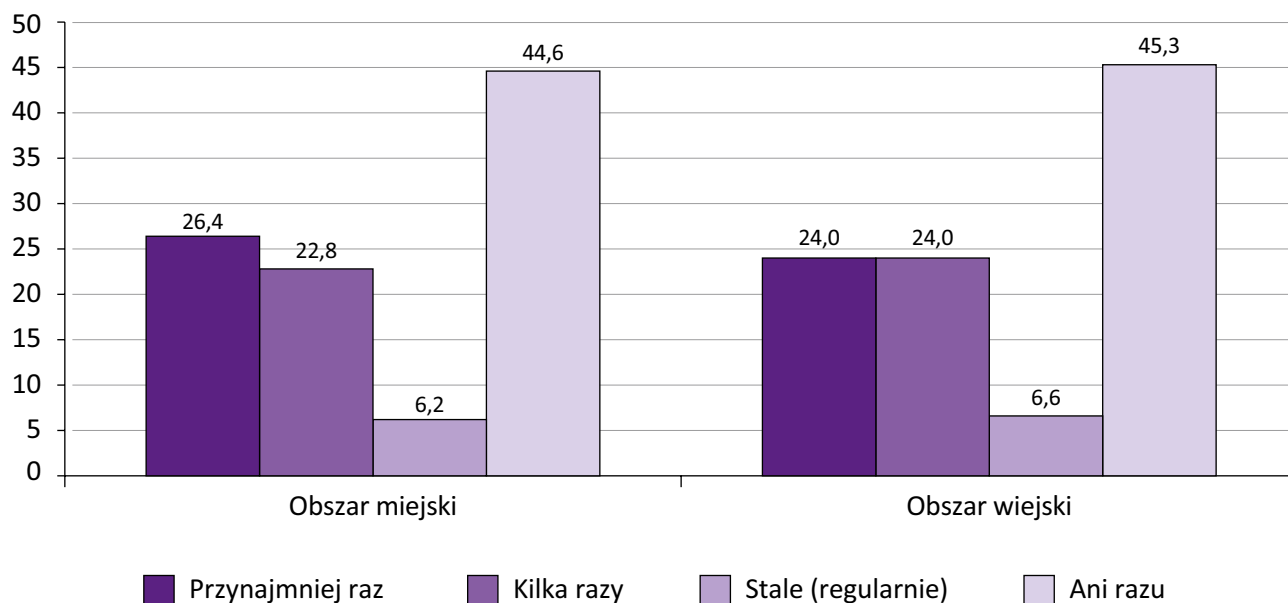

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Nie ma znaczących różnic, jeśli chodzi o regularne angażowanie się w sprawy lokalne pomiędzy mieszkańcami terenów miejskich i wiejskich – widoczna jest w tym zakresie różnica zaledwie 0,4 p.p. na rzecz przedstawicieli wsi.

Wykres 25.

Częstotliwość zaangażowania Małopolan w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

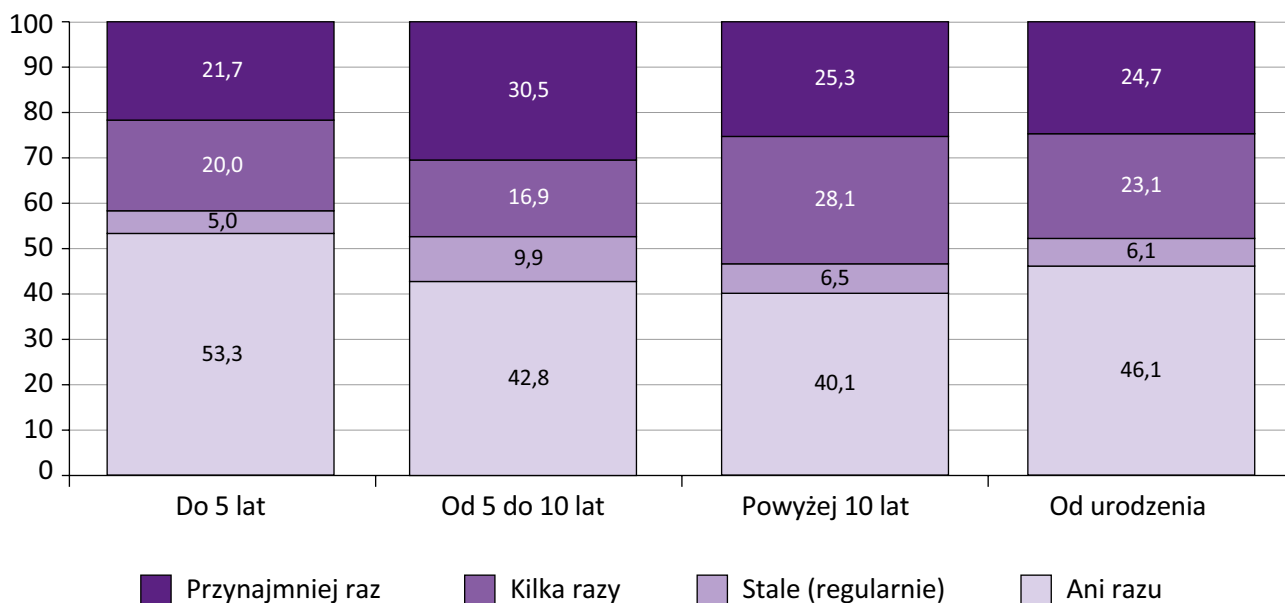

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Z kolei w przekroju na okres zamieszkania na terenie województwa małopolskiego, pod względem cyklicznej aktywności na rzecz dobra wspólnoty terytorialnej, dominują osoby zamieszkujące Małopolskę od 5 do 10 lat – niemal 10,0% wskazań dla odpowiedzi „stale (regularnie)”. Osoby zamieszkujące region najkrócej (tj. do 5 lat) najrzadziej opisywały swoją aktywność stwierdzeniem „stale (regularnie)” – zaledwie 5,0% wskazań i dodatkowo w ich przypadku odnotowano najwięcej na tle pozostałych grup odpowiedzi „ani razu” (53,3%).

Wykres 26.

Częstotliwość zaangażowania Małopolan w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)

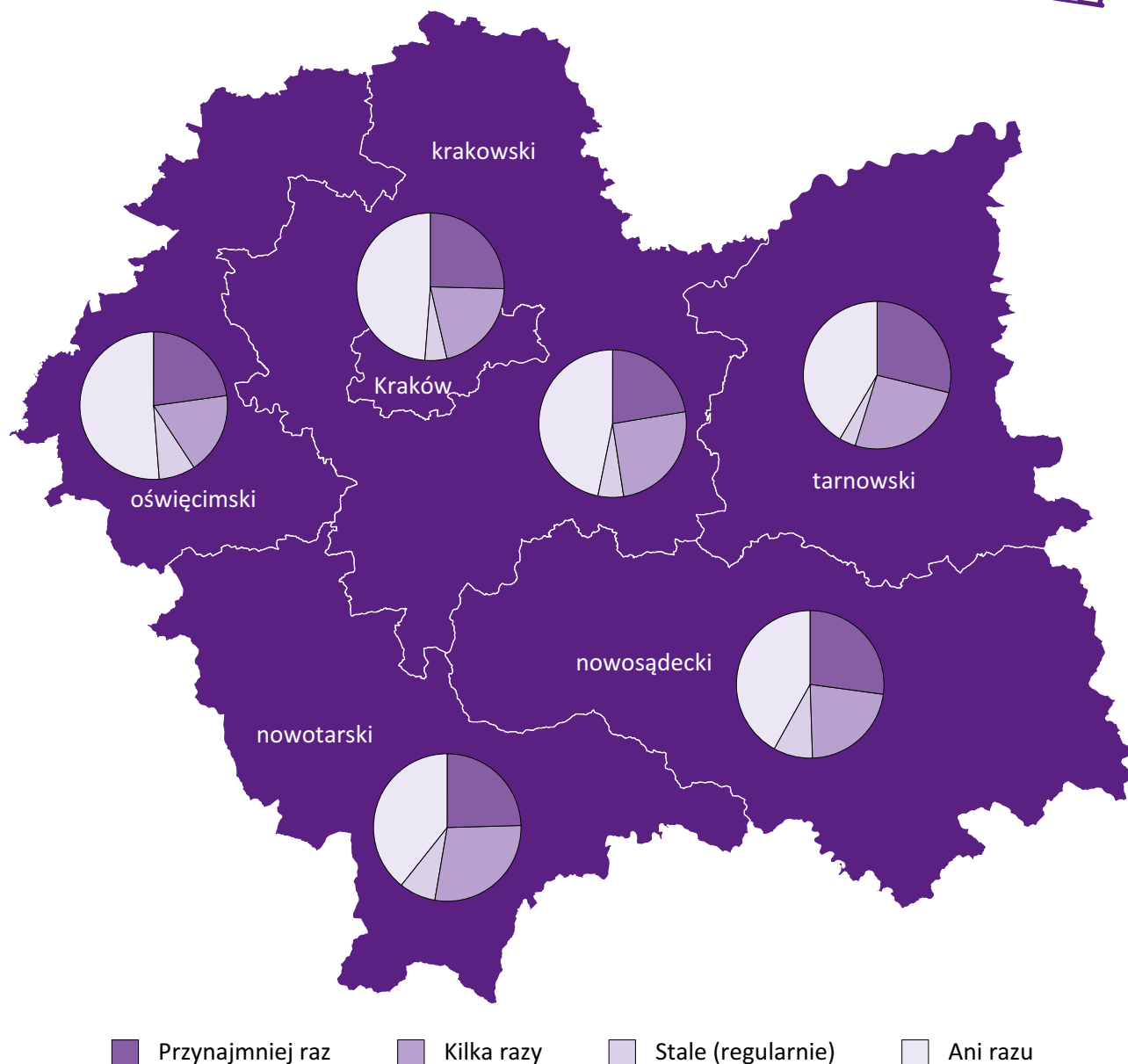
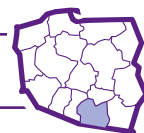

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

W przekroju terytorialnym największym stałym zaangażowaniem w sprawy społeczności lokalnej odznaczają się mieszkańcy podregionu sądeckiego, gdzie 8,6% respondentów wskazało odpowiedź „stale (regularnie)”. Stosunkowo dobrze na tle regionu wypadają też pod tym względem podregiony: nowotarski i oświęcimski (w obu przypadkach po 8,0% wskazań). Najmniej osób angażujących się w sposób regularny w działania na rzecz lokalnej wspólnoty zamieszkuje natomiast podregion tarnowski, gdzie liczba wskazań danej odpowiedzi wyniosła zaledwie 3,6%. Warto podkreślić, że podregion nowotarski jest podregionem, gdzie występuje najniższy na tle regionu odsetek wskazań odpowiedzi „ani razu” (tj. 39,3%). Na drugim końcu skali plasuje się natomiast pod tym względem podregion oświęcimski, gdzie co drugi mieszkaniec nie angażował się „ani razu” w sprawy lokalnej społeczności w ciągu ostatniego roku (tj. 51,2% wskazań).

Mapa 4.

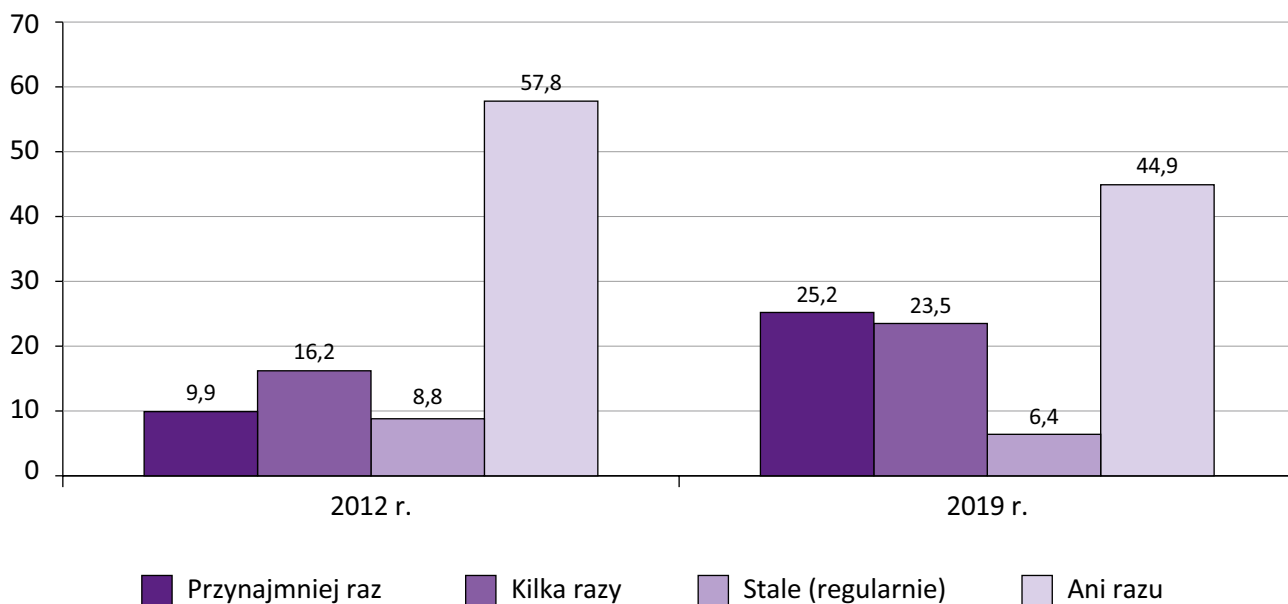
Częstotliwość zaangażowania Małopolan w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na podregiony zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Pozytywny jest fakt, że w porównaniu z początkową edycją badania opinii z 2012 r., gdzie respondentom również zostało zadane pytanie odnośnie tego, czy i jak często w trakcie ostatniego roku angażowali się na rzecz swojej wspólnoty lokalnej, udział odpowiedzi pozytywnych wyraźnie wzrósł. Odsetek wskazań dla stwierdzenia „przynajmniej raz” wyniósł bowiem siedem lat temu zaledwie 9,9%, co stanowi wartość o ponad 15,0 p.p. mniejszą od tej z roku 2019 r. Odpowiedź „kilka razy” zadeklarowało natomiast w 2012 r. 16,2% osób (tj. o 7,3 p.p. mniej niż w 2019 r.). Niestety pewien spadek deklaracji odnotowano natomiast w przypadku stwierdzenia „stale (regularnie)” – tj. z 8,8% w 2012 r. względem 6,4% w 2019 r.

Wykres 27. Zaangażowanie Małopolan w działania na rzecz wspólnoty lokalnej w latach 2012 i 2019 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Małopolanie, którzy zadeklarowali, że w ciągu ostatniego roku angażowali się w jakikolwiek sposób w działalność na rzecz społeczności lokalnej, zostali dopytani, jakiego rodzaju przedsięwzięcia i aktywności były przez nich podejmowane. Okazuje się, że **mieszkańcy województwa małopolskiego najchętniej angażują się w udział w spotkaniach i konsultacjach publicznych dotyczących spraw istotnych dla społeczności lokalnej** – tj. 45,6% ogółu wskazań.

Rycina 5.

Czołowa trójka najchętniej wybieranych przez Małopolan form angażowania się w działania na rzecz społeczności lokalnej (%)

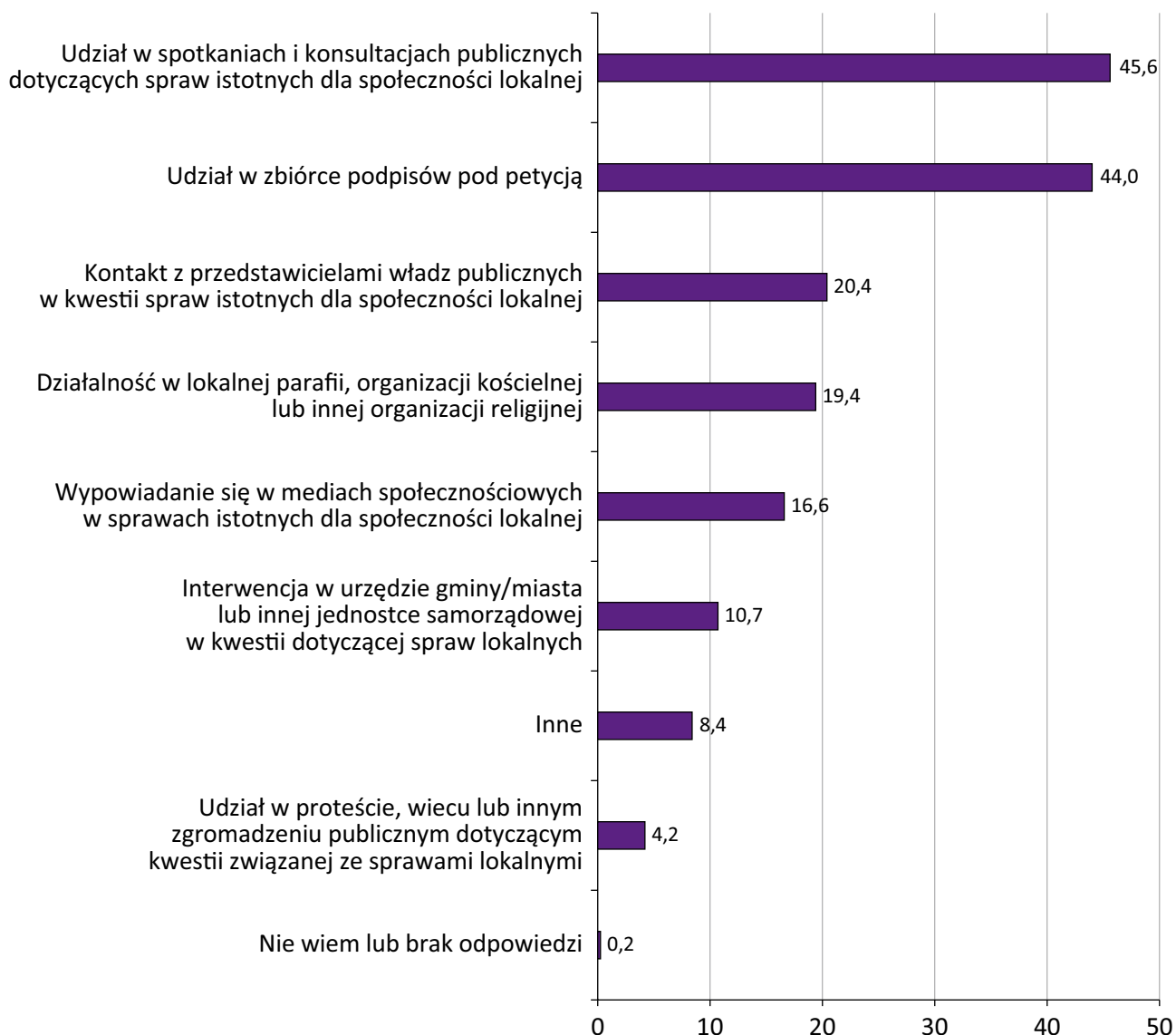
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Na drugiej pozycji, z nieznacznie mniejszym odsetkiem wskazań, znalazło się stwierdzenie „udział w zbiórce podpisów pod petycją” – 44,0%. W czołowej trójce najchętniej podejmowanych przez Małopolan aktywności na rzecz społeczności lokalnej znalazł się również kontakt z przedstawicielami władz publicznych w zakresie kwestii dotyczącej społeczności lokalnej. Tego typu formę aktywności na rzecz lokalnej wspólnoty preferuje

jednak już znacznie mniej Małopolan, tj. 20,4%. Spośród wszystkich rodzajów partycypacji lokalnej, zaproponowanych respondentom, najmniejsza część z nich wskazała na udział w proteście, wiecu lub innym zgromadzeniu publicznym – zaledwie 4,2% wskazań.

Wykres 28.

W jakiej formie Małopolanie najchętniej angażowali się w trakcie ostatnich 12 miesięcy w działania na rzecz społeczności lokalnej? (%)

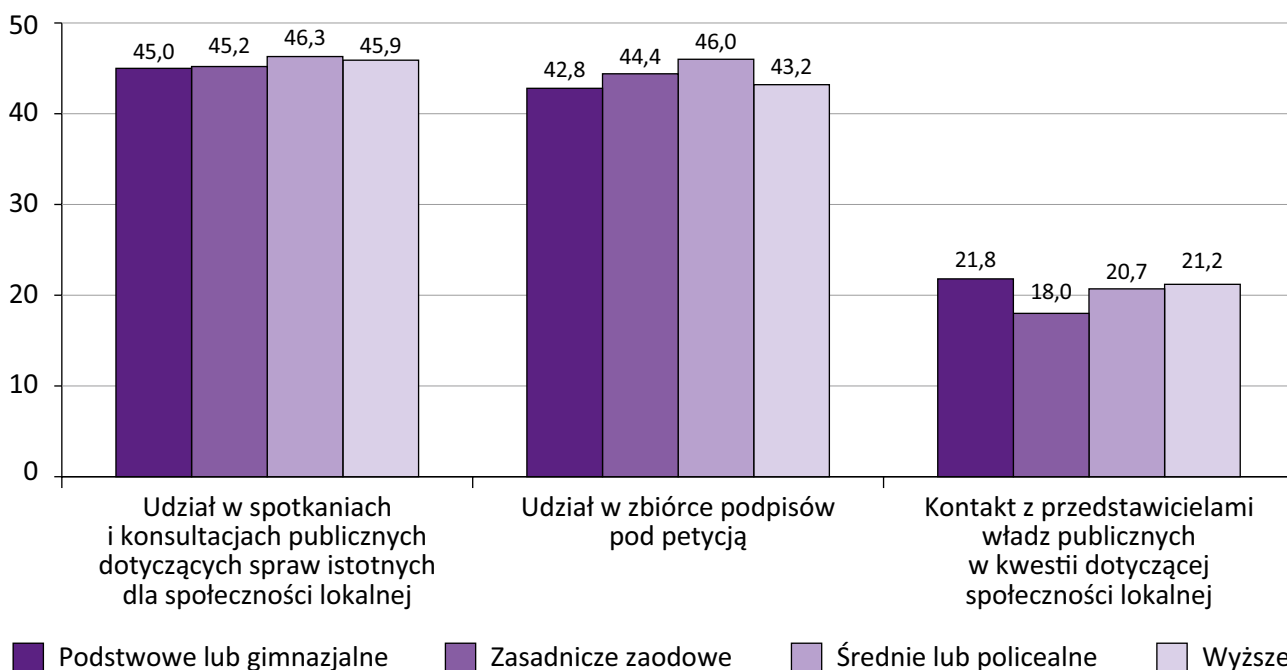
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Małopolanie chętnie wymieniali też inne formy aktywności lokalnej, które nie zostały im zaproponowane przez ankietera. Wśród nich najczęściej pojawiały się takie działania jak:

- działalność charytatywna na rzecz członków lokalnej wspólnoty,
- inicjatywy związane z lokalną kulturą i oświatą,
- działalność o charakterze samorządowym i okołosamorządowym,
- działalność w ochotniczych strażach pożarnych,
- działalność we wspólnocie mieszkaniowej,
- pomoc biednym z okolicy i udział w zbiórkach etc.

Mając na uwadze najczęściej wskazywaną przez Małopolan formę aktywności na rzecz wspólnoty terytorialnej, a mianowicie udział w spotkaniach i konsultacjach publicznych dotyczących spraw istotnych dla społeczności lokalnej, nieco większe zaangażowanie w tej kwestii w trakcie ostatniego roku wykazywali mężczyźni – 47,1% wskazań, w porównaniu do kobiet – 44,2% wskazań. W przekroju na wykształcenie największymi zwolennikami tego typu partycypacji byli respondenci deklarujący wykształcenie średnie lub policealne oraz wyższe (tj. w obu przypadkach około 46,0%).

Wykres 29. Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne formy zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na wykształcenie (%)

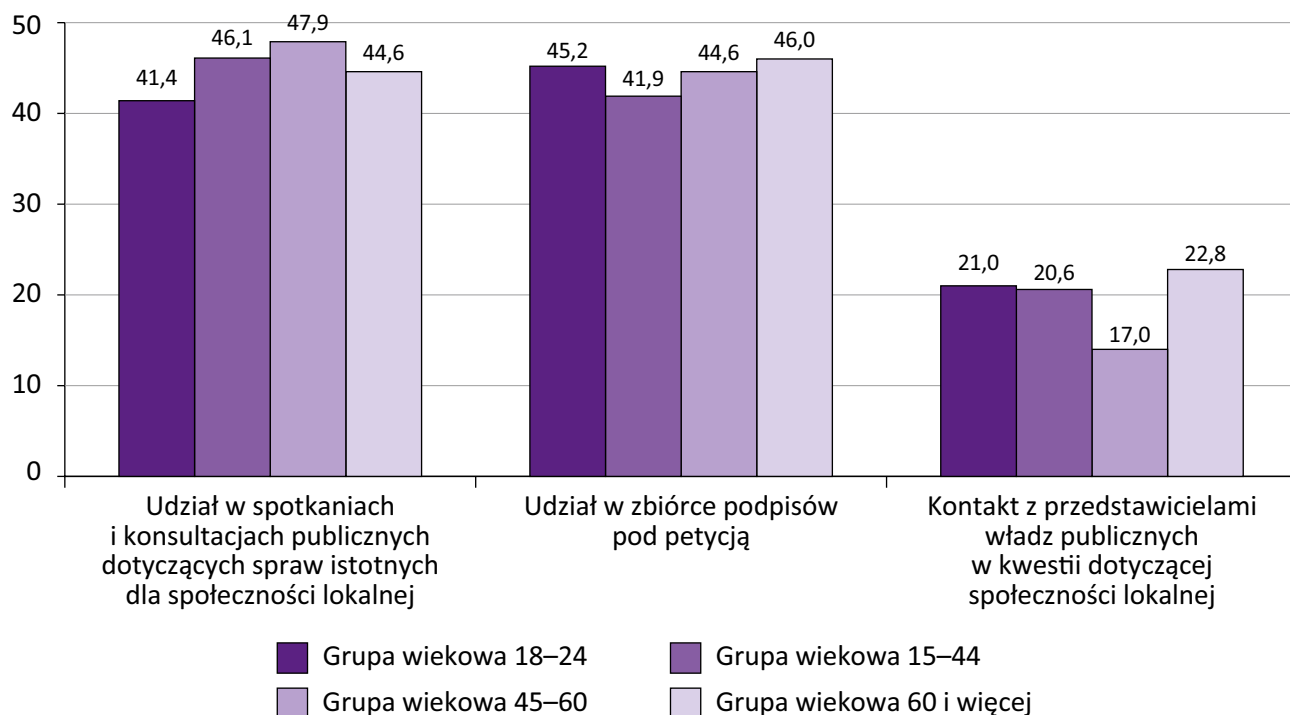

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Do najbardziej aktywnej grupy wiekowej pod względem udziału w spotkaniach i konsultacjach publicznych zaliczają się osoby w wieku 45–59 lat (47,9% wskazań). Omawiana forma partycypacji społecznej cieszy się natomiast najmniejszą popularnością wśród Małopolan w wieku 18–24 lata – 41,4% wskazań. Co ciekawe, przedstawiciele najmłodszej grupy wiekowej przodują natomiast na tle pozostałych grup z zakresu działalności w lokalnej parafii, organizacji kościelnej lub innej organizacji religijnej – 22,0% wskazań oraz pod względem udziału w proteście, wiecu lub innym zgromadzeniu publicznym dotyczącym kwestii związanej ze sprawami lokalnymi – 7,5% wskazań.

Wykres 30.

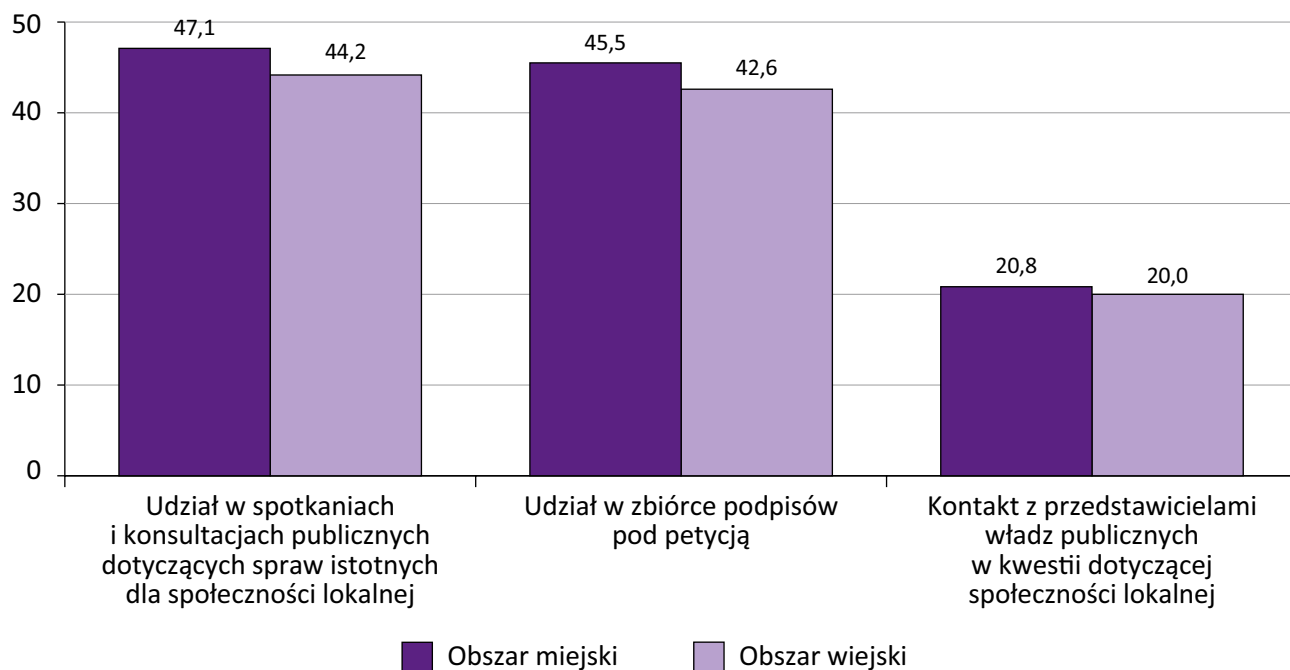
Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne formy zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 31.

Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne formy zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

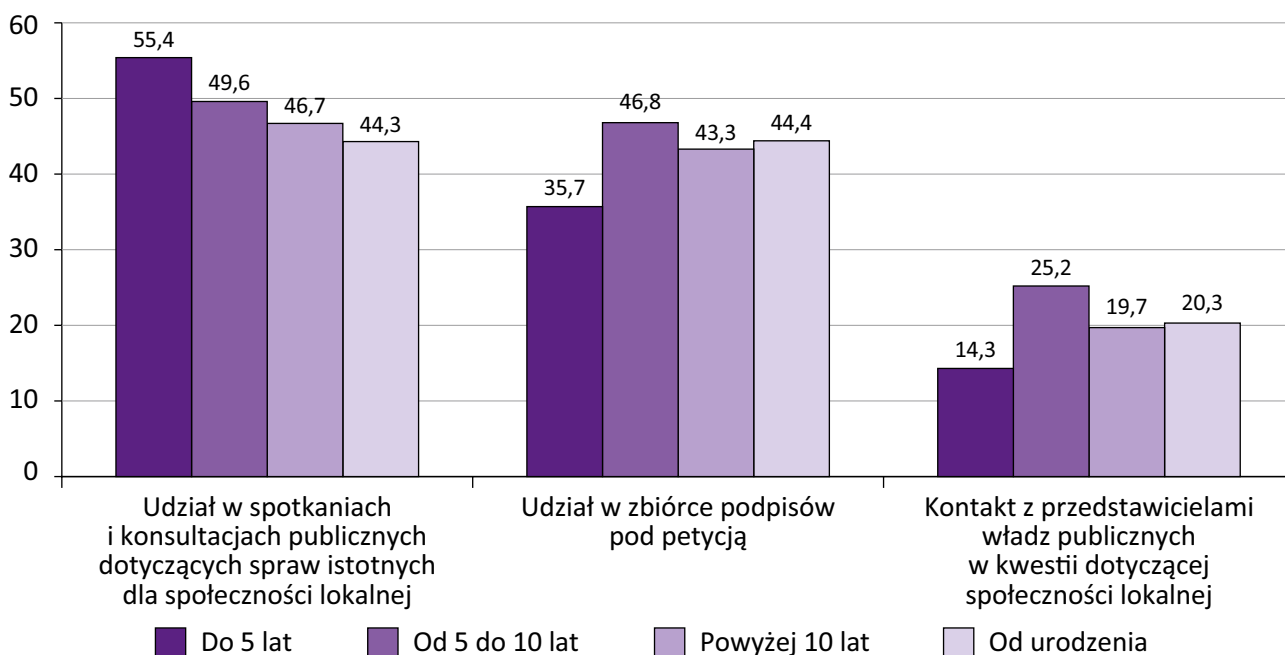
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Mieszkańcy obszarów miejskich charakteryzują się większą aktywnością zarówno z zakresu spotkań i konsultacji publicznych dotyczących spraw istotnych dla społeczności lokalnej, udziale w zbiórce podpisów pod petycją, jak i w kontaktowaniu się z przedstawicielami władz publicznych w kwestii dotyczącej społeczności lokalnej, w porównaniu do respondentów z terenów wiejskich.

Ze strony Małopolan mieszkających na terenie regionu najkrócej (tj. poniżej 5 lat) najczęściej na tle pozostałych grup padały deklaracje odnośnie udziału w spotkaniach i konsultacjach publicznych dotyczących spraw istotnych dla społeczności lokalnej – 55,4% wskazań. Na drugim końcu skali znalazły się natomiast osoby związane z województwem małopolskim od urodzenia, w przypadku których odsetek wskazań dla omawianej odpowiedzi był najniższy, tj. – 44,3%.

Wykres 32.

Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne formy zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)

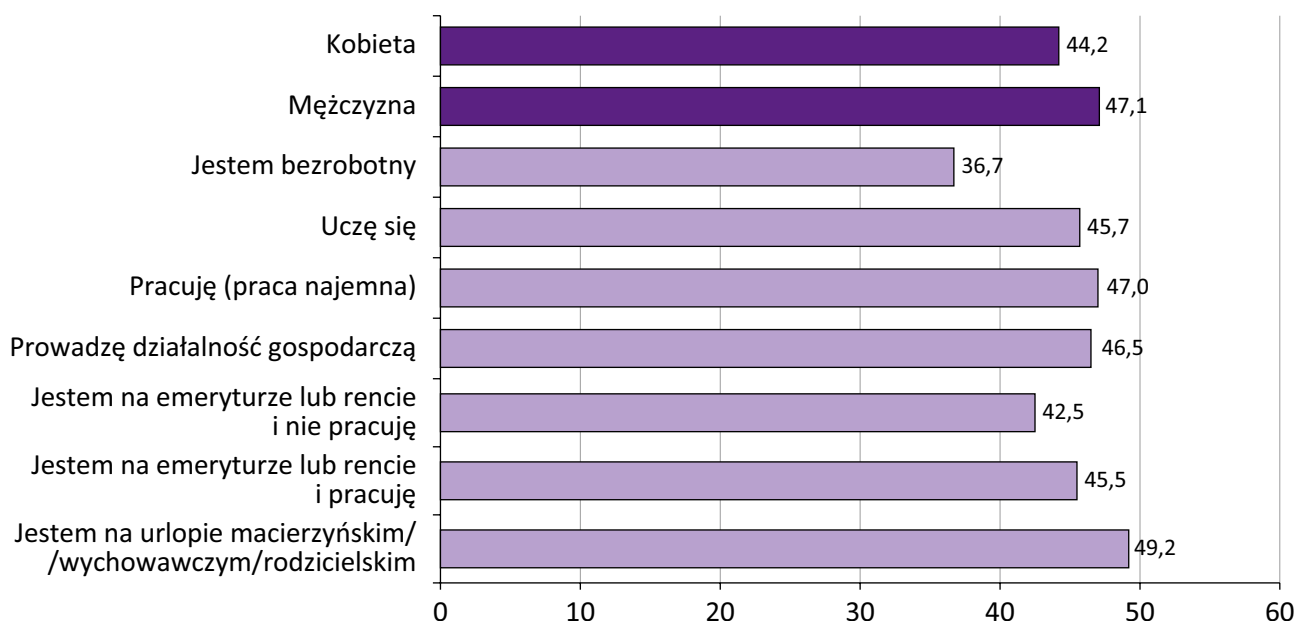
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Uwzględniając sytuację zawodową respondentów, największą aktywnością z zakresu udziału w spotkaniach i konsultacjach publicznych dotyczących spraw istotnych dla społeczności lokalnej odznaczają się osoby przebywające na urlopie macierzyńskim/wychowawczym/rodzielskim – 49,2% wskazań. Stosunkowo wysoki odsetek deklaracji w tym zakresie uzyskano również ze strony pracowników najemnych oraz osób prowadzących działalność gospodarczą. Najmniejsze zainteresowanie udziałem w tego typu spotkaniach i konsultacjach wykazywały natomiast osoby bezrobotne – tj. 36,7% wskazań.

Formy partycypacji społecznej Małopolan są dość znacznie zróżnicowane w zależności od podregionu zamieszkania. Jeśli chodzi o udział w spotkaniach i konsultacjach publicznych dotyczących spraw istotnych dla społeczności lokalnej, największe zaangażowanie w trakcie ostatnich dwunastu miesięcy wykazywali w tym zakresie mieszkańcy podregionu krakowskiego (54,9%), natomiast najmniejsze – podregionu nowotarskiego (36,2%). Z kolei w przypadku udziału w zbiórce podpisów pod petycją przodowały osoby związane z podregionem tarnowskim (51,4%), odbiegając znacznie od plasujących się w tym względzie na ostatnim miejscu przedstawicieli podregionu sądeckiego (39,5%). Kontakt z przedstawicielami władz publicznych w kwestii dotyczącej społeczności lokalnej był natomiast najczęściej podejmowany przez mieszkańców stolicy Małopolski (26,2%), a najrzadziej – przez osoby z podregionu tarnowskiego (14,7%).

Wykres 33.

Odsetek wskazań dla „udział w spotkaniach i konsultacjach publicznych dotyczących spraw istotnych dla społeczności lokalnej” względem płci i statusu zawodowego (%)

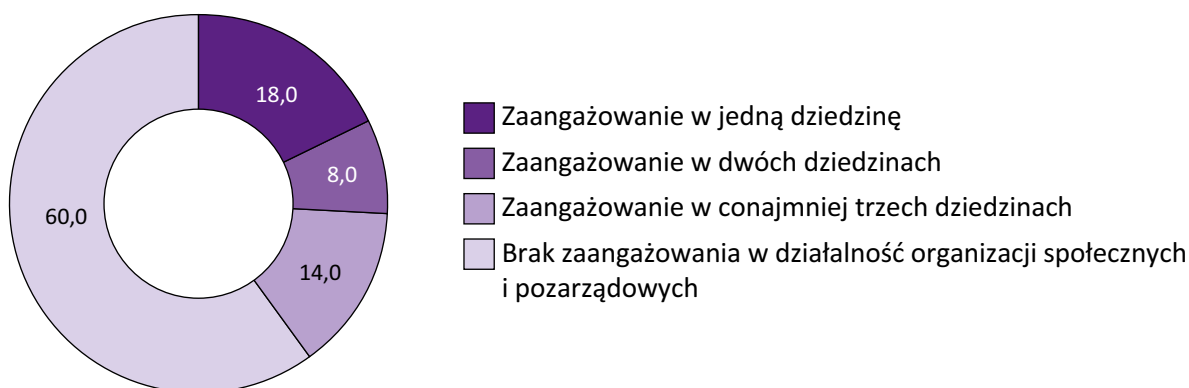

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A jak wygląda sytuacja z zakresu zaangażowania mieszkańców w działalność organizacji trzeciego sektora w skali kraju i regionu? Czy Polacy chętnie angażują się w działalność społeczną na rzecz szeroko rozumianych organizacji obywatelskich działających na rzecz interesu publicznego (np. stowarzyszeń, fundacji, związków, samorządów etc.)? Odpowiedź na to pytanie próbowano uzyskać w 2018 r. w ramach prowadzonego przez Centrum Badania Opinii Społecznej co dwa lata cyklicznego badania poświęconego tej kwestii. Jak przedstawiają się wyniki ostatniego sondażu?⁵ Okazuje się, że w dobrowolną działalność na rzecz tego typu organizacji angażuje się mniej niż połowa ankietowanych. **Odsetek badanych Polaków deklarujących podejmowanie pracy na rzecz organizacji społecznych i pozarządowych wyniósł 40,0%**, z czego najwięcej osób wskazało, że podejmuje działalność tylko w jednej wybranej dziedzinie.

Wykres 34.

Opinia Polaków na temat ich zaangażowania w działalność organizacji społecznych i pozarządowych (%)

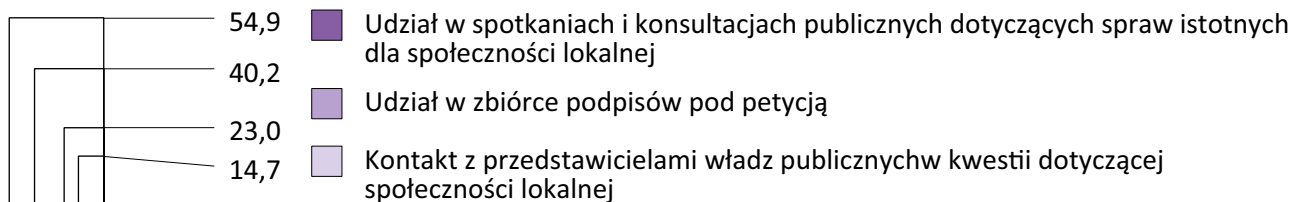
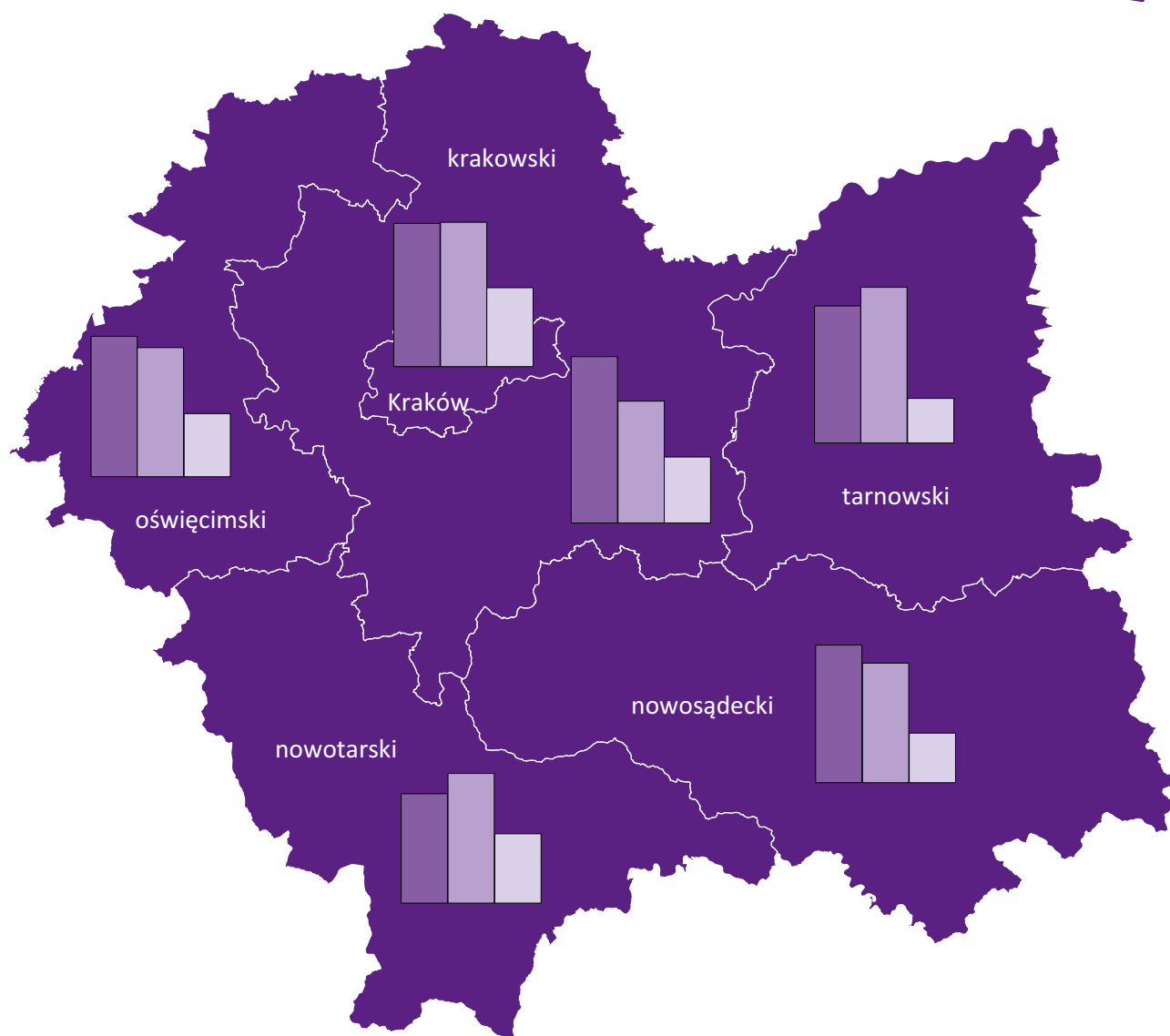
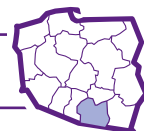

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBOS.

⁵ CBOS, Komunikat z badań „Aktywność Polaków w organizacjach obywatelskich”, nr 29/2018, wyd. CBOS, Warszawa 2018.

Mapa 5.

Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne formy zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na podregiony zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

W jakie dziedziny działalności społecznej o charakterze nieodpłatnym najczęściej angażują się mieszkańcy naszego kraju? Jak wynika z przeprowadzonego badania **Polacy najbardziej są skłonni pomagać w ramach organizacji charytatywnych działających na rzecz potrzebujących dzieci** – tj. 11,0% ogółu wskazań. Ponad 1/10 deklaracji zanotowano także w przypadku organizacji działających na rzecz szkolnictwa i oświaty (np. komitet rodzicielski, rada rodziców, fundacja szkolna, uczelniana, Społeczne Towarzystwo Oświatowe etc.). W czołowej trójce liderów pod tym względem znalazł się także kolejny typ organizacji charytatywnych, tj. stowarzyszenia i fundacje działające na rzecz dorosłych osób potrzebujących – tj. seniorów, ubogich, bezdomnych, chorych, niepełnosprawnych, ofiar klęsk żywiołowych, ofiar wojen etc. (9,6%).

Warto podkreślić, że stosunkowo wysoki wynik uzyskały też plasujące się na czwartej pozycji organizacje i ruchy religijne, kościelne, wspólnoty parafialne etc., na które wskazało 7,9% Polaków deklarujących działalność społeczną. Polacy nie pozostają też obojętni na niesienie pomocy innym w ramach ochotniczych straży pożarnych i Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego – 5,3% wskazań.

Warto zaznaczyć, że analizując poszczególne charakterystyki społeczno-demograficzne badanych respondentów w skali kraju, można wyciągnąć wniosek, że zaangażowanie w działalność organizacji społecznych i pozarządowych rośnie wraz z poziomem wykształcenia, oceną swojej sytuacji materialnej oraz – co ciekawe – religijnością badanych mierzoną częstością ich uczestnictwa w praktykach religijnych. Stosunkowo częstszą aktywność w tym względzie na tle pozostałych grup wykazują też mieszkańcy dużych miast oraz Polacy z przedziałów wiekowych: 35–44 lata i 18–24 lata.

Tabela 1. Czołowa piętnastka dziedzin związanych z organizacjami społecznymi i pozarządowymi najczęściej wspieranych przez Polaków 2018 r.

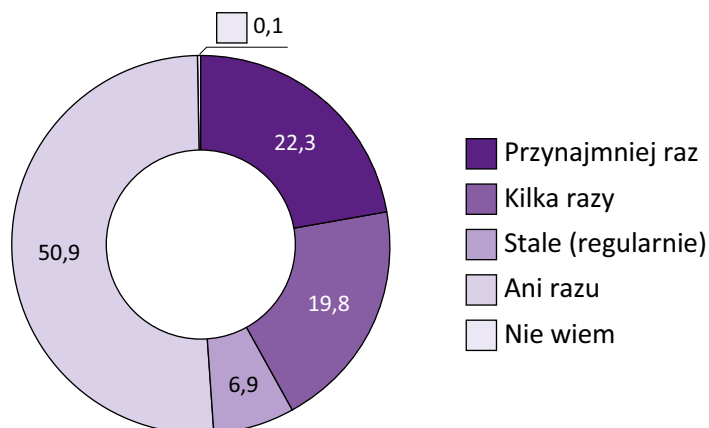
Lp.	Rodzaj organizacji społecznej i pozarządowej	Odsetek deklaracji uczestnictwa Polaków (%)
1	Organizacje charytatywne działające na rzecz potrzebujących dzieci	11,0
2	Organizacje działające na rzecz szkolnictwa i oświaty (np. komitet rodzicielski, rada rodziców, fundacja szkolna, uczelniana, Społeczne Towarzystwo Oświatowe)	10,3
3	Organizacje charytatywne działające na rzecz dorosłych osób potrzebujących (np. seniorów, ubogich, bezdomnych, chorych, niepełnosprawnych, ofiar klęsk żywiołowych, ofiar wojen itp.).	9,6
4	Organizacje i ruchy religijne, kościelne, wspólnoty parafialne	7,9
5	Organizacje, związki, kluby i stowarzyszenia sportowe	7,1
6	Stowarzyszenia i związki działkowców, hodowców, wędkarzy, myśliwych	6,1
7	Ochotnicza straż pożarna i Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	5,3
8	Organizacje młodzieżowe (np. harcerstwo, kluby młodzieżowe, związki i stowarzyszenia studenckie)	5,2
9	Organizacje samopomocowe (np. stowarzyszenia osób niepełnosprawnych, samotnych ojców, anonimowych alkoholików, osób bezrobotnych)	4,1
10	Organizacje i stowarzyszenia artystyczne (np. chór, orkiestra, zespół taneczny, teatralny)	4,0
11	Towarzystwa przyjaciół zwierząt, opieki nad zwierzętami	4,0
12	Organizacje emerytów, kluby seniorów	3,7
13	Samorządy dzielnicowe, osiedlowe (np. rady mieszkańców, komitety domowe)	3,6
14	Organizacje wspierające placówki służby zdrowia	3,4
15	Organizacje kobiece (np. koło gospodyń wiejskich)	3,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBOS.

A czy Małopolanie chętnie angażują się w nieodpłatną działalność w ramach organizacji społecznych i pozarządowych (np. stowarzyszeń, fundacji etc.)? Wyniki tegorocznej edycji badania opinii mieszkańców województwa małopolskiego nie są w tym względzie zbyt optymistyczne. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi **ponad połowa ankietowanych z terenu regionu w trakcie ostatnich dwunastu miesięcy nie podejmowała „ani razu” jakichkolwiek przedsięwzięć charytatywnych w ramach organizacji sektora pozarządowego.** Pojedyncze działania w ostatnim roku odnotowano w przypadku 22,3% badanych Małopolan, natomiast **działania kilkukrotne w ostatnim roku wskazało 19,8% ankietowanych.** Najmniejszy odsetek wskazań dotyczył deklaracji „stale (regularnie)” – zaledwie 6,9%.

Wykres 35.

Jak często w trakcie ostatnich 12 miesięcy Małopolanie angażowali się w nieodpłatną działalność w ramach organizacji społecznych i pozarządowych (np. stowarzyszeń, fundacji itp.)? (%)

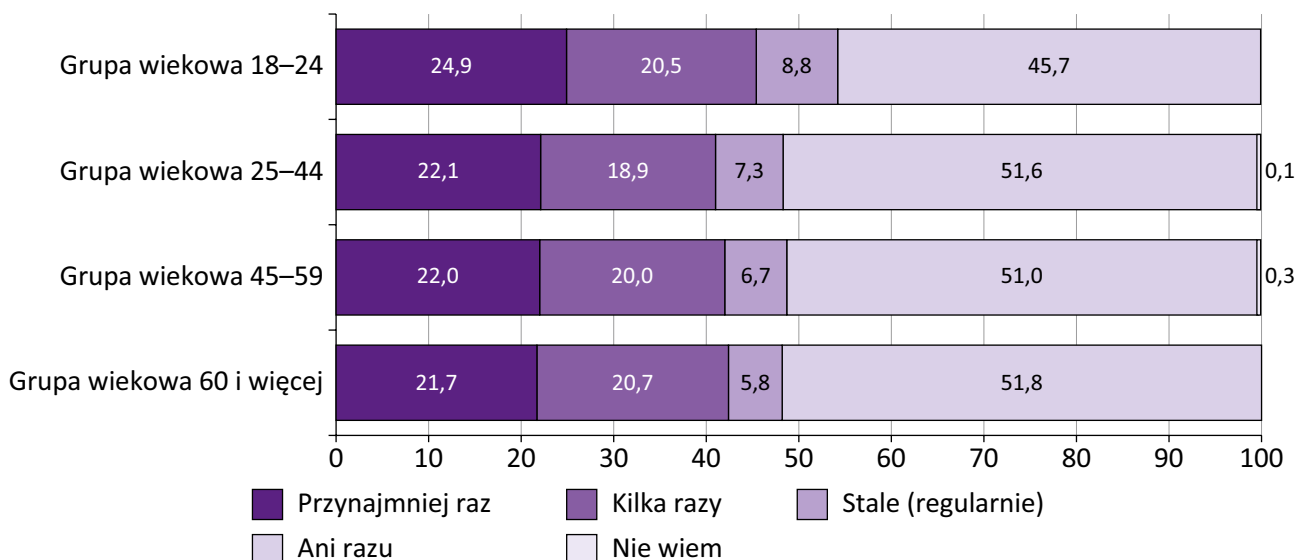

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Regularną działalnością w organizacjach społecznych i pozarządowych odznaczają się w nieznacznie większym stopniu mężczyźni w porównaniu do kobiet – odnotowano w tym względzie różnicę 1,3 p.p. **Okazuje się, że poziom stałego zaangażowania w omawianą działalność spada wraz z wiekiem. Największą aktywnością regularną odznaczają się osoby w wieku 18–24 lata – 8,8% wskazań oraz osoby z przedziału 25–44 lata – 7,3% wskazań.** Najmniejszy odsetek odpowiedzi „stale (regularnie)” dotyczył osób powyżej 60. roku życia (tj. 5,8%). Warto podkreślić, że najmłodsi Małopolanie najrzadziej na tle pozostałych grup wskazywali ponadto odpowiedź „ani razu” (tj. 45,7%).

Wykres 36.

Częstotliwość zaangażowania Małopolan w nieodpłatną działalność w ramach organizacji społecznych i pozarządowych w przekroju na grupy wiekowe (%)

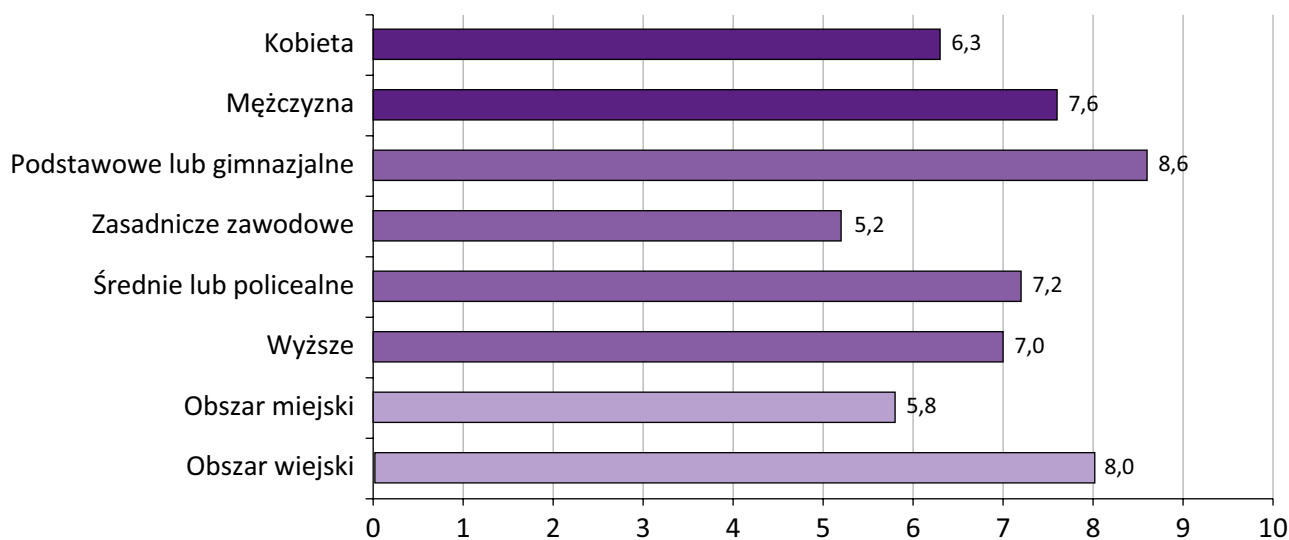
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Pod względem wykształcenia – tak samo jak w przypadku angażowania się mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej – liderami z zakresu stałej, nieodpłatnej partycypacji w ramach organizacji społecznych i pozarządowych są Małopolanie z wykształceniem podstawowym (8,6% wskazań). Ponad połowa mieszkańców

deklarujących zarówno wykształcenie średnie lub policealne, jak i wykształcenie wyższe nie angażowała się „ani razu” w trakcie ostatniego roku w tego typu przedsięwzięcia.

Wykres 37.

Odsetek wskazań „stale (regularnie)” w ramach oceny częstotliwości zaangażowania w nieodpłatną działalność w ramach organizacji społecznych i pozarządowych względem wybranych charakterystyk społeczno-demograficznych (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

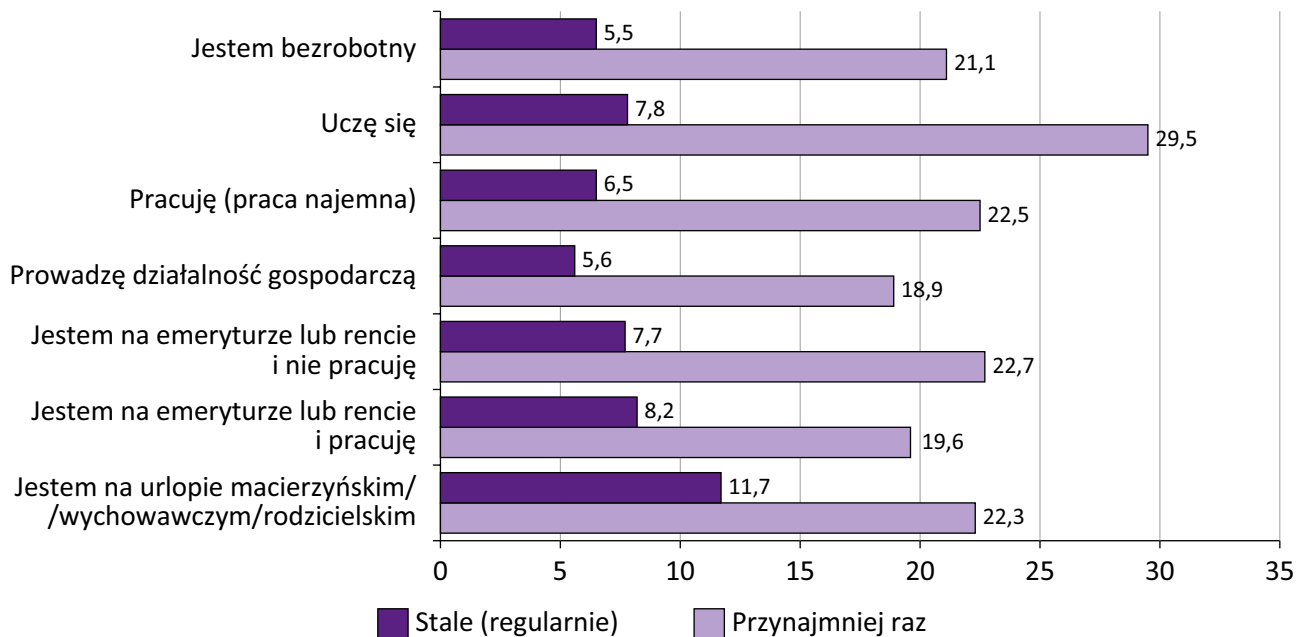
Osoby przebywające na urlopie macierzyńskim/rodzicielskim/wychowawczym najczęściej z przedstawicieli pozostałych grup uczestniczyły w sposób stały w nieodpłatnych przedsięwzięciach na rzecz organizacji pozarządowych – 11,7% wskazań odpowiedzi „stale (regularnie)”. Stosunkowo dobry wynik w tym zakresie osiągnęli także zarówno pracujący, jak i niepracujący Małopolanie przebywający na emeryturze lub rencie oraz osoby uczące się. Stosunkowo niski wynik uzyskały też osoby prowadzące działalność gospodarczą (tj. 5,6%). Osoby bezrobotne – podobnie jak w przypadku zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej – wykazywały się w trakcie ostatnich 12 miesięcy najmniejszą aktywnością w działalność w ramach organizacji społecznych i pozarządowych z uwagi na największy na tle pozostałych grup odsetek wskazań „ani razu” (tj. 61,0%).

Różnice z zakresu regularnego zaangażowania w działalność organizacji o charakterze pozarządowym widoczne są w przekroju na obszar zamieszkania. Okazuje się, że częściej w tego typu działaniach partycypują mieszkańcy obszarów wiejskich – 8,0% wskazań odpowiedzi „stale (regularnie)”, względem przedstawicieli obszarów miejskich – 5,8%.

Co ciekawe, najbardziej aktywną postawę z zakresu cyklicznej, bezpłatnej działalności na rzecz stowarzyszeń i fundacji wykazywały w trakcie ostatniego roku osoby otrzymujące najniższy średni miesięczny dochód netto w przeliczeniu na jedną osobę w gospodarstwie domowym (tj. poniżej 600 zł) – 8,8% wskazań odpowiedzi „stale (regularnie)”. Na drugim końcu skali znaleźli się natomiast Małopolanie o najwyższym poziomie dochodu (tj. powyżej 1 400 zł), w przypadku których odsetek wskazań danej odpowiedzi wyniósł 6,3%. Odwrotną tendencję obserwuje się natomiast w przypadku deklaracji „ani razu”, gdzie na pozycji lidera uplasowały się właśnie osoby o najniższym poziomie dochodu (tj. 59,6%).

Wykres 38.

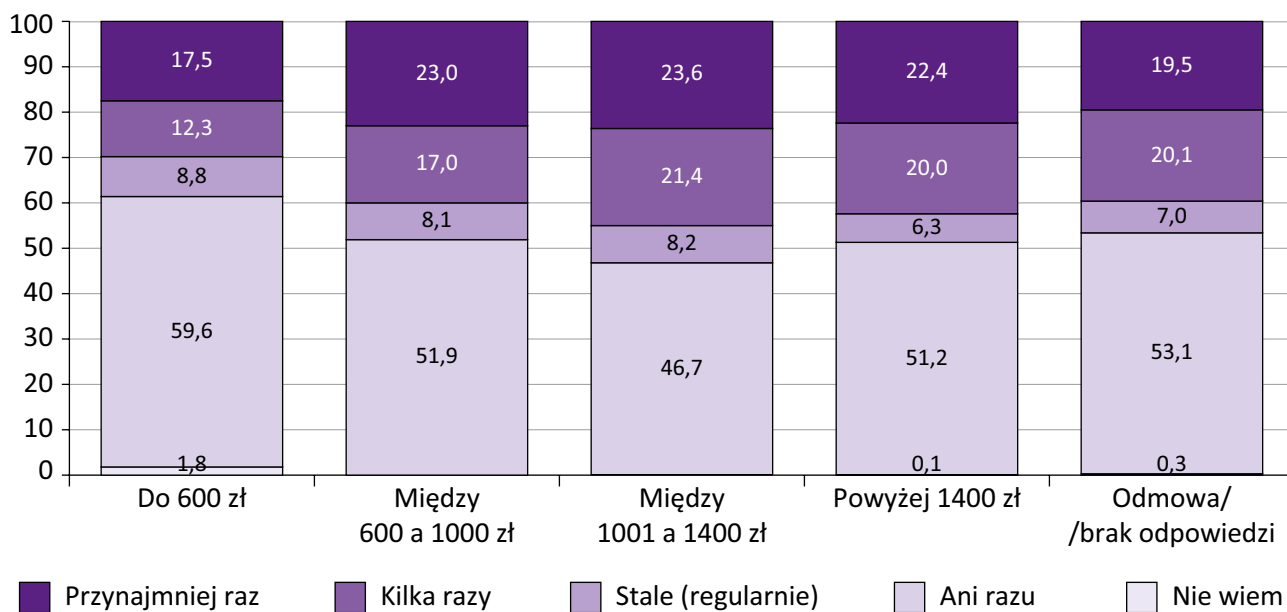
Odsetek wskazań „przynajmniej raz” i „stale (regularnie)” w ramach oceny częstotliwości zaangażowania w działania na rzecz organizacji społecznych i pozarządowych w przekroju na status zawodowy (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 39.

Częstotliwość zaangażowania Małopolan w nieodpłatną działalność w ramach organizacji społecznych i pozarządowych w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)

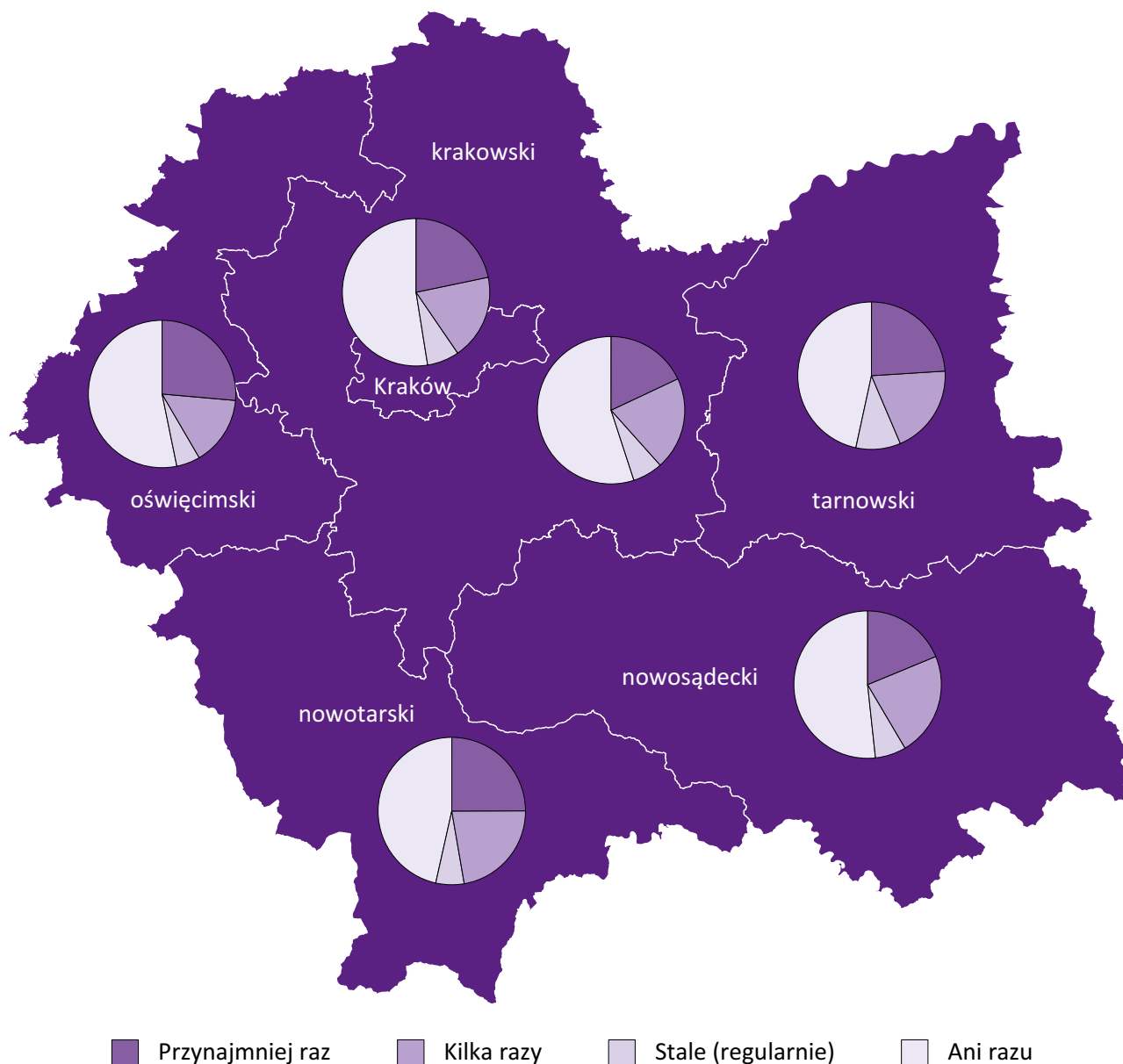

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

W przekroju na obszary terytorialne, najchętniej w regularną działalność organizacji społecznych i pozarządowych w trakcie minionych dwunastu miesięcy angażowali się mieszkańcy z podregionu tarnowskiego – tj. 9,8% wskazań odpowiedzi „stale (regularnie)”. Stosunkowo dużo deklaracji w tym względzie – na tle pozostałych jednostek terytorialnych – padło również ze strony mieszkańców Małopolski (7,0%). Najmniej skłonni do stałego angażowania się na rzecz organizacji pozarządowych są natomiast mieszkańcy podregionu oświęcimskiego – 5,2%. Najwięcej odpowiedzi „ani razu” padło ze strony obywateli podregionu krakowskiego (55,0%), natomiast najmniej – w przypadku podregionu nowotarskiego (46,5%).

Mapa 6.

Częstotliwość zaangażowania Małopolan w nieodpłatną działalność w ramach organizacji społecznych i pozarządowych w przekroju na podregiony zamieszkania (%)

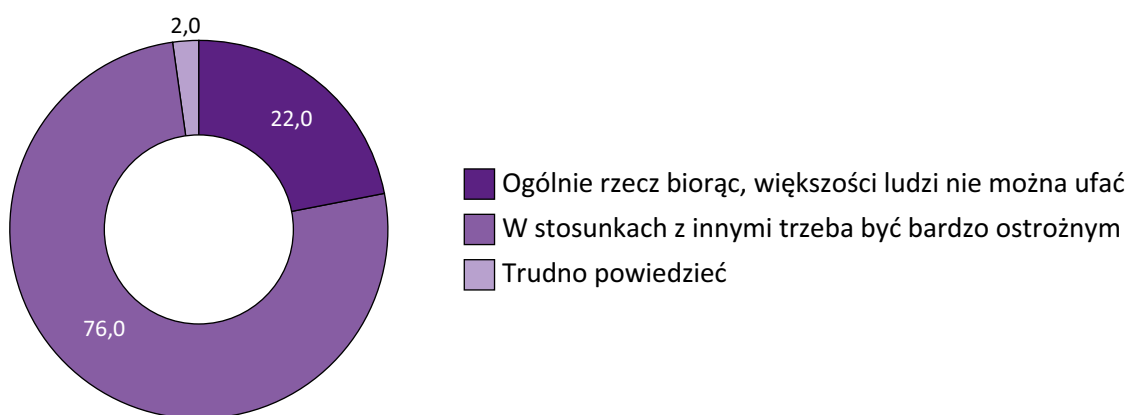
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Zaufanie Małopolan do innych ludzi

Poziom zaufania społecznego panujący wśród mieszkańców danej jednostki terytorialnej stanowi istotną determinantę budowania silnego kapitału społecznego oraz spójności społecznej. Brak zaufania do innych członków wspólnoty bądź też niski jego poziom prowadzi bardzo często do różnego rodzaju konfliktów i napięć w społeczeństwie. To z kolei utrudnia partnerskie współdziałanie na rzecz dobra interesu publicznego, jak również może prowadzić w dłuższej perspektywie do wykluczenia z życia wspólnoty poszczególnych jednostek bądź też całych grup osób.

W ubiegłym roku Centrum Badania Opinii Społecznej opublikowało ciekawe wyniki badań na temat zaufania społecznego Polaków⁶. Jak wynika z uzyskanych danych, **polskie społeczeństwo od lat odznacza się raczej postawą zachowawczą i ograniczonym poziomem zaufania wobec innych ludzi**. Tylko nieco ponad 1/5 badanych respondentów (tj. 22,0%) w 2018 r. zadeklarowała bowiem, że większości ludzi można ufać. Analogicznie do lat ubiegłych – **ponad 3/4 Polaków wychodzi natomiast z założenia, że w stosunkach z innymi ludźmi trzeba być bardzo ostrożnym**. Omawiane badanie CBOS przeprowadzane jest cyklicznie co dwa lata. Warto zaznaczyć, że począwszy od 2002 r. proporcje w tej kwestii nie uległy większym zmianom.

Wykres 40. Poziom zaufania Polaków w stosunku do innych ludzi (%)

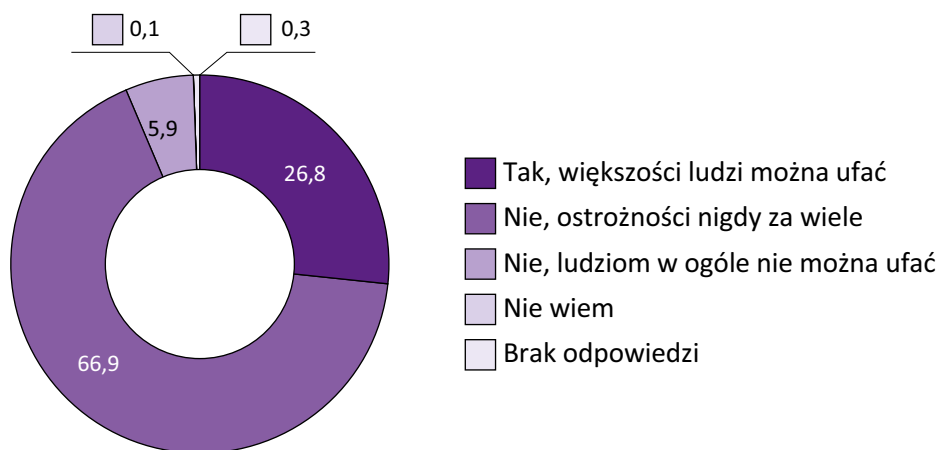
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBOS.

Analizując opinie Polaków na temat zaufania do innych ludzi w przekroju na poszczególne charakterystyki społeczno-demograficzne, największym poziomem nieufności odznaczają się respondenci najgorzej wykształceni, otrzymujący najniższe dochody, osoby mieszkające na wsi oraz osoby z przedziału wiekowego 25–34 lata. W przekroju na grupy społeczno-zawodowe – najmniejszą otwartością na innych ludzi charakteryzują się tzw. robotnicy niewykwalifikowani, renciści oraz gospodynie domowe.

W tegorocznej edycji badania opinii postanowiono sprawdzić, jaki jest poziom zaufania mieszkańców regionu małopolskiego względem innych ludzi – zarówno z ich najbliższego otoczenia, jak i nieznanym. Jak wynika z odpowiedzi respondentów, **Małopolanie wykazują umiarkowany stopień zaufania względem innych członków społeczeństwa. Najwięcej wskazań padło w przypadku stwierdzenia „nie, ostrożności nigdy za wiele”** – aż 66,9%. Na drugim miejscu uplasowała się odpowiedź „tak, większości ludzi można ufać”, którą zadeklarowała ponad ¼ badanych mieszkańców województwa (tj. 26,8%). Pozytywny jest fakt, że zdecydowanie najmniej wskazań dotyczyło sformułowania „nie, ludziom w ogóle nie można ufać” – tego typu zdanie wyraziło jedynie 5,9% ankietowanych.

⁶ CBOS, Komunikat z badań „O nieufności i zaufaniu”, nr 35/2018, wyd. CBOS, Warszawa 2018.

Wykres 41. Czy Małopolanie uważają, że w kontaktach międzyludzkich można ufać większości ludzi? (%)

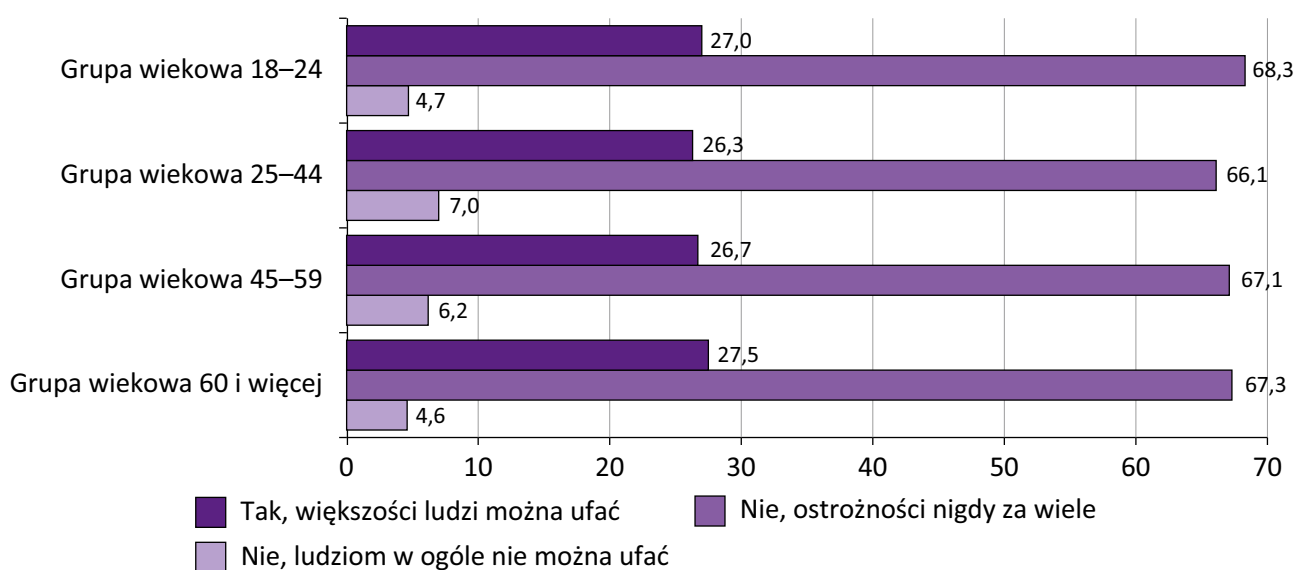

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Okazuje się, że bardziej ufni względem innych ludzi są Małopolanie w porównaniu do Małopolanek. Mężczyźni częściej niż kobiety deklarowali bowiem odpowiedź „tak, większości ludzi można ufać” (różnica 3,3 p.p.) i nieco rzadziej wypowiadali się, że „nie, ludziom w ogóle nie można ufać” (różnica 0,2 p.p.).

W przekroju na poszczególne grupy wiekowe **największym poziomem zaufania wobec innych charakteryzują się osoby starsze (tj. powyżej 60. roku życia) – 27,5% wskazań odpowiedzi „tak, większości ludzi można ufać”**. Na drugim miejscu w tym względzie znalazły się osoby z najmłodszej grupy wiekowej (tj. 18–24 lata), w przypadku których odsetek danych deklaracji wyniósł 27,0%. A przedstawiciele której grupy wiekowej odznaczają się największym poziomem zachowawczości i ostrożności względem innych ludzi? Najmniej wskazań na stwierdzenie „tak, większości ludzi można ufać” padło ze strony Małopolan w wieku 25–44 lata (tj. 26,3%). Grupa ta odznaczała się jednocześnie największym odsetkiem w przypadku stwierdzenia „nie, ludziom w ogóle nie można ufać” – 7,0%.

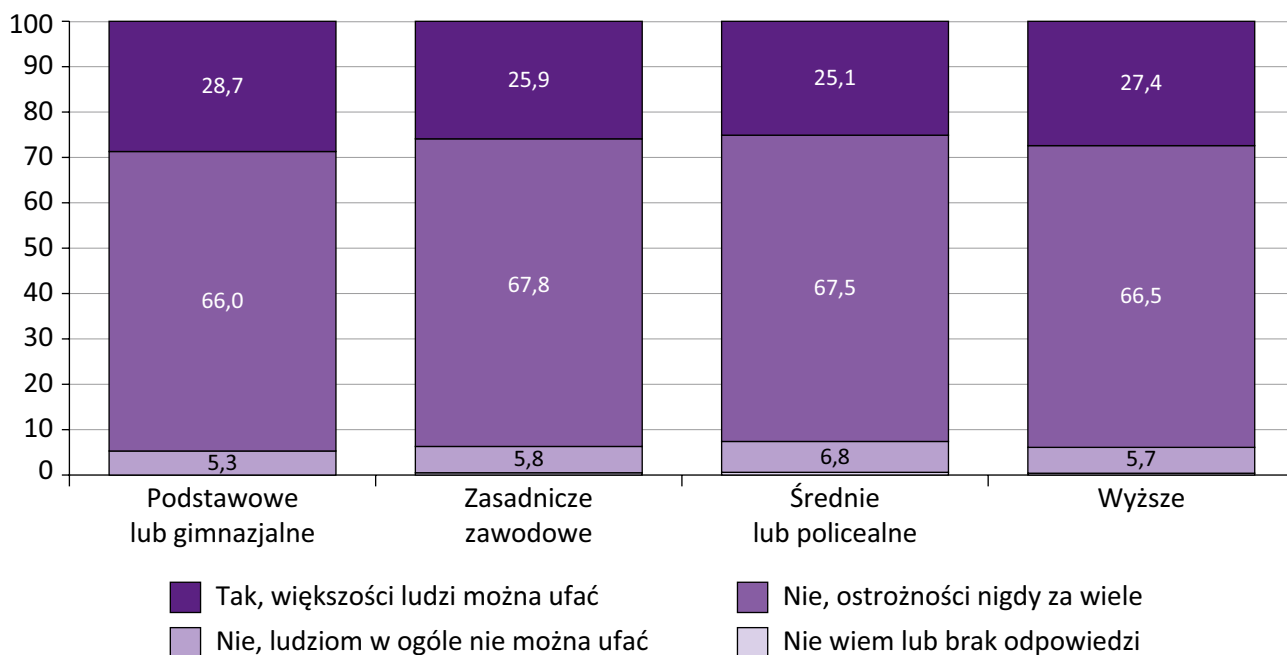
Wykres 42. Ocena stopnia zaufania w kontaktach międzyludzkich w przekroju na grupy wiekowe (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Najwyższy poziom zaufania do innych członków społeczeństwa charakteryzuje osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym – 28,7% wskazań dla „tak, większości ludzi można ufać”. Stopień zaufania nie jest jednak zależny od poziomu wykształcenia, gdyż na drugiej pozycji uplasowały się w tym kontekście osoby deklarujące wykształcenie wyższe (tj. 27,4% wskazań). Najmniej ufni są natomiast mieszkańcy z wykształceniem średnim lub policealnym – najniższy odsetek deklaracji dla „tak, większości ludzi można ufać” (25,1%) oraz jednocześnie najwięcej wskazań dla odpowiedzi „nie, ludziom w ogóle nie można ufać” – 6,8%.

Wykres 43. Ocena stopnia zaufania w kontaktach międzyludzkich w przekroju na wykształcenie (%)

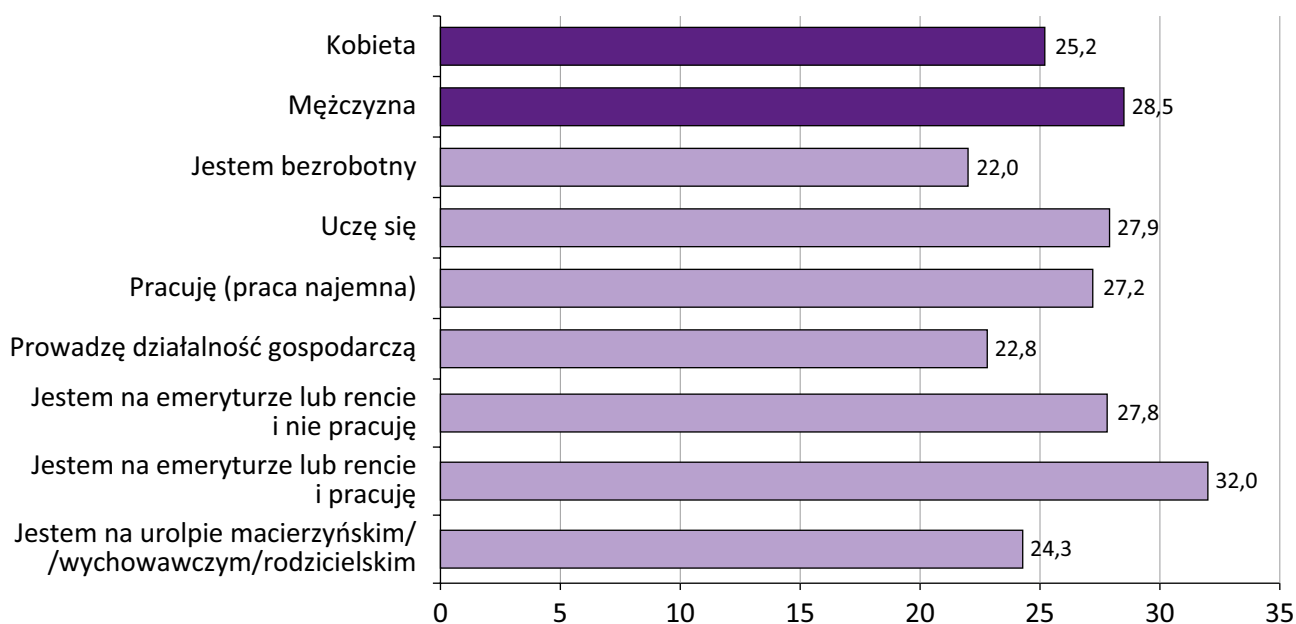
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Spośród wszystkich grup zawodowych, innym ludziom najbardziej są skłonni zaufać Małopolanie będący na emeryturze lub rencie i jednocześnie nadal pracujący – aż 32,0% poparcia dla stwierdzenia „tak, większości ludzi można ufać”. Na drugim końcu skali pod względem poziomu zaufania znajdują się natomiast osoby bezrobotne (22,0%) oraz osoby prowadzące własną działalność gospodarczą (22,8%). Mając na uwadze stwierdzenie „nie, ludziom w ogóle nie można ufać”, zdecydowanie najwięcej deklaracji padło w tym przypadku ze strony osób bezrobotnych – 13,8%.

Poziom zaufania idzie w parze ze wzrostem średniego miesięcznego dochodu netto w przeliczeniu na jedną osobę w gospodarstwie domowym badanych respondentów. Największy odsetek wskazań dla sformułowania „tak, większości ludzi można ufać” padł bowiem ze strony Małopolan osiągających dochód z przedziału między 1001 a 1400 zł oraz dochód najwyższy (tj. ponad 1400 zł) – w obu przypadkach powyżej 27,0%. Zdecydowanie najmniej deklaracji w tym kontekście padło natomiast ze strony osób o dochodzie poniżej 600 zł – tj. 17,5%. Osoby o najniższej kategorii dochodów najczęściej deklarowały ponadto odpowiedź „nie, ludziom w ogóle nie można ufać” – 7,0%.

Wykres 44.

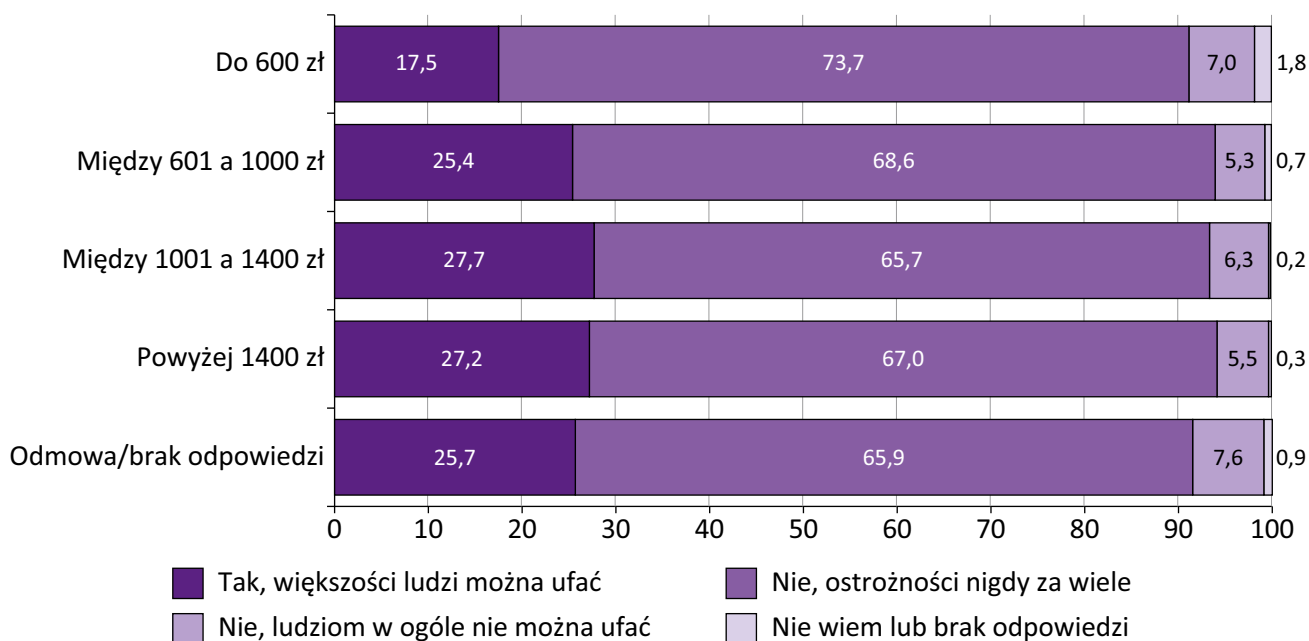
Odsetek wskazań „tak, większości ludzi można ufać” w ramach oceny poziomu zaufania w kontaktach międzyludzkich względem płci i statusu zawodowego (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 45.

Ocena stopnia zaufania w kontaktach międzyludzkich w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)

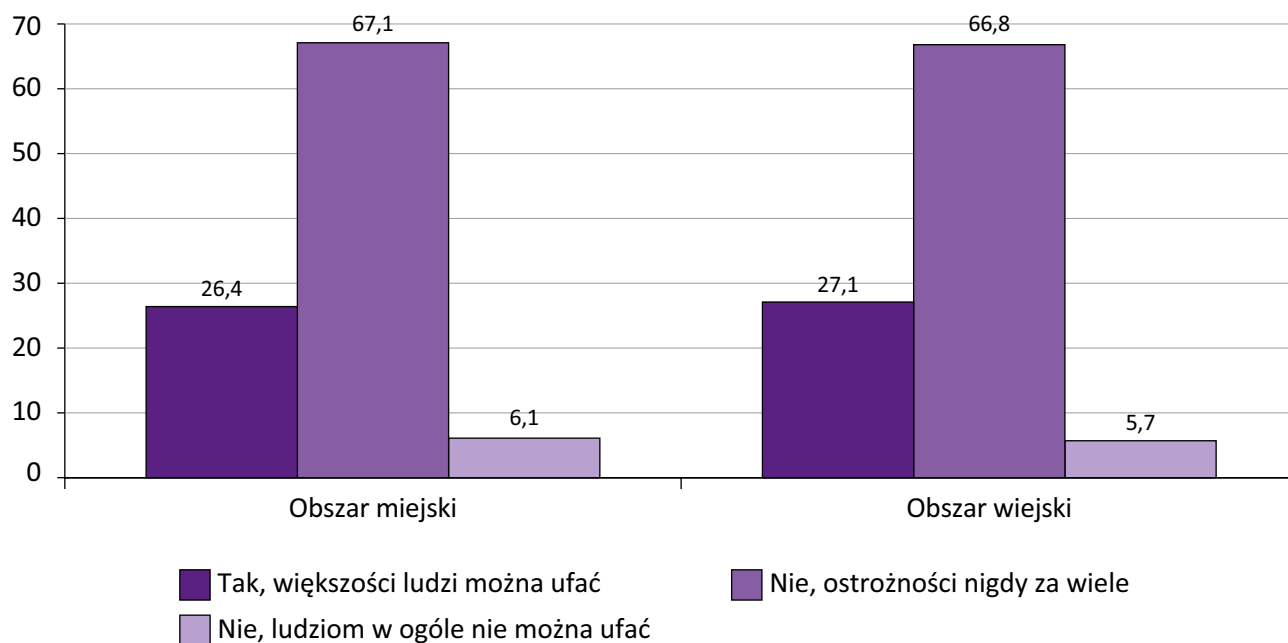

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Nieco bardziej ufni względem innych osób są Małopolanie zamieszkujący tereny wiejskie niż tereny miejskie. Mieszkańcy wsi częściej deklarowali bowiem, że „tak, większości ludzi można ufać” – 27,1% i rzadziej wskazywali na stwierdzenie „nie, ludziom w ogóle nie można ufać” – 5,7%.

Wykres 46.

Ocena stopnia zaufania w kontaktach międzyludzkich w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

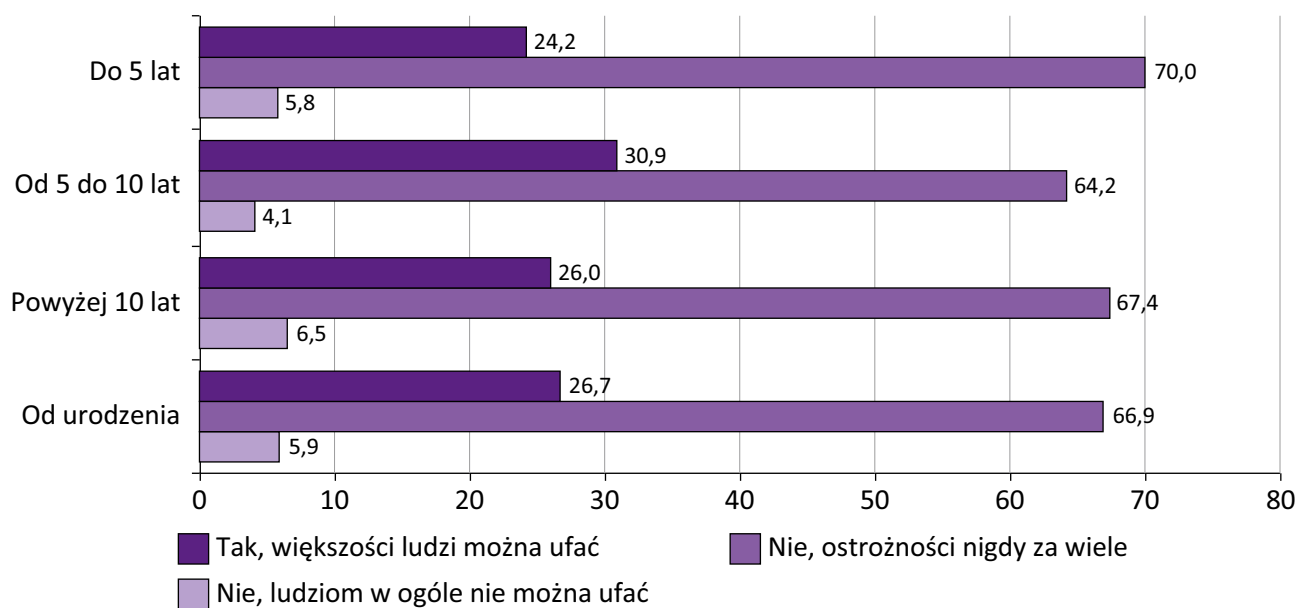

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Okazuje się, że najbardziej ufni względem innych osób są Małopolanie mieszkający na terenie regionu od 5 do 10 lat – 30,9%, natomiast najmniej – mieszkańcy związani z regionem najkrócej (tj. do 5 lat) – 24,2%.

Wykres 47.

Ocena stopnia zaufania w kontaktach międzyludzkich w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)

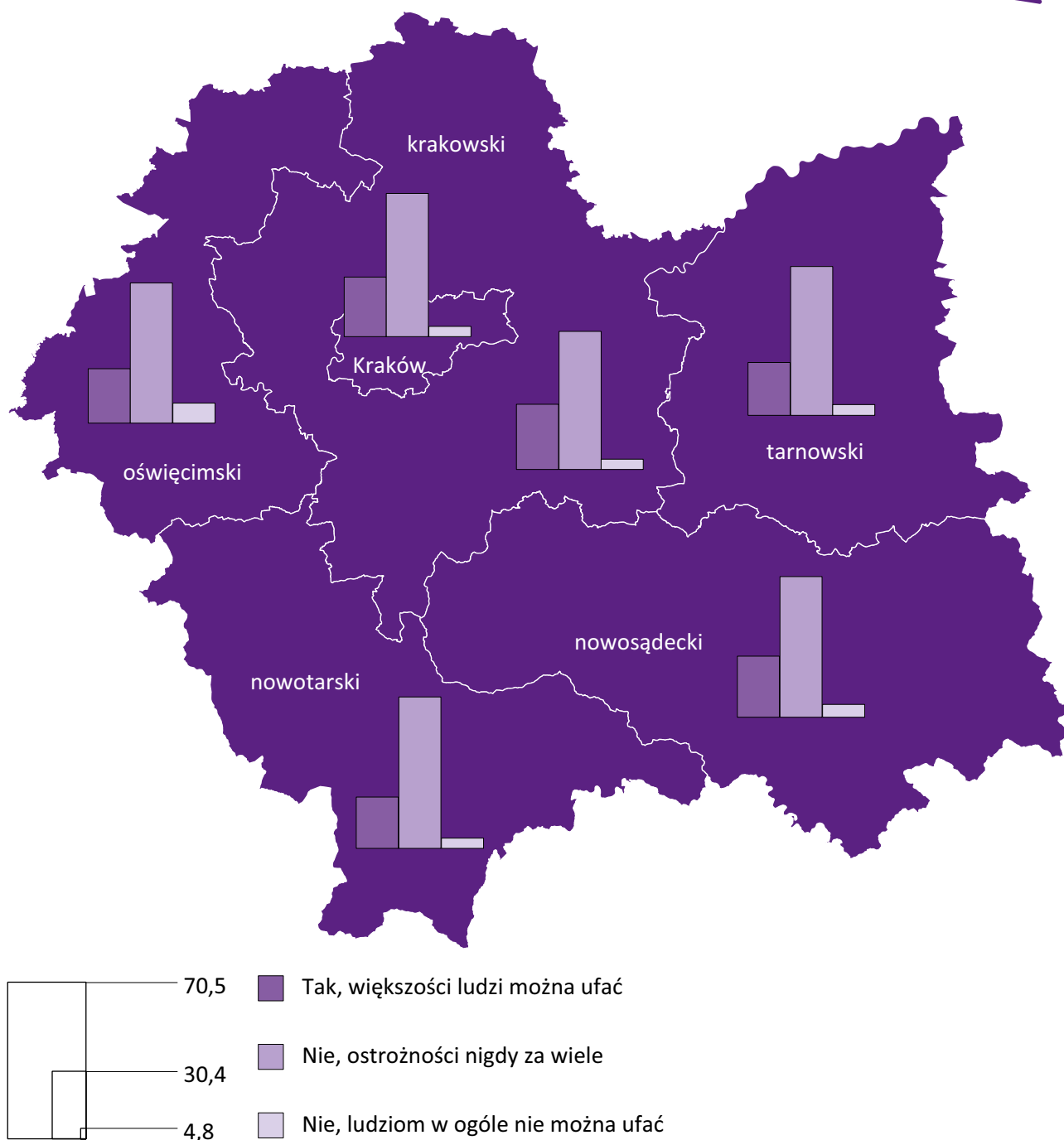

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A jak przedstawia się sytuacja z zakresu poziomu zaufania w przekroju na poszczególne jednostki terytorialne? **Bardziej ufni względem innych są mieszkańcy podregionu krakowskiego – 30,4% wskazań dla odpowiedzi „tak, większości ludzi można ufać”.** Nieco mniej ufności wykazują mieszkańcy podregionu nowotarskiego (24,0%) oraz podregionu tarnowskiego (24,6%). Największy odsetek dla odpowiedzi „nie, ludziom w ogóle nie można ufać” dotyczył z kolei Małopolan zamieszkujących podregion oświęcimski – 9,4%.

Mapa 7.

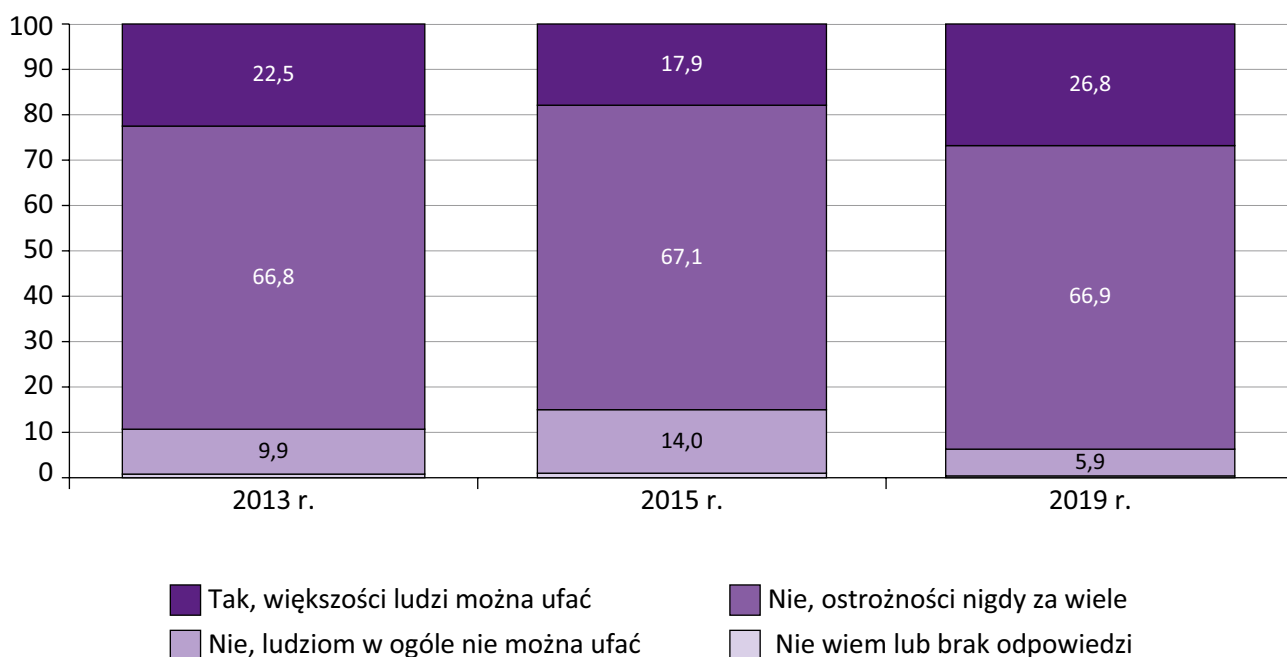
Ocena stopnia zaufania w kontaktach międzyludzkich w przekroju na podregiony zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Warto wspomnieć, że analogiczne pytanie związane z aspektem poziomu zaufania względem innych ludzi zostało zadane Małopolanom w jednej z początkowych edycji badania opinii mieszkańców (tj. w 2013 r.) Czy w okresie ostatnich sześciu lat zaszły zatem jakieś zmiany w tym względzie w mentalności mieszkańców regionu? Okazuje się, że – podobnie jak w skali kraju – tak, ale stosunkowo niewielkie. Nieco wyższy odsetek mieszkańców wskazał w 2019 r. na odpowiedź „tak, większości ludzi można ufać”, co stanowi wartość o 4,3 p.p. większą w porównaniu do 2013 r. Odpowiedź „nie, ostrożności nigdy za wiele” uzyskała natomiast w 2013 r. niemal identyczny odsetek wskazań (tj. 66,8%) jak w obecnej edycji badania opinii. Najbardziej pozytywny jest fakt, że zmalała o równe 4,0 p.p. liczba respondentów deklarujących, że „nie, ludziom w ogóle nie można ufać” (tj. 9,9% wskazań w 2013 r.).

Wykres 48. Opinie Małopolan na temat zaufania do innych ludzi w latach 2013, 2015 i 2019 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Oczekiwania Małopolan wobec samorządu województwa małopolskiego

Samorządy wojewódzkie charakteryzują się stosunkowo szerokim zakresem działań, mających na celu rozwój społeczno-gospodarczy danej jednostki terytorialnej, a tym samym poprawę warunków i jakości życia zamieszkującej je społeczności terytorialnej. Wykonują one zadania publiczne o charakterze regionalnym, które nie zostały zastrzeżone prawem na rzecz organów administracji rządowej, a ponadto występują w roli organów nadrzędnych i kontrolnych nad działalnością samorządów powiatowych i gminnych, nie wkraczając jednocześnie w sferę ich samodzielności. Wśród podstawowych obszarów ich działalności znajdują się m.in. sprawy związane z edukacją, ochroną zdrowia, polityką społeczną i prorodzinną, kulturą, transportem zbiorowym i drogami publicznymi, zagospodarowaniem przestrzennym, turystyką i sportem, przeciwdziałaniem bezrobociu, zapewnianiem bezpieczeństwa publicznego etc.

Podobnie jak we wcześniejszych edycjach badania opinii mieszkańców, respondenci zostali poproszeni o wskazanie kluczowych dziedzin, na które według nich w pierwszej kolejności powinny być kierowane pieniądze publiczne (tj. środki samorządu województwa małopolskiego). Na jakie obszary życia społeczno-gospodarczego wymagające wsparcia mieszkańcy regionu wskazali w tym roku?

Rycina 6.

Czołowa trójka priorytetowych obszarów życia społeczno-gospodarczego wymagających według Małopolan dofinansowania z regionalnych środków publicznych (%)

40,8%

ochrona zdrowia

37,8%

edukacja

30,9%

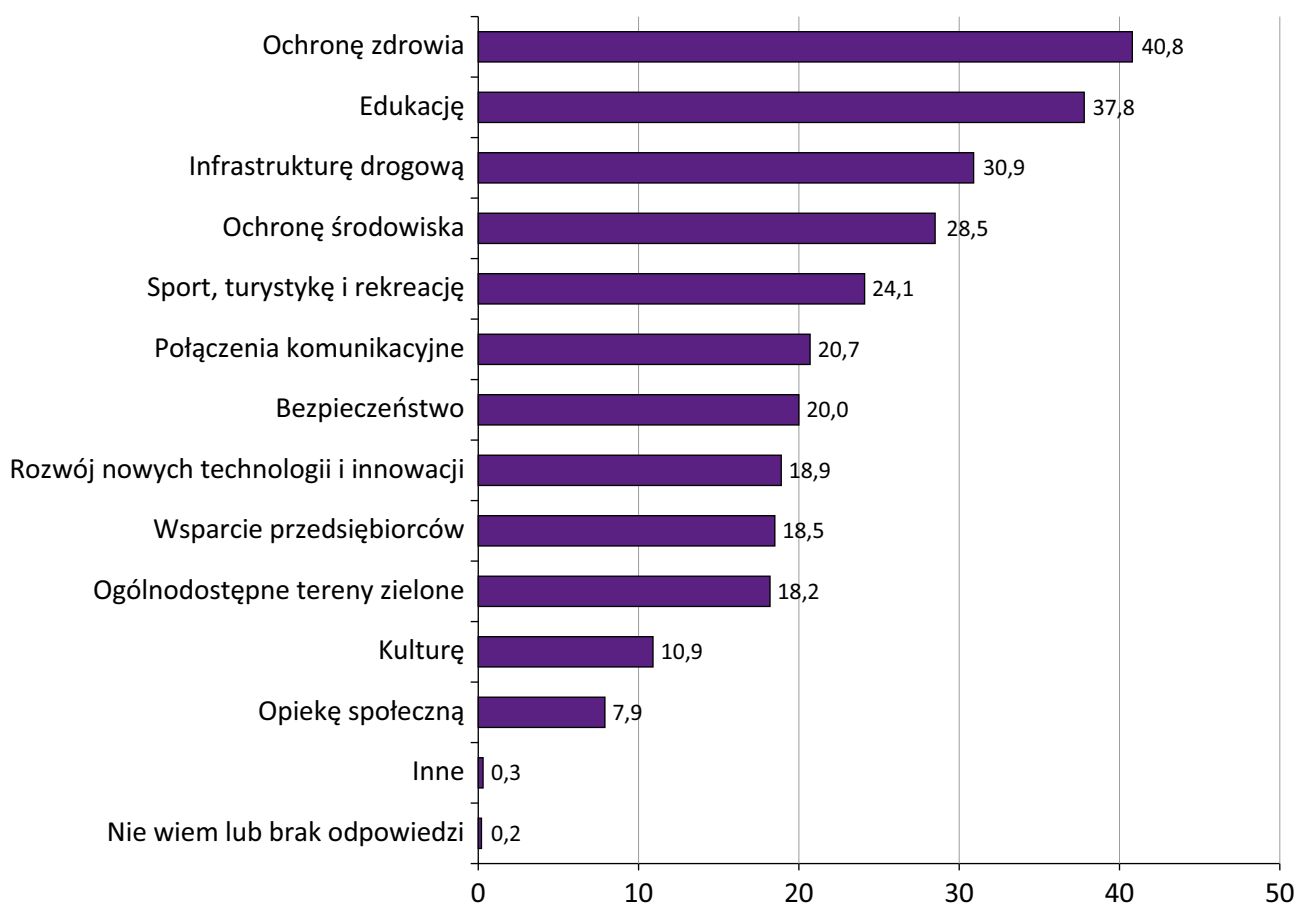
infrastruktura drogowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Według Małopolan priorytetowym obszarem, na rzecz którego powinno się kierować więcej środków publicznych, jest ochrona zdrowia – aż 40,0% wskazań. Warto podkreślić, że obszar ten również w roku ubiegłym został wskazany przez ankietowanych z terenu województwa małopolskiego jako priorytetowy i wymagający dofinansowania w pierwszej kolejności. W 2018 r. potrzebę poprawy jakości opieki zdrowotnej i rozwoju pomocy społecznej na terenie regionu dostrzegał bowiem aż co drugi badany Małopolanin (tj. 49,0% wskazań). W tym roku aspekt ochrony zdrowia wyodrębniony został od obszaru pomocy społecznej, która zajęła *de facto* ostatnią pozycję w rankingu obszarów życia społeczno-gospodarczego wymagających wsparcia.

Wykres 49.

Na które z wymienionych poniżej dziedzin powinny być kierowane pieniądze publiczne (środki samorządu województwa małopolskiego) w pierwszej kolejności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Na pozycji wicelidera, z zakresu priorytetowych dziedzin dofinansowania ze środków publicznych województwa małopolskiego, znalazła się „edukacja” z wynikiem 37,8%. Dla porównania w roku ubiegłym obszar ten uzyskał znacznie mniej wskazań, tj. 26,3%, w związku z czym rozwój danego obszaru uplasował się dopiero na czwartej pozycji w rankingu.

W gronie czołówki liderów wymagających w pierwszej kolejności wsparcia ze strony publicznych środków finansowych znalazła się w tym roku także „infrastruktura drogowa” – 30,9%. Jest to wynik znacznie niższy od tego uzyskanego w wyniku badania opinii z 2018 r., gdzie dziedzina ta uzyskała aż 48,8% wskazań.

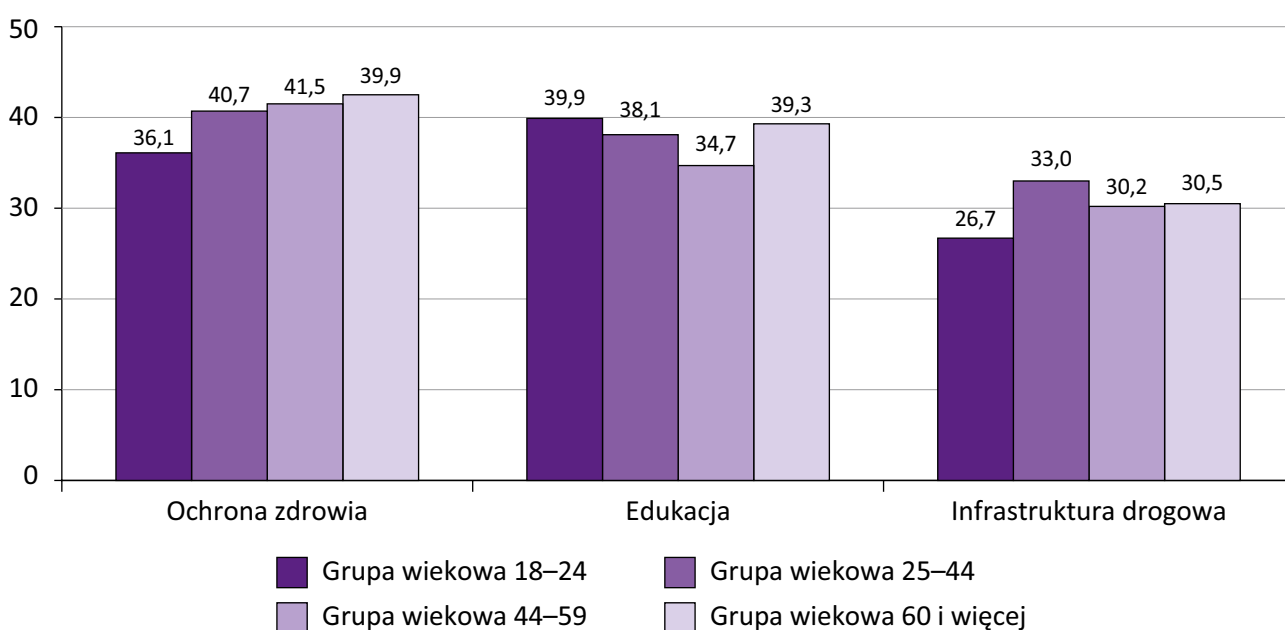
Warto podkreślić, że wyniki powyżej 20,0% uzyskały w tegorocznej edycji także obszary takie jak: ochrona środowiska, sport, turystyka i rekreacja, połączenia komunikacyjne oraz bezpieczeństwo. Oznacza to, że potrzebę rozwoju każdej z danych dziedzin dostrzega ponad 1/5 badanych Małopolan. Na drugim końcu skali znalazły się z kolei obszary takie jak wspomniana już opieka społeczna (7,9%) oraz kultura (10,9%), które wskazywane były najrzadziej przez ankietowanych jako obszary istotne z punktu widzenia kierowania środków finansowych samorządu województwa małopolskiego.

Wśród odpowiedzi z kategorii „inne” najczęściej przez mieszkańców wskazywane były aspekty związane z rynkiem pracy, rozbudową ścieżek rowerowych, rozwojem infrastruktury miejskiej oraz pomocą dla zwierząt.

Mając na uwadze najczęściej wskazywany przez respondentów obszar ochrony zdrowia, warto zaznaczyć, że potrzebę jego dofinansowania w nieco większym stopniu dostrzegają Małopolanki (42,7% wskazań) względem Małopolan (38,8% wskazań).

Potrzeba zwiększenia wydatków ze środków samorządu województwa małopolskiego na rozwój opieki zdrowotnej rośnie wraz z wiekiem. Najwięcej wskazań na daną dziedzinę (tj. 42,5%) odnotowano bowiem w przypadku osób z najstarszej grupy wiekowej (tj. Małopolan powyżej 60. roku życia). Odsetek wskazań ankietowanych z najmłodszej grupy wiekowej (tj. osób w wieku 18–24 lata) wyniósł bowiem w tym przypadku 36,1%.

Wykres 50. Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej priorytetowe dziedziny wsparcia ze środków publicznych w przekroju na wiek (%)

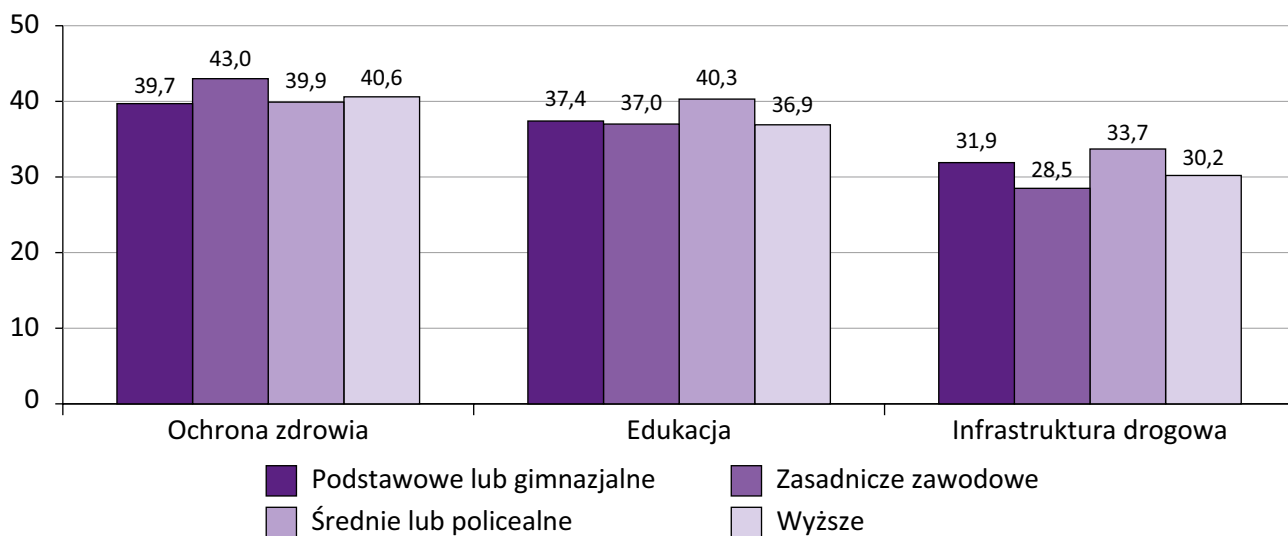
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A jak przedstawia się sytuacja z zakresu zwiększenia wsparcia finansowego ochrony zdrowia w przekroju na poziom wykształcenia? Okazuje się, że najmniejszy odsetek dotyczył w tym przypadku Małopolan deklarujących wykształcenie podstawowe (tj. 39,7%). W pozostałych grupach odsetek wskazań był wyższy, co świadczy o tym, że **świadomość z zakresu potrzeby rozwoju ochrony zdrowia i kwestii z nią związanych jest wyższa u osób lepiej wykształconych.**

Ciekawe wyniki odnośnie konieczności wspierania finansowego obszaru ochrony zdrowia można otrzymać w przekroju na poszczególne grupy zawodowe. Wynik 45,5%, należy przypisać osobom bezrobotnym. Kolejną pozycję pod względem liczby wskazań uzyskały niepracujące osoby przebywające na emeryturze lub rencie (44,2%).

Wykres 51.

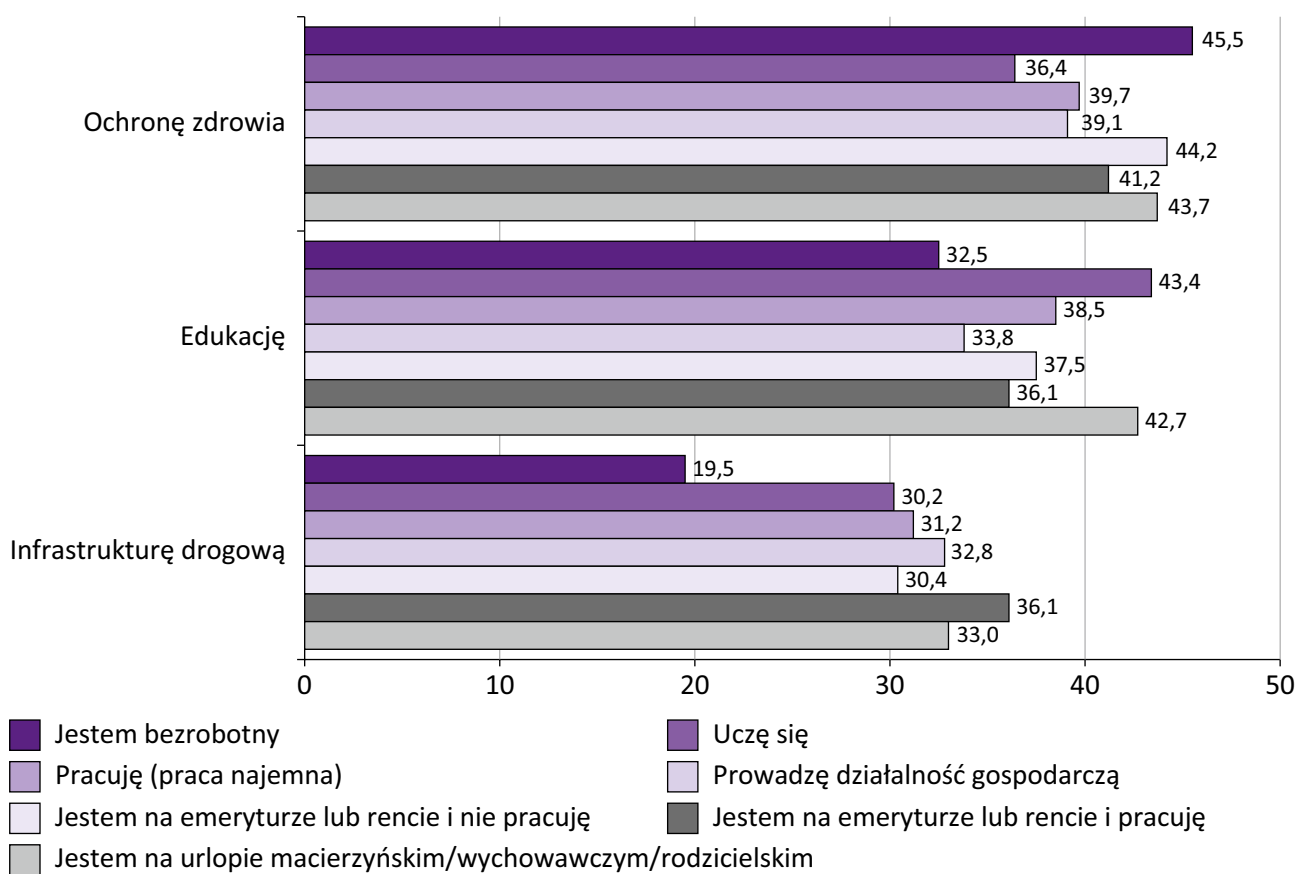
Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej priorytetowe dziedziny wsparcia ze środków publicznych w przekroju na wykształcenie (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 52.

Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej priorytetowe dziedziny wsparcia ze środków publicznych w przekroju na status zawodowy (%)

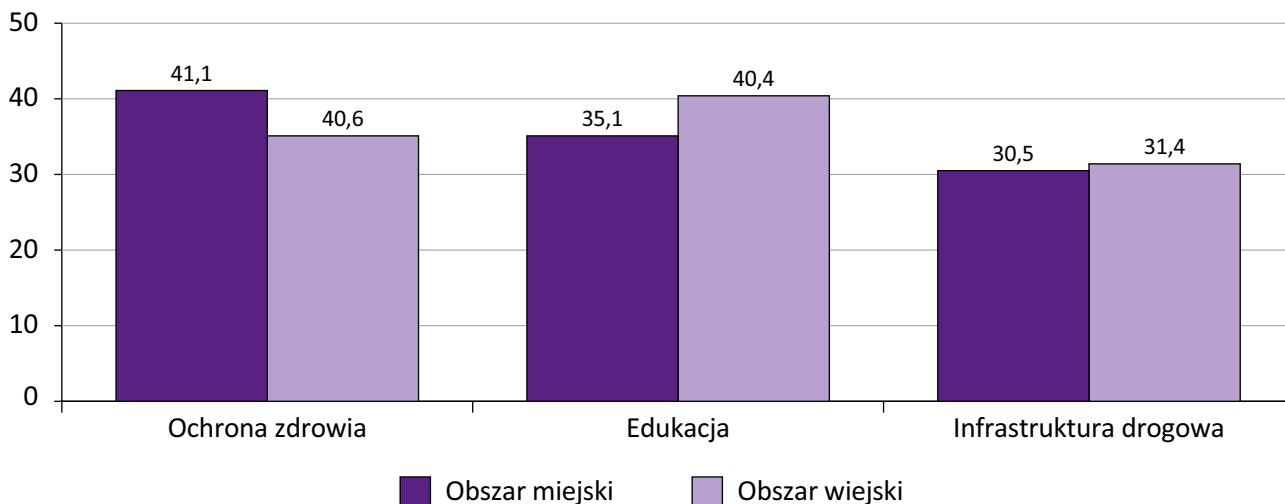

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Powyższą tendencję potwierdza również analiza odpowiedzi Małopolan w przekroju na poziom osiąganego przez nich średniego miesięcznego dochodu netto w przeliczeniu na 1 osobę w gospodarstwie domowym. **Największą potrzebę dofinansowania obszaru ochrony zdrowia na terenie województwa małopolskiego dostrzegają bowiem mieszkańcy osiągający dochód najniższy (tj. do 600 zł) – aż 45,6% wskazań.** Różnice w przekroju na obszar zamieszkania respondentów z zakresu wsparcia ochrony zdrowia są raczej marginalne. Nieco więcej wskazań odnotowano w przypadku Małopolan zamieszkujących miasta (41,1%) względem osób z terenów wiejskich (40,6%).

Wykres 53.

Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej priorytetowe dziedziny wsparcia ze środków publicznych w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

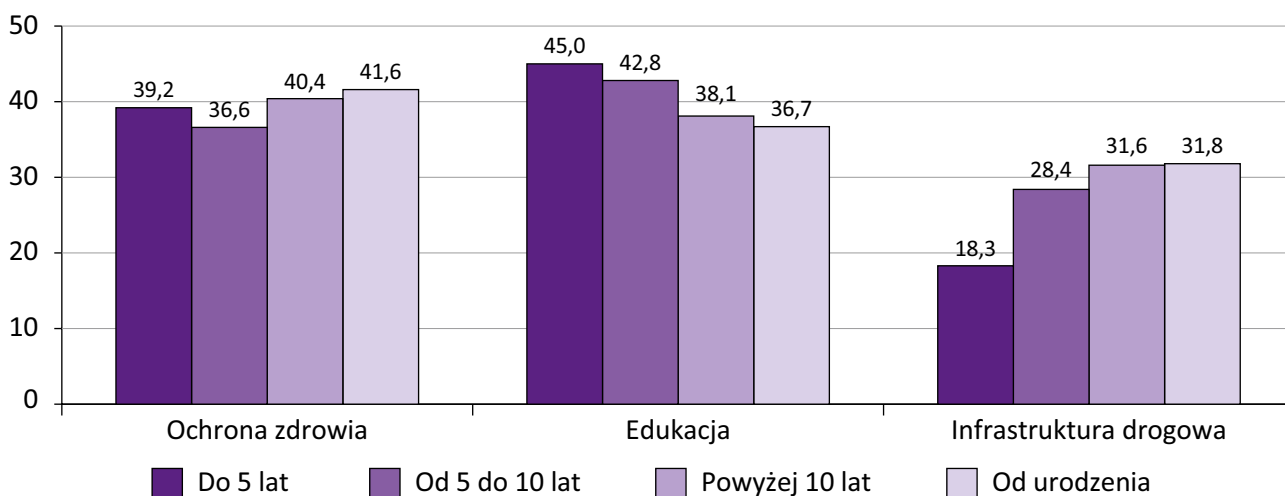

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Pewną tendencję w tym względzie można natomiast zaobserwować pod względem okresu zamieszkania mieszkańców w granicach województwa małopolskiego – Małopolanie związani z regionem najdłużej (tj. od urodzenia oraz powyżej 10 lat) znacznie częściej wskazywali bowiem na wsparcie regionalnego systemu opieki zdrowotnej (w obu przypadkach ponad 40,0% deklaracji) w porównaniu do osób mieszkających w Małopolsce do 5 lat lub od 5 do 10 lat.

Wykres 54.

Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej priorytetowe dziedziny wsparcia ze środków publicznych w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)

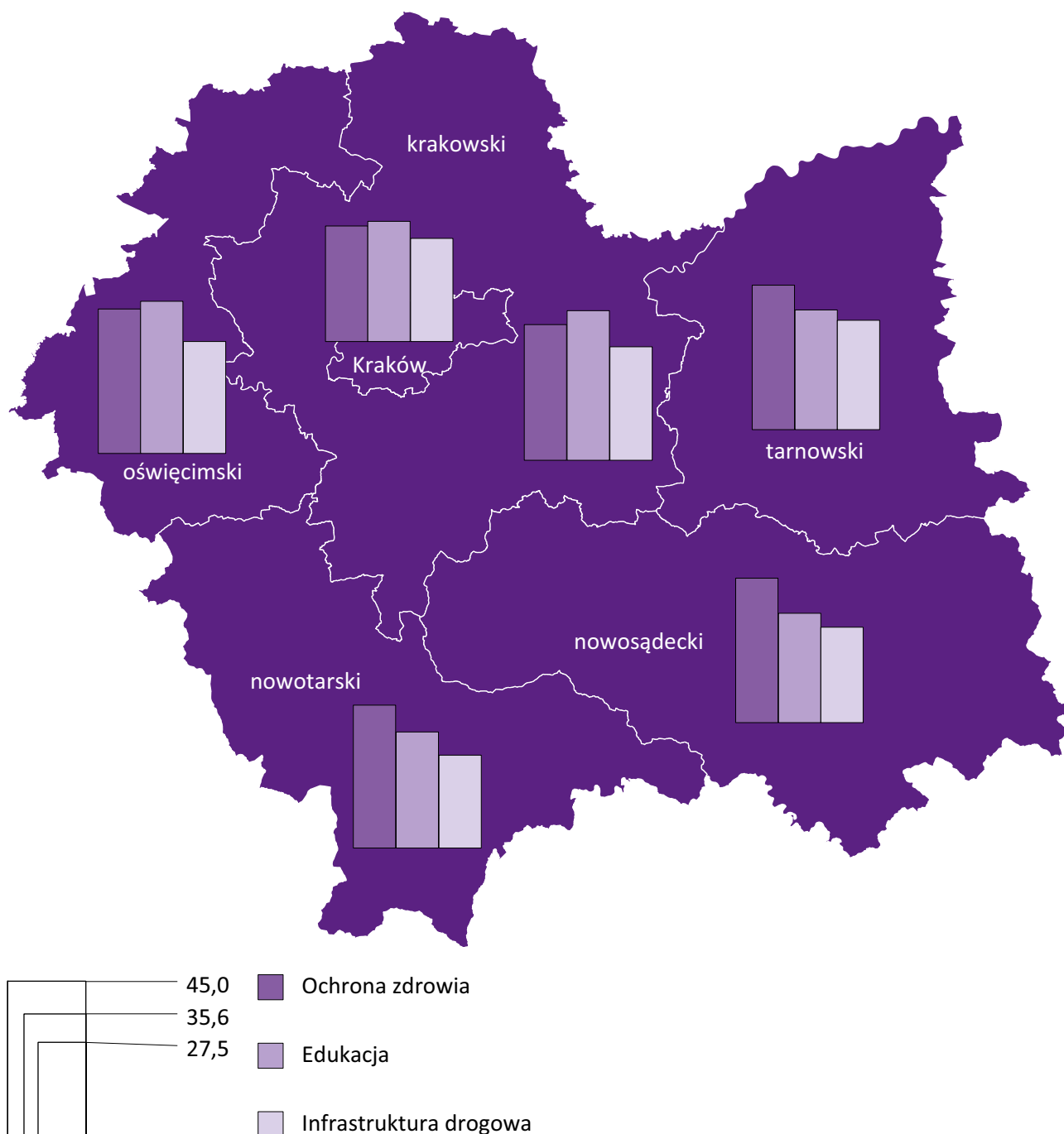
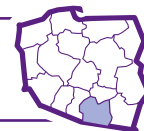

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Mieszkańcy stolicy Małopolski najrzadziej z przedstawicieli wszystkich jednostek terytorialnych wskazywali na potrzebę dofinansowania obszaru ochrony zdrowia (34,2%), co wynika niewątpliwie z faktu, że krakowskie podmioty i instytucje oraz świadczone przez nie usługi są jednymi z najlepiej dostępnych i rozwiniętych w regionie. W pozostałych podregionach uzyskane wartości przekraczały w tym względzie 40,0%, przy czym **najwięcej deklaracji odnośnie wparcia małopolskiego systemu opieki zdrowotnej odnotowano w podregionach: oświęcimskim i tarnowskim (w obu przypadkach po 42,8%).**

Mapa 8.

Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej priorytetowe obszary wsparcia ze środków publicznych województwa małopolskiego w przekroju na podregiony zamieszkania (%)

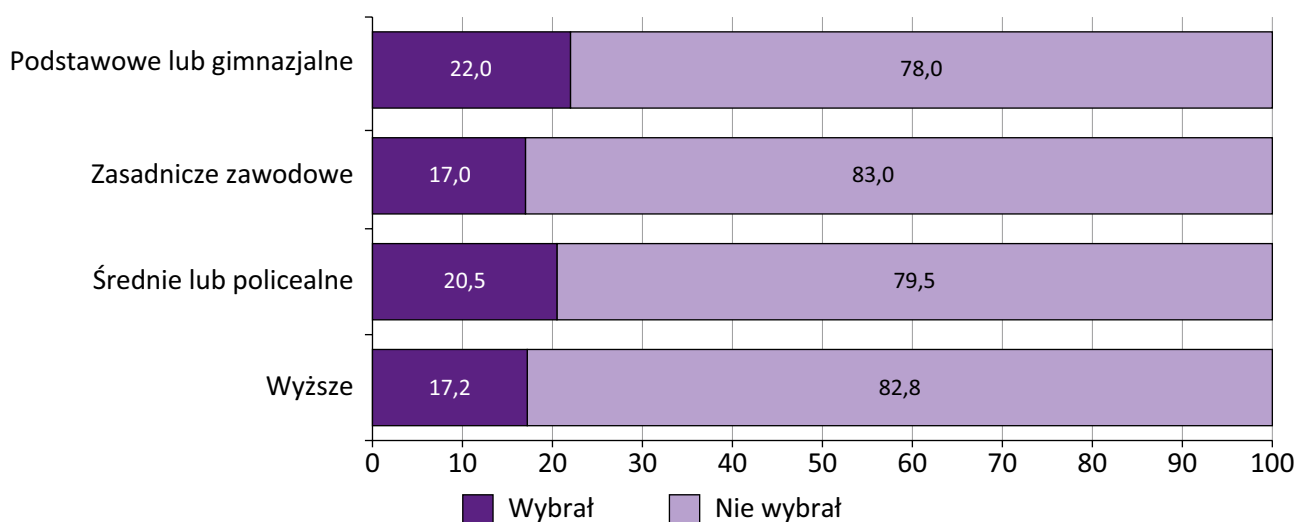
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Warto przeanalizować również, jak kształtują się odpowiedzi mieszkańców w przekroju na poszczególne grupy, jeśli chodzi o aspekt rozwoju nowych technologii i innowacji. Okazuje się, że znacznie większymi zwolennikami kierowania większej ilości środków publicznych na dany obszar są mężczyźni (20,4%) względem kobiet (17,6%). Jeśli chodzi o kategorie wiekowe, **potrzebę inwestowania w innowacyjne technologie i rozwiązania dostrzegają w największym stopniu najmłodsi Małopolanie (tj. osoby w wieku 18–24 lata) – 22,6%** wskazań.

Co ciekawe, potrzeba dofinansowania nowych technologii i innowacji nie jest zależna od poziomu wykształcenia – największy odsetek wskazań na daną dziedzinę odnotowano bowiem w grupie osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym – 22,0%. Osoby deklarujące wykształcenie wyższe uzyskały w tym względzie wynik na poziomie 17,2%.

Wykres 55.

Odsetek wskazań dla „rozwój nowych technologii i innowacji” w ramach oceny priorytetowych dziedzin wsparcia względem wykształcenia (%)

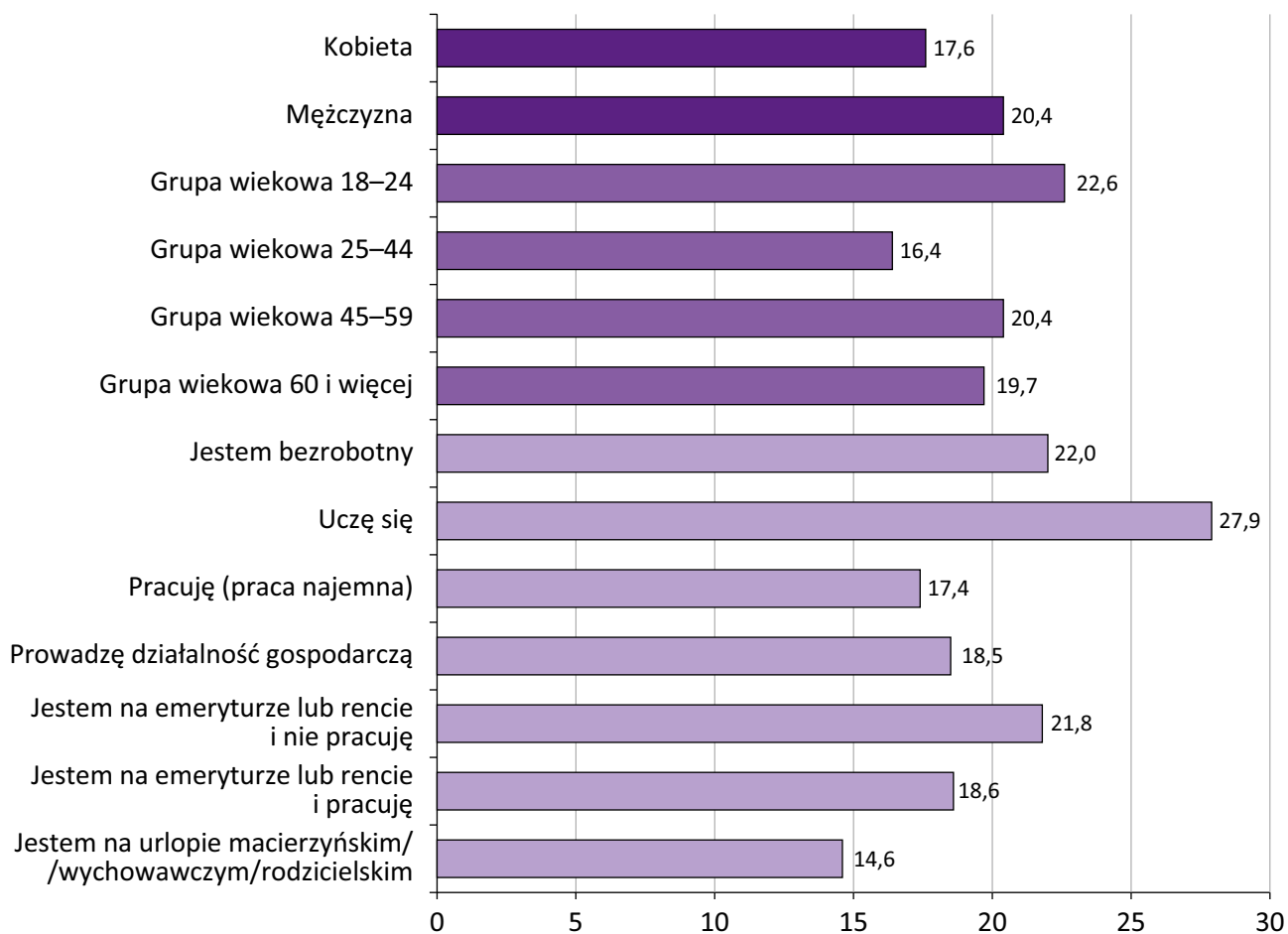

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Jeśli chodzi o poszczególne grupy zawodowe, to największymi entuzjastami nowych technologii i innowacji są osoby uczące się – 27,9% wskazań. Zaskakujący może być fakt, że na drugiej pozycji uplasowały się w tym zakresie osoby bezrobotne z wynikiem 22,0%.

Wykres 56.

Odsetek wskazań dla „rozwój nowych technologii i innowacji” w ramach oceny priorytetowych dziedzin wsparcia względem wybranych charakterystyk społeczno-demograficznych (%)

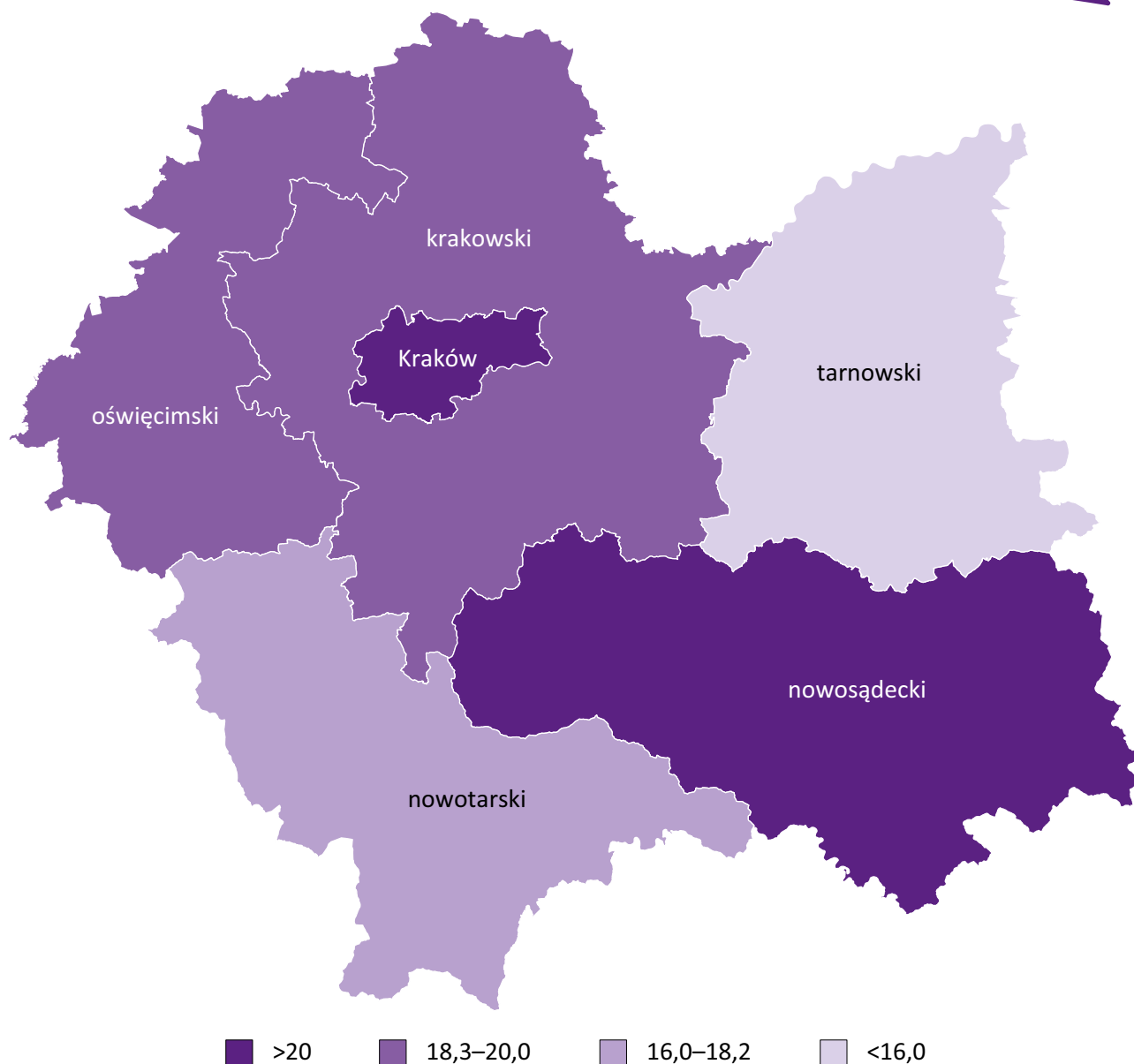

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A jak przedstawiają się odpowiedzi Małopolan reprezentujących poszczególne jednostki terytorialne, z zakresu chęci wspierania innowacyjnych rozwiązań i technologii na terenie regionu? Okazuje się, że dziedzina ta ma najwięcej zwolenników w podregionie nowosądeckim i mieście Krakowie – ponad 20,0% wskazań. Najbardziej sceptycznie podchodzą natomiast do danego zagadnienia mieszkańcy podregionu tarnowskiego, w przypadku których uzyskano w tym względzie jedynie 15,4% wskazań.

Mapa 9.

Odsetek wskazań dla „rozwój nowych technologii i innowacji” w ramach oceny priorytetowych dziedzin wsparcia w przekroju na podregiony (%)

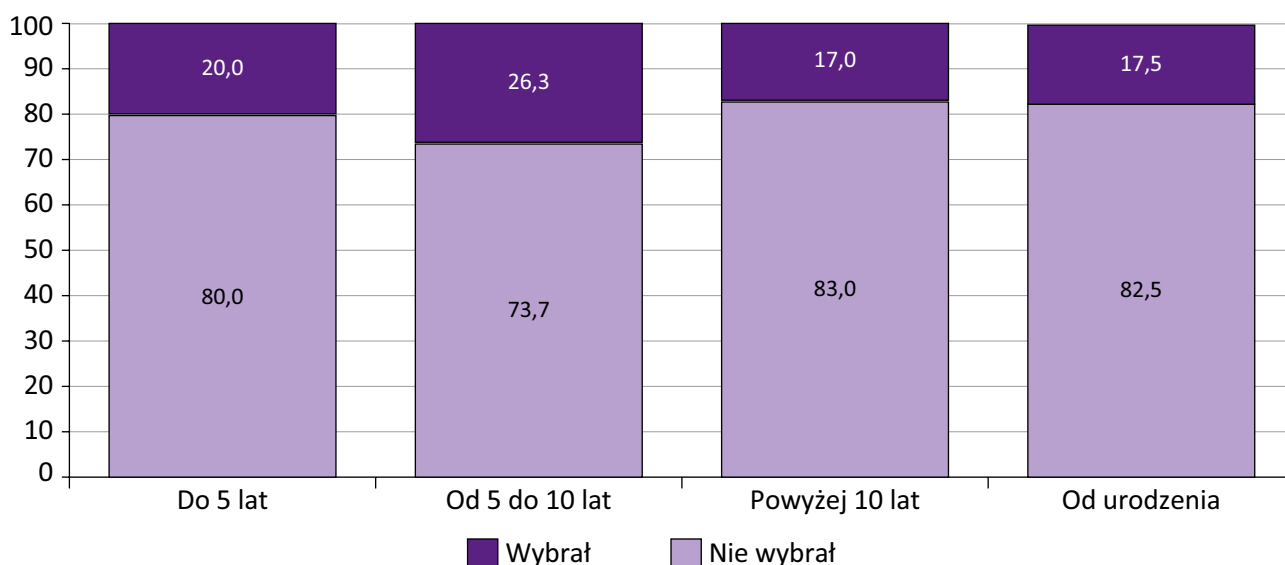
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Co ciekawe, największą potrzebę dofinansowania ogólnodostępnych terenów zielonych odczuwają Małopolanie mieszkający na terenie regionu krócej (tj. do 5 lat oraz od 5 do 10 lat – w obu przypadkach powyżej 20,0% wskazań).

Nie jest zaskoczeniem, że **większymi zwolennikami przekazywania większej ilości środków publicznych na ogólnodostępne tereny zielone są mieszkańcy miast (20,8%)** względem mieszkańców terenów wiejskich (15,7%), mających znacznie częściej kontakt z naturą i zielenią.

Wykres 57.

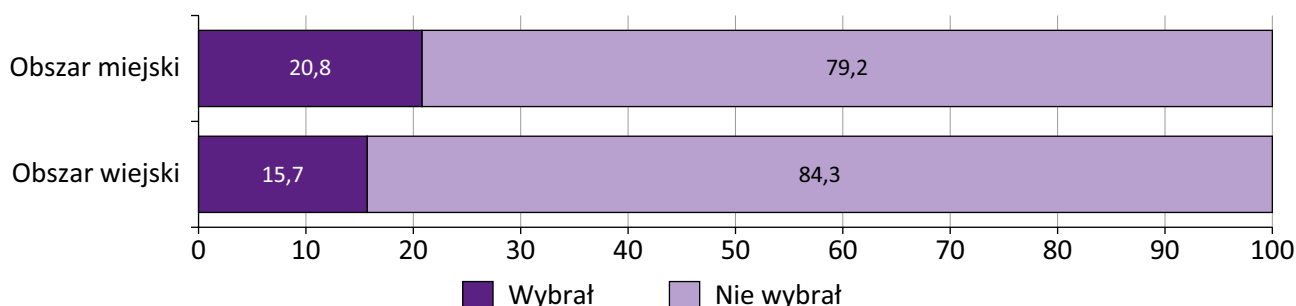
Odsetek wskazań dla „ogólnodostępne tereny zielone” w ramach oceny priorytetowych dziedzin wsparcia w przekroju na obszar zamieszkania na terenie Małopolski (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 58.

Odsetek wskazań dla „ogólnodostępne tereny zielone” w ramach oceny priorytetowych dziedzin wsparcia w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Małopolanie zostali poproszeni o wskazanie, czy są jakieś konkretne sprawy, w które samorząd województwa małopolskiego powinien zaangażować się w znacznie większym stopniu niż dotychczas. W celu umożliwienia respondentom swobody wypowiedzi pytanie to miało charakter otwarty. Mając na uwadze pojedyncze sformułowania (tzw. słowa – klucze), które najczęściej padały w odpowiedziach badanych mieszkańców, w czołowej piątce znalazły się:

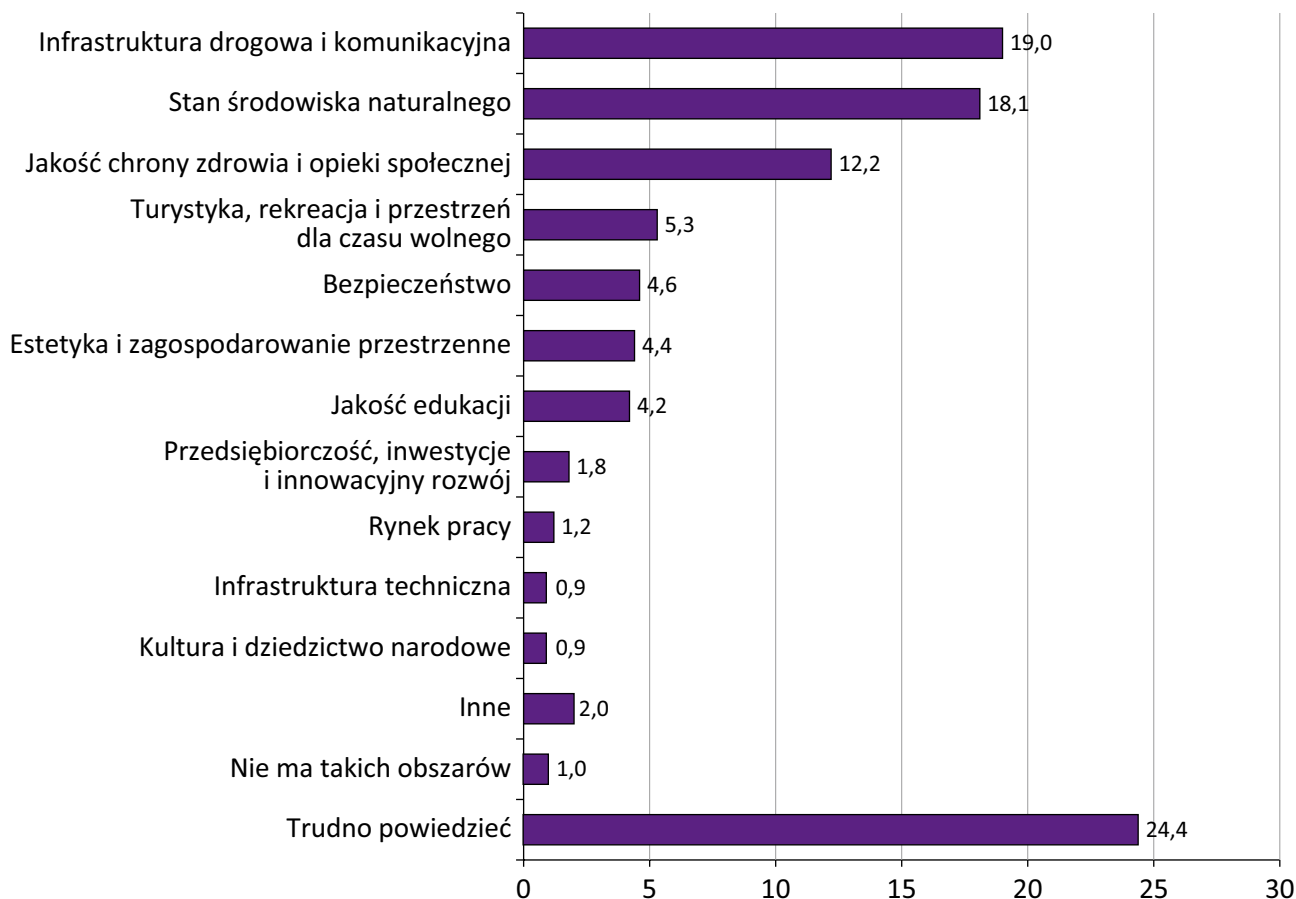
- „trudno powiedzieć” – 840 wskazań,
- „ochrona zdrowia” – 347 wskazań,
- „ochrona środowiska” – 341 wskazań,
- „infrastruktura drogowa” – 297 wskazań,
- „smog” – 254 wskazania.

Mając na uwadze analizę danych, odpowiedzi respondentów zostały pogrupowane w kilka najczęściej wskazywanych agregatów. Warto podkreślić, że – podobnie jak w przypadku pytania o obszary problemowe w miejscu zamieszkania – **na pozycji lidera z zakresu liczby wskazań ze strony mieszkańców znalazła się infrastruktura drogowa i komunikacyjna (tj. 19,0%)**. Według mieszkańców regionu władze samorządowe powinny

podjąć w tym względzie wysiłki m.in. na rzecz komunikacji miejskiej, połączeń międzymiastowych, budowy parkingów, właściwej organizacji ruchu oraz rozwoju kolei.

Wykres 59.

W jakie działania samorząd województwa małopolskiego powinien zaangażować się w znacznie większym stopniu niż dotychczas? (%)

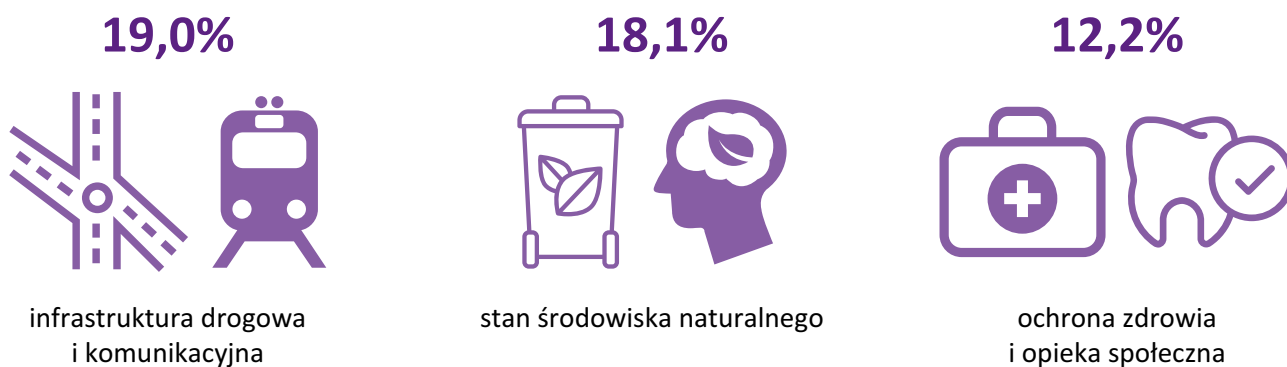
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Na drugiej pozycji ze stosunkowo podobnym odsetkiem wskazań (tj. 18,1%) znalazł się obszar stanu ochrony środowiska naturalnego. Małopolanie dostrzegają w tym przypadku takie wyzwania dla regionalnych władz samorządowych, jak: ochrona środowiska, smog, inwestycje w odnawialne źródła energii i dotacje w tym względzie dla mieszkańców, edukacja ekologiczna i zwiększanie świadomości społeczeństwa, opieka nad zwierzętami etc.

W czołowej trójce spraw, w które władze regionalne powinny zaangażować się według Małopolan w znacznie większym stopniu niż dotychczas, znalazła się także ochrona zdrowia i opieka społeczna – tj. 12,2%. Warto zaznaczyć, że w ramach wskazań z danego obszaru około 83,0% z nich dotyczyło przy tym kwestii związanych z samą jakością ochrony zdrowia na terenie województwa małopolskiego. Mając na uwadze fakt, że – zgodnie z analizą wcześniejszego pytania – ochrona zdrowia znalazła się na pierwszym miejscu wśród dziedzin, na które powinny być w pierwszej kolejności kierowane pieniądze publiczne (środki samorządu województwa małopolskiego), należy wyciągnąć wniosek, że **mieszkańcy Małopolski oczekują znacznie większego zaangażowania władz regionalnych w poprawę jakości opieki zdrowotnej na terenie regionu.**

Rycina 7.

Czołowa trójka spraw, w jakie samorząd województwa małopolskiego powinien zaangażować się w opinii Małopolan w większym stopniu niż dotychczas (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A które aspekty były najrzadziej wskazywane przez mieszkańców? Najmniejszy odsetek odpowiedzi dotyczył w tym względzie rynku pracy, infrastruktury technicznej oraz kultury i dziedzictwa kulturowego – w przypadku każdego z nich odnotowano bowiem mniej niż 1,5% wskazań.

Warto podkreślić fakt, że niemal 1/4 odpowiedzi (tj. 24,4%) związana była ze stwierdzeniem „trudno powiedzieć”, co może po części wynikać z faktu, że nie wszyscy mieszkańcy orientują się jakie kompetencje posiada samorząd województwa, a tym samym jakie sprawy i kwestie mogą być przedmiotem jego uwagi.

Delokalizacja⁷ małopolskiej administracji publicznej

W ubiegłym roku stowarzyszenie i *think tank* społeczno-polityczny „Klub Jagielloński” przedstawiło inicjatywę delokalizacji, mającą na celu przeniesienie siedziby Marszałka Województwa Małopolskiego i Wojewody Województwa Małopolskiego, a także podległych im instytucji z Krakowa do innych miast regionu. Jako główne kierunki tego ruchu wskazano dwa pozostałe miasta na prawach powiatu, tj. Tarnów i Nowy Sącz. Jako nadrzędny cel idei podano tzw. solidarność terytorialną i przybliżenie mieszkańcom regionu działalności samorządu wojewódzkiego.

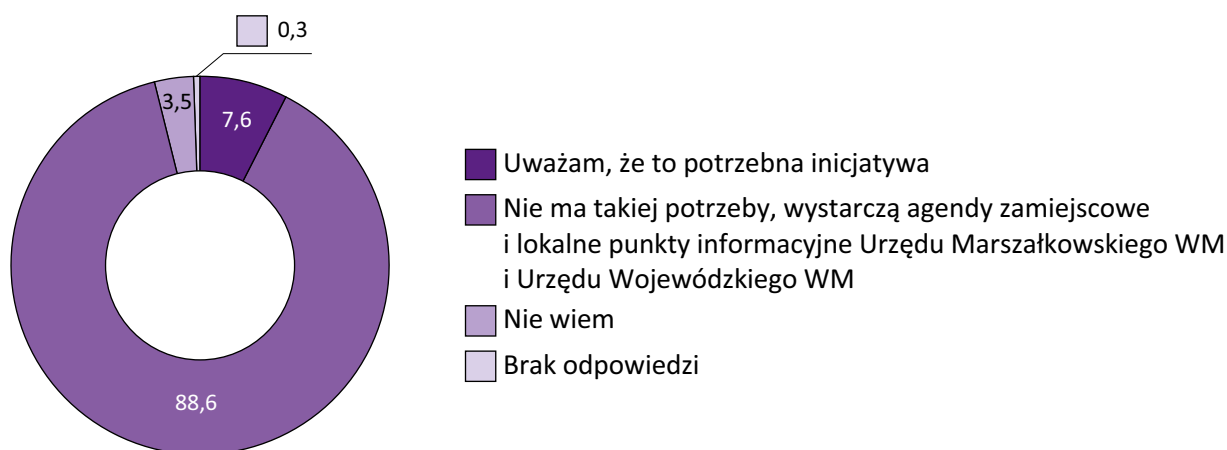
Czy Małopolanom podoba się taka inicjatywa i związana z nią wizja podzielenia struktury regionalnych urzędów pomiędzy kilka miast w regionie? Jak wynika z tegorocznej edycji badania opinii mieszkańców – **zdecydowanie więcej jest przeciwników tej inicjatywy niż zwolenników.**

Aby uzyskać odpowiedź na to pytanie, poproszono respondentów o wyrażenie swojego zdania na temat przeniesienia siedziby Marszałka Województwa Małopolskiego oraz Wojewody Województwa Małopolskiego i podległych im instytucji z Krakowa do innych miast Małopolski (np. do Tarnowa i Nowego Sącza).

Zdecydowana większość badanych Małopolan (tj. 88,6%) twierdzi, że nie ma potrzeby przenoszenia siedziby władz regionalnych i podległych im instytucji z Krakowa do innych miast Małopolski. Według nich wystarczą w zupełności zlokalizowane na terenie mniejszych jednostek terytorialnych w obrębie regionu agendy zamiejscowe oraz lokalne punkty informacyjne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego i Urzędu Wojewódzkiego Województwa Małopolskiego. Jedynie 7,6% ankietowanych wskazało, że jest to potrzebna inicjatywa, a pozostałe 3,5% nie ma w tej kwestii zdania.

Wykres 60.

Co Małopolanie sądzą o koncepcji przeniesienia siedziby Marszałka Województwa Małopolskiego i Wojewody Województwa Małopolskiego oraz podległych im instytucji z Krakowa do innych miast Małopolski (np. do Tarnowa i Nowego Sącza)? (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

⁷ Delokalizacja to pojęcie funkcjonujące w sposób powszechny w kontekście zmiany siedziby urzędów administracji publicznej bądź też ich poszczególnych komórek organizacyjnych. Może być stosowane zamiennie z pojęciem relokacji lub niekiedy deglomracji.

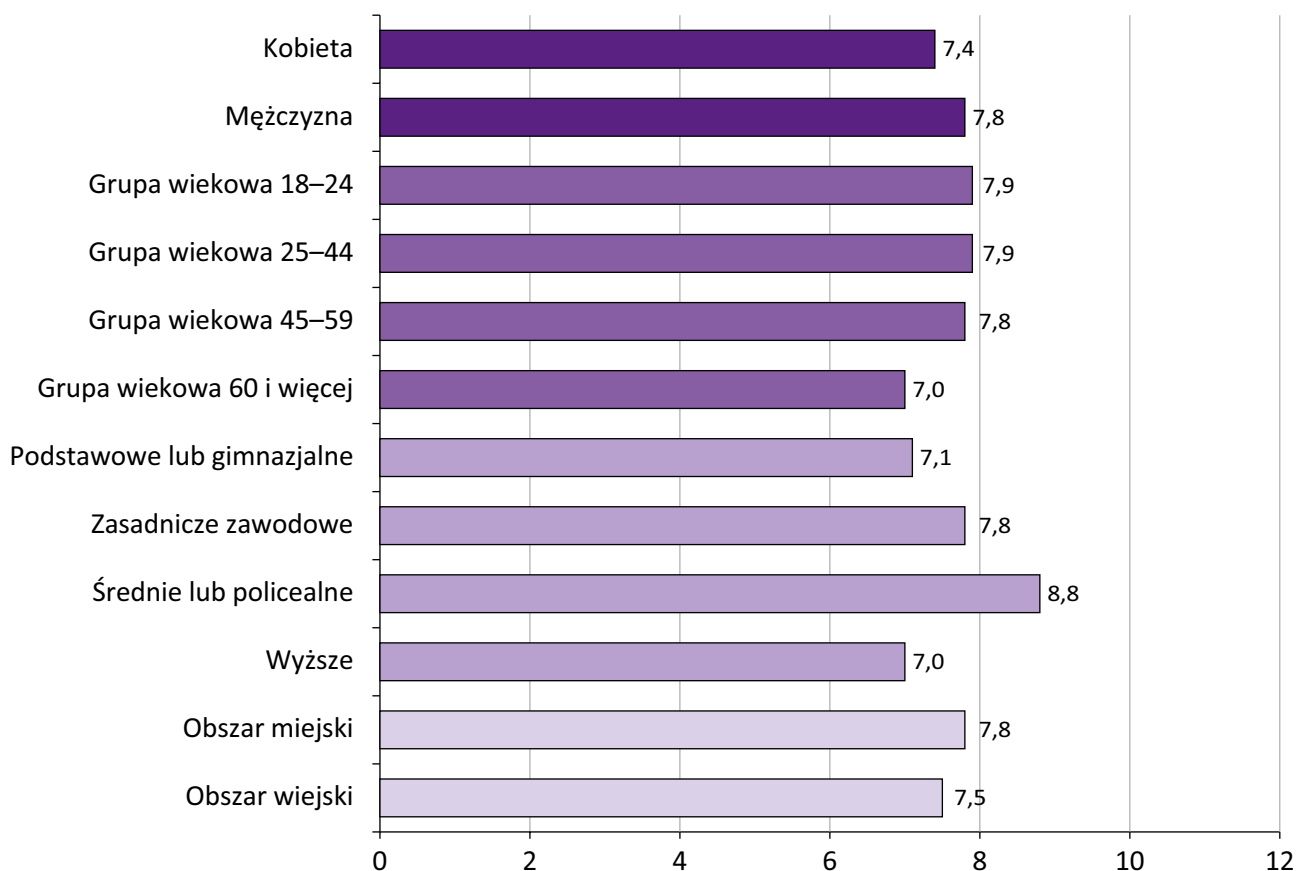
Warto podkreślić, że Małopolanie wskazujący odpowiedź „uważam, że to potrzebna inicjatywa” zostali poproszeni o wskazanie czynników, które determinują ich zdanie na ten temat. Wśród nielicznych powodów, dla których warto przeprowadzić delokalizację krakowskich urzędów szczebla regionalnego według mieszkańców województwa małopolskiego, pojawiły się:

- rozwój mniejszych miast, w których usytuowane byłyby nowe siedziby (np. nowe miejsca pracy na lokalnym rynku, przyciąganie turystów, skupienie większej uwagi władz regionalnych na problemach mniejszych miast etc.);
- ułatwiony i bardziej komfortowy dostęp do urzędów szczebla regionalnego mieszkańcom spoza Krakowa (tj. lokalizacja, warunki dojazdu etc.);
- odciążenie miasta Krakowa jako głównego ośrodka miejskiego, na terenie którego zlokalizowana jest większość najważniejszych instytucji w regionie;
- zmniejszenie kosztów działania urzędów i szybsze załatwianie spraw;
- powoływanie się na doświadczenia innych krajów.

Większy entuzjazm odnośnie delokalizacji krakowskich urzędów szczebla regionalnego wykazują Małopolanie reprezentujący młodsze grupy wiekowe, tj. 18–24 oraz 25–44 lata – w obu przypadkach po 7,9% wskazań twierdzących. Najbardziej sceptycznie nastawieni do danego pomysłu są natomiast osoby powyżej 60. roku życia (7,0% wskazań).

Wykres 61.

Odsetek wskazań „uważam, że to potrzebna inicjatywa” w ramach oceny koncepcji przeniesienia siedziby Marszałka i Wojewody Województwa Małopolskiego oraz podległych im instytucji z Krakowa do innych miast Małopolski względem wybranych charakterystyk społeczno-demograficznych (%)

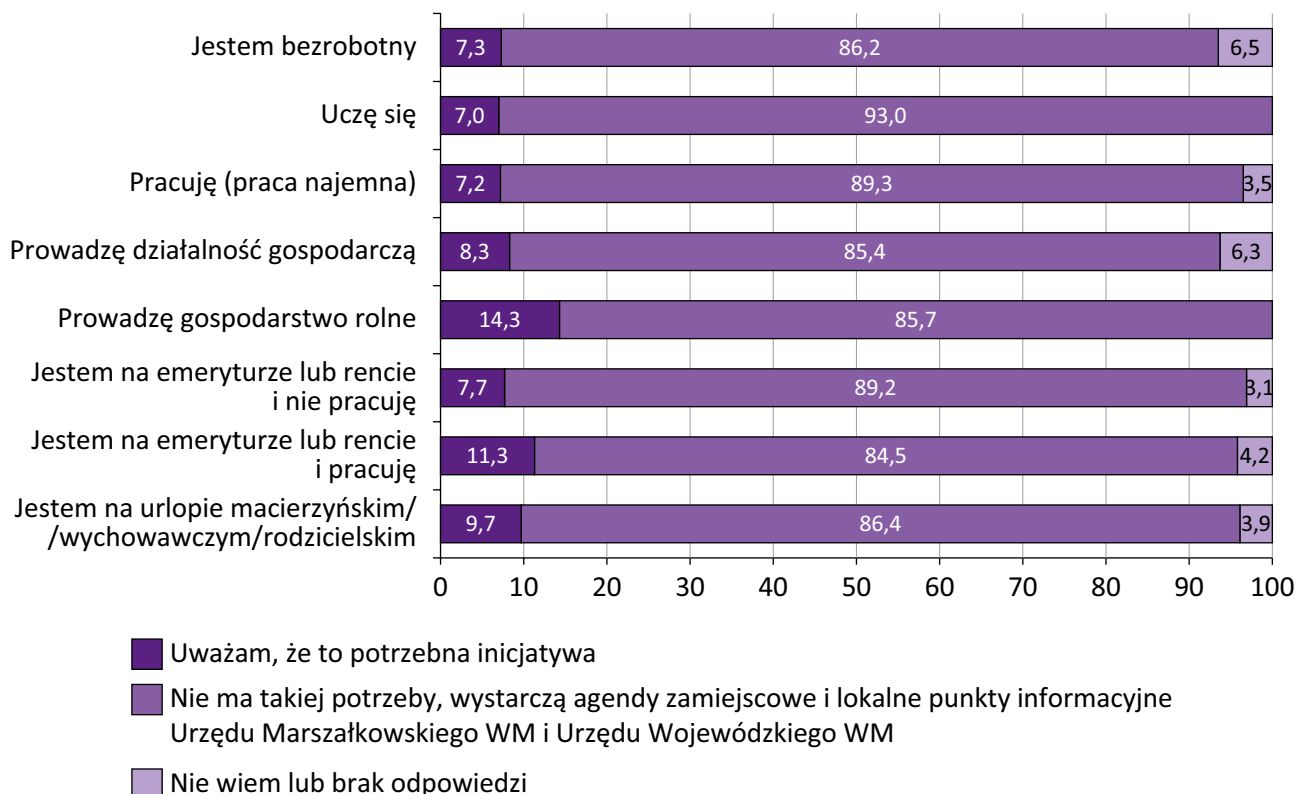

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Jeśli chodzi o wykształcenie respondentów, najwięcej poparcia dla stwierdzenia „uważam, że to potrzebna inicjatywa” zebrano wśród osób z wykształceniem średnim – 8,8%. Jak widać jednak żadna z wyodrębnionych grup nie wyróżnia się istotnie w poparciu dla opisywanej inicjatywy.

Wykres 62.

Ocena koncepcji przeniesienia siedziby Marszałka i Wojewody Województwa Małopolskiego oraz podległych im instytucji z Krakowa do innych miast Małopolski w przekroju na status zawodowy (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

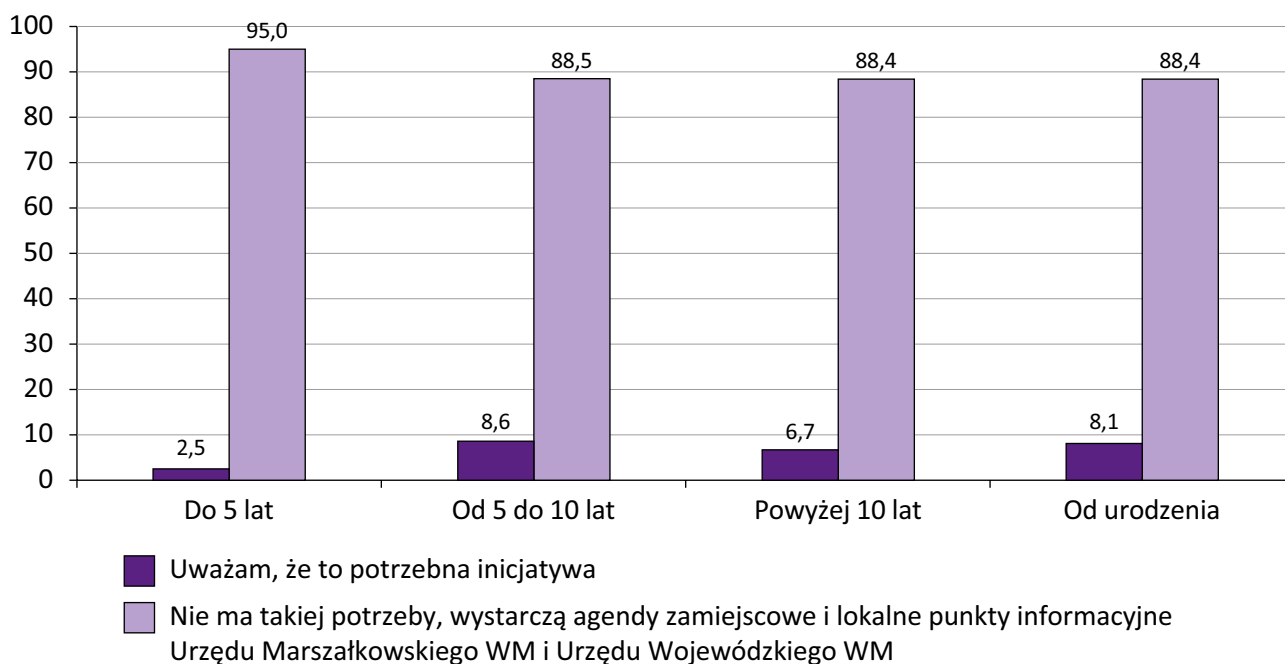
Różnice w opinii na temat konieczności przeniesienia siedziby małopolskich władz regionalnych i podległych im instytucji do innych miast na terenie regionu w przekroju na obszary o charakterze miejskim i wiejskim są stosunkowo niewielkie, na rzecz tych pierwszych. Mieszkańcy miast wskazali bowiem 7,8% odpowiedzi twierdzących dla analizowanego stwierdzenia, a mieszkańcy wsi – 7,5%.

Okazuje się, że w gronie najmniejszych entuzjastów pomysłu delokalizacji małopolskich urzędów regionalnych są osoby zamieszkujące Małopolskę najkrócej, tj. do 5 lat – zaledwie 2,5% wskazań dla sformułowania „uważam, że to potrzebna inicjatywa”.

Jeśli chodzi o opinie Małopolan w przekroju na poszczególne podregiony województwa małopolskiego, stosunkowo najwięcej pozytywnych deklaracji odnośnie zmiany siedziby małopolskiej administracji regionalnej padło ze strony mieszkańców subregionu sądeckiego (16,8%) i tarnowskiego (14,2%). Należy mieć przy tym na względzie fakt, że Nowy Sącz oraz Tarnów wskazywane były jako dwa główne punkty docelowe lokalizacji nowych siedzib władz regionalnych i ich poszczególnych jednostek i instytucji. W gronie największych sceptyków danego pomysłu znaleźli się z kolei mieszkańcy podregionu oświęcimskiego — tj. zaledwie 2,4% wskazań.

Wykres 63.

Ocena koncepcji przeniesienia siedziby Marszałka i Wojewody Województwa Małopolskiego oraz podległych im instytucji z Krakowa do innych miast Małopolski w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

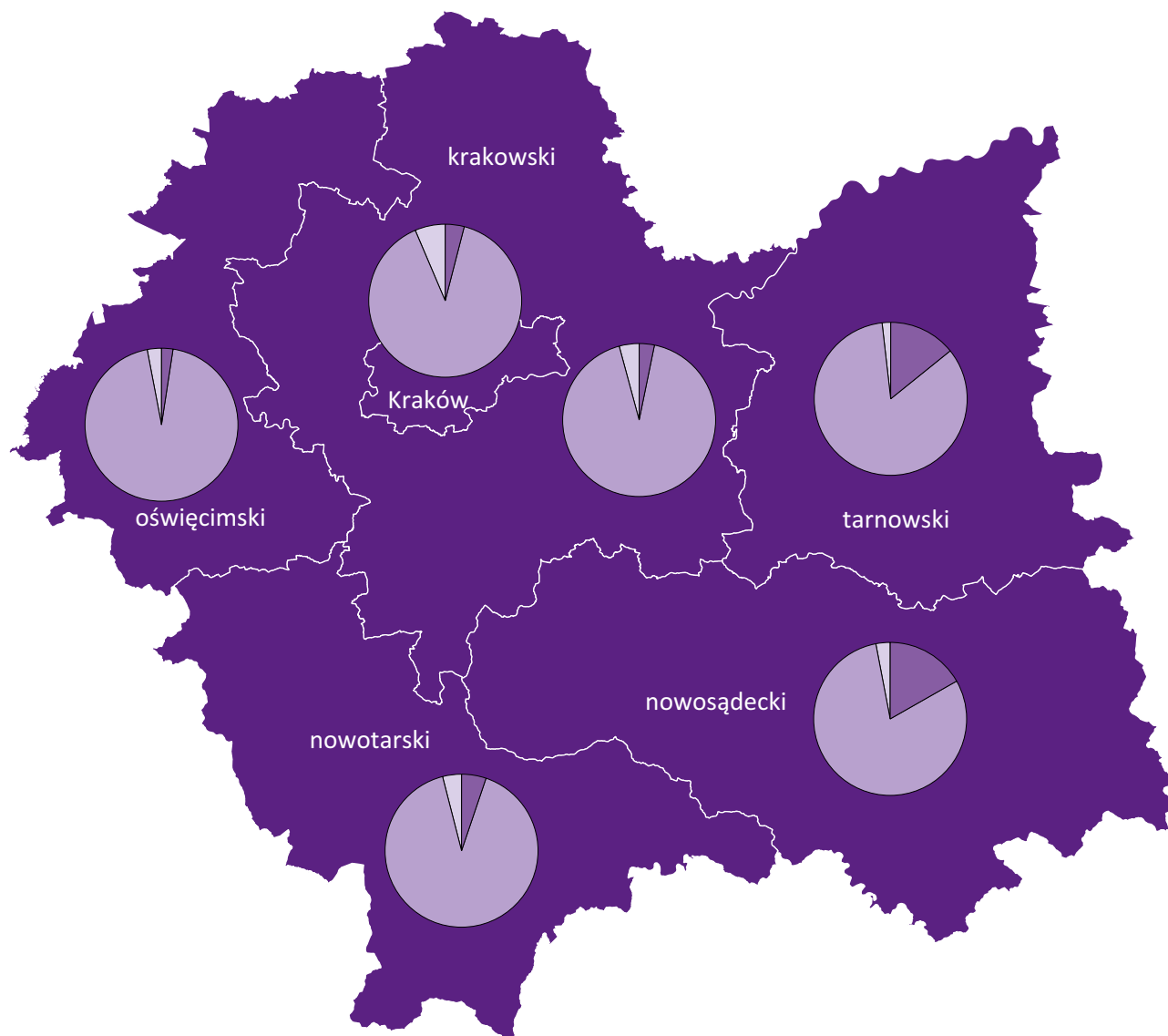
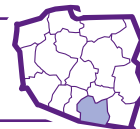
Z uzyskanych wyników jednoznacznie widać, że o wiele więcej jest wśród mieszkańców województwa małopolskiego przeciwników omawianej inicjatywy niż zwolenników. Zdecydowana większość badanych Małopolan (tj. aż 88,6%) twierdzi bowiem, że nie ma potrzeby przenoszenia siedziby władz regionalnych i podległych im instytucji z Krakowa do innych miast Małopolski. Według opinii przeważającej większości mieszkańców regionu wystarczą zatem w zupełności zlokalizowane na terenie mniejszych jednostek terytorialnych w obrębie Małopolski agendy zamiejscowe oraz lokalne punkty informacyjne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego i Urzędu Wojewódzkiego Województwa Małopolskiego.

Co więcej, analizując odpowiedzi w przekroju na cechy społeczno-demograficzne badanych respondentów, z uwagi na ich rozkład oraz dobór próby, **żadna z grup nie osiągnęła istotnej pod względem statystycznym przewagi z zakresu odpowiedzi pozytywnych w tym zakresie**. Odsetek odpowiedzi negatywnych w przypadku przedstawicieli każdej z badanych grup mieszkańców (tj. w przekroju na płeć, wiek, poziom wykształcenia, status zawodowy, średni miesięczny dochód netto czy okres i miejsce zamieszkania na terenie Małopolski) oscylował wokół wartości powyżej 85,0%.

Opinia społeczności regionalnej oraz dążenie do zaspokajania potrzeb większości mieszkańców jest i powinna być szczególną determinantą podejmowanych przez władze samorządowe działań. W świetle danego aspektu oraz uzyskanych wyników badania opinii, **kierując się wolą mieszkańców, należy podkreślić, że nie ma przesłanek do wdrożenia danej inicjatywy w życie**.

Mapa 10.

Ocena koncepcji przeniesienia siedziby Marszałka i Wojewody Województwa Małopolskiego oraz podległych im instytucji z Krakowa do innych miast Małopolski w przekroju na podregiony zamieszkania (%)

- Uważam, że to potrzebna inicjatywa
- Nie ma takiej potrzeby, wystarczą agendy zamiejscowe i lokalne punkty informacyjne Urzędu Marszałkowskiego WM i Urzędu Wojewódzkiego WM
- Nie wiem, brak odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

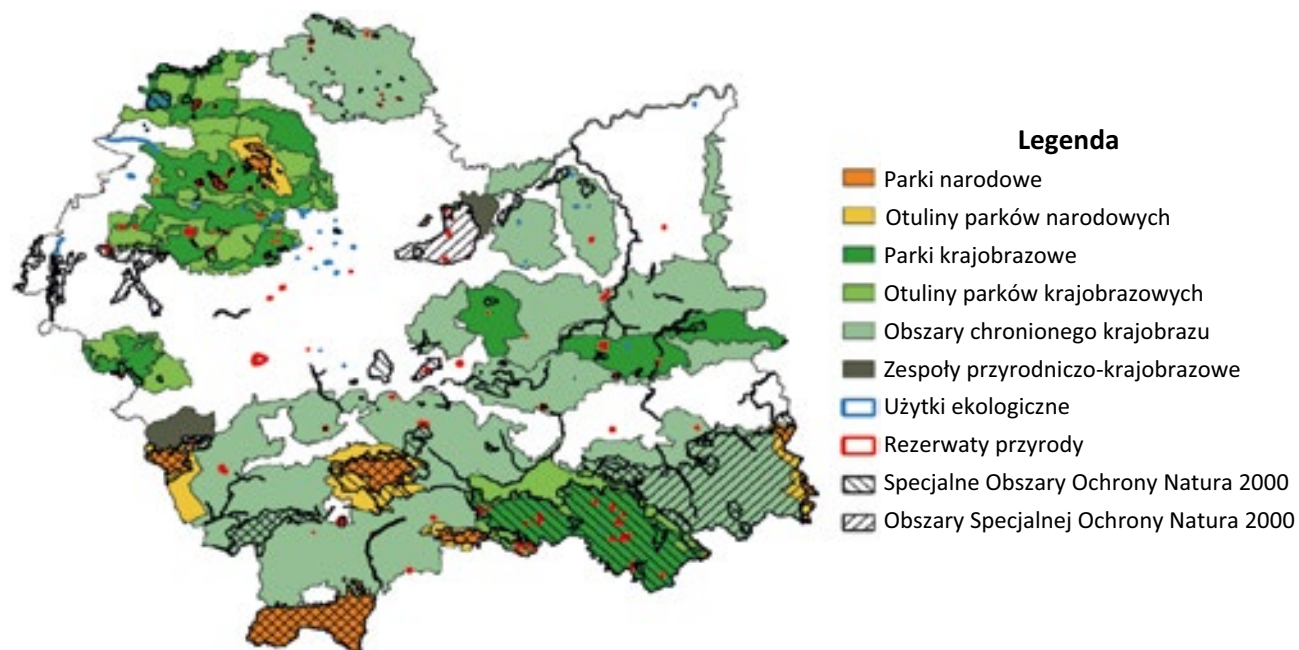
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Parki krajobrazowe województwa małopolskiego – świadomość przyrodnicza Małopolan

Parki krajobrazowe stanowią jedną z form ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego kraju oraz poszczególnych regionów. Według aktualnie obowiązującej ustawy o ochronie przyrody⁸ poprzez parki krajobrazowe należy rozumieć „obszary chronione ze względu na **szczególne wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju**”.

Parki krajobrazowe realizują szereg zadań z zakresu funkcji przyrodniczych, ekologicznych, społecznych, turystyczno-rekreacyjnych, kulturowych, poznawczych, gospodarczych etc. Są powoływane poprzez stosowną uchwałę sejmiku województwa, która nadaje danemu parkowi nazwę oraz wyznacza jego obszar, przebieg granicy, cele ochrony i obowiązujące na jego terenie zakazy. Nadzór nad małopolskimi parkami krajobrazowymi sprawuje sejmik województwa małopolskiego, a **instytucją zarządzającą jest jednostka organizacyjna Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, tj. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego**.

Mapa 11. Lokalizacja terytorialnych form ochrony przyrody na terenie województwa małopolskiego

Źródło: opracowanie na podstawie wyników badania zleconego przez UMWM „Badanie świadomości przyrodniczej i postaw osób, podmiotów i instytucji związanych z małopolskimi parkami krajobrazowymi”.

Warto podkreślić, że około 53,0% powierzchni województwa objęte jest przynajmniej jedną formą ochrony przyrody. Na jednego mieszkańca przypada zatem 2372 m² terenów objętych ochroną przyrody. W ich skład wchodzi:

⁸ Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz.U. 2018 poz. 142).

- 6 parków narodowych,
- 11 parków krajobrazowych,
- 85 rezerwatów przyrody,
- 99 obszarów NATURA 2000,
- 10 obszarów chronionego krajobrazu,
- 2210 pomników przyrody,
- 45 użytków ekologicznych,
- 81 stanowisk dokumentacyjnych,
- 10 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,
- 52 strefy ochronne wokół miejsc gniazdowania chronionych gatunków ptaków.

Same **parki krajobrazowe zajmują łączną powierzchnię 178 296,7 ha, co stanowi aż 12,0% obszaru całej Małopolski.**

Tabela 2. Parki krajobrazowe zlokalizowane na terenie województwa małopolskiego

Lp.	Park krajobrazowy	Powierzchnia parku na terenie Małopolski [ha]	Rok utworzenia	Gminy w Małopolsce
1	PK Beskidu Małego	9 061,1	1998	Mucharz, Wadowice, Andrychów, Stryszawa, Zembrzyce
2	Bielańsko-Tyniecki PK	6 415,5	1981	Kraków, Liszki, Czernichów
3	Ciężkowicko-Rożnowski PK	18 247,2	1995	Gromnik, Rzepiennik Strzyżewski, Zakliczyn, Czychów, Ciężkowice
4	Dłubniański PK	10 959,6	1981	Zielonki, Michałowice, Iwanowice, Skąta, Gołcza, Trzyciąż
5	PK Dolinki Krakowskie	20 686,1	1981	Bukowno, Jerzmanowice-Przeginia, Kraków, Krzeszowice, Michałowice, Olkusz, Trzebinia, Wielka, Wieś, Zabierzów, Zielonki
6	PK Orlich Gniazd	12 842,2	1980	Klucze, Olkusz, Trzyciąż, Wolbrom
7	PK Pasma Brzanki	12 974,3	1995	Gromnik, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Tuchów, Szerzyny
8	Popradzki PK	53 419,1	1987	Krościenko nad Dunajcem, Krynica-Zdrój, Łabowa, Łącko, Muszyna, Nawojowa, Ochotnica Dolna, Piwniczna-Zdrój, Ryto, Stary Sącz, Szczawnica
9	Rudniański PK	5 813,9	1981	Czernichów, Alwernia, Krzeszowice
10	Tenczyński PK	13 658,1	1981	Alwernia, Babice, Chrzanów, Kraków, Krzeszowice, Liszki, Trzebinia, Wielka Wieś, Zabierzów
11	Wiśnicko-Lipnicki PK	14 230,8	1997	Lipnica Murowana, Nowy Wiśnicz

Źródło: opracowanie na podstawie wyników badania zleconego przez UMWM „Badanie świadomości przyrodniczej i postaw osób, podmiotów i instytucji związanych z małopolskimi parkami krajobrazowymi”.

Czy mieszkańcy województwa małopolskiego wiedzą, czym są parki krajobrazowe oraz jaka jest istota ich powstawania i funkcjonowania na terenie regionu? W ramach tegorocznej edycji badania opinii postanowiono poświęcić uwagę danej formie ochrony przyrody, nad którą nadzór sprawują władze regionalne oraz zbadać świadomość przyrodniczą i postawy mieszkańców w tej kwestii.

Na wstępie zadano Małopolanom luźne pytanie otwarte na temat tego, jakie główne skojarzenia przychodzą im na myśl, kiedy słyszą o pojęciu „park krajobrazowy”. Okazuje się, że zakres skojarzeń Małopolan w tym względzie jest bardzo szeroki i różnorodny.

Niezwykle pozytywny jest fakt, że w zdecydowanej większości **parki krajobrazowe kojarzą się Małopolanom w sposób bardzo pozytywny**. Wśród najczęściej wskazywanych przez respondentów stwierdzeń, mających charakter tzw. pojedynczych słów – kluczy do dalszej analizy znalazły się:

- „tereny zielone” – 574 wskazania,
- „wypoczynek, relaks” – 370 wskazań,
- „natura” – 343 wskazań,
- „las, drzewa, krzewy” – 299 wskazań,
- „naturalne krajobrazy” – 252 wskazania.

Biorąc pod uwagę zagregowane kategorie, utworzone z najczęściej powtarzających się opinii mieszkańców, **na pozycji wyraźnego lidera wśród skojarzeń z parkami krajobrazowymi uplasował się kontakt z przyrodą i naturą (tj. roślinami, zwierzętami, jeziorami, skałami, górami etc.) – aż 35,8% wskazań**. W ramach danej kategorii respondenci wymieniali m.in. tereny zielone, naturę, lasy, drzewa i krzewy, zwierzęta, pierwotne formy przyrody, góry, możliwość obcowania z przyrodą, kwiaty, łąki, ptaki, wodę, formy geologiczne etc.

Rycina 8.

Czołowa trójka skojarzeń Małopolan związanych z pojęciem „park krajobrazowy” (%)

35,8%

kontakt z przyrodą i naturą

12,7%

wypoczynek i relaks
w ciszy

9,9%

piękne i unikatowe
krajobrazy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Następną w kolejności kategorią z największą liczbą wskazań było **spokojne i ciche miejsce dla wypoczynku i relaksu**. W przypadku aspektów z tym związanych odnotowano co prawda o ponad połowę mniej wskazań, niemniej jednak uzyskany wynik to niemal 13,0% odpowiedzi. Wśród opinii szczegółowych najczęściej pojawiały się w tym względzie kwestie, takie jak: wypoczynek i relaks, spokój, miejsce przyjazne ludziom, przestrzeń do spotkań rodzinnych i spędzania czasu z bliskimi, bezpieczeństwo etc.

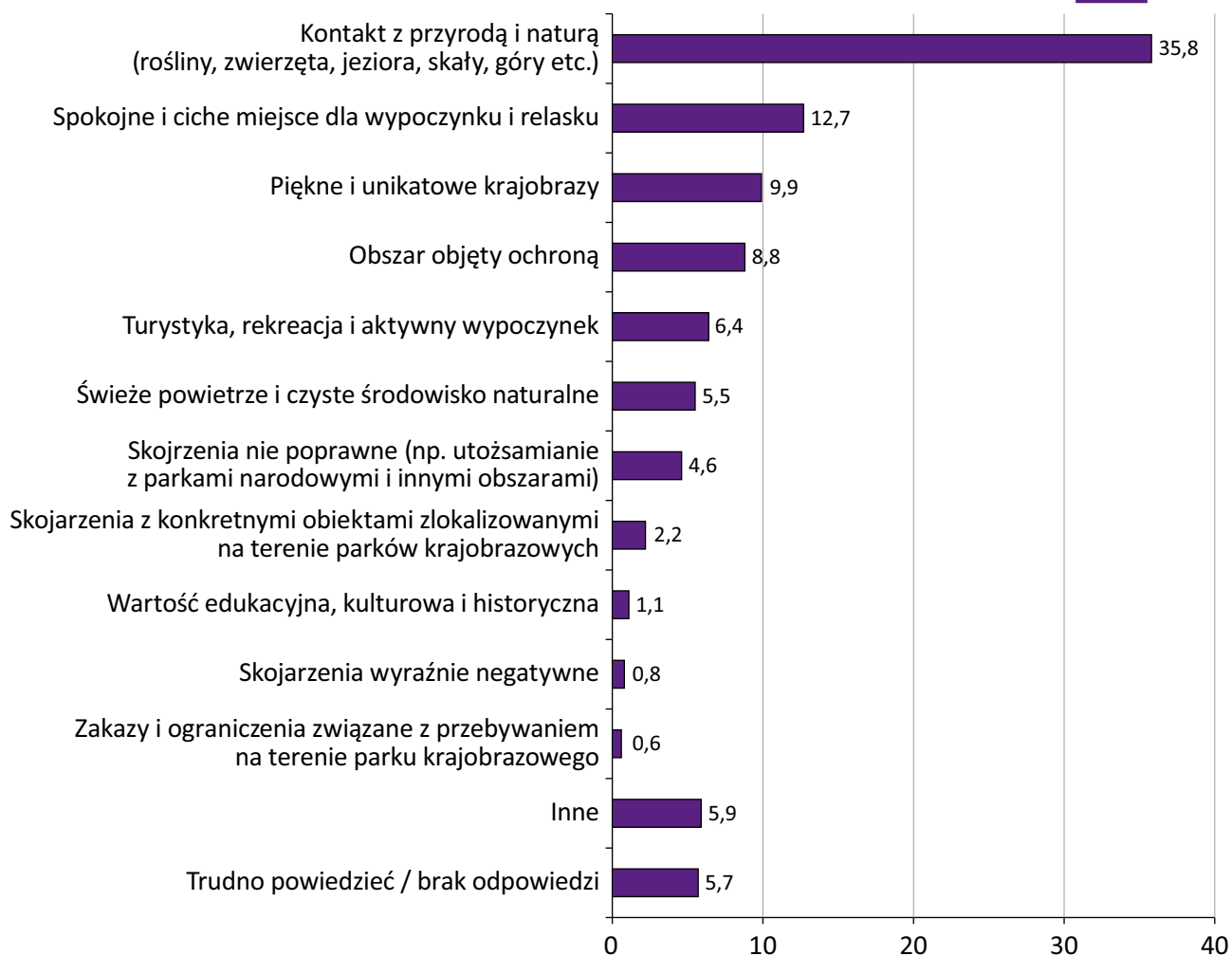
Czołową trójkę liderów z zakresu częstotliwości skojarzeń z hasłem „park krajobrazowy” zamyka **wizja pięknych i unikatowych krajobrazów** – 9,9% wskazań. Małopolanie w ramach pierwszych skojarzeń, jakie przychodzi im na myśl po usłyszeniu danego przedmiotu analizy, odnosili się bowiem do naturalnego krajobrazu, piękna, widoków, urokliwych miejsc, urozmaiconego krajobrazu etc.

Stosunkowo dużo skojarzeń dotyczyło także kategorii związanej z obszarem objętym ochroną (8,8%), turystyką, rekreacją i aktywnym wypoczynkiem (6,4%) oraz świeżym powietrzem i czystym środowiskiem naturalnym (5,5%).

Należy podkreślić, że Małopolanie bardzo przychylnie wyrażają się na temat funkcjonowania parków krajobrazowych, jednak niekiedy myślą je niestety z parkami narodowymi bądź też wskazują obszary bądź pojedyncze atrakcje turystyczne na terenie regionu, które nie są zlokalizowane *stricto* na terenie parków krajobrazowych. Tego typu pomyłki w jednoznaczny sposób dotyczyły około 5,0% skojarzeń.

Wykres 64.

Jakie skojarzenia związane z pojęciem „park krajobrazowy” przychodzą Małopolanom najczęściej na myśl? (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wśród reszty skojarzeń pozytywnych, najmniejszy odsetek odpowiedzi Małopolan dotyczył aspektów związanych z wartością edukacyjną, kulturową i historyczną – tj. zaledwie 1,1% wskazań.

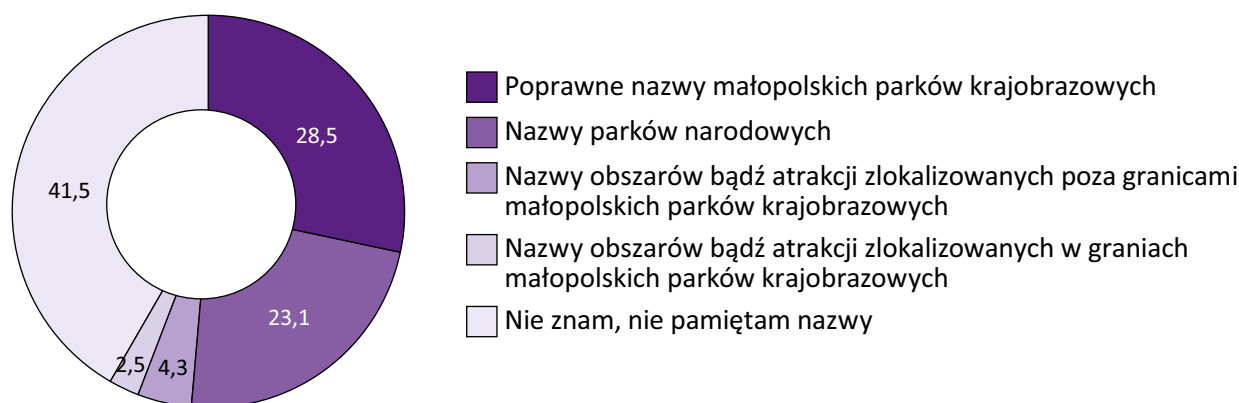
Warto zwrócić też uwagę na odpowiedzi zaklasyfikowane do kategorii inne, wśród których **pojedynczy respondenci zapytani o skojarzenia z pojęciem „park krajobrazowy” podawali skojarzenia, takie jak: „wolność”, „dobra inicjatywa”, a nawet „nadzieja”.**

Cieszy fakt, że skojarzenia o wydźwięku wyraźnie negatywnym stanowiły marginalny odsetek – tj. poniżej 1,0% wskazań. Podobnie przedstawia się sytuacja, jeśli chodzi o kojarzenie parków krajobrazowych wyłącznie poprzez pryzmat zakazów i ograniczeń występujących na ich terenie (0,6%).

Małopolanom pozytywnie kojarzy się pojęcie „park krajobrazowy”, niemniej jednak **stosunkowo wielu mieszkańców regionu nie potrafi wskazać w sposób poprawny nazwy dowolnego parku krajobrazowego zlokalizowanego na terenie Małopolski.** Odsetek poprawnych odpowiedzi w tym względzie wyniósł bowiem 28,5%, przy czym należy podkreślić, że z racji tego, że pytanie to miało charakter otwarty i respondenci mogli wymienić więcej niż jedną nazwę, wartości procentowe odnoszą się do liczby wskazań.

Wykres 65.

Czy Małopolsanie potrafią poprawnie wskazać nazwę dowolnego parku krajobrazowego zlokalizowanego na terenie województwa małopolskiego? (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Małopolsanie stosunkowo często mylą nazwy parków krajobrazowych z nazwami parków narodowych. Niemal 1/4 udzielonych przez Małopolan odpowiedzi (tj. 23,1%) odnosiła się bowiem do nazw parków narodowych. Wśród nich zdecydowanie największą popularnością cieszył się Ojcowski Park Narodowy (59,9%), a w dalszej kolejności Tatrzański Park Narodowy (21,0%) i Pieniński Park Narodowy (6,3%). Co więcej, pojawiały się w tym względzie pojedyncze stwierdzenia dotyczące parków narodowych zlokalizowanych poza granicami województwa, jak na przykład Bieszczadzki Park Narodowy czy Kampinoski Park Narodowy.

Pewien odsetek mieszkańców na pytanie o nazwę wybranego małopolskiego parku krajobrazowego nie potrafił wskazać konkretnej nazwy, ale potrafił odnieść się jedynie do nazw pojedynczych atrakcji czy też charakterystycznych obszarów zlokalizowanych w granicach parków krajobrazowych (2,5%). Respondentów, którzy wskazywali natomiast na atrakcje i obszary niezwiązane zupełnie z terenem małopolskich parków krajobrazowych było niestety trochę więcej, tj. 4,3%. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że spośród tych odpowiedzi **bardzo często pojawiały się nazwy parków miejskich** (np. Park Jordana w Krakowie, Park Strzelecki w Krakowie, Park Lotników Polskich w Krakowie, Park Leśny Witkowice w Krakowie etc.), co świadczy o tym, że **część osób utożsamia różnorodne tereny zielone z parkami o charakterze krajobrazowym.**

Niepokojący może być fakt, że zdecydowanie największa część mieszkańców nie podjęła w ogóle próby podania nazwy wybranego małopolskiego parku krajobrazowego (tj. 41,5%), jako powód podając swoją niewiedzę w tym względzie bądź też to, że zapomnieli w danym momencie konkretnych nazw danych obszarów terytorialnych podlegających ochronie.

Jak wynika z zamieszczonych w tabeli danych, spośród wszystkich odpowiedzi poprawnie wskazujących nazwy konkretnych parków krajobrazowych z terenu Małopolski, najwięcej wskazań dotyczyło Bielańsko-Tynieckiego Parku Krajobrazowego (tj. 27,8%). Ponad 1/5 odpowiedzi miała miejsce również w przypadku Tenczyńskiego Parku Krajobrazowego (tj. 20,8%). W czołowej trójce parków krajobrazowych najczęściej wymienianych przez respondentów znalazł się także Ciężkowicko-Rożnowski Park Krajobrazowy z wynikiem 13,6% wskazań. A jakie parki krajobrazowe były najrzadziej wspominane przez Małopolan? Zdecydowanie najmniejszy odsetek wskazań (tj. poniżej 1,0%) dotyczył Rudniańskiego Parku Krajobrazowego.

Czy Małopolanie chętnie odwiedzają parki krajobrazowe zlokalizowane na terenie województwa małopolskiego? Jak wynika z badania, Małopolanie wykazują całkiem spore zainteresowanie tego typu formami ochrony przyrody. **Co trzeci mieszkaniec regionu deklaruje, że odwiedza małopolskie parki krajobrazowe**

Tabela 3.

Ranking najczęściej wskazywanych poprawnie przez Małopolan parków krajobrazowych zlokalizowanych na terenie regionu

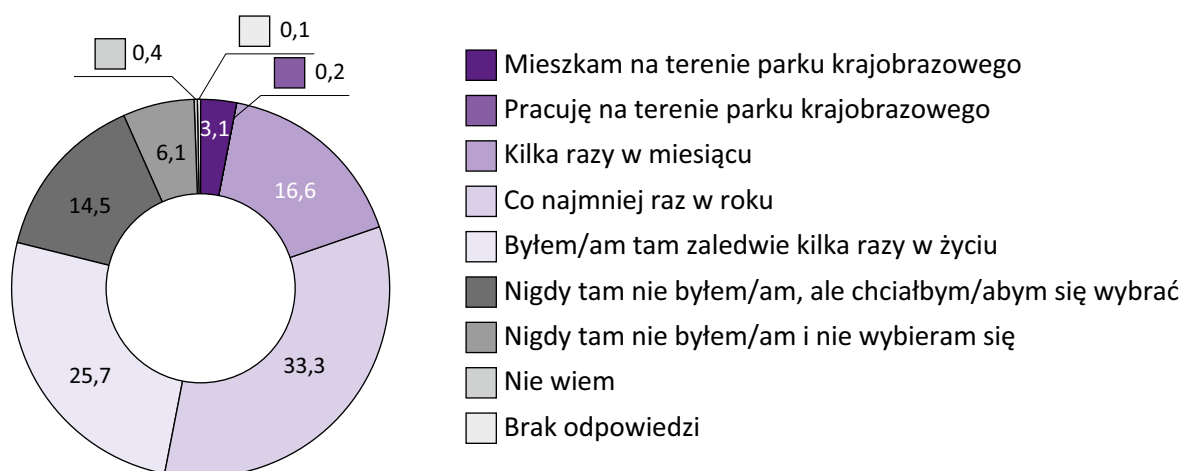
Lp.	Nazwa małopolskiego parku krajobrazowego	Liczba wskazań	Odsetek wskazań wśród odpowiedzi poprawnie wskazujących nazwę parku krajobrazowego	Odsetek wskazań ogółem
1	Bielańsko-Tyniecki Park Krajobrazowy	250	27,8	7,9
2	Tenczyński Park Krajobrazowy	187	20,8	5,9
3	Ciężkowicko-Rożnowski Park Krajobrazowy	122	13,6	3,9
4	Popradzki Park Krajobrazowy	107	11,9	3,4
5	Park Krajobrazowy Dolinki Krakowskie	95	10,6	3,0
6	Park Krajobrazowy Orlich Gniazd	66	7,3	2,1
7	Wiśnicko-Lipnicki Park Krajobrazowy	27	3,0	0,9
8	Dłubniański Park Krajobrazowy	14	1,6	0,4
9	Park Krajobrazowy Beskidu Małego	13	1,4	0,4
10	Park Krajobrazowy Pasma Brzanki	11	1,2	0,3
11	Rudniański Park Krajobrazowy	6	0,7	0,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

„co najmniej raz w roku”. Na drugiej pozycji znalazła się odpowiedź „byłem/am tam zaledwie kilka razy w życiu” – 25,7%. Pozytywny jest fakt, że **aż 16,6% badanych respondentów wskazało, że pojawia się na terenie małopolskich parków krajobrazowych kilka razy w miesiącu**. Odpowiedź „nigdy tam nie byłem/am, ale chciałbym/abym się wybrać” znalazła się dopiero na czwartej lokacie z wynikiem 14,5% i – co cieszy – uzyskała tym samym znacznie więcej wskazań niż deklaracja „nigdy tam nie byłem/am i nie wybieram się” (6,1%).

Wykres 66.

Jak często Małopolanie odwiedzają parki krajobrazowe zlokalizowane na terenie województwa małopolskiego? (%)

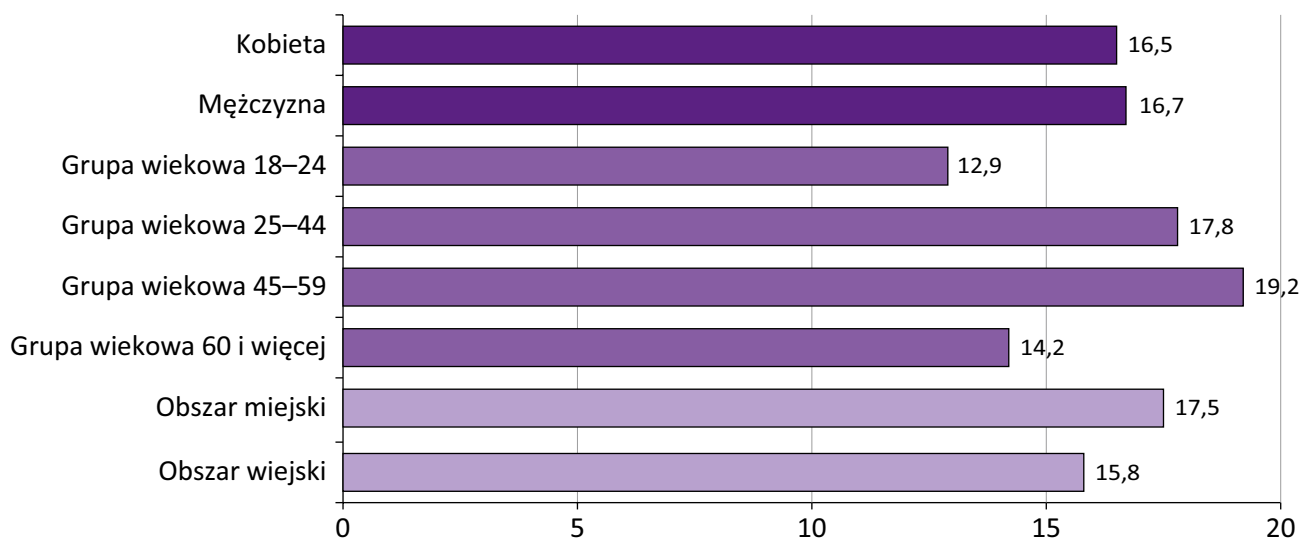

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Jeśli chodzi o częstotliwość odwiedzania małopolskich parków krajobrazowych przez poszczególne grupy wiekowe respondentów, największy odsetek wskazań dla odpowiedzi „kilka razy w miesiącu” dotyczył Małopolan w wieku 45–59 lat (tj. 19,2%). Nieco niepokojący może być fakt, że najmniej deklaracji w tym względzie charakteryzowało najmłodszą grupę wiekową ankietowanych (tj. osób w wieku 18–24 lata) – zaledwie 12,9% wskazań. Fakt ten może świadczyć o tym, że oferta małopolskich parków krajobrazowych nie do końca wpisuje się w zainteresowania ludzi młodych, którzy częściej wybierają inne formy spędzania czasu wolnego.

Wykres 67.

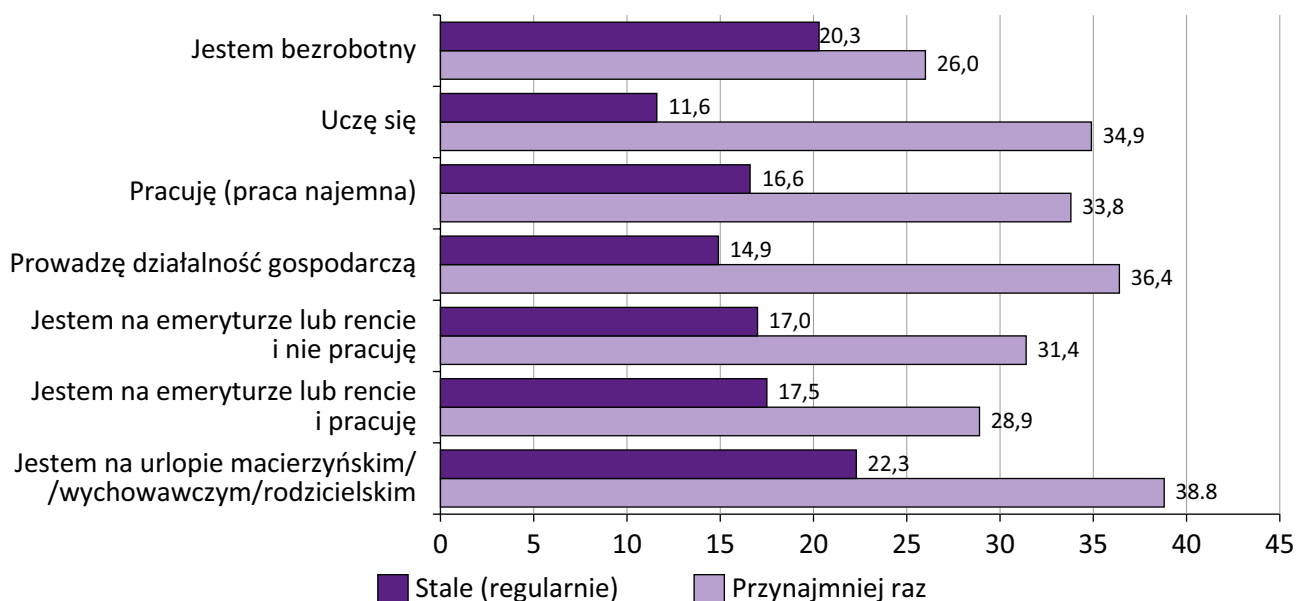
Odsetek wskazań „kilka razy w miesiącu” w ramach oceny częstotliwości odwiedzania małopolskich parków krajobrazowych względem wybranych charakterystyk społeczno-demograficznych (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 68.

Odsetek wskazań „kilka razy w miesiącu” i „co najmniej raz w roku” w ramach oceny częstotliwości odwiedzania małopolskich parków krajobrazowych w przekroju na status zawodowy (%)

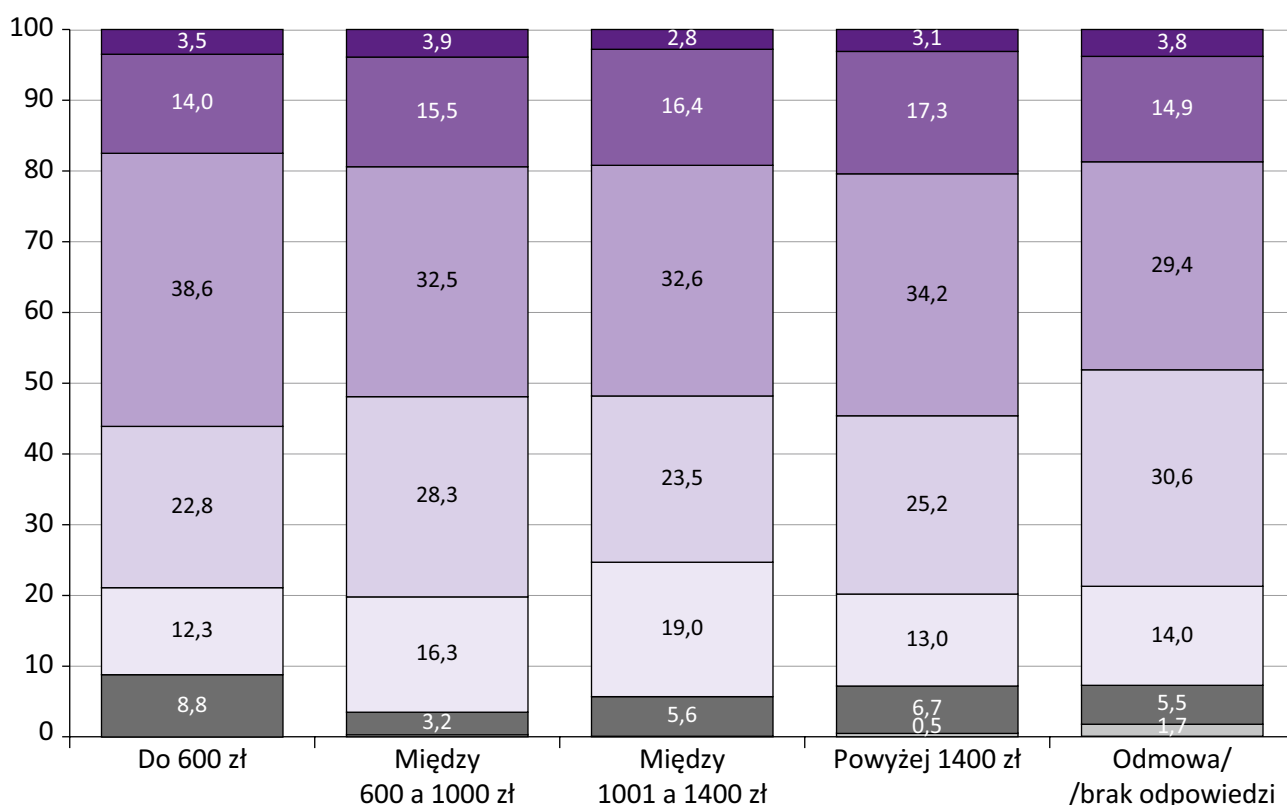
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Małopolskie parki krajobrazowe cieszą się największym zainteresowaniem wśród osób przebywających na urlopie macierzyńskim/wychowawczym/rodzicielskim – ponad 1/5 osób z tej grupy (tj. 22,3%) zadeklarowała, że przebywa tam „kilka razy w miesiącu”. Jak wynika z badania, na terenie małopolskich parków krajobrazowych bardzo często przebywają też osoby bezrobotne, które zajęły drugą lokatę wśród wszystkich grup zawodowych z zakresu odsetka wskazań odpowiedzi „kilka razy w miesiącu” – 20,3%.

Czy częstotliwość korzystania z oferty małopolskich parków krajobrazowych jest zależna od średniego miesięcznego dochodu netto w przeliczeniu na jedną osobę w gospodarstwie domowym uzyskiwanego przez respondentów? Okazuje się, że tak – pomimo faktu, że większość atrakcji zlokalizowanych na ich terenie i sam wstęp na obszar parków krajobrazowych jest bezpłatny. Najmniej deklaracji „kilka razy w miesiącu” padło bowiem ze strony Małopolan o dochodzie najniższym (tj. poniżej 600 zł) – 14,0%, a najwięcej – w przypadku osób wskazujących dochód najwyższy (tj. powyżej 1 400 zł) – 17,3%. Potrzebę kontaktu z naturą oraz wysokiej jakości walorami krajobrazu częściej odczuwają mieszkańcy obszarów miejskich – 17,5% deklaracji „kilka razy w miesiącu”. W przypadku mieszkańców terenów o charakterze wiejskim odsetek ten wyniósł natomiast 15,8%.

Wykres 69.

Częstotliwość odwiedzania małopolskich parków krajobrazowych w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)

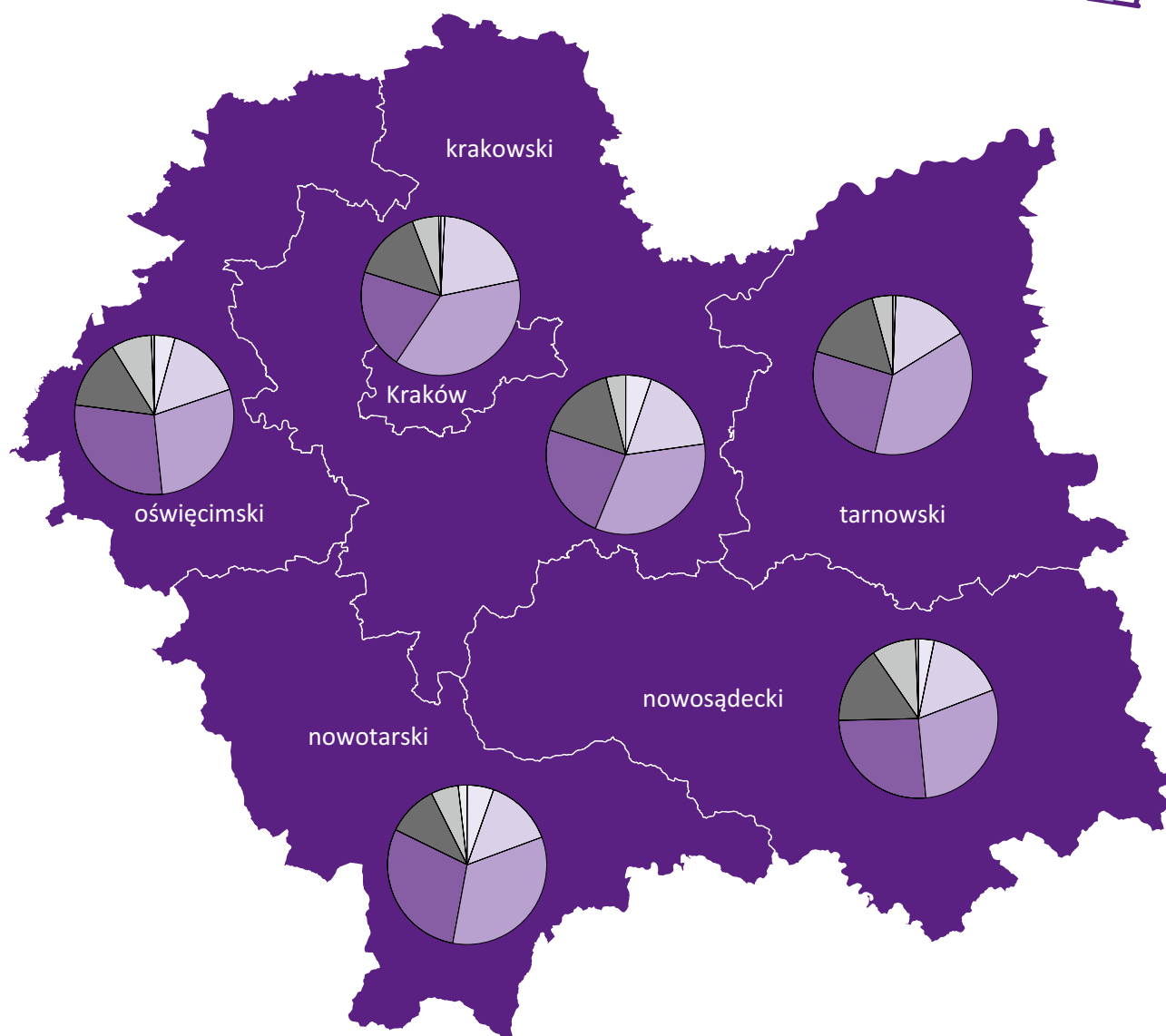
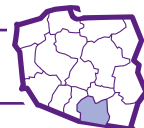
- Mieszkam lub pracuję na terenie parku krajobrazowego
- Kilka razy w miesiącu
- Co najmniej raz w roku
- Byłem/am tam zaledwie kilka razy w życiu
- Nigdy tam nie byłem/am, ale chciałbym/abym się wybrać
- Nigdy tam nie byłem/am i nie wybieram się
- Nie wiem lub brak odpowiedzi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Odwiedzanie małopolskich parków krajobrazowych cieszy się największym zainteresowaniem wśród mieszkańców miasta Krakowa – 21,0% deklaracji „kilka razy w miesiącu”. Zupełnie odwrotna sytuacja ma natomiast miejsce w podregionie nowotarskim, gdzie tak częste przebywania na terenie parków krajobrazowych wskazało jedynie 14,0% respondentów. Może to wynikać stąd, że obszar danej jednostki terytorialnej znany jest przede wszystkim z Tatrzańskiego Parku Narodowego, a zamieszkujący tam Małopolanie mając na co dzień dostęp do jednej z najbardziej znanych w skali kraju formy ochrony przyrody oraz unikatowe atrakcje przyrodnicze, kulturowe i widokowe, mogą w nieco mniejszym stopniu odczuwać potrzebę kontaktu z naturą i krajobrazem w innych częściach regionu.

Mapa 12.

Częstotliwość odwiedzania małopolskich parków krajobrazowych w przekroju na podregiony zamieszkania (%)

	Mieszkam lub pracuję na terenie parku krajobrazowego		Kilka razy w miesiącu
	Co najmniej raz w roku		Byłem/am tam zaledwie kilka razy w życiu
	Nigdy tam nie byłem/am, ale chciałbym/abym się wybrać		Nigdy tam nie byłem/am i nie wybieram się
	Nie wiem lub brak odpowiedzi		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Małopolanom – którzy zadeklarowali, że odwiedzają parki krajobrazowe (bez względu na częstotliwość odwiedzin) – zadano pytanie o czynniki, które determinują ich przebywanie na obszarze danej formy ochrony przyrody. Okazuje się, że **głównym powodem, dla którego mieszkańcy województwa małopolskiego odwiedzają zlokalizowane tam parki krajobrazowe, jest spędzanie czasu wolnego z rodziną i przyjaciółmi** – odpowiedź tę wskazało niemal ¾ respondentów, do których skierowano dane pytanie (tj. 73,6% wskazań).

Rycina 9.

Czołowa trójka powodów, dla których Małopolanie odwiedzają małopolskie parki krajobrazowe (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Połowa respondentów odwiedza małopolskie parki krajobrazowe z myślą o podziwianiu pięknych krajobrazów i widoków (tj. 50,0% wskazań). W czołowej trójce determinant zachęcających Małopolan do przebywania na terenie parków krajobrazowych znalazło się także spędzanie czasu wolnego na świeżym powietrzu

Wykres 70.

W jakim celu Małopolanie odwiedzają parki krajobrazowe zlokalizowane na terenie województwa małopolskiego? (%) (n = 2386)

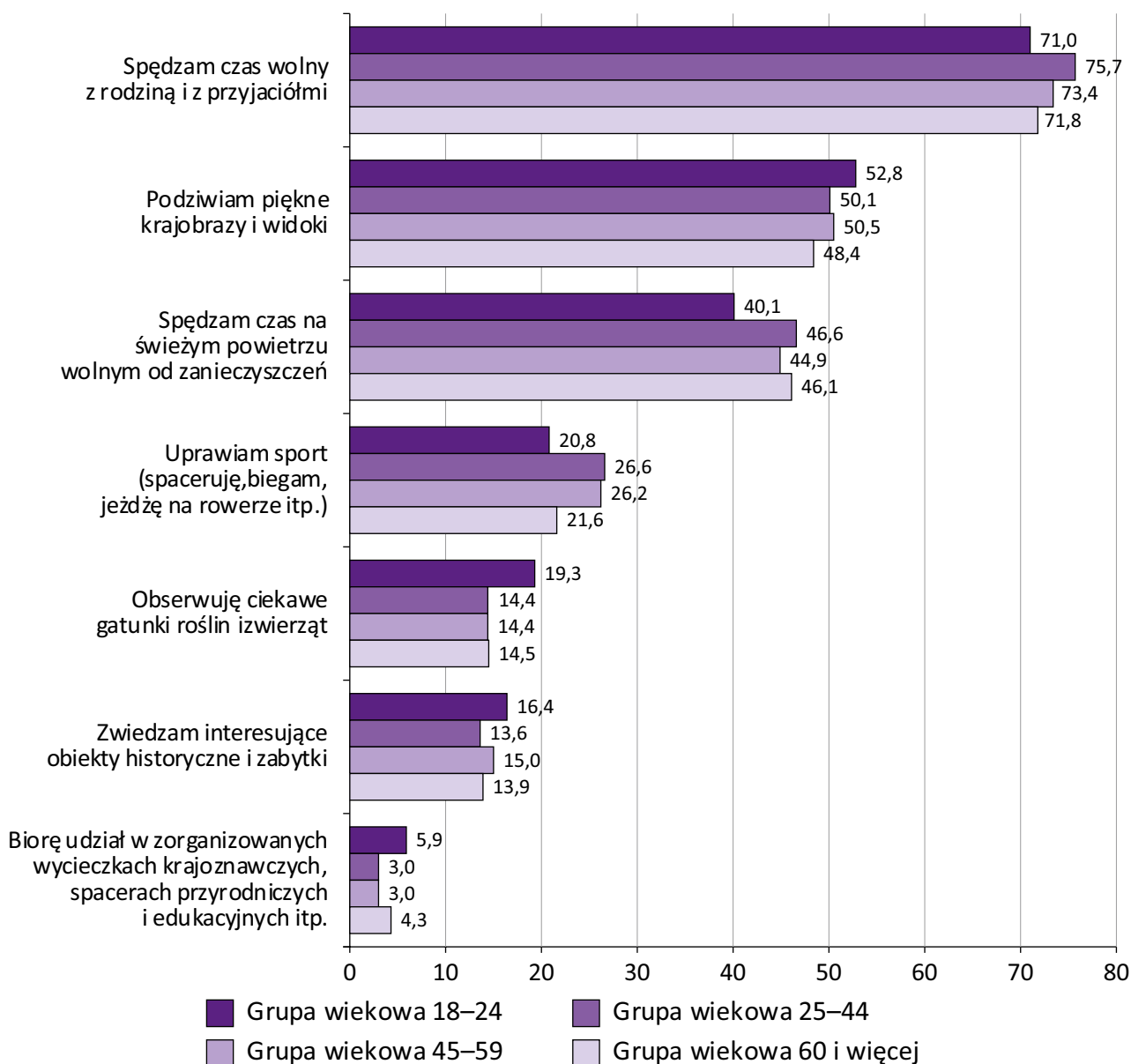
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

wolnym od zanieczyszczeń – 45,3% wskazań. Na drugim końcu skali znalazła się deklaracja „biorę udział w zorganizowanych wycieczkach krajoznawczych, spacerach przyrodniczych i edukacyjnych” – 3,6%. Wśród wskazań „inne” pojawiały się natomiast ze strony Małopolan sporadycznie odpowiedzi, takie jak: odpoczynek, wyprowadzanie psa, wyprawa na ryby, pobyt w ciszy etc.

Warto przeanalizować poszczególne determinanty odwiedzania małopolskich parków krajobrazowych w przekroju na grupy wiekowe respondentów. Jak wynika z udzielonych przez Małopolan odpowiedzi, przedstawiciele najmłodszej grupy wiekowej (tj. osoby w wieku 18–24 lata) dominują wśród innych grup z zakresu podziwiania pięknych krajobrazów i widoków (52,8% wskazań), obserwacji ciekawych gatunków roślin i zwierząt (19,3% wskazań), zwiedzania interesujących obiektów historycznych i zabytków (16,4% wskazań), jak również udziału w zorganizowanych wycieczkach krajoznawczych, spacerach przyrodniczych i edukacyjnych (5,9% wskazań).

Wykres 71.

Czynniki motywujące Małopolan do odwiedzania małopolskich parków krajobrazowych w przekroju na wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Mieszkańcy województwa małopolskiego zostali poproszeni o wskazanie, z jakich źródeł czerpią zwykle informacje na temat parków krajobrazowych zlokalizowanych na terenie ich regionu. Z udzielonych przez nich odpowiedzi wynika, że największy odsetek ankietowanych dowiaduje się o aspektach związanych z tego typu formami ochrony przyrody z mediów lokalnych i regionalnych (tj. z radia, prasy, telewizji etc.) – 35,7% wskazań. **Na drugiej pozycji z wynikiem 30,6% uplasowała się odpowiedź „z mediów społecznościowych (np. fanpage Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego na Facebooku)”**. W czołowej trójce liderów z zakresu źródeł informacji na temat małopolskich parków krajobrazowych znalazły się także „rodzina i znajomi” (29,7%). Odsetek deklaracji powyżej 25,0% uzyskała także odpowiedź „z książek, informatorów turystycznych, przewodników etc.”. Okazuje się natomiast, że Małopolanie najrzadziej czerpią informacje o zagadnieniach dotyczących parków krajobrazowych bezpośrednio z wydarzeń organizowanych przez instytucję zarządzającą danymi formami ochrony przyrody na terenie Małopolski, a mianowicie przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego – tj. niecałe 4,0% wskazań.

Rycina 10.

Czołowa trójka źródeł, z których Małopolanie czerpią informacje na temat małopolskich parków krajobrazowych

35,7%

media lokalne i regionalne

30,6%

media społecznościowe

29,7%

rodzina i znajomi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

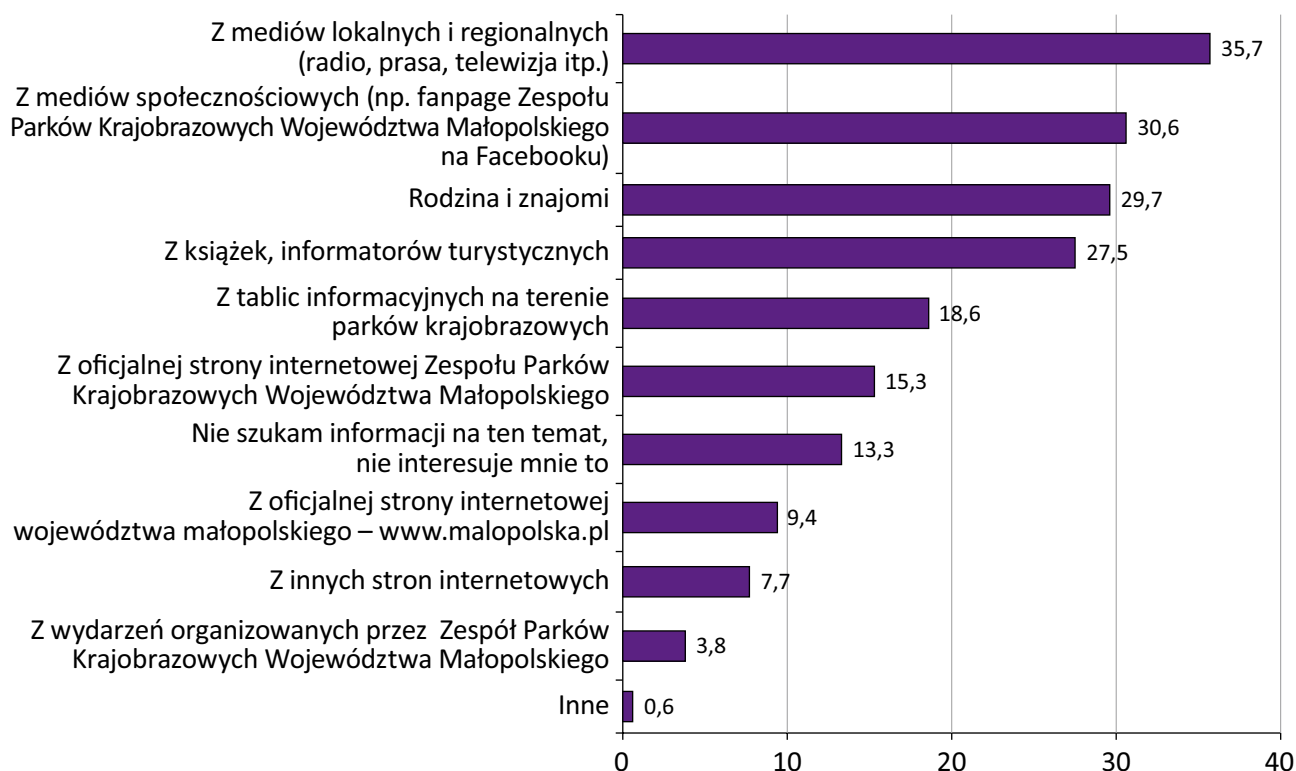
Wśród odpowiedzi ujętych w kategorię „inne” najczęściej wskazywane były strony internetowe konkretnych atrakcji zlokalizowanych na terenie małopolskich parków krajobrazowych, blogi podróżnicze oraz strony tematyczne.

Warto przeanalizować, jak przedstawia się jedna z najczęściej wskazywanych przez Małopolan odpowiedzi, a mianowicie media społecznościowe (np. fanpage Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego na Facebooku) w przekroju na poszczególne grupy respondentów. Okazuje się, że tego typu źródło informacji jest bardziej popularne wśród kobiet (32,5%) niż wśród mężczyzn (28,6%).

Jeśli chodzi o kategorie wiekowe, w celu znalezienia istotnych informacji odnośnie małopolskich parków krajobrazowych, z mediów społecznościowych najczęściej korzystają osoby w wieku 45–59 lat – 31,5% wskazań. Tuż za nimi uplasowały się osoby z najmłodszej grupy wiekowej (tj. 18–24 lata), uzyskując w tej kwestii tylko nieznacznie niższy wynik, a mianowicie 31,1%.

Wykres 72.

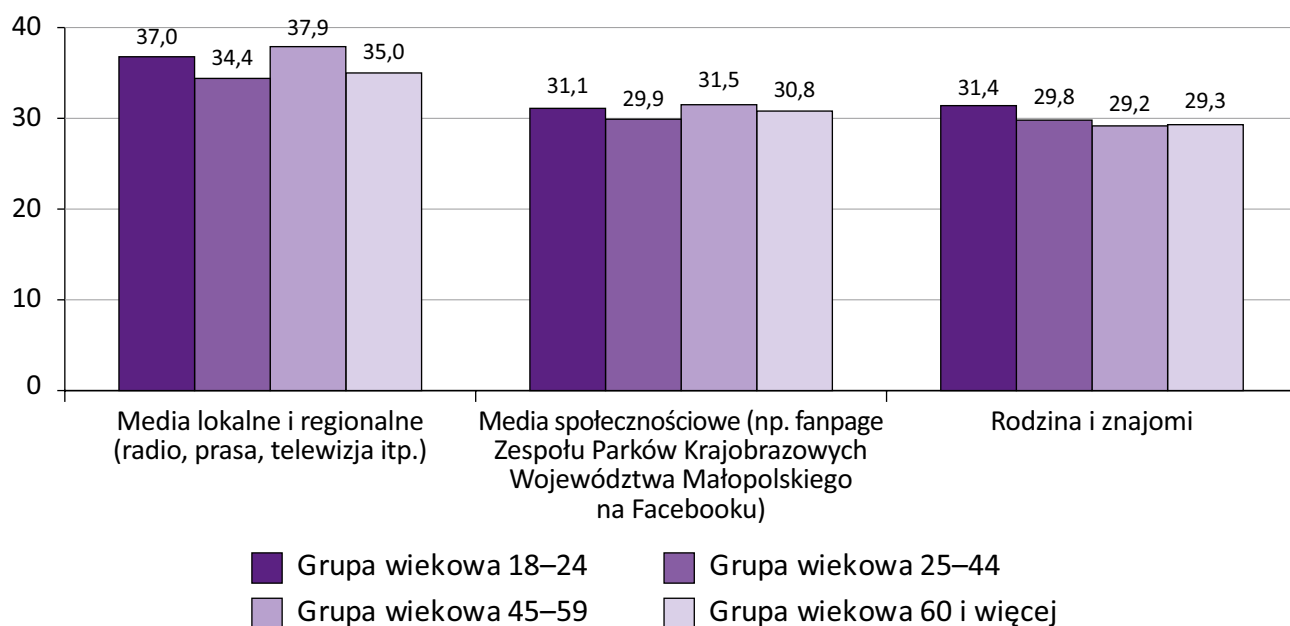
Z jakich źródeł Małopolanie czerpią informację na temat parków krajobrazowych zlokalizowanych na terenie województwa małopolskiego? (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 73.

Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne źródła informacji o małopolskich parkach krajobrazowych w przekroju na grupy wiekowe (%)

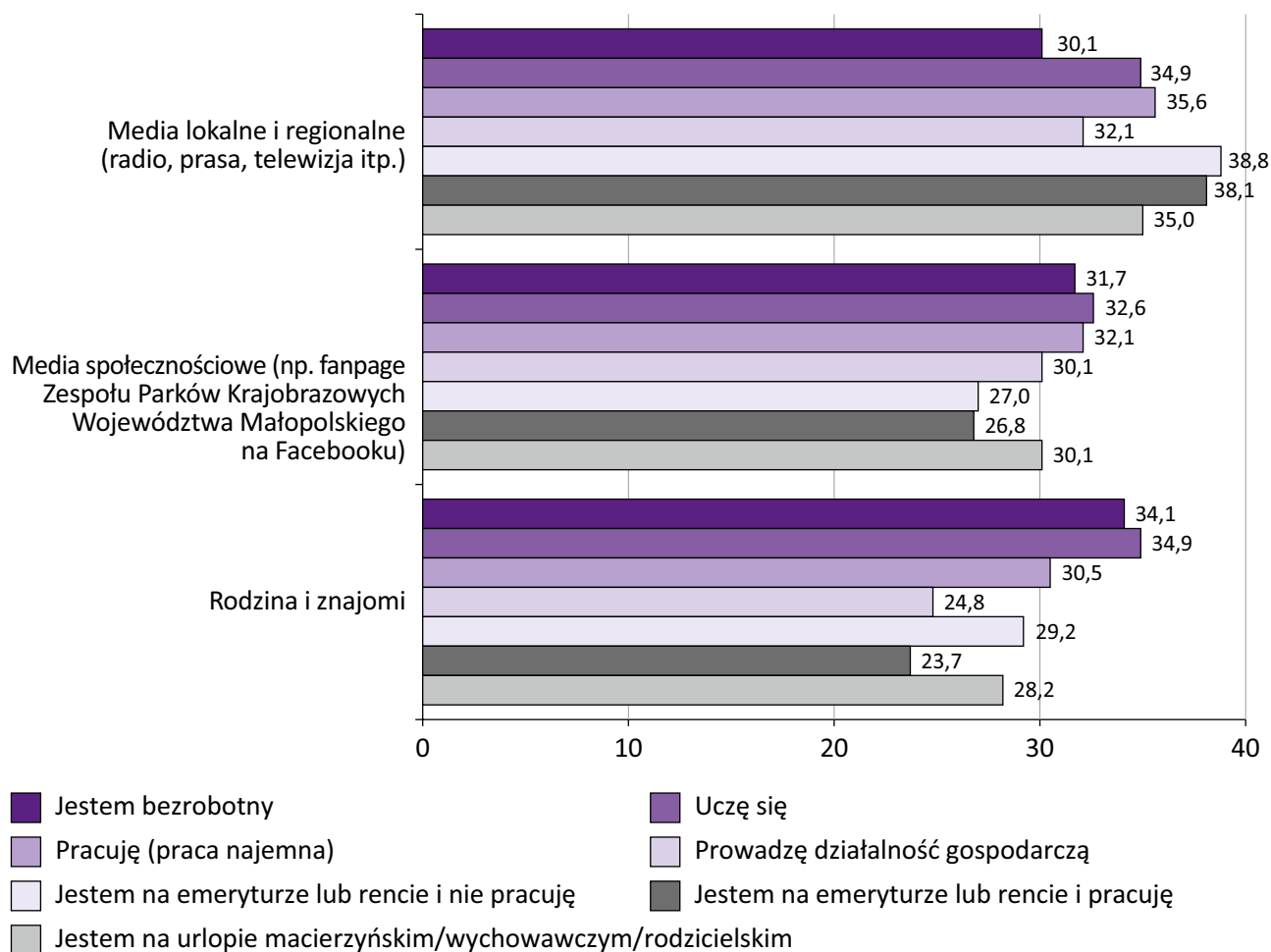

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Nie ma znaczących różnic, jeśli chodzi o czerpanie informacji o małopolskich parkach krajobrazowych z mediów społecznościowych w przekroju na poziom wykształcenia, natomiast ciekawe tendencje zarysowują się pod tym względem, jeśli chodzi o status zawodowy ankietowanych. Największy odsetek wskazań dotyczył w tym przypadku osób uczących się (32,6%) oraz osób zatrudnionych w ramach prac najemnych (32,1%). Co ciekawe, na trzeciej pozycji uplasowały się pod tym względem osoby bezrobotne, w przypadku których liczba wskazań dla mediów społecznościowych wyniosła 31,7%.

Wykres 74.

Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne źródła informacji o małopolskich parkach krajobrazowych w przekroju na status zawodowy (%)

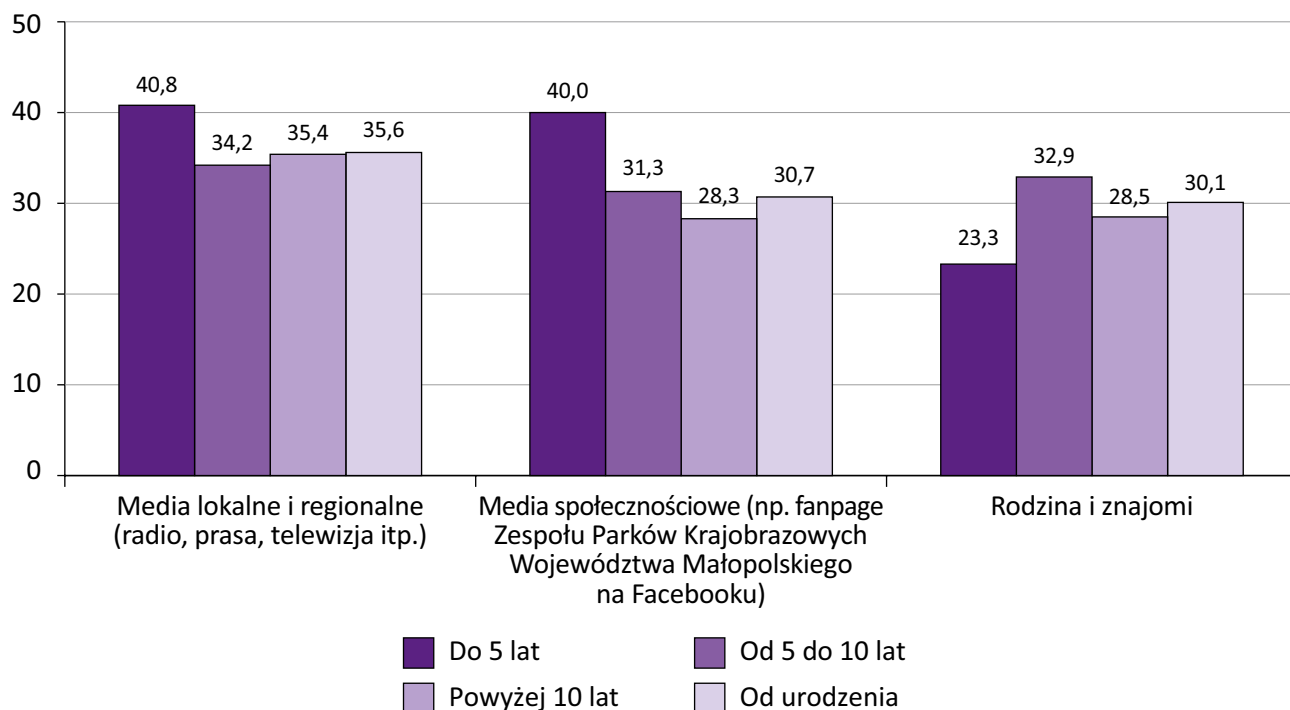
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Jeśli chodzi z kolei o okres zamieszkania na terenie województwa małopolskiego – dominują pod tym względem osoby związane z Małopolską najkrócej – tj. poniżej 5 lat (40,0%).

W przekroju na poszczególne podregiony **największymi zwolennikami korzystania z mediów społecznościowych w ramach poszukiwania informacji o parkach krajobrazowych województwa małopolskiego i oferowanych przez nich atrakcji są mieszkańcy podregionu krakowskiego (35,0%).** Stosunkowo dobry wynik uzyskali w tym względzie także mieszkańcy podregionu tarnowskiego (33,4%).

Wykres 75.

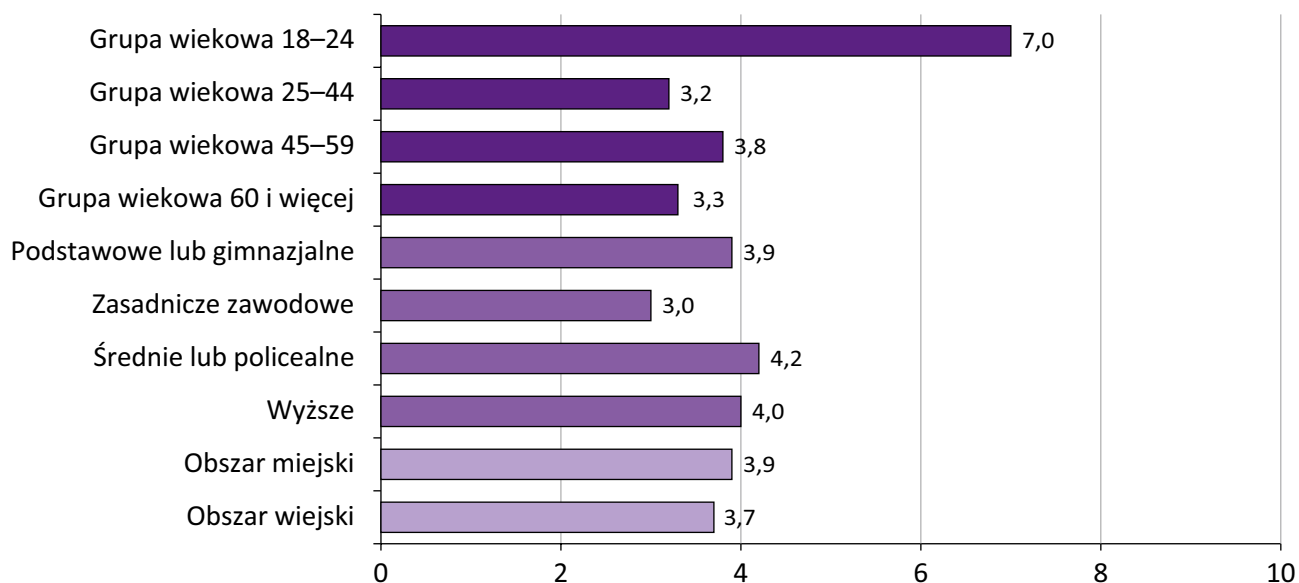
Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne źródła informacji o małopolskich parkach krajobrazowych w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 76.

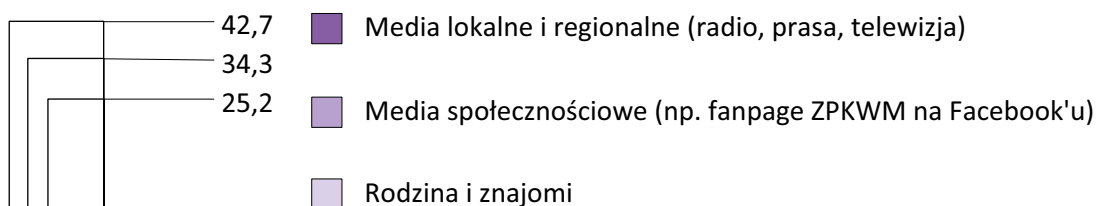
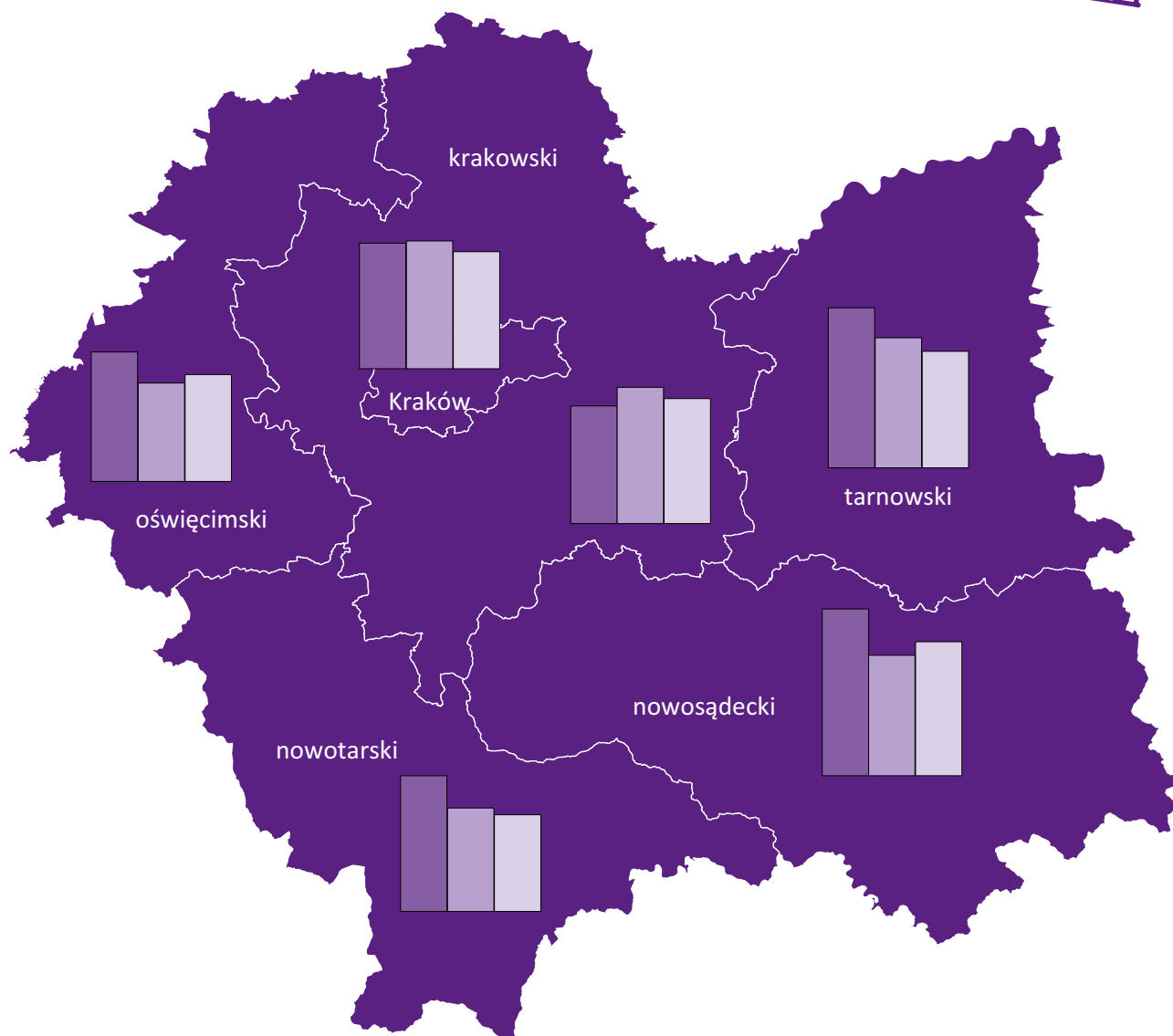
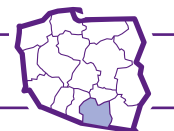
Odsetek wskazań dla „z wydarzeń organizowanych przez ZPKWM” w ramach oceny źródeł informacji o małopolskich parkach krajobrazowych względem wybranych charakterystyk społeczno-demograficznych (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Mapa 13.

Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne źródła informacji o małopolskich parkach krajobrazowych w przekroju na podregiony zamieszkania (%)

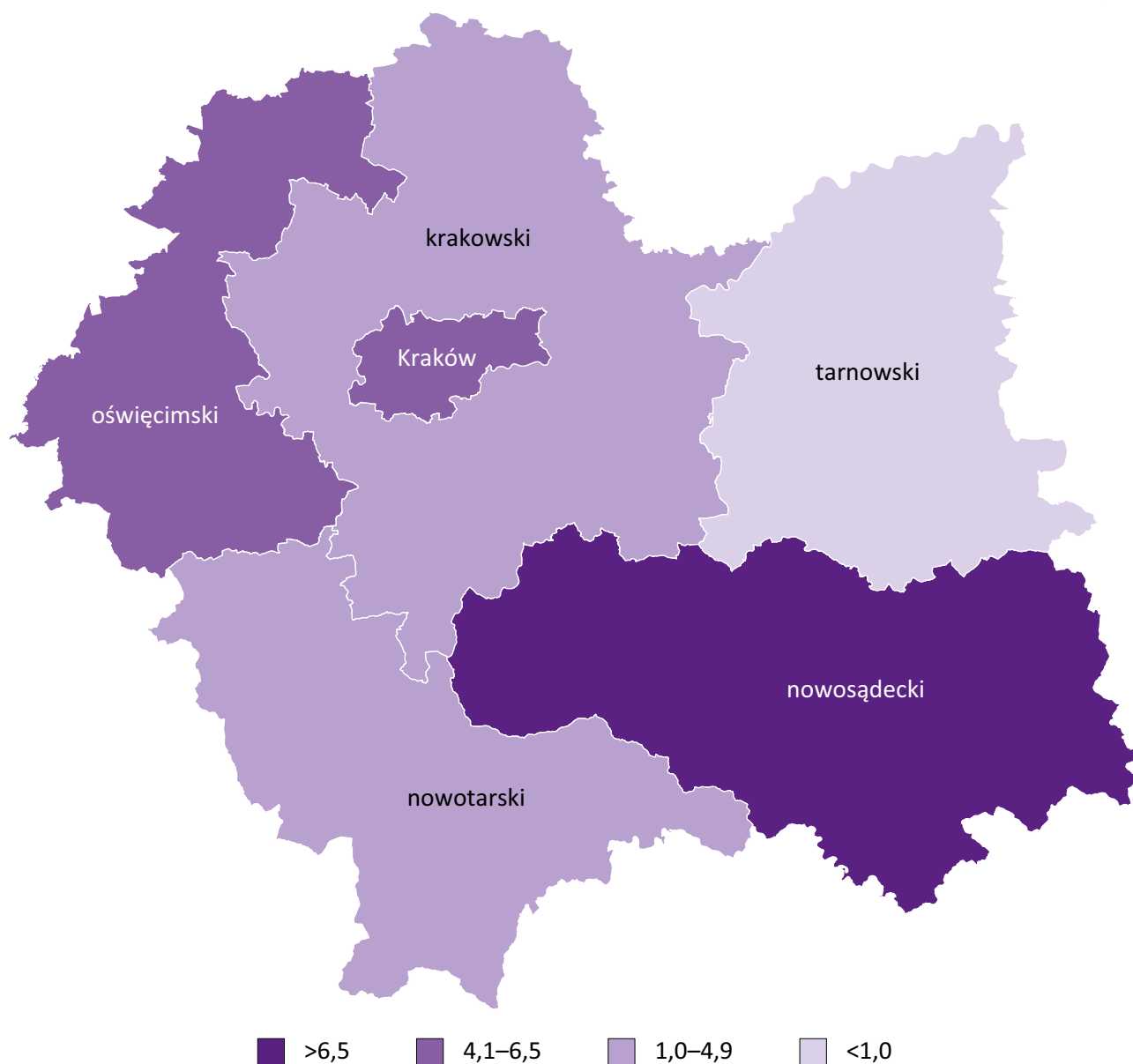
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Warto przeanalizować również, jak kształtują się odpowiedzi respondentów, jeśli chodzi o stwierdzenie „z wydarzeń organizowanych przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego”. Odsetek wskazań kobiet i mężczyzn jest pod tym względem analogiczny – tj. 3,8%. Jeśli chodzi o podział na kategorie wiekowe w sposób wyraźny na tle innych grup wyróżniają się pod tym względem respondenci najmłodszy (tj. w wieku 18–24 lat) – 7,0% wskazań. W przypadku poziomu wykształcenia natomiast największe odsetki wskazań dla tej odpowiedzi (tj. powyżej 4,0%) odnotowano wśród osób lepiej wykształconych. Pozytywny jest fakt, że przedsięwzięcia i eventy – mające na celu poszerzenie wiedzy o ochronie przyrody i krajobrazu – cieszą się największym zainteresowaniem wśród osób uczących się (5,4%). Co ciekawe, spore zainteresowanie widoczne jest także ze strony osób bezrobotnych, które zajęły pod tym względem drugą lokatę z wynikiem 4,9%.

Analizując poziom zainteresowania Małopolan zdobywaniem wiedzy na temat małopolskich parków krajobrazowych za pośrednictwem udziału w różnego rodzaju wydarzeniach organizowanych przez instytucję, która nimi zarządza, na pozycji lidera plasują się pod tym względem mieszkańcy subregionu sądeckiego – tj. 6,8% wskazań. Zdecydowanie najmniej aktywne w tym zakresie są natomiast osoby zamieszkujące podregion tarnowski – zaledwie 0,6% deklaracji.

Mapa 14.

Odsetek wskazań dla „z wydarzeń organizowanych przez ZPKWM” w ramach oceny źródeł informacji o małopolskich parkach krajobrazowych w przekroju na podregiony (%)

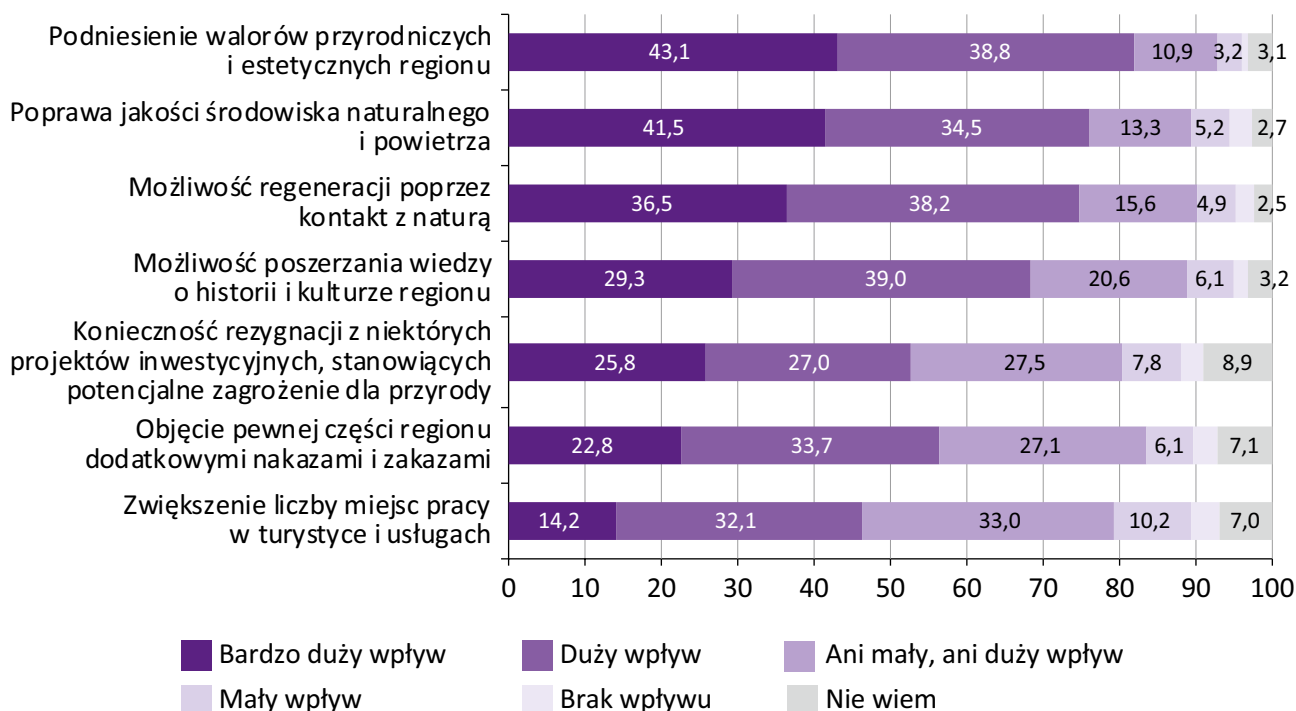
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Czy funkcjonowanie parków krajobrazowych na terenie województwa małopolskiego ma wpływ na jakość życia mieszkańców regionu? W ramach badania opinii poproszono Małopolan o ocenę wybranych aspektów i czynników związanych z istnieniem tego typu formy ochrony przyrody w regionie ich zamieszkania w kontekście wpływu na ich codzienne życie.

Okazuje się, że **według mieszkańców Małopolski parki krajobrazowe w sposób najbardziej istotny wpływają na ich jakość życia poprzez podniesienie walorów przyrodniczych i estetycznych regionu** – aż 43,1% wskazań „bardzo duży wpływ” dla danego stwierdzenia. Bardzo dużą wagę – w kontekście istnienia tego typu terenów objętych ochroną przyrody – Małopolanie przykładają też do poprawy jakości środowiska naturalnego i powietrza na terenie regionu – 41,5%. Na trzeciej pozycji pod względem odsetka deklaracji „bardzo duży wpływ” uplasowało się stwierdzenie związane z możliwością regeneracji poprzez kontakt z naturą – 36,5%.

Wykres 77.

Jak Małopolanie oceniają wpływ potencjalnych czynników związanych z istnieniem małopolskich parków krajobrazowych na jakość życia mieszkańców regionu? (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

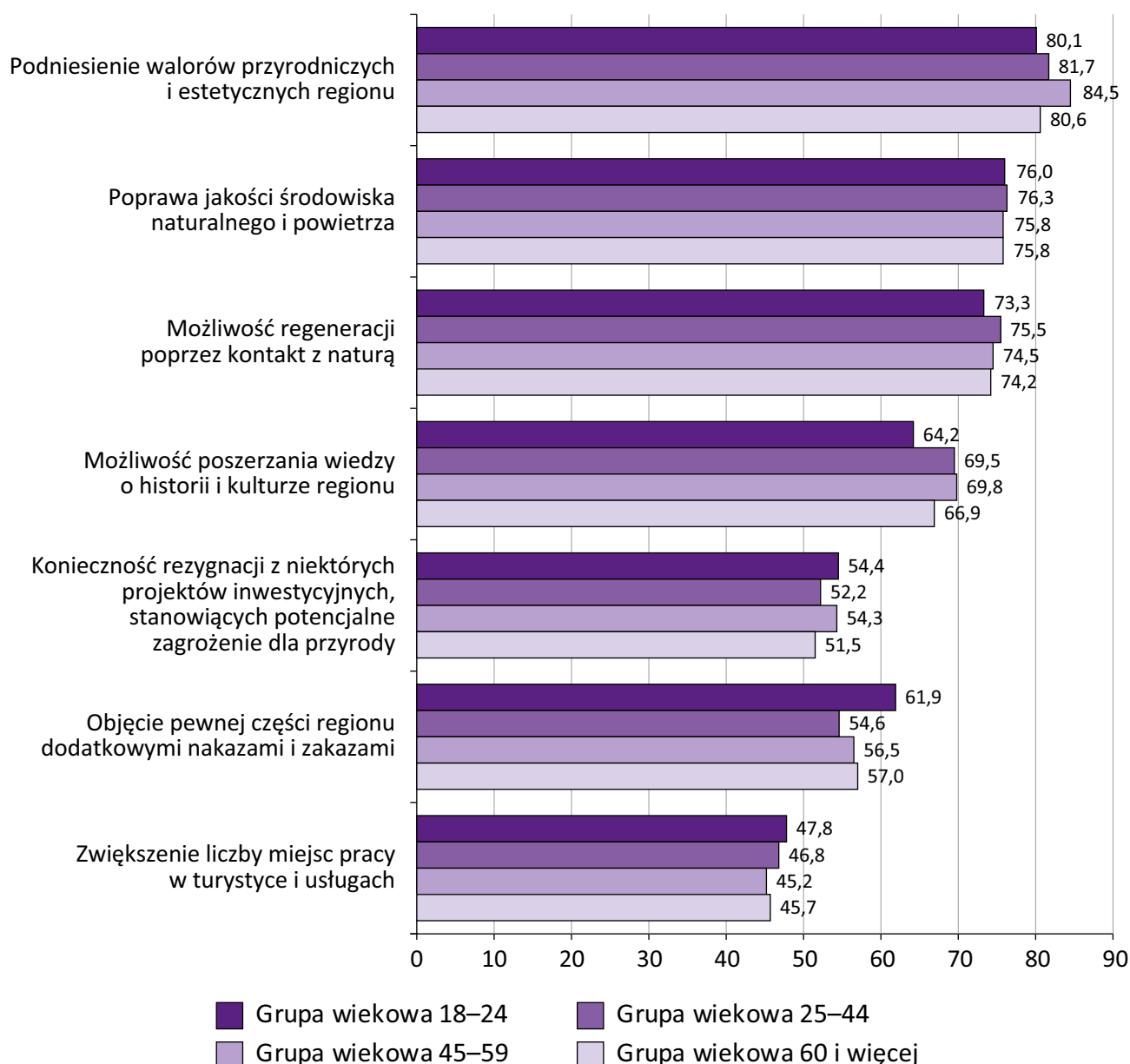
A jakie czynniki związane z istnieniem parków krajobrazowych na terenie województwa małopolskiego są dla mieszkańców najmniej znaczące w kontekście wpływu na ich jakość życia? Jak pokazują wyniki, Małopolanie najmniejszą wagę przykładają w tym względzie do kwestii zwiększania liczby miejsc pracy w turystyce i usługach – 14,2% wskazań „bardzo duży wpływ”. Stosunkowo niski na tle pozostałych stwierdzeń odsetek wskazań „bardzo duży wpływ” dotyczył także objęcia pewnej części regionu dodatkowymi nakazami i zakazami (22,8%) oraz konieczności rezygnacji z niektórych projektów inwestycyjnych, stanowiących potencjalne zagrożenie dla przyrody (25,8%).

Powyższe wyniki świadczą niewątpliwie o tym, że **małopolskie parki krajobrazowe oraz aspekty związane z ich funkcjonowaniem są postrzegane przez Małopolan o wiele bardziej w kategoriach korzyści i szans niż w formie barier i zagrożeń**.

A jak przedstawiają się poszczególne czynniki mające wpływ na jakość życia mieszkańców w przekroju na poszczególne kategorie wiekowe? Osoby najmłodsze (tj. Małopolanie w wieku 18–24 lata) odznaczają się największym na tle pozostałych grup łącznym odsetkiem wskazań „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ” dla aspektów, takich jak: zwiększenie liczby miejsc pracy w turystyce i usługach – 47,8%, konieczności rezygnacji z niektórych projektów inwestycyjnych, stanowiących potencjalne zagrożenie dla przyrody – 54,5% oraz objęcie pewnej części regionu dodatkowymi nakazami i zakazami – 61,9%.

Wykres78.

Ocena wpływu potencjalnych czynników związanych z istnieniem małopolskich parków krajobrazowych na jakość życia mieszkańców regionu w przekroju na grupy wiekowe (%)

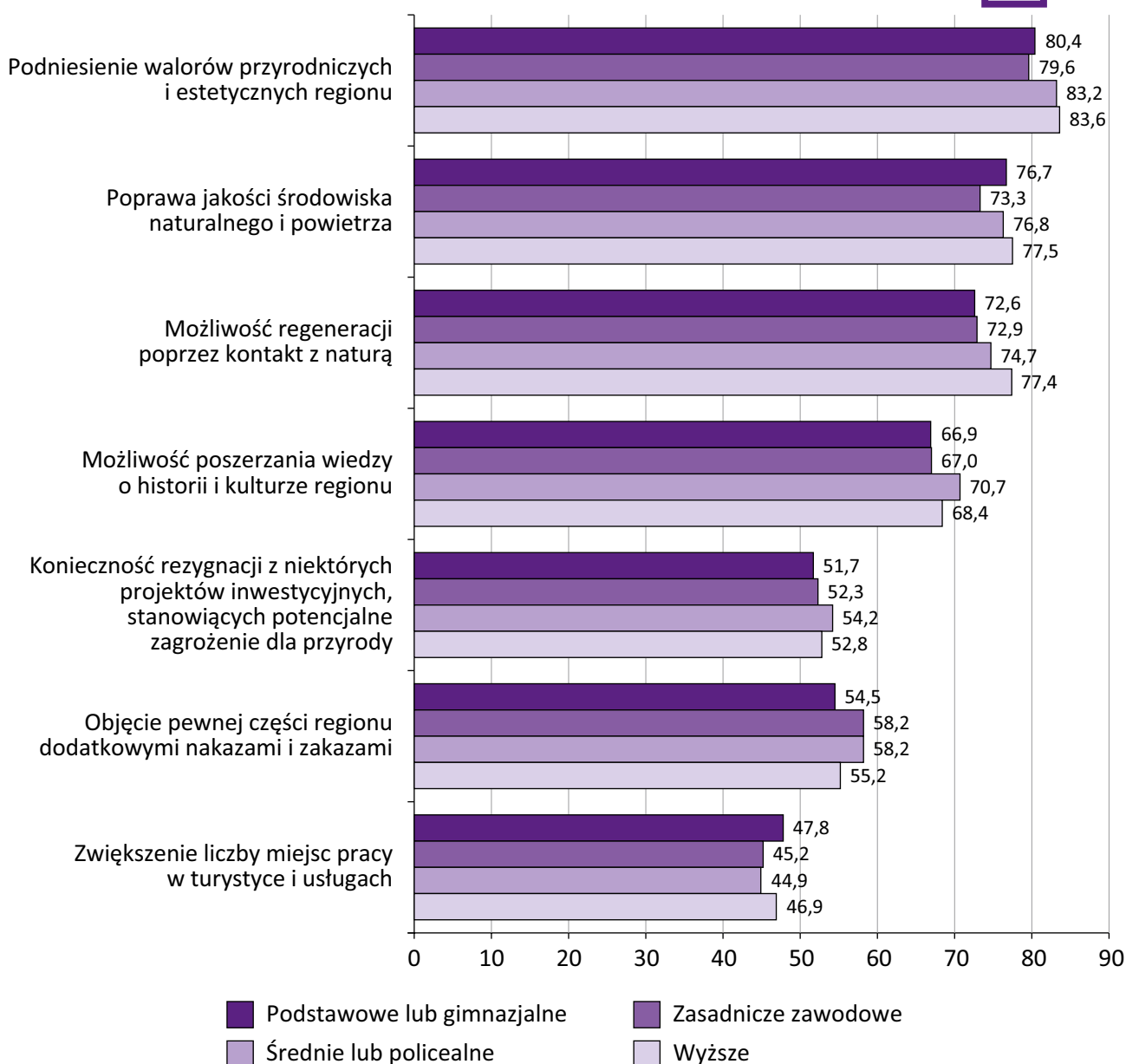

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Mając na uwadze poziom wykształcenia respondentów, warto zwrócić uwagę na fakt, że aspekt zwiększenia liczby miejsc pracy w turystyce i usługach uzyskał najwięcej wskazań „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ” w przypadku Małopolan z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym – tj. 47,8%. Możliwość poszerzania wiedzy o historii i kulturze regionu dzięki parkom krajobrazowym ma większe znaczenie dla Małopolan lepiej wykształconych – tj. deklarujących wykształcenie wyższe (68,4%) i średnie lub policealne (70,7%). Odsetek wskazań „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ” rośnie też wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia w przypadku stwierdzeń: możliwość regeneracji poprzez kontakt z naturą, podniesienie walorów przyrodniczych i estetycznych regionu oraz konieczność rezygnacji z niektórych projektów inwestycyjnych, stanowiących potencjalne zagrożenie dla przyrody.

Wykres 79.

Ocena wpływu potencjalnych czynników związanych z istnieniem małopolskich parków krajobrazowych na jakość życia mieszkańców regionu w przekroju na wykształcenie (%)

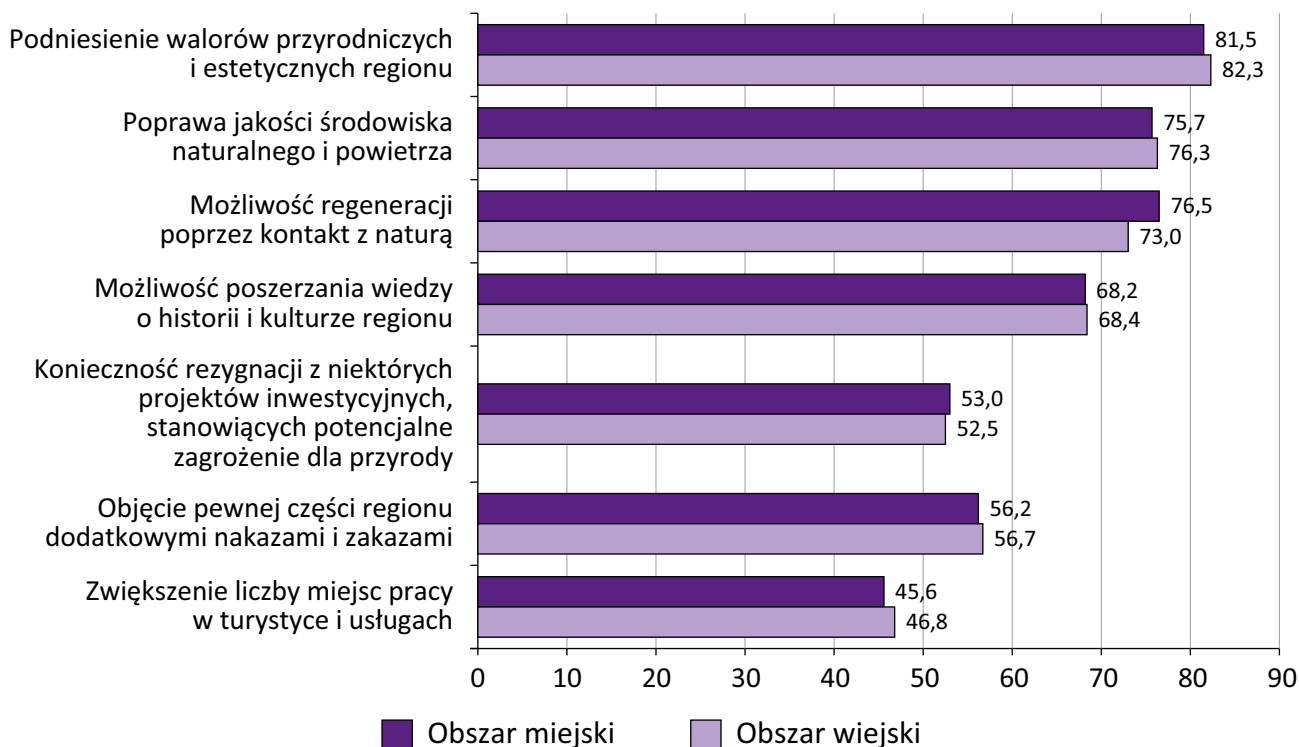
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Jeśli chodzi o mieszkańców obszarów miejskich i wiejskich, to nie zauważono istotnych różnic w postrzeganiu tych kwestii. Największe różnice procentowe z zakresu odsetka wskazań „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ” pomiędzy mieszkańcami miast i wsi można dostrzec w przypadku możliwości regeneracji poprzez kontakt z naturą (tj. różnica 3,5 p.p. na korzyść mieszkańców miast).

Warto przeanalizować, jak postrzegana jest możliwość zwiększenia liczby miejsc pracy w turystyce i usługach dzięki istnieniu parków krajobrazowych na terenie Małopolski w przekroju na poszczególne grupy zawodowe. Okazuje się, że największą nadzieję pokładają w tym osoby uczące się – 52,7% wskazań dla odpowiedzi „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ”. Na drugim miejscu znaleźli się pod tym względem niepracujący emeryci i renciści – 48,5% wskazań. Najbardziej sceptycznie nastawieni wobec danego czynnika są natomiast osoby przebywające na urlopie macierzyńskim/wychowawczym/rodzicielskim (36,9%) oraz pracujący emeryci i renciści (38,1%).

Wykres 80.

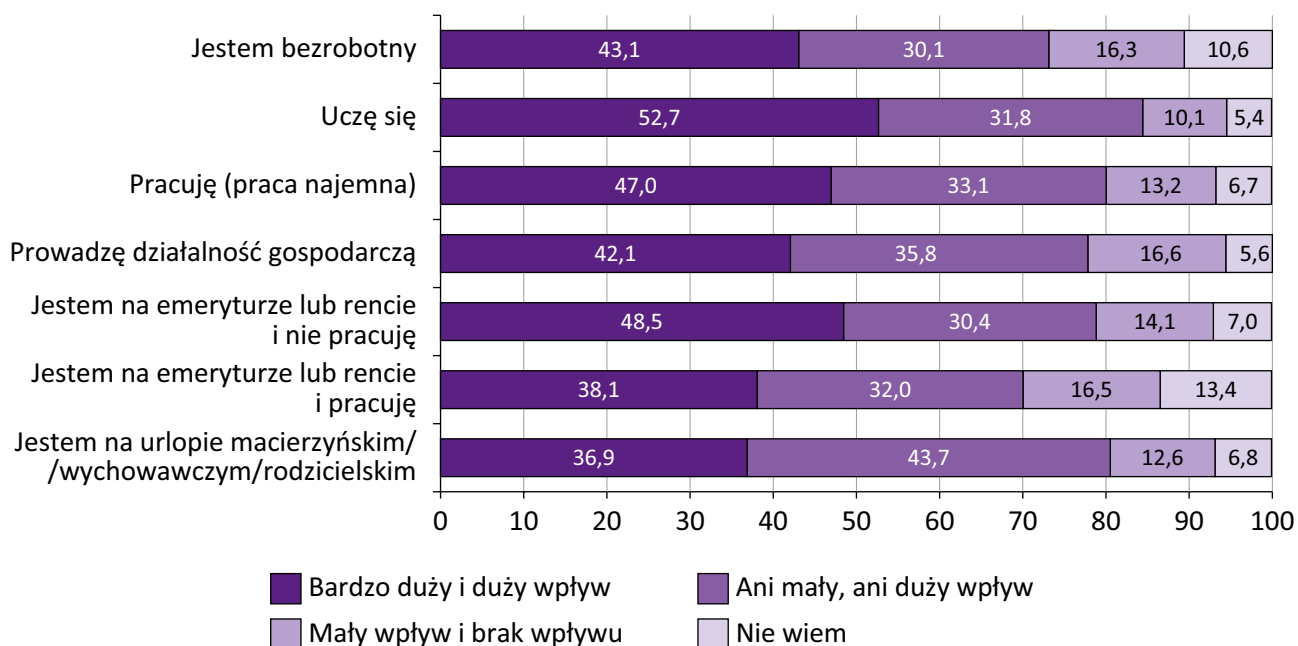
Ocena wpływu potencjalnych czynników związanych z istnieniem małopolskich parków krajobrazowych na jakość życia mieszkańców regionu w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 81.

Ocena czynnika „zwiększenie liczby miejsc pracy w turystyce i usługach” związanego z istnieniem parków krajobrazowych w przekroju na status zawodowy (%)

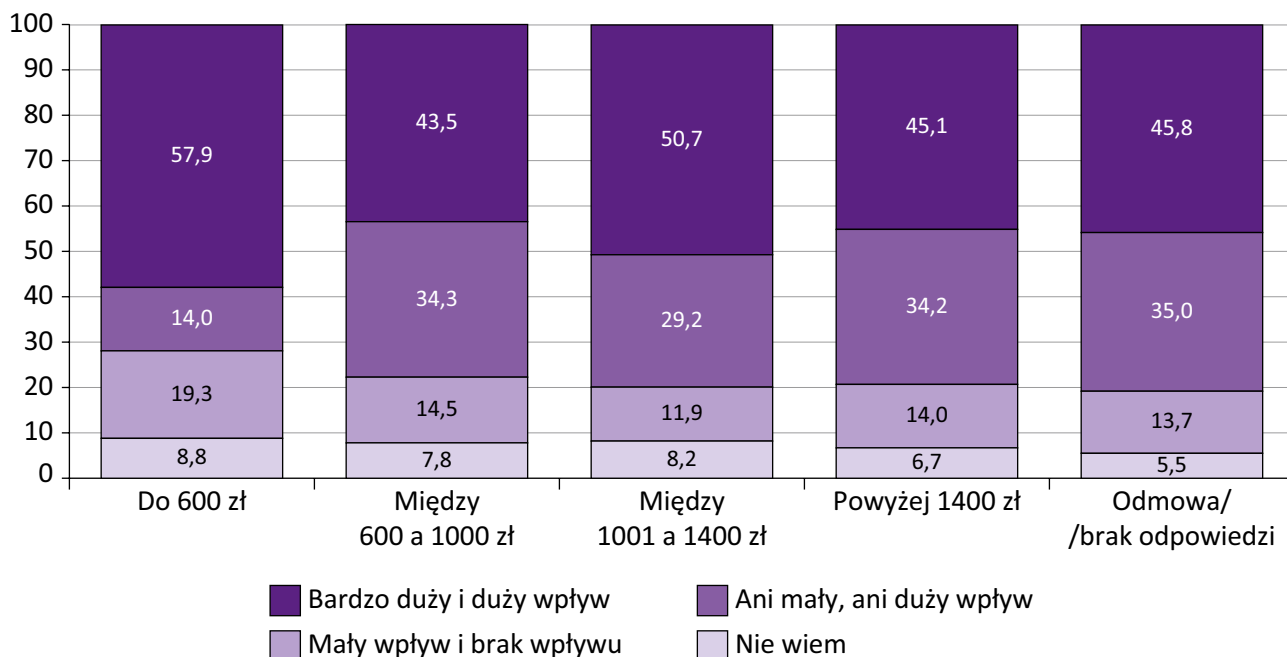

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Jeśli chodzi o przekrój na poziom średniego miesięcznego dochodu netto uzyskiwanego przez jednego członka rodziny w gospodarstwie domowym, największą wagę do kwestii zwiększania liczby miejsc pracy w turystyce i usługach, dzięki istnieniu parków krajobrazowych, przykładają osoby z dochodem najniższym (tj. poniżej 600 zł) – 57,9% wskazań „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ”.

Wykres 82.

Ocena czynnika „zwiększenie liczby miejsc pracy w turystyce i usługach” związanego z istnieniem parków krajobrazowych w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)

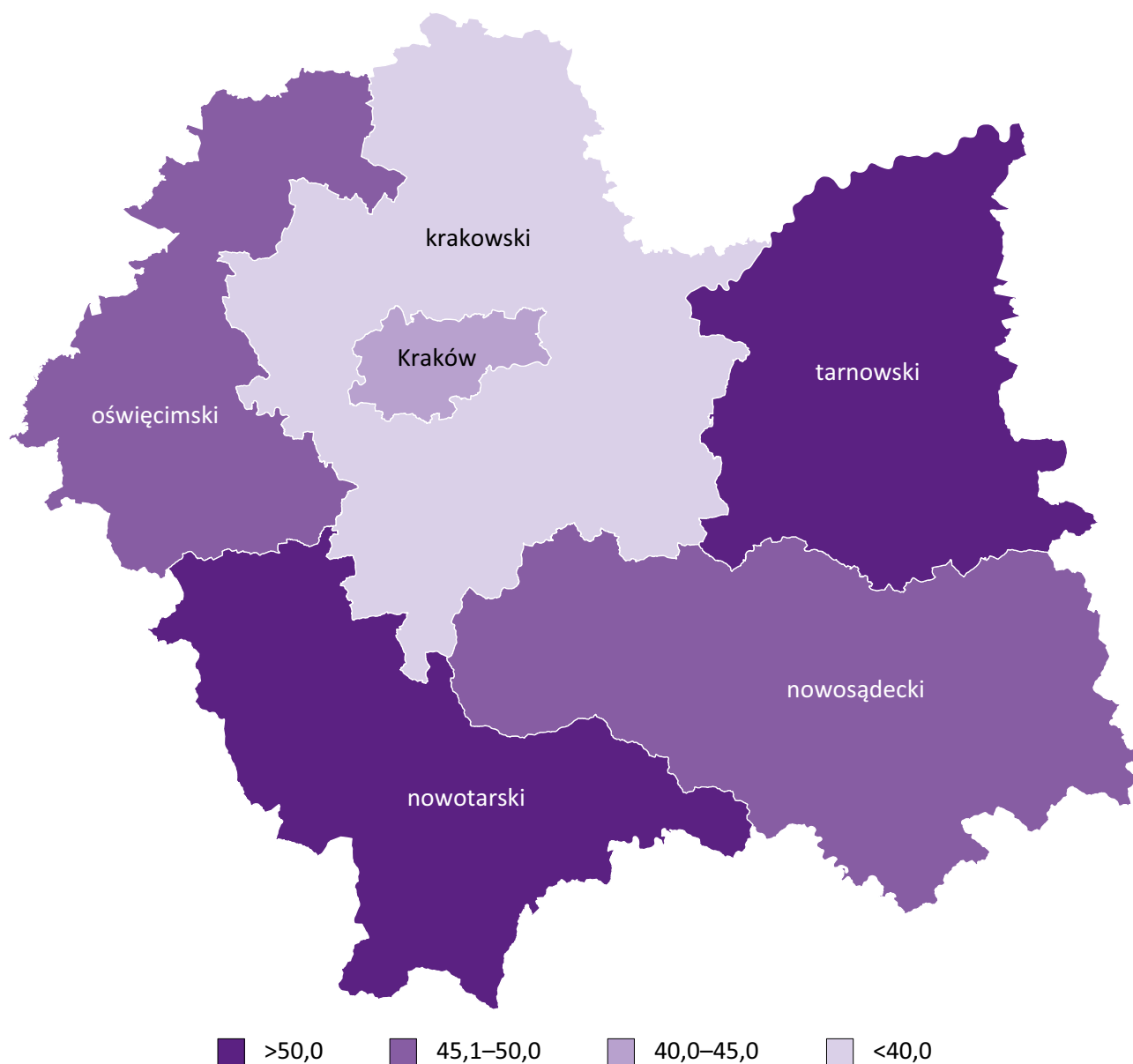
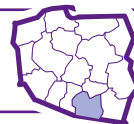
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A jak osoby zamieszkujące poszczególne podregiony postrzegają możliwość zwiększenia liczby miejsc pracy w turystyce i usługach dzięki istnieniu parków krajobrazowych na terenie Małopolski? Największą nadzieję w danym aspekcie upatrują mieszkańcy podregionu nowotarskiego oraz tarnowskiego – w obu przypadkach ponad 50,0% deklaracji „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ”. Najbardziej sceptycznie są natomiast w tym względzie nastawieni mieszkańcy podregionu krakowskiego – zaledwie 36,4% wskazań.

Analizując aspekt możliwości poszerzania wiedzy o historii i kulturze regionu dzięki parkom krajobrazowym, najwięcej pozytywnych deklaracji w tym względzie wyrazili mieszkańcy podregionu nowotarskiego – 72,5%.

Mapa 15.

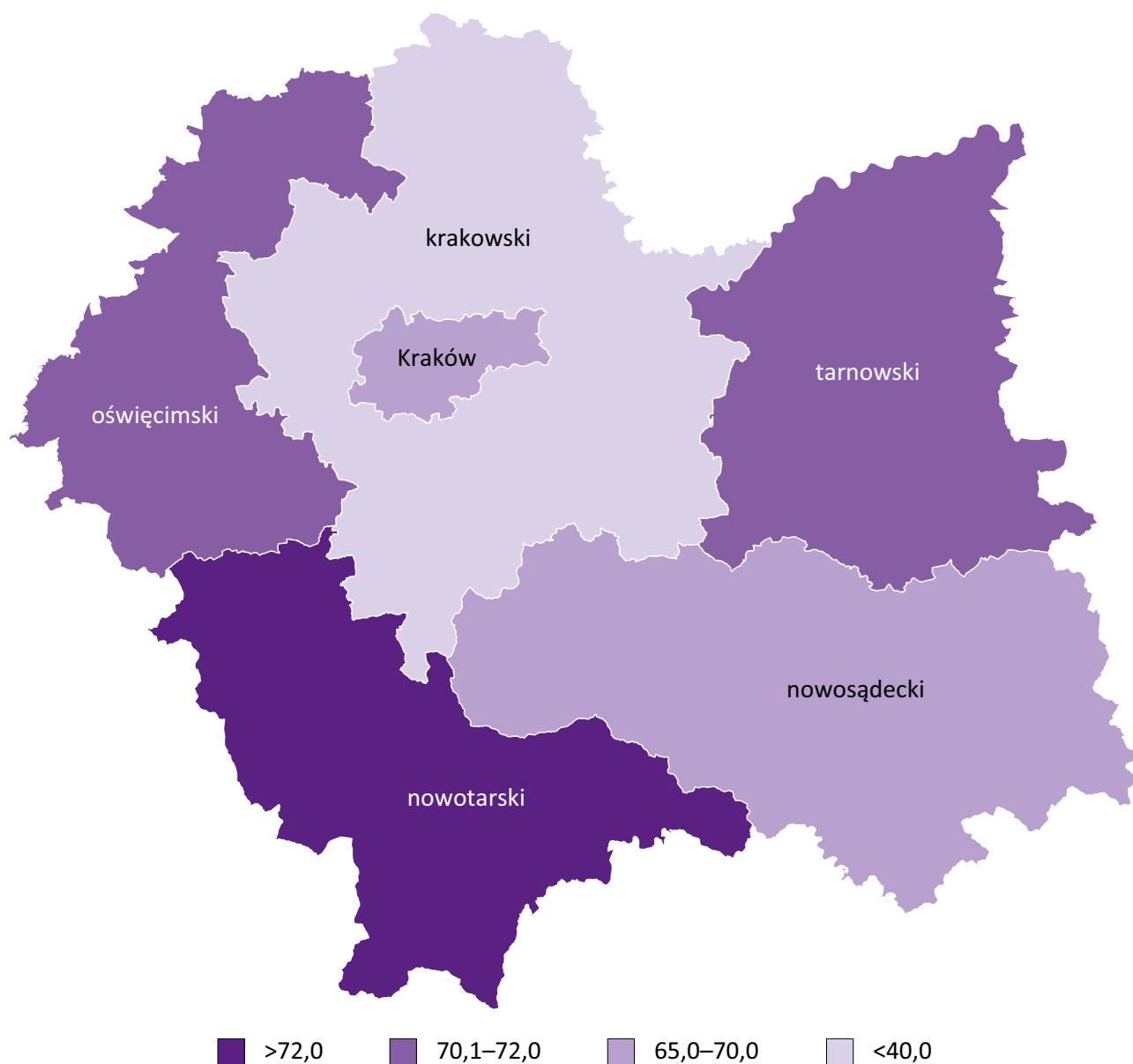
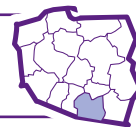
Odsetek odpowiedzi „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ” dla czynnika „możliwość zwiększenia liczby miejsc pracy w turystyce i usługach” związanego z parkami krajobrazowymi w przekroju na podregiony (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Mapa 16.

Odsetek odpowiedzi „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ” dla czynnika „możliwości poszerzania wiedzy o historii i kulturze regionu” związanego z parkami krajobrazowymi w przekroju na podregiony (%)

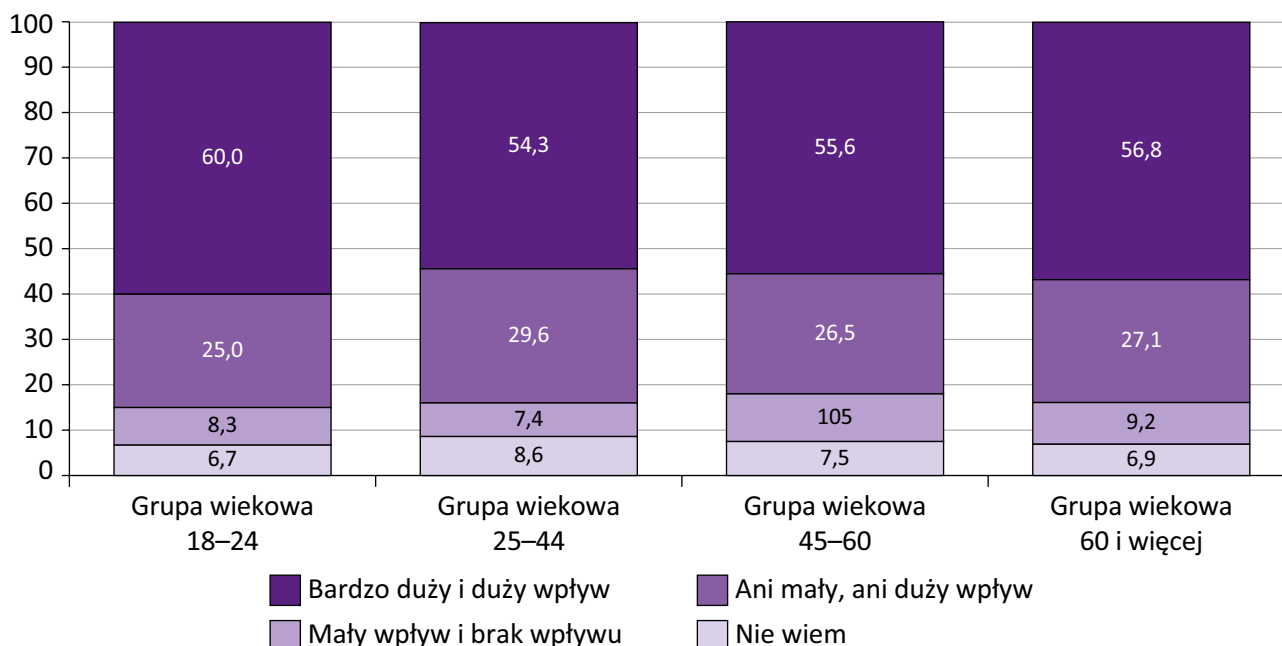

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych

Warto zaznaczyć, że objęcie pewnej części regionu dodatkowymi nakazami i zakazami ma największe znaczenie dla Małopolan mieszkających na terenie regionu najkrócej (tj. do 5 lat) – 60,0% wskazań „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ”.

Wykres 83.

Ocena czynnika „objęcie pewnej części regionu dodatkowymi nakazami i zakazami” związanego z istnieniem parków krajobrazowych w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

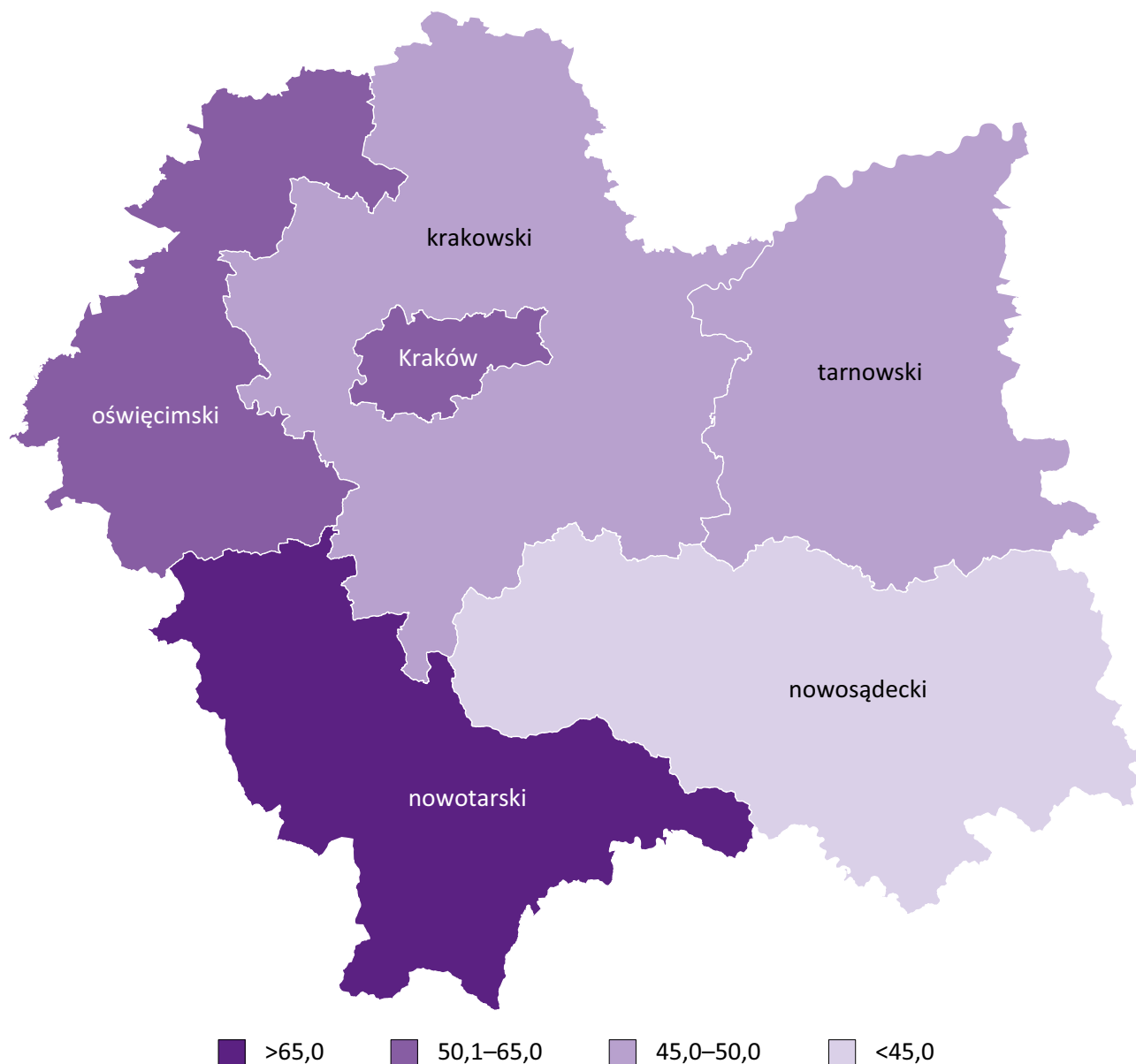
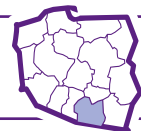
Spore różnice w przekroju na poszczególne podregiony notuje się w przypadku stwierdzenia „konieczność rezygnacji z niektórych projektów inwestycyjnych, stanowiących potencjalne zagrożenie dla przyrody”. Największą wagę do danego czynnika w kontekście jakości życia przywiązują mieszkańcy podregionu nowotarskiego – 67,5% wskazań „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ”. Na drugim biegunie znajdują się natomiast pod tym względem ponownie mieszkańcy subregionu sądeckiego, dla których łączny odsetek odpowiedzi wyniósł 44,3%. Oznacza to w tym przypadku różnicę aż 23,5 p.p. pomiędzy obydwooma podregionami.

Najwyżej oceniany przez Małopolan czynnik w kontekście poprawy jakości życia mieszkańców, a mianowicie **podniesienie walorów przyrodniczych i estetycznych regionu, ma natomiast największe znaczenie dla osób pochodzących z podregionu nowotarskiego – 85,8%** wskazań odpowiedzi „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ”. Na drugiej pozycji ulokowali się pod tym względem mieszkańcy podregionu tarnowskiego, uzyskując wynik 84,4%. Najmniejszą wagę do danej kwestii przywiązują natomiast mieszkańcy podregionu sądeckiego, w przypadku których odnotowano 76,4% wskazań.

Jakie nastawienie przejawiają Małopolanie względem zakresu ochrony przyrody i krajobrazu na terenie województwa małopolskiego? Czy są to działania wystarczające, czy też należy je rozszerzyć, a może ograniczyć bądź zniwelować? Odpowiedź na tę kwestię postanowiono uzyskać w tegorocznej edycji badania opinii mieszkańców. **W zdecydowanej większości (tj. 67,5%) Małopolanie są zdania, że należy zintensyfikować działania związane z ochroną przyrody i krajobrazu w województwie małopolskim, z czego ponad ¼ osób (tj. 27,2%) popiera tworzenie nowych parków krajobrazowych w regionie.** Konieczność zintensyfikowania działań w tym zakresie poprzez rozwijanie istniejących już parków krajobrazowych deklaruje natomiast 40,3%. Małopolan. Niemal 30,0% badanych respondentów twierdzi, że istniejące obecnie na terenie województwa małopolskiego rozwiązania z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu są właściwe i wystarczające, co również jest przejawem pozytywnego postrzegania funkcjonowania małopolskich parków krajobrazowych.

Mapa 17.

Odsetek odpowiedzi „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ” dla czynnika „konieczność rezygnacji z niektórych projektów inwestycyjnych, stanowiących potencjalne zagrożenie dla przyrody” związanego z parkami krajobrazowymi w przekroju na podregiony (%)

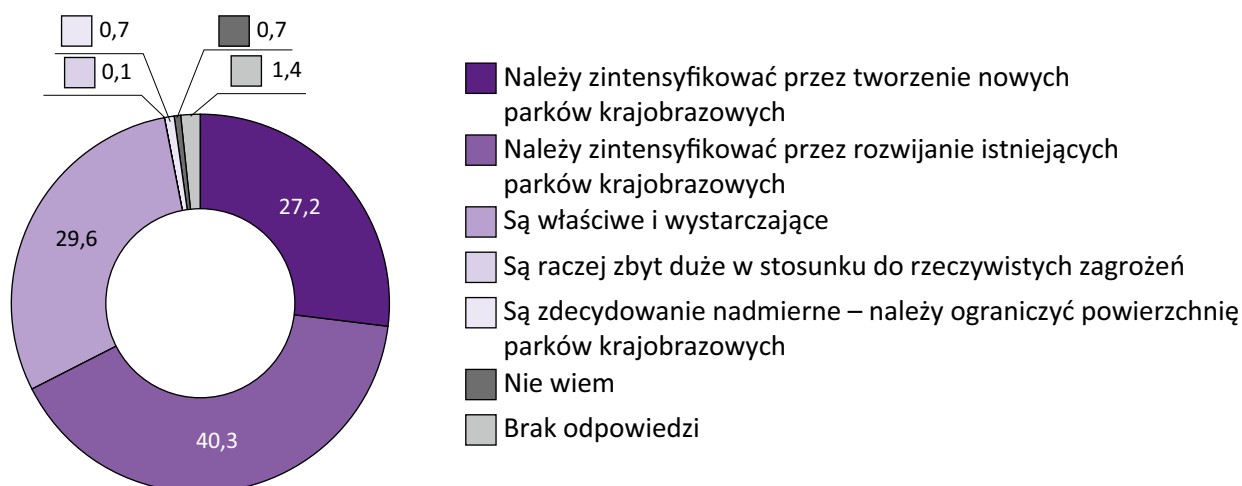
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Małopolanie, którzy wykazują negatywne nastawienie względem tego typu formy ochrony przyrody stanowią marginalną część ankietowanych – łączny odsetek wskazań dla odpowiedzi „są raczej zbyt duże w stosunku do rzeczywistych zagrożeń” oraz „są zdecydowanie nadmierne – należy ograniczyć powierzchnię parków krajobrazowych” – wyniósł bowiem tylko niecały 1,0%.

A jak przedstawia się nastawienie przedstawicieli poszczególnych grup wiekowych względem zakresu ochrony przyrody i krajobrazu na terenie województwa małopolskiego? **Najbardziej przychylni względem tworzenia nowych parków krajobrazowych na obszarze regionu są najmłodsi z badanych Małopolan (tj. osoby w wieku 18–24 lat)** – 28,7% wskazań dla danej odpowiedzi. Jednak kategoria wieku nie jest w tym wypadku wymiarem różnicującym w jakikolwiek sposób opinie respondentów.

Wykres 84.

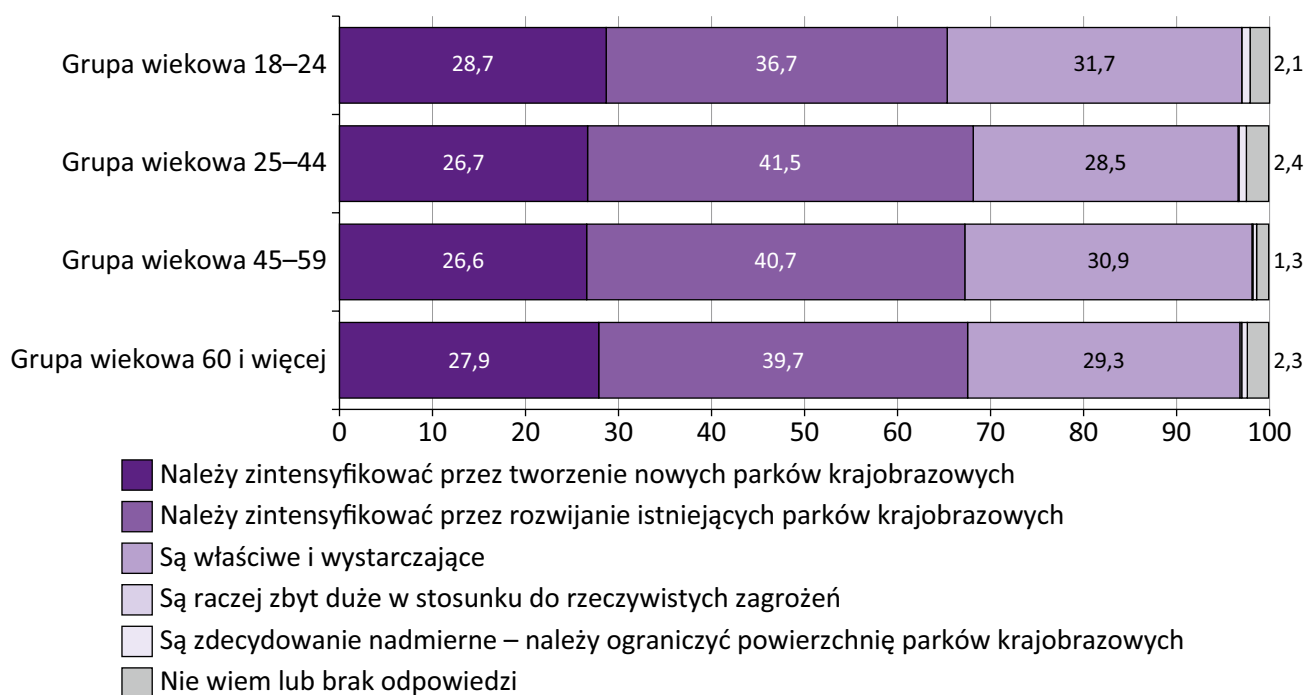
Jak Małopolskie oceniają aktualne działania związane z ochroną przyrody i krajobrazu w województwie małopolskim? (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 85.

Ocena aktualnych działań związanych z ochroną przyrody i krajobrazu w województwie małopolskim w przekroju na grupy wiekowe (%)

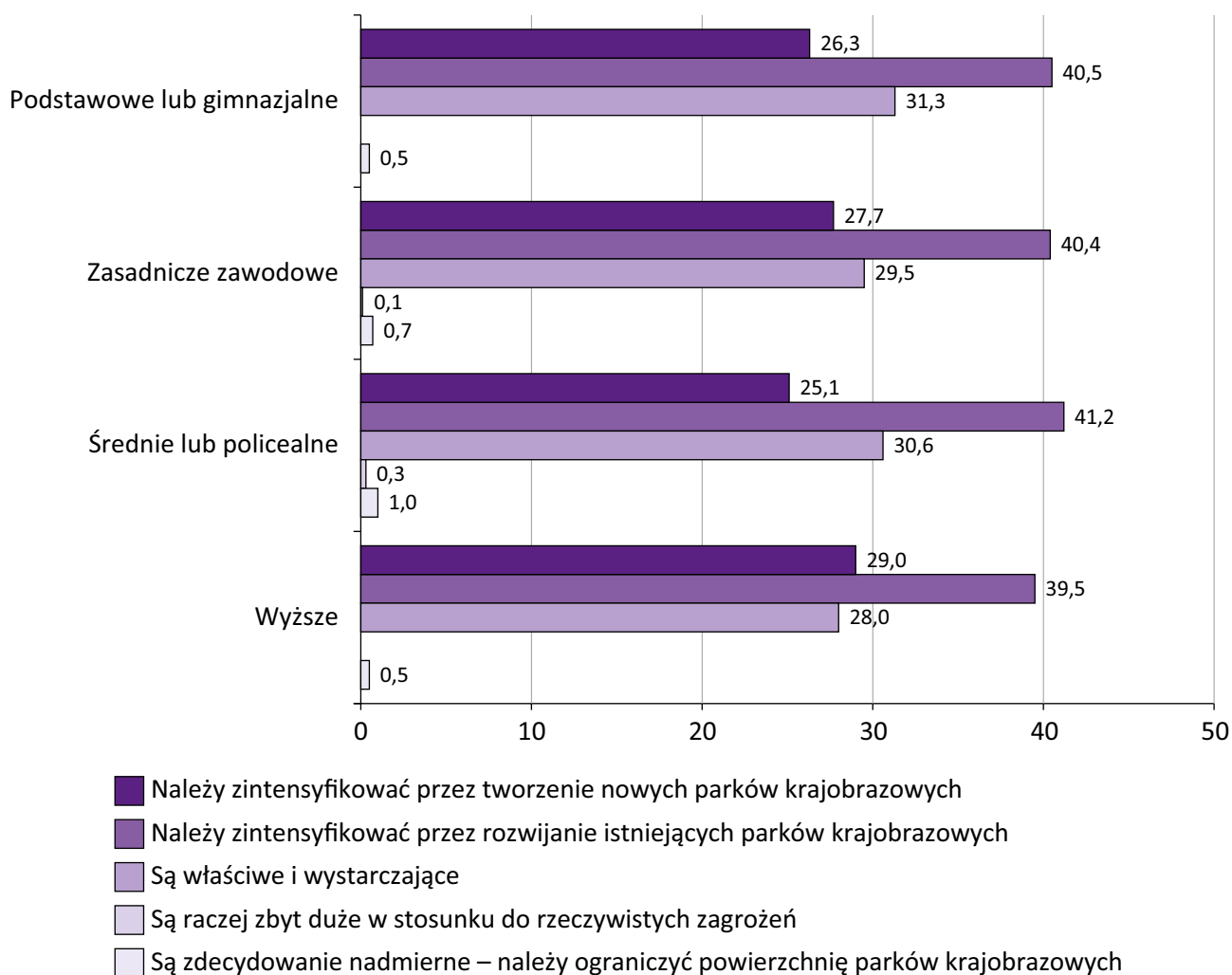

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Nieco bardziej optymistyczne podejście do tworzenia nowych parków krajobrazowych w Małopolsce mają kobiety względem mężczyzn (różnica 2,3 p.p.) Mając na uwadze poziom wykształcenia ankietowanych, największy odsetek wskazań odpowiedzi dla stwierdzenia „należy zintensyfikować poprzez tworzenie nowych parków krajobrazowych” dotyczył osób z wykształceniem wyższym – 29,0%.

Wykres 86.

Ocena aktualnych działań związanych z ochroną przyrody i krajobrazu w województwie małopolskim w przekroju na wykształcenie (%)

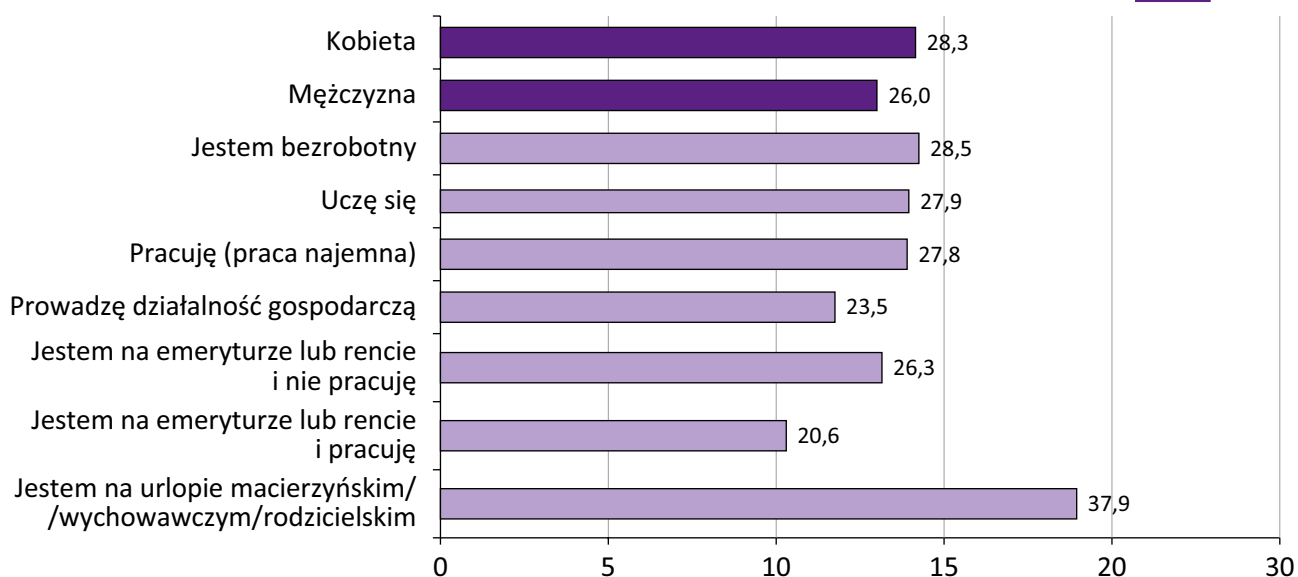
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Jeśli chodzi o status zawodowy ankietowanych, to najwięcej entuzjastów powiększania powierzchni parków krajobrazowych na terenie województwa małopolskiego znajduje się w gronie osób przebywających na urlopie macierzyńskim/wychowawczym/rodzicielskim – 37,9%. Stosunkowo wysoki odsetek charakteryzował też w tym względzie osoby bezrobotne, osoby uczące się oraz pracowników najemnych – we wszystkich przypadkach powyżej 27,5% wskazań.

Z kolei w przekroju na okres zamieszkania na terenie województwa małopolskiego dominują pod względem woli tworzenia nowych parków krajobrazowych osoby związane z Małopolską najkrócej (tj. do 5 lat) – 30,0% wskazań.

Wykres 87.

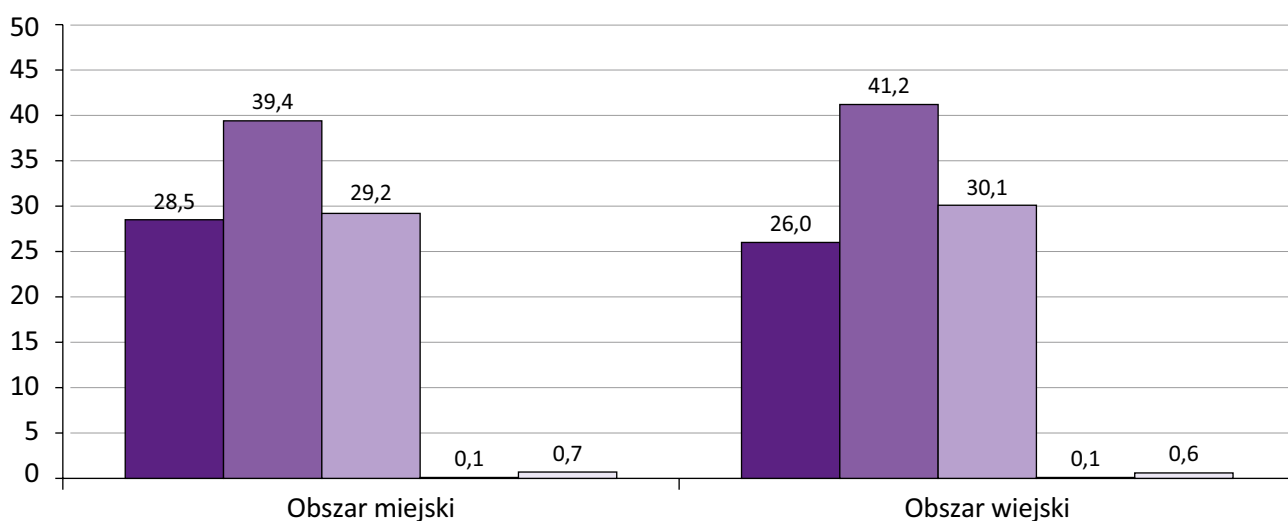
Odsetek poparcia dla konieczności tworzenia na terenie Małopolski nowych parków krajobrazowych względem płci i statusu zawodowego (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 88.

Ocena aktualnych działań związanych z ochroną przyrody i krajobrazu w województwie małopolskim w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

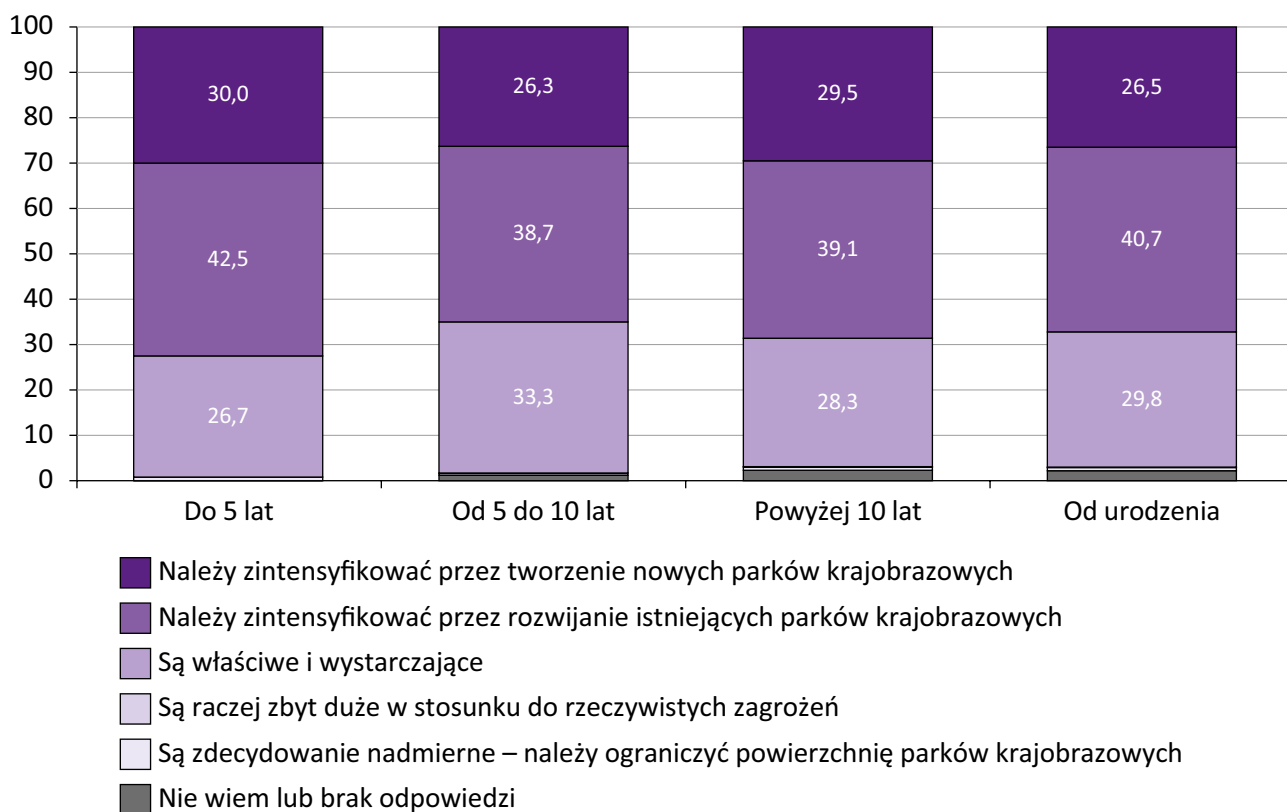

- Należy zintensyfikować przez tworzenie nowych parków krajobrazowych
- Należy zintensyfikować przez rozwijanie istniejących parków krajobrazowych
- Są właściwe i wystarczające
- Są raczej zbyt duże w stosunku do rzeczywistych zagrożeń
- Są zdecydowanie nadmierne – należy ograniczyć powierzchnię parków krajobrazowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

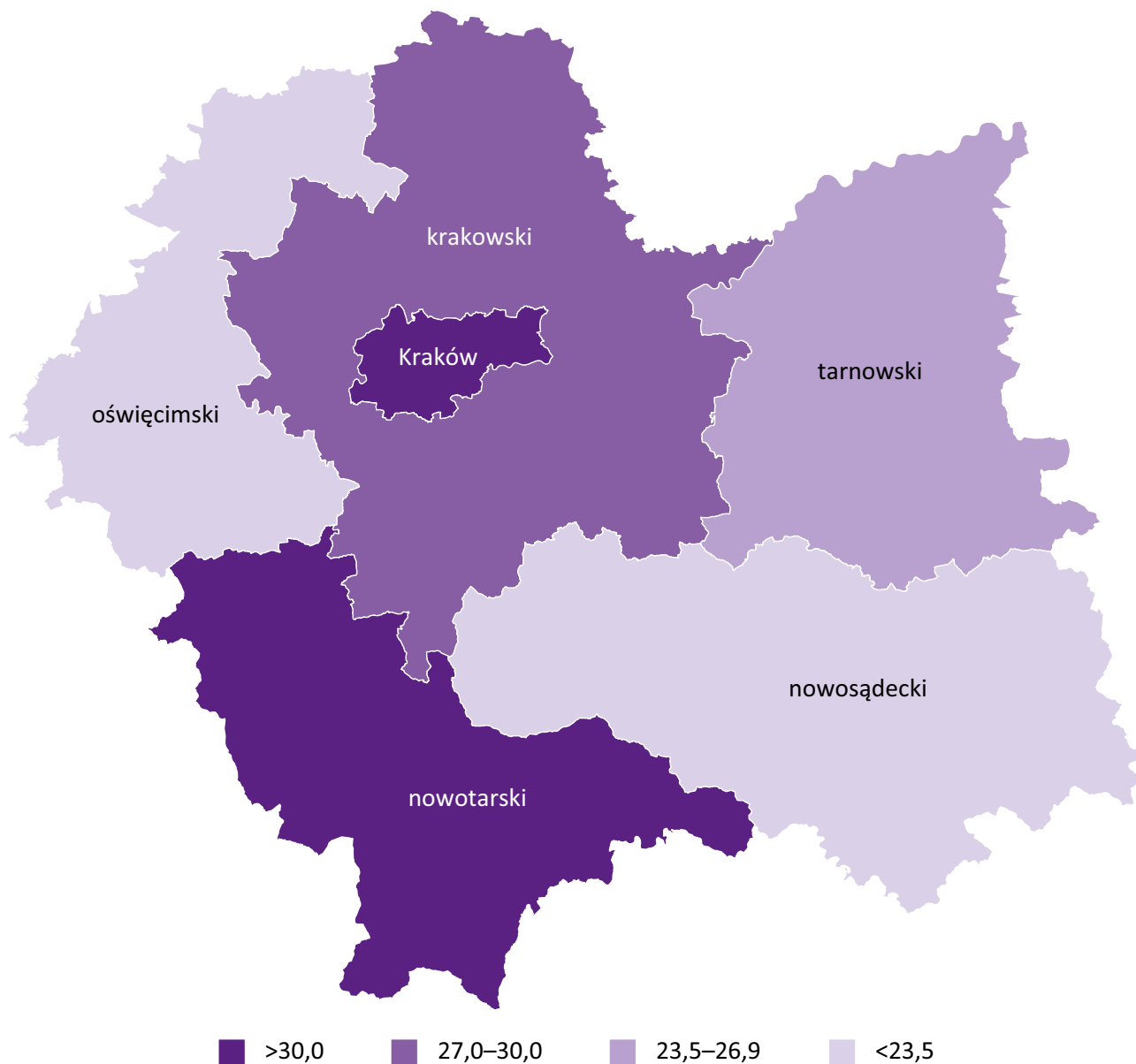
Wykres 89.

Ocena aktualnych działań związanych z ochroną przyrody i krajobrazu w województwie małopolskim w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Warto przeanalizować, jak przedstawiają się opinie mieszkańców z terenów poszczególnych podregionów z zakresu aspektu poszerzania terytorium małopolskich parków krajobrazowych. Okazuje się, że **największymi zwolennikami tworzenia nowych parków krajobrazowych w regionie są ankietowani z podregionu nowotarskiego oraz ze stolicy Małopolski** – w obu przypadkach powyżej 30,0% wskazań. Najmniej entuzjastów w tej kwestii odnotowano natomiast w podregionach: sądeckim i oświęcimskim – tj. po 23,0%.

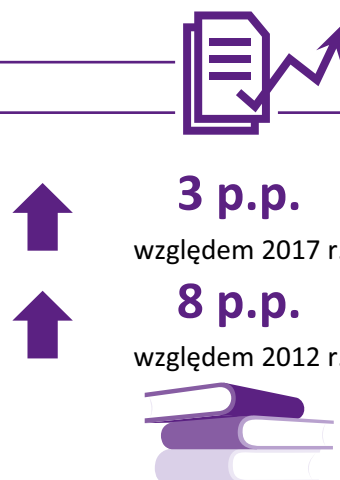
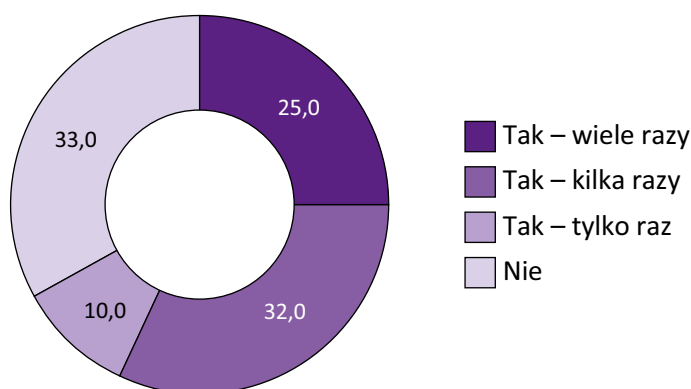

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Kultura w Małopolsce – uczestnictwo i zaspokajanie potrzeb

Jak wynika z publikowanych cyklicznie przez CBOS sondaży „Aktywności i doświadczenia Polaków”, w 2018 r. dokładnie 2/3 ankietowanych Polaków (tj. 67,0%) zadeklarowało, że w minionym roku przeczytało dla przyjemności jakąś książkę. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił w tym względzie wzrost o 3 p.p., natomiast w porównaniu do 2012 r. – o 8 p.p. Wśród mieszkańców, którzy odpowiedzieli pozytywnie na dane pytanie, 1/4 sięgała po książkę w ostatnim roku wiele razy, 32,0% – kilka razy, natomiast jedynie 10,0% – tylko raz.

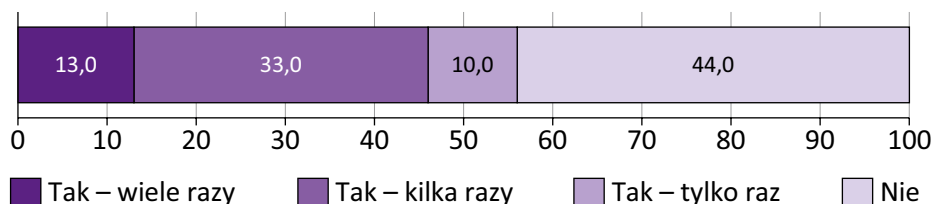
Wykres 90. Czy w 2018 r. Polacy przeczytali jakąś książkę dla przyjemności? (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBOS.

A jak często Polacy chodzą do kina? Odsetek pozytywnych wskazań był nieco mniejszy w porównaniu do czytelnictwa książek – w 2018 r. chodzenie do kina zadeklarowało 56,0% badanych mieszkańców naszego kraju. Pozytywny jest fakt, że z roku na rok następuje w tym względzie wyraźna tendencja wzrostowa – o 7 p.p. względem 2017 r. i aż o 13 p.p. względem 2012 r. Wśród osób, które w ciągu ostatniego roku były w kinie, największy odsetek (tj. 33,0%) wskazał odpowiedź „kilka razy”.

Wykres 91. Czy w 2018 r. Polacy chodzili do kina? (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBOS.

W świetle danych CBOS Polacy stosunkowo chętnie sięgają po książki i chodzą do kina, jednak w przypadku pozostałych form partycypacji w kulturze deklarują już nieco mniejsze zaangażowanie. **W 2018 r. mniej niż połowa ankiestowanych Polaków (tj. 44,0%) była na koncercie.** W porównaniu do 2017 r. liczba uczestników koncertów w skali kraju zwiększyła się o 3 p.p., natomiast względem 2012 r. – o 7 p.p. **Nieco ponad 1/3 mieszkańców naszego kraju (tj. 34,0%) zadeklarowała, że w 2018 r. była na wystawie, w galerii bądź w muzeum.** Względem lat ubiegłych nastąpił w tej kwestii jedynie nieznaczny wzrost. Niepokojący może być fakt, że **w 2018 r., podobnie jak w latach ubiegłych, mniej niż 1/4 Polaków biorących udział w sondażu była w teatrze,** z czego zaledwie 2,0% zadeklarowało odpowiedź „wiele razy”. W porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpiła pewna poprawa w tym względzie, tj. o 2 p.p., natomiast względem 2012 r. – o 5 p.p.

Rycina 11. Czy w 2018 r. Polacy byli na koncercie, w muzeum lub w teatrze?

W 2019 roku...

44%

Polaków wzięło udział w koncercie

34%

Polaków było na wystawie w galerii
lub w muzeum

24%

Polaków było w teatrze

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBOS.

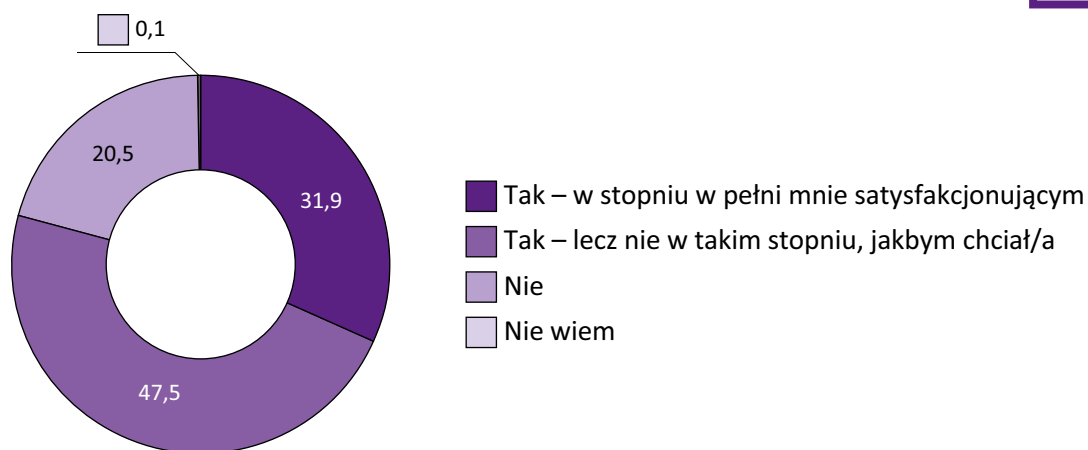
Jak przedstawia się partycypacja Polaków w kulturze w przekroju na wybrane charakterystyki społeczno-demograficzne w świetle danych CBOS? Okazuje się, że **najwięcej zwolenników chodzenia do kina znajdujemy w najmłodszej grupie wiekowej (tj. 18–24 lata).** Odsetek osób zainteresowanych chodzeniem do kina rośnie wraz z wykształceniem, dochodem *per capita* oraz wielkością miejscowości zamieszkania. Warto podkreślić, że płeć oraz praktyki religijne mają w tej kwestii marginalne znaczenie.

Co ciekawe, **czytanie książek dla przyjemności jest uzależnione w dużej mierze od płci – aż 3/4 badanych Polek wskazało bowiem odpowiedzi twierdzące,** podczas gdy u mężczyzn odsetek wskazań był znacznie mniejszy. Podobnie jak w przypadku chodzenia do kina, liczba osób czytających książki rośnie wraz z wykształceniem, dochodem *per capita* oraz wielkością miejscowości zamieszkania.

Zarówno **chodzenie do galerii, jak i muzeum oraz do teatru to rozrywki mało popularne wśród Polaków mieszkających na wsi i w mniejszych miejscowościach**. Zdecydowanie największy odsetek partycypacji w obu przypadkach notuje się bowiem wśród Polaków zamieszkujących ponadpółmilionowe miasta. Wyraźne zróżnicowanie w tej kwestii widoczne jest również w przekroju na dochody *per capita* – im wyższy dochód na osobę w gospodarstwie domowym, tym wzrasta odsetek chodzenia na wystawę, do galerii i muzeum oraz na spektakle teatralne.

A jak sytuacja przedstawia się w obrębie regionu małopolskiego? Czy Małopolanie chętnie uczestniczą w życiu kulturalnym i korzystają z oferty małopolskich podmiotów i instytucji kultury? Wyniki tegorocznej edycji pokazują, że sytuacja w tym względzie przedstawia się w sposób umiarkowanie pozytywny. Cieszy co prawda fakt, że **niemal 80,0% ankietowanych wskazała odpowiedź twierdzącą na pytanie, czy uczestniczy w życiu kulturalnym**, niemniej jednak 47,5% mieszkańców zadeklarowało, że robi to nie w takim stopniu, jakby chcieli. **Pełną satysfakcję z uczestnictwa w kulturze odczuwa 31,9% Małopolan**. Z kolei 20,5% badanych mieszkańców zadeklarowało odpowiedź negatywną, co oznacza, że około 1/5 Małopolan nie uczestniczy w ogóle w życiu kulturalnym i wydarzeniach kulturalnych.

Wykres 92. Czy Małopolanie uczestniczą w życiu kulturalnym? (%)

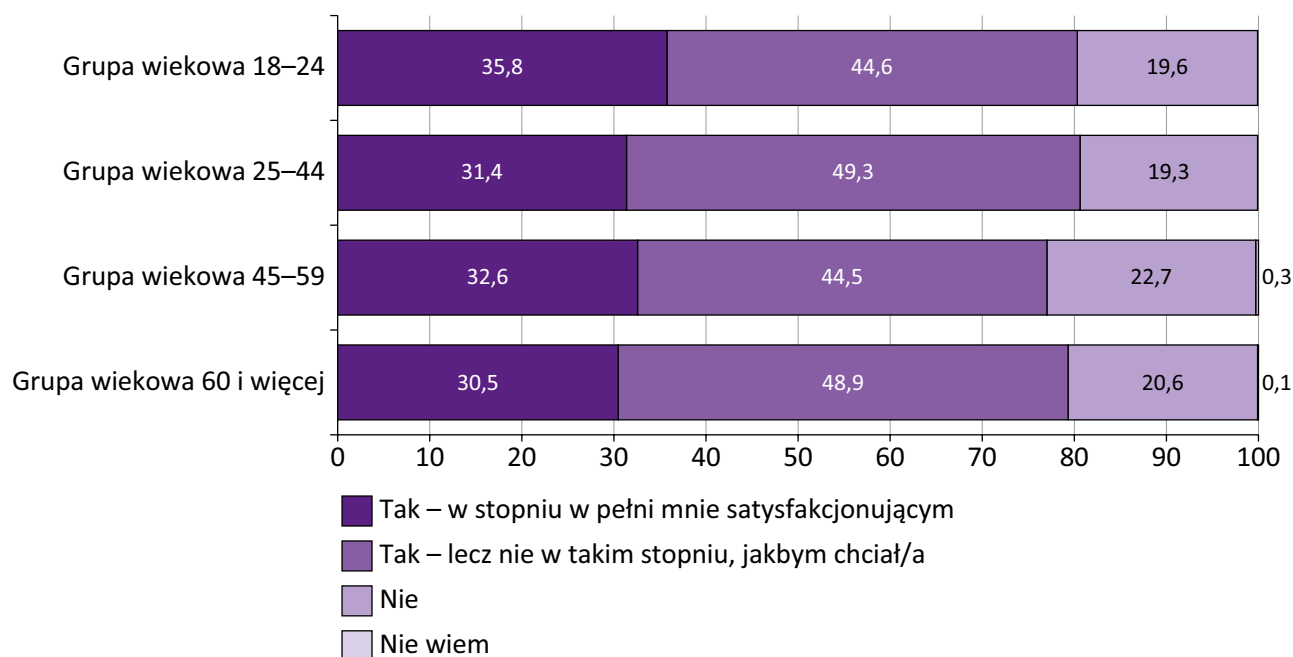
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Najbardziej usatysfakcjonowane z uczestnictwa w życiu kulturalnym są osoby z najmłodszej grupy wiekowej (tj. w wieku 18–24 lata) – 35,8% wskazań dla stwierdzenia „tak – w sposób w pełni mnie satysfakcjonujący”. Poziom satysfakcji maleje wraz z wiekiem, przy czym najmniej deklaracji w tym względzie dotyczyło osób powyżej 60. roku życia – 30,5% wskazań.

Podobna tendencja zarysowuje się, jeśli chodzi o poziom wykształcenia – najmniej osób w pełni usatysfakcjonowanych z uczestnictwa w kulturze odnotowano w gronie Małopolan z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym – 30,8%, a najwięcej – wśród mieszkańców deklarujących wykształcenie wyższe – 33,3%.

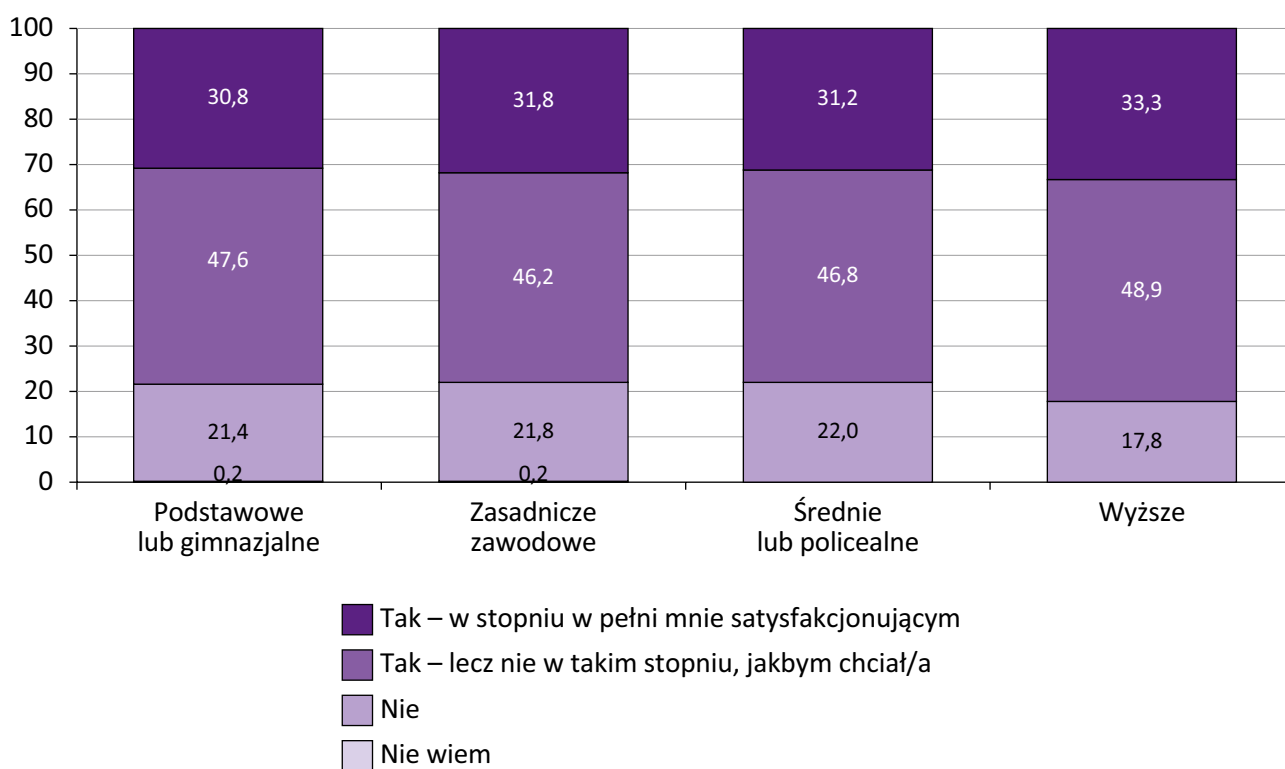
Jak przedstawia się sytuacja z zakresu pełnego uczestnictwa w kulturze w przekroju na status zawodowy ankietowanych? Największy odsetek odpowiedzi odnotowano w przypadku Małopolan przebywających na emeryturze lub rencie i jednocześnie w dalszym ciągu aktywnych zawodowo – 39,2%. Stosunkowo pozytywnie na tle pozostałych grup wyróżniają się w tym względzie także osoby uczące się – 36,4%.

Wykres 93. Ocena korzystania przez Małopolan z życia kulturalnego w przekroju na grupy wiekowe (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

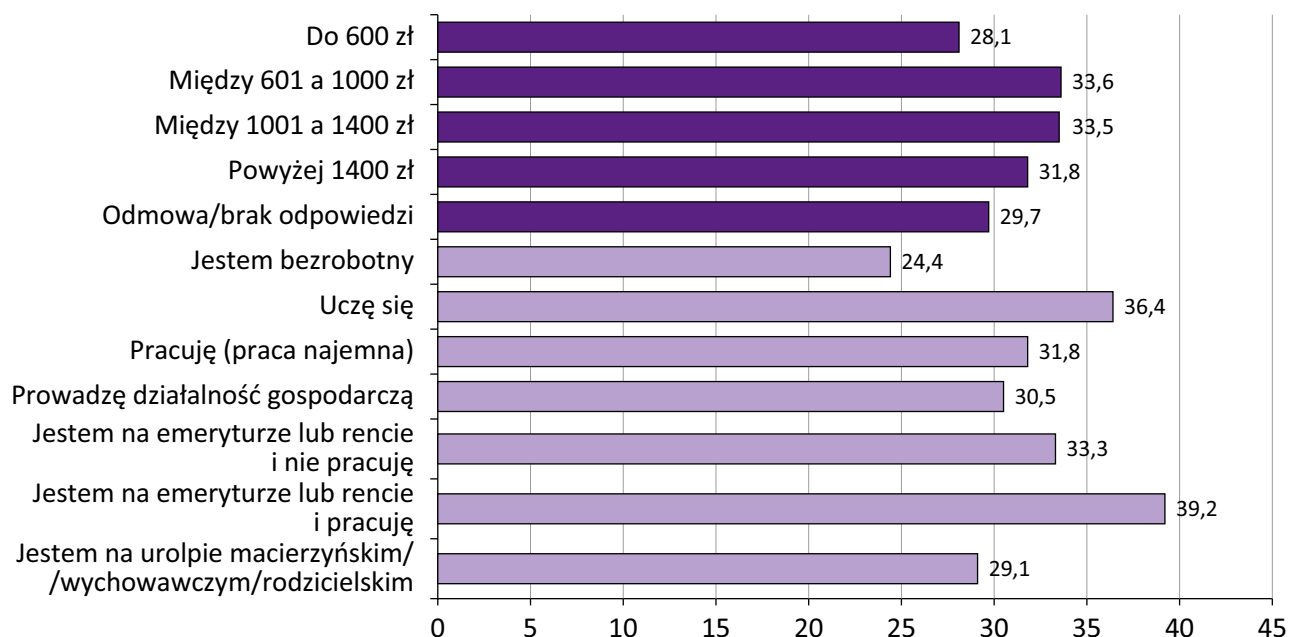
Wykres 94. Ocena korzystania przez Małopolan z życia kulturalnego w przekroju na wykształcenie (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 95.

Odsetek wskazań „tak – w stopniu w pełni mnie satysfakcjonującym” w ramach oceny uczestnictwa w życiu kulturalnym względem statusu zawodowego i średniego miesięcznego dochodu netto (%)

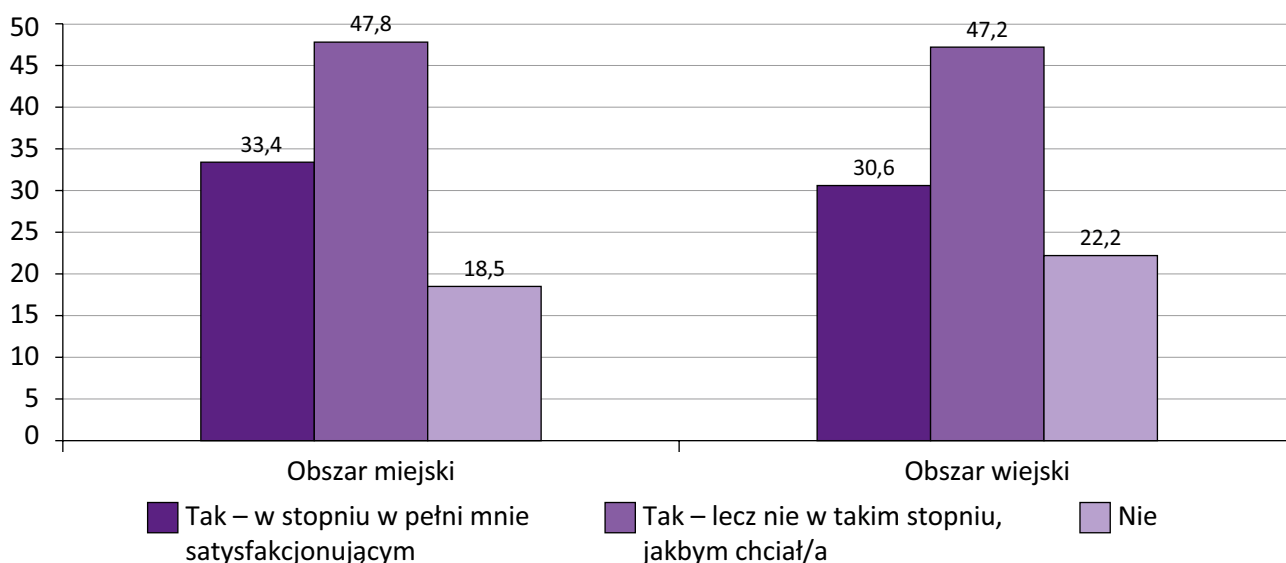

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

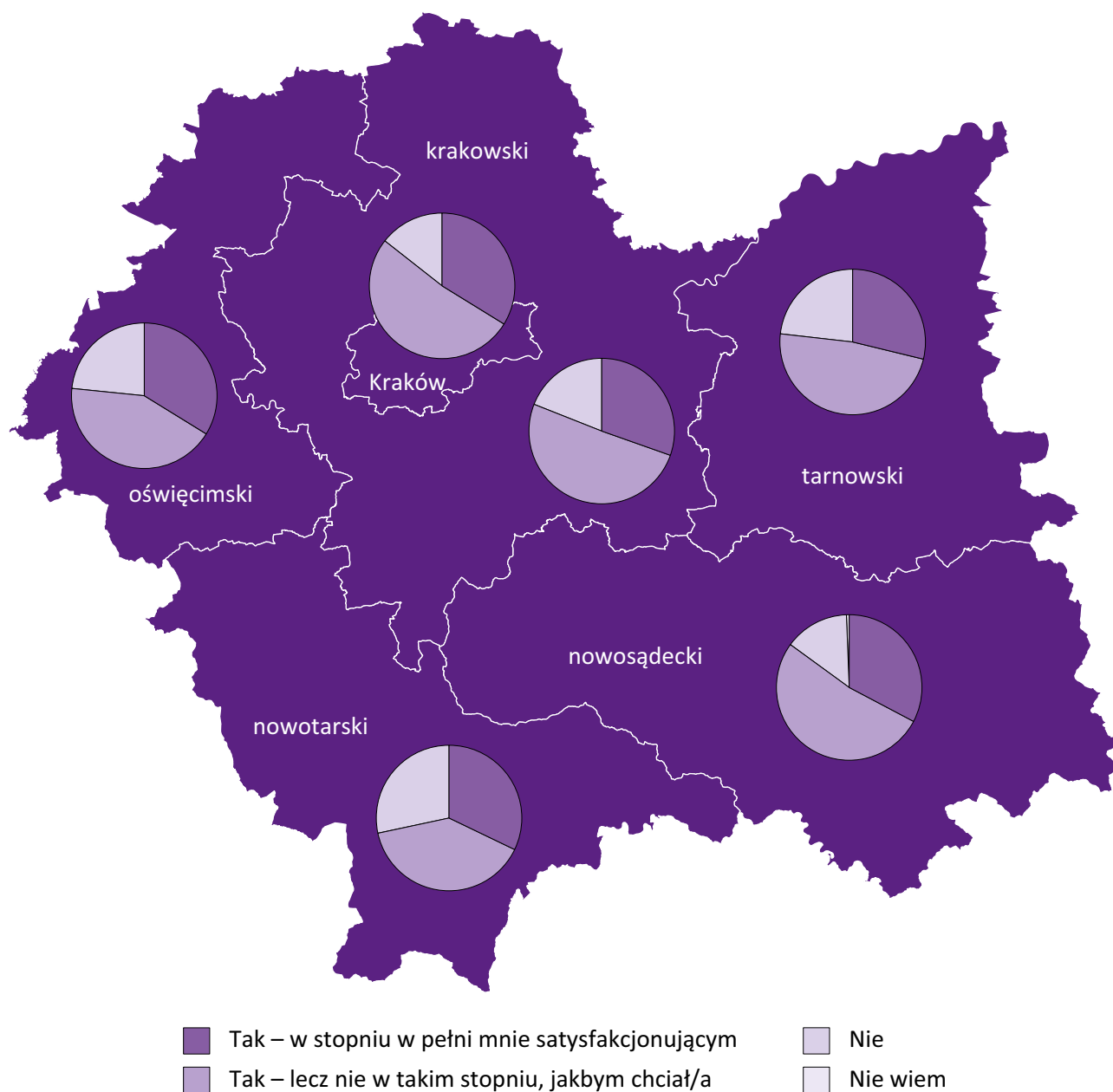
Czy poziom zaangażowania w życie kulturalne Małopolan zależy od wysokości uzyskiwanego przez nich średniego miesięcznego dochodu netto na jednego mieszkańca w gospodarstwie domowym? Okazuje się, że tak, z uwagi na fakt, że najmniejszy odsetek wskazań dla odpowiedzi „tak – w sposób w pełni mnie satysfakcjonujący” dotyczył osób o dochodzie najniższym (tj. poniżej 600 zł) – 28,1%. Co więcej – osoby deklarujące dochód najniższy najczęściej na tle pozostałych grup wskazywały również odpowiedź negatywną – aż 29,8%.

Wykres 96.

Ocena korzystania przez Małopolan z życia kulturalnego w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

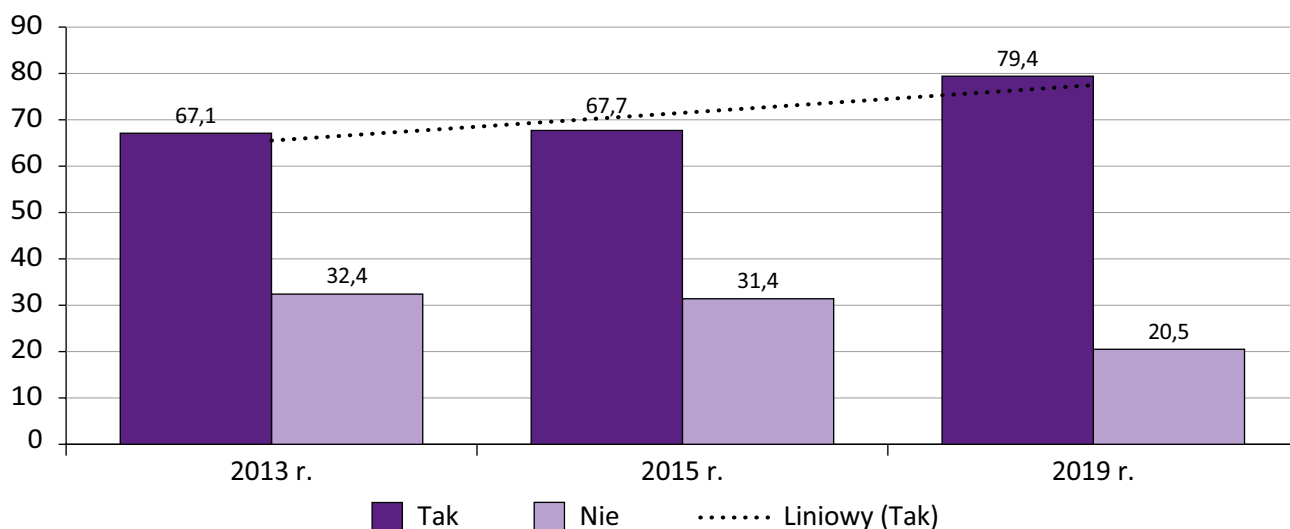
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A czy z uczestnictwa w życiu kulturalnym w większym stopniu usatysfakcjonowani są mieszkańcy miast czy wsi? Okazuje się, że większy odsetek deklaracji w tym względzie dotyczył przedstawicieli pierwszej z grup – tj. 33,4% wobec 30,6%. Analizując odpowiedzi Małopolan w przekroju na ich okres zamieszkania na terenie regionu okazuje się, że najbardziej zadowoleni ze stopnia uczestnictwa w kulturze są osoby związane z Małopolską najkrócej (tj. do 5 lat) – 34,2% wskazań.

Mieszkańcy stolicy Małopolski oraz podregionu oświęcimskiego są najbardziej usatysfakcjonowani, jeśli chodzi o udział w życiu kulturalnym – w obu przypadkach po 33,8% wskazań dla odpowiedzi „tak – w sposób w pełni mnie satysfakcjonujący”. W przypadku mieszkańców miasta Krakowa nie jest to fakt zaskakujący, z uwagi na wysokiej jakości infrastrukturę kulturalną oraz ogromną liczbę wydarzeń kulturalnych oferowanych przez stolicę regionu. Najmniejszy odsetek deklaracji pojawił się wśród osób z podregionu tarnowskiego – tj. 28,8%.

Pytanie odnośnie uczestnictwa Małopolan w życiu kulturalnym zostało zadane respondentom również w 2013 r. oraz 2015 r. Czy od tamtego czasu nastąpiła jakaś znacząca zmiana w tej kwestii? Okazuje się, że tak. W 2013 r. łączny odsetek dla odpowiedzi twierdzących na pytanie „Czy uczestniczy Pan/i w życiu kulturalnym?” wyniósł bowiem 67,1%, co stanowi wartość o ponad 12,0 p.p. mniejszą od tej zadeklarowanej przez respondentów w 2019 r. (tj. 79,4%). Analogicznie zmniejszył się też znacznie odsetek wskazań wyraźnie negatywnych (tj. z 32,4% w 2013 r. do 20,5% w 2019 r.).

Wykres 97. Uczestnictwo Małopolan w kulturze w latach 2013, 2015 i 2019 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Małopolan, którzy zadeklarowali uczestnictwo w życiu kulturalnym, poproszono o wskazanie, jaką przybiera ono zazwyczaj formę. Innymi słowy, postanowiono dowiedzieć się, czy mieszkańcy województwa wykazują większe zainteresowanie biernym czy aktywnym uczestnictwem w kulturze oraz jakie mają preferencje względem tego typu zajęć i aktywności podejmowanych w czasie wolnym. Jak wynika z uzyskanych danych, **zdecydowana większość Małopolan preferuje najbardziej popularną z form uczestnictwa w kulturze, a mianowicie wyjścia do kina/teatru/opery/muzeum/filharmonii i galerii sztuki – aktywność tę wskazało aż 70,6% respondentów.**

Rycina 12. Czołowa trójka najchętniej wybieranych przez Małopolan form uczestnictwa w kulturze (%)

70,6%

wyjścia do kina/teatru/muzeum/
/opery/filharmonii/galerii sztuki

50,1%

uczestnictwo w imprezach
rozrywkowych

43,6%

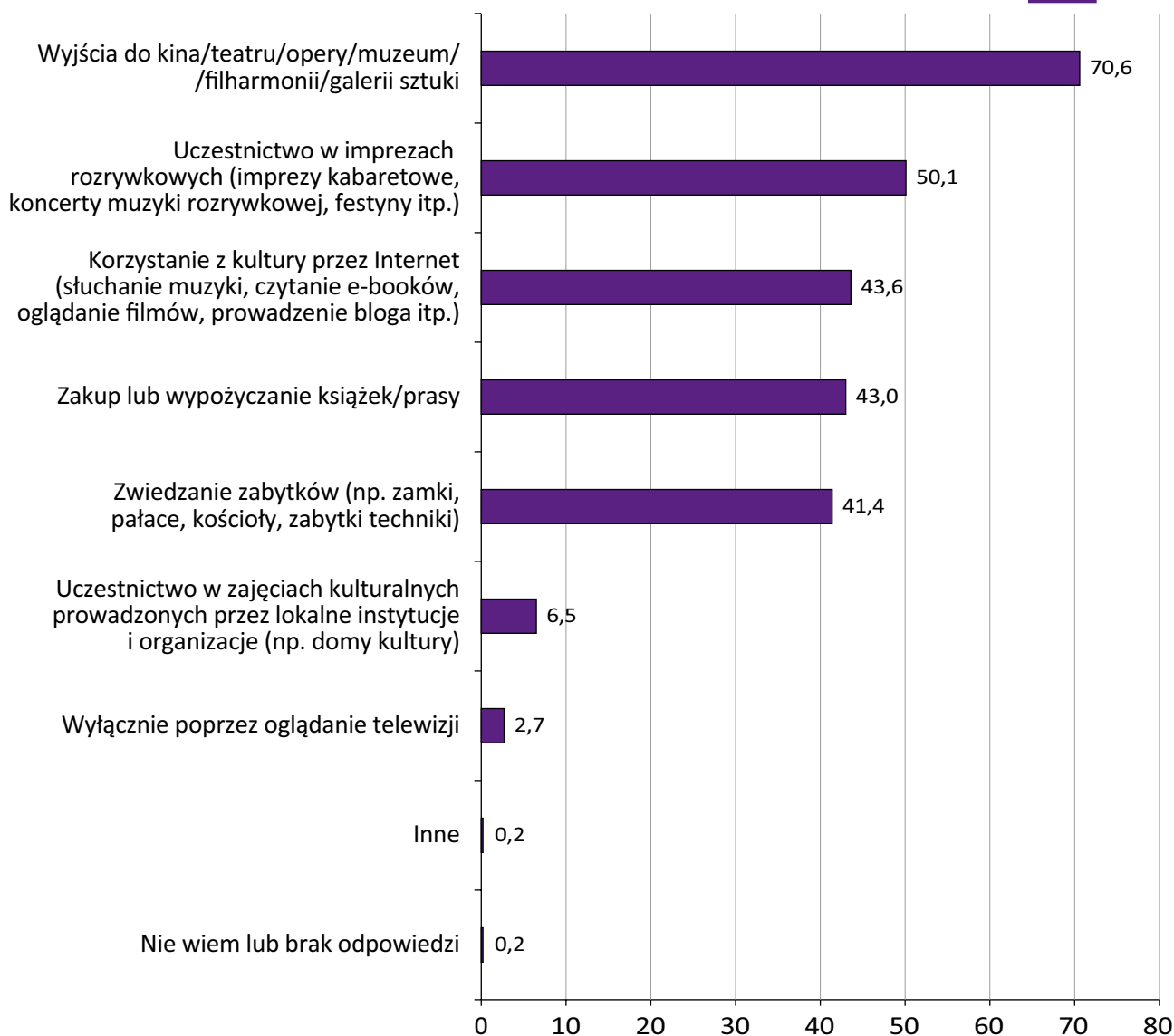

korzystanie z usług kultury
przez Internet

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Ponad połowa z mieszkańców Małopolski deklarujących udział w życiu kulturalnym wskazała także na uczestnictwo w imprezach rozrywkowych (tj. imprezach kabaretowych, koncertach muzyki rozrywkowej, festynach etc.) – 50,1% wskazań. **W czołowej trójce liderów z zakresu form uczestnictwa w kulturze najczęściej wybieranych przez Małopolan znalazło się także korzystanie z kultury przez Internet** (tj. słuchanie muzyki, czytanie e-booków, oglądanie filmów, prowadzenie bloga etc.). Odsetek wskazań dla tego typu e-aktywności wyniósł bowiem 43,6%. Co ciekawe, jedynie nieznacznie mniej deklaracji (tj. 43,0%) przypadło na odpowiedź związaną z zakupem lub wypożyczeniem książek lub prasy, co stosunkowo pozytywnie świadczy o rozwoju czytelnictwa na terenie województwa małopolskiego.

Wykres 98. Jakie są główne formy uczestnictwa Małopolan w kulturze? (%) (n = 2388)

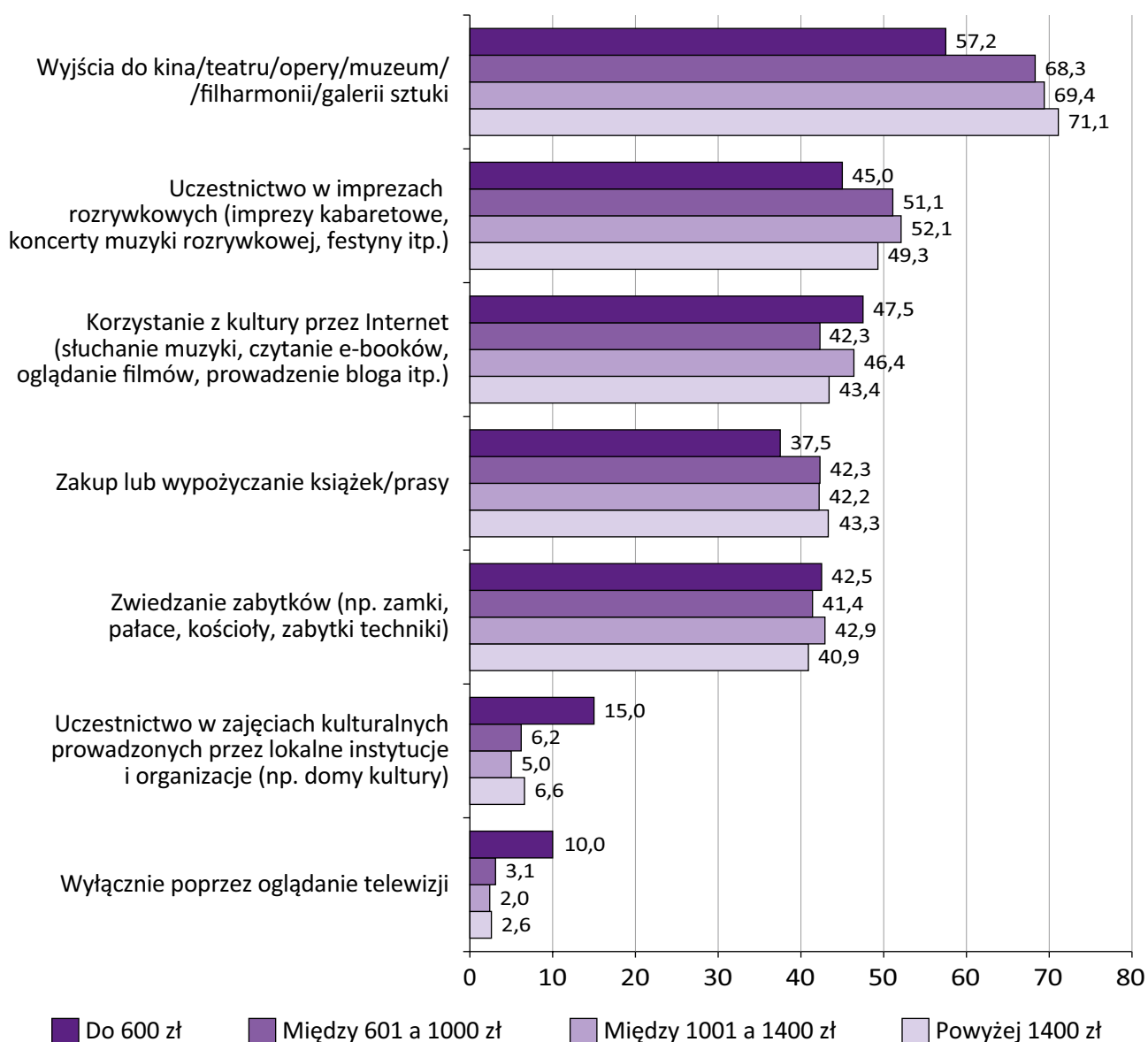
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A jakie aktywności związane z życiem kulturalnym są najrzadziej wybierane przez Małopolan? Okazuje się, że **mieszkańcy regionu małopolskiego są w zdecydowanej większości zwolennikami tzw. biernego uczestnictwa w kulturze**. Na uczestnictwo aktywne w formie angażowania się w zajęcia kulturalne prowadzone przez lokalne instytucje i organizacje (np. domy kultury) wskazało bowiem tylko 6,5% ankietowanych. Pozytywny jest fakt, że odsetek wskazań dla danej odpowiedzi jest znacznie wyższy od plasującego się na ostatniej pozycji stwierdzenia „wyłącznie poprzez oglądanie telewizji” – 2,7%.

Czy średni miesięczny dochód netto otrzymywany na jedną osobę w gospodarstwie domowym ma wpływ na formy uczestnictwa w kulturze Małopolan? Okazuje się, że tak. Aktywności związane z ponoszeniem pewnego rodzaju wydatków (np. wyjścia do kina/teatru/opery/muzeum/filharmonii galerii sztuki, uczestnictwo w imprezach rozrywkowych lub zakup/wypożyczanie książek lub prasy cieszą się bowiem najmniejszą popularnością wśród mieszkańców uzyskujących dochód najniższy (tj. poniżej 600 zł). Co więcej, poziom zainteresowania tego typu formami spędzania czasu wolnego rośnie wraz ze wzrostem średniego miesięcznego dochodu netto, osiągając najwyższy odsetek wśród osób deklarujących dochód powyżej 1400 zł lub pomiędzy 1001 a 1400 zł.

Wykres 99.

Główne formy uczestnictwa Małopolan w kulturze w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Co ciekawe, **Małopolanie osiągający dochód najniższy (tj. poniżej 600 zł) znaleźli się w gronie zdecydowanie największych zwolenników uczestnictwa w zajęciach kulturalnych prowadzonych przez lokalne instytucje i organizacje** (np. domy kultury) – 15,0% wskazań. Dla porównania Małopolanie zarabiający najwięcej angażują się w tego typu aktywności ponad dwa razy rzadziej (tj. zaledwie 6,6% deklaracji wśród osób o dochodzie powyżej 1400 zł). Co więcej, **mieszkańcy o dochodzie najniższym najchętniej spośród pozostałych grup korzystają z usług e-kultury** – 47,5% wskazań.

Niestety grupa Małopolan z dochodem poniżej 600 zł znajduje się na pozycji wyraźnego lidera także w przypadku uczestnictwa w kulturze wyłącznie w formie oglądania telewizji – 10,0% deklaracji, przy czym średnia liczba wskazań w przypadku pozostałych grup wyniosła w tym względzie zaledwie 2,7%. Fakt ten wynika niewątpliwie stąd, że oglądanie telewizji nie wymaga dodatkowym nakładów finansowych, podobnie jak większość zajęć kulturalnych organizowanych zazwyczaj bezpłatnie przez publiczne jednostki kultury na poziomie lokalnym oraz korzystanie z usług kultury poprzez Internet. Pozytywny jest fakt, że wśród osób mających ograniczone możliwości finansowe znacznie większy odsetek dotyczy e-aktywności oraz aktywnego zaangażowania się w kulturę w ramach zorganizowanych zajęć niż wyłącznie biernego oglądania telewizyjnego środka przekazu.

Co ciekawe, **główne formy uczestnictwa Małopolan w kulturze nie zmieniły się zbyt wiele w okresie ostatnich sześciu lat**. W 2013 r. kolejność wskazań dla poszczególnych rodzajów aktywności kulturalnych była bowiem stosunkowo podobna do tej z 2019 r. Na pierwszym miejscu uplasowały się zatem wyjścia do kina/teatru/opery/filharmonii/muzeum – 62,4% w 2013 r. Na drugiej pozycji znalazła się deklaracja odnośnie zakupu lub wypożyczania książek/prasy – 49,8% (2019 r. – 4. lokata). Zarówno w 2013 r., jak i w 2019 r. na trzeciej pozycji uplasowało się korzystanie z kultury przez Internet – 39,5% w 2013 r.

Warto przeanalizować, jakie czynniki mają zazwyczaj decydujący wpływ na wybór przez Małopolan określonej formy oferty kulturalnej. Jak wynika z przeprowadzonego badania opinii, **mieszkańcy województwa małopolskiego wybierając rodzaj aktywności kulturalnych, w zdecydowanej większości kierują się swoimi osobistymi zainteresowaniami – ponad 70,0% wskazań**.

Rycina 13.

Czołowa trójka najczęściej wskazywanych przez Małopolan czynników determinujących wybór określonego rodzaju oferty kulturalnej (%)

70,6%

osobiste zainteresowania

37,6%

spędzanie czasu
ze znajomymi i rodziną

35,3%

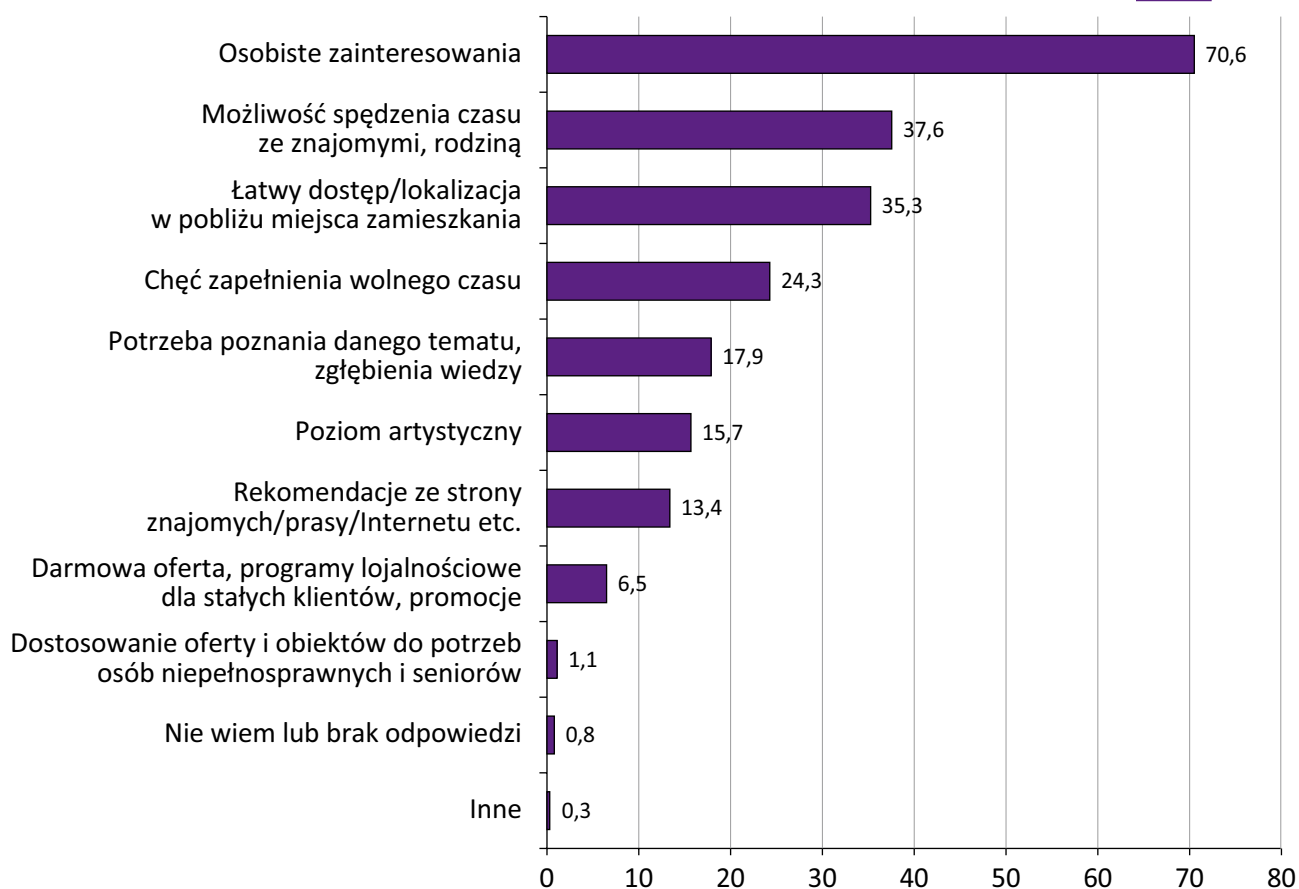

łatwy dostęp/lokalizacja
w pobliżu miejsca zamieszkania

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Lokująca się na drugiej pozycji możliwość spędzania czasu wolnego ze znajomymi i rodziną otrzymała 37,6% deklaracji, a więc niemal o połowę mniej względem indywidualnych zainteresowań. W czołowej trójce najczęściej wskazywanych odpowiedzi znalazł się także łatwy dostęp/lokalizacja w pobliżu miejsca zamieszkania – tj. 35,3%. Niepokoić może nieco fakt, że stwierdzenie „chęć wypełnienia wolnego czasu”, na którą wskazało niemal 1/4 badanych Małopolan (tj. 24,3%) przewyższa znacznie odsetek deklaracji dla odpowiedzi „potrzeba poznania danego tematu, zgłębienia wiedzy” – 17,9% oraz „poziom artystyczny” – 15,7%.

Wykres 100. Co ma zazwyczaj decydujący wpływ na wybór przez Małopolan określonego rodzaju oferty kulturalnej? (%) (n = 2388)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A jakie aspekty są najrzadziej brane pod uwagę przez Małopolan w trakcie wybierania określonej formy aktywności kulturalnej? Okazuje się, że najmniejszą wagę ze wszystkich zaproponowanych czynników przywiązują oni do kwestii dostosowania oferty i obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów – zaledwie 1,1% wskazań. Stosunkowo małe znaczenie ma dla nich także darmowa oferta, programy lojalnościowe dla stałych klientów czy promocje – 6,5% deklaracji. Odpowiedzi z kategorii „inne” występowały bardzo rzadko (zaledwie 0,3% wskazań), przy czym w ramach danej kategorii respondenci najczęściej wspominali o kwestii atrakcyjności ofert zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci.

Jakie są kluczowe czynniki determinujące rezygnację Małopolan z uczestnictwa w kulturze? Osoby, które wskazały, że nie uczestniczą w kulturze wcale bądź też uczestniczą w niej w stopniu ograniczonym zostały poproszone o wskazanie kluczowych czynników wpływających na ten stan rzeczy. Okazuje się, że **najczęściej wskazywanym przez mieszkańców powodem rezygnacji z udziału w życiu kulturalnym bądź też partycypowaniu w nim sposób nie do końca zaspokajający ich potrzeby był brak czasu** – aż 65,0% wskazań. Kwestie finansowe wskazało o połowę mniej badanych mieszkańców – tj. 34,3%. Na trzeciej pozycji znalazł się natomiast aspekt związany z dużą odległością od miejsca zamieszkania oraz związany z tym problemem uciążliwy dojazd, który zadeklarował aż co piąty respondent rezygnujący z oferty kulturalnej bądź korzystający z niej w sposób ograniczony. Podobny odsetek dotyczył także kwestii braku odpowiedniej oferty, która spotkałaby się z zainteresowaniem ze strony danej grupy mieszkańców – tj. 20,7%.

Rycina 14.

Czołowa trójka najczęściej wskazywanych przez Małopolan powodów związanych z ich całkowitą lub częściową rezygnacją z uczestnictwa w kulturze (%)

65,0%

brak czasu

34,3%

względy finansowe

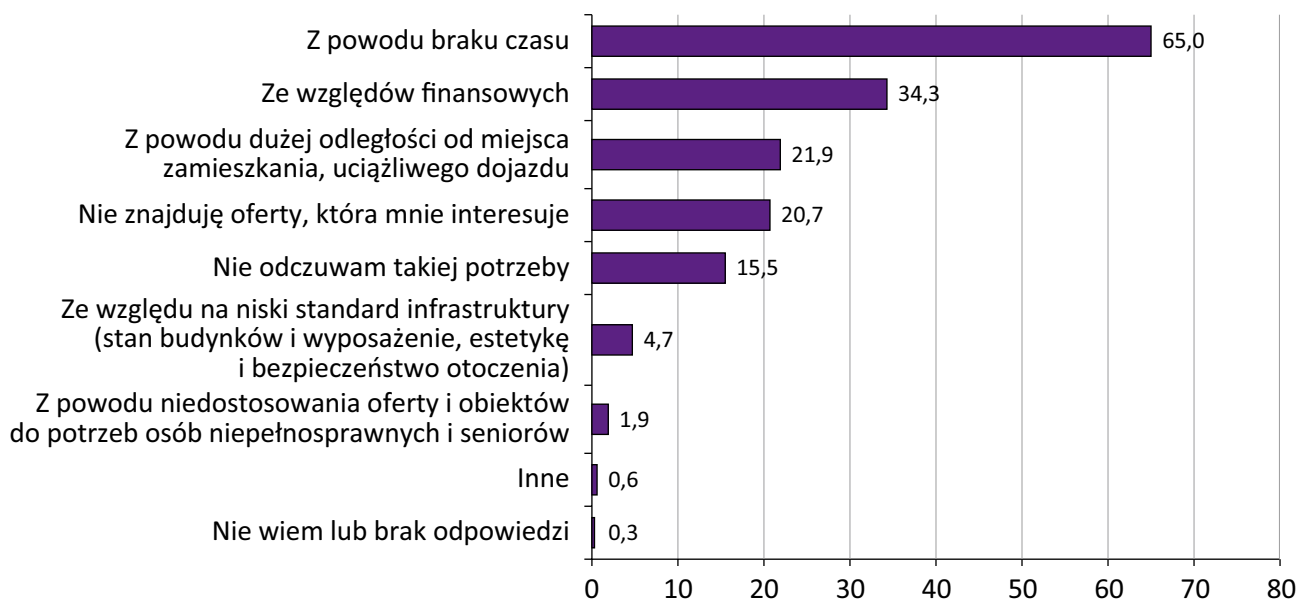
21,9%duża odległość od miejsca
zamieszkania/uciążliwy dojazd

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A jakie czynniki w najmniejszym stopniu zniechęcają obywateli regionu do uczestnictwa w kulturze? Pozytywny jest fakt, że zdecydowanie najmniejszy odsetek dotyczył w tym przypadku sformułowania „z powodu niedostosowania oferty i obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów” – 1,9%. Mając na uwadze fakt, że osoby z najstarszej grupy wiekowej (tj. Małopolanie powyżej 60. roku życia) stanowili ponad 1/4 respondentów deklarujących brak uczestnictwa w kulturze – tak niski odsetek wskazań dla danej odpowiedzi świadczyć może niewątpliwie o tym, że instytucje kultury zlokalizowane na terenie województwa wykazują stosunkowo dobry poziom dostosowania infrastruktury do potrzeb osób z danej grupy wiekowej. Wysoką jakość małopolskiej infrastruktury kulturalnej potwierdza także bardzo niski odsetek wskazań dla odpowiedzi „ze względu na niski standard infrastruktury (stan budynków i wyposażenie, estetykę i bezpieczeństwo otoczenia)” – tj. niecałe 5,0%.

Wykres 101.

Jakie są główne przyczyny całkowitej lub częściowej rezygnacji Małopolan z uczestnictwa w kulturze? (%) (n = 2043)

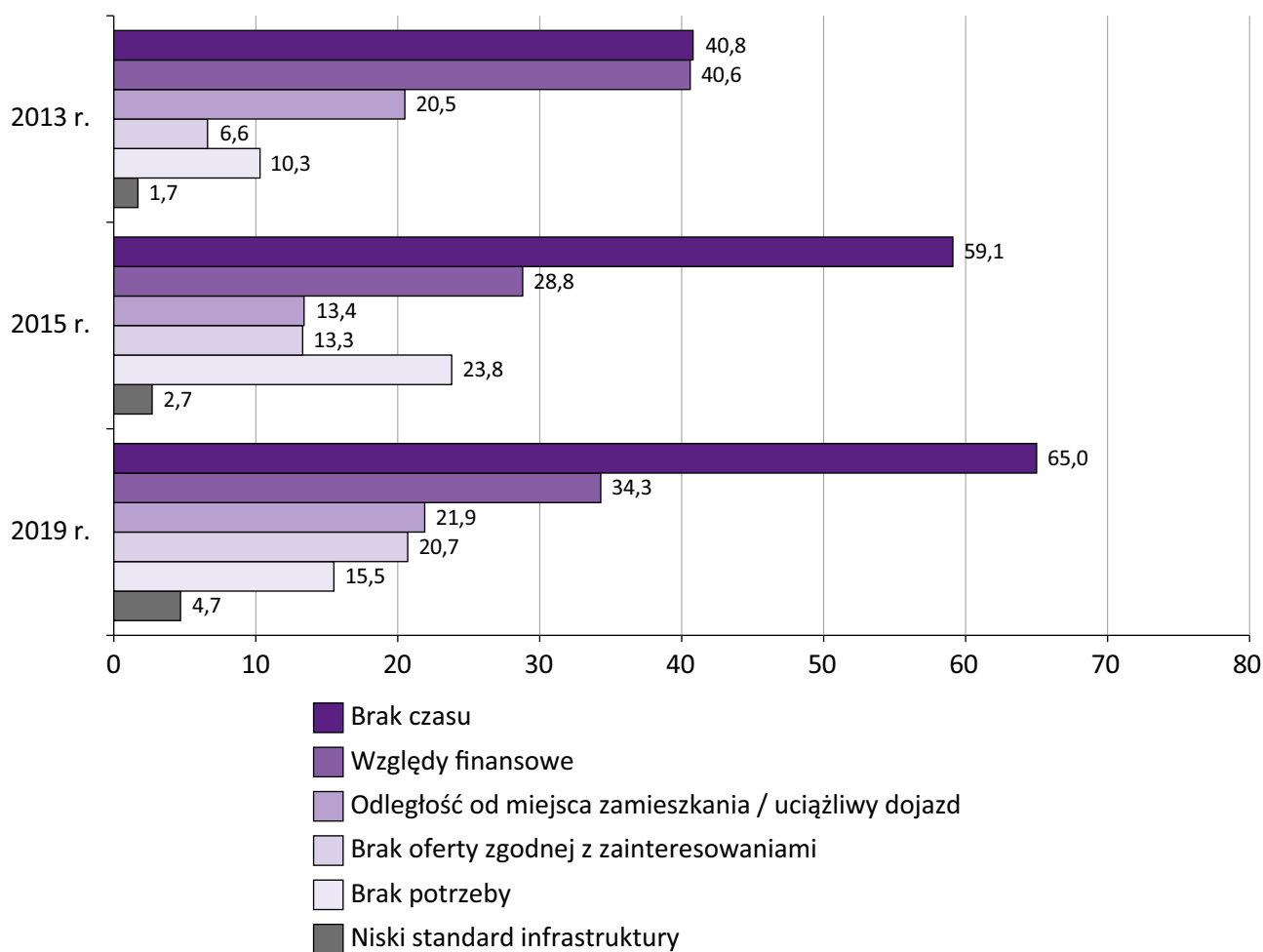

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Warto zaznaczyć, że wśród powodów określonych mianem „inne” (0,6% wskazań) najczęściej pojawiały się takie określenia jak: powody rodzinne, opieka nad małymi dziećmi, stan zdrowia ankietowanych oraz niedogodne godziny interesujących wydarzeń kulturalnych.

Jak zmieniały się główne powody, dla których Małopolanie rezygnują całkowicie lub częściowo z uczestnictwa w kulturze w ostatnich kilku latach? Pytanie odnośnie kluczowych czynników determinujących ograniczone uczestnictwo w życiu kulturalnym badanych respondentów zostało zadane w ramach dwóch wcześniejszych edycji badania opinii z 2013 r. oraz z 2015 r. Okazuje się, że w okresie ostatnich sześciu lat dosłownie nic się pod tym względem nie zmieniło. W 2013 r. największy odsetek mieszkańców, którym dedykowane było to pytanie, również wskazało na pierwszym miejscu na aspekt braku czasu – 40,8%. W czołowej trójce najczęściej deklarowanych powodów znalazły się także: względy finansowe – 40,6% oraz duża odległość od miejsca zamieszkania lub uciążliwy dojazd – 20,5%. Kolejność wskazań poszczególnych czynników jest zatem analogiczna jak w tegorocznej edycji, różnice są widoczne jedynie w wartościach procentowych. Niepokojący może być fakt, że pomimo tego, że niski standard infrastruktury stanowi w analizowanych latach zawsze jedną z najrzadziej wskazywanych wartości, to jednak odsetek deklaracji dla danej odpowiedzi znacznie wzrósł w ostatnich sześciu latach (tj. z 1,7% w 2013 r. do 4,7% w 2019 r.).

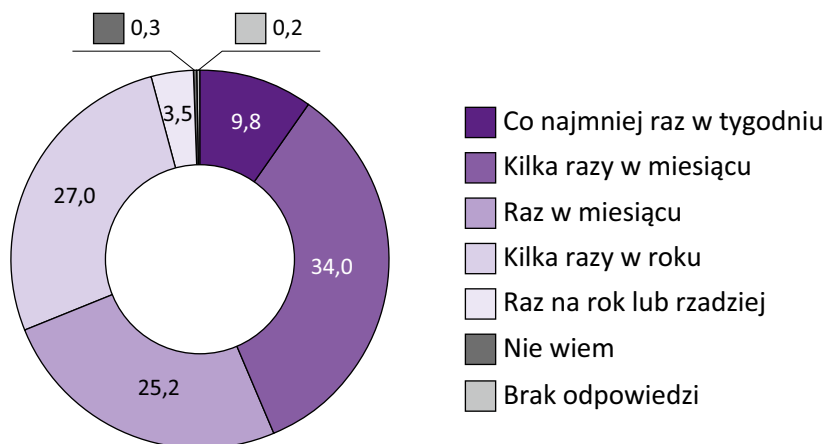
Wykres 102. Główne powody, dla których Małopolanie rezygnują całkowicie lub częściowo z uczestnictwa w kulturze w latach 2013, 2015 i 2019 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

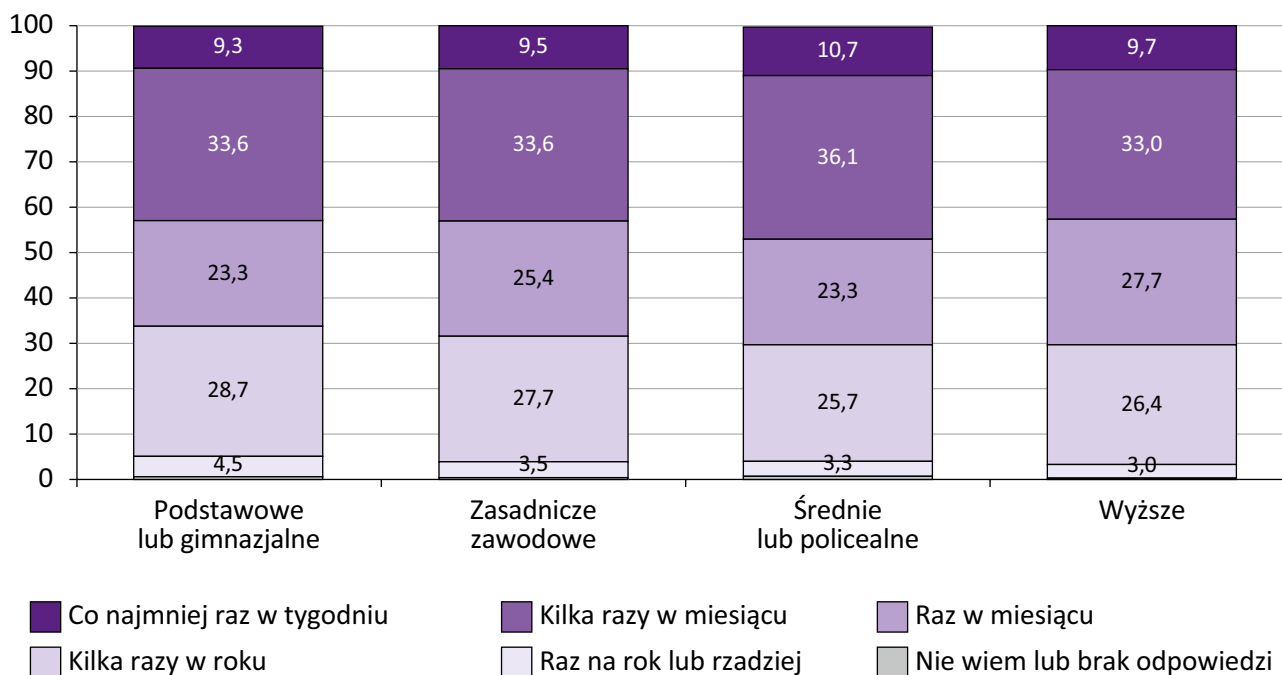
Mając na uwadze częstotliwość korzystania z oferty kulturalnej przez Małopolan, **niezwykle pozytywny jest fakt, że spośród osób deklarujących uczestnictwo w kulturze największy odsetek wskazań dotyczył stwierdzenia „kilka raz w miesiącu” – 34,0%.** Na drugim miejscu znalazła się odpowiedź „kilka razy w roku”, na którą wskazało 27,0% mieszkańców województwa małopolskiego. Nieco ponad 1/4 osób wskazało na stwierdzenie „raz w miesiącu” – 25,3%. **Cieszy fakt, że odpowiedź „co najmniej raz w tygodniu” uzyskała znacznie większy odsetek deklaracji (tj. 9,8%) w porównaniu do odpowiedzi „raz na rok lub rzadziej” – 3,5%.**

Wykres 103. Jak często Małopolanie korzystają z oferty kultury/uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych? (%) (n = 2388)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 104. Częstotliwość korzystania przez Małopolan z oferty kulturalnej w przekroju na wykształcenie (%)

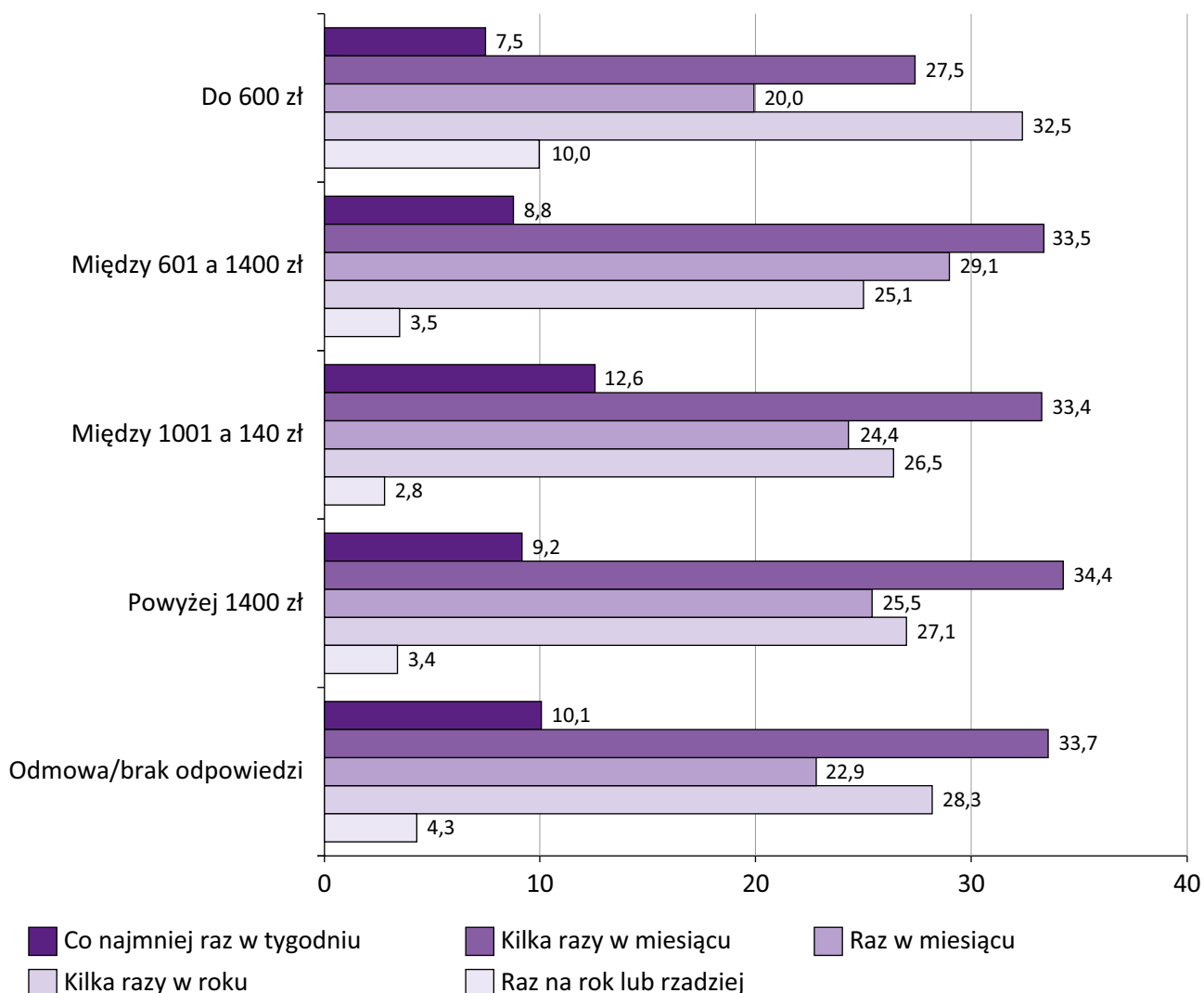
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Uwzględniając poziom wykształcenia, nie obserwuje się – co ciekawe – znaczących różnic w omawianym zagadnieniu. Podobne odsetki wskazań dla odpowiedzi „co najmniej raz w tygodniu” dotyczyły bowiem zarówno osób deklarujących wykształcenie podstawowe, jak i wyższe – tj. oscylujące w granicach około 9,5%. Na tle wszystkich grup w nieco większym stopniu wyróżniają się jedynie osoby z wykształceniem średnim, gdzie odsetek ten wyniósł 10,7%.

Okazuje się, że **częstotliwość udziału w życiu kulturalnym Małopolan zależy od poziomu uzyskiwanego przez nich średniego miesięcznego dochodu** w przeliczeniu na jedną osobę w gospodarstwie domowym. Wyższe odsetki wskazań dla odpowiedzi „co najmniej raz w tygodniu” dotyczą bowiem osób deklarujących dochód na poziomie od 1001 do 1400 zł oraz powyżej 1400 zł, aniżeli w przypadku Małopolan zarabiających najmniej. Najniższy odsetek (tj. 7,5%) dotyczył osób o dochodzie poniżej 600 zł. Co więcej, Małopolanie deklarujący dochód najniższy znaleźli się na pozycji zdecydowanego lidera pod względem wskazań dla stwierdzenia „raz na rok lub rzadziej” – tj. aż 10,0% wskazań. Co ciekawe, uczestnictwo w życiu kulturalnym w podziale na mieszkańców wsi i miast jest obecnie bardzo podobne.

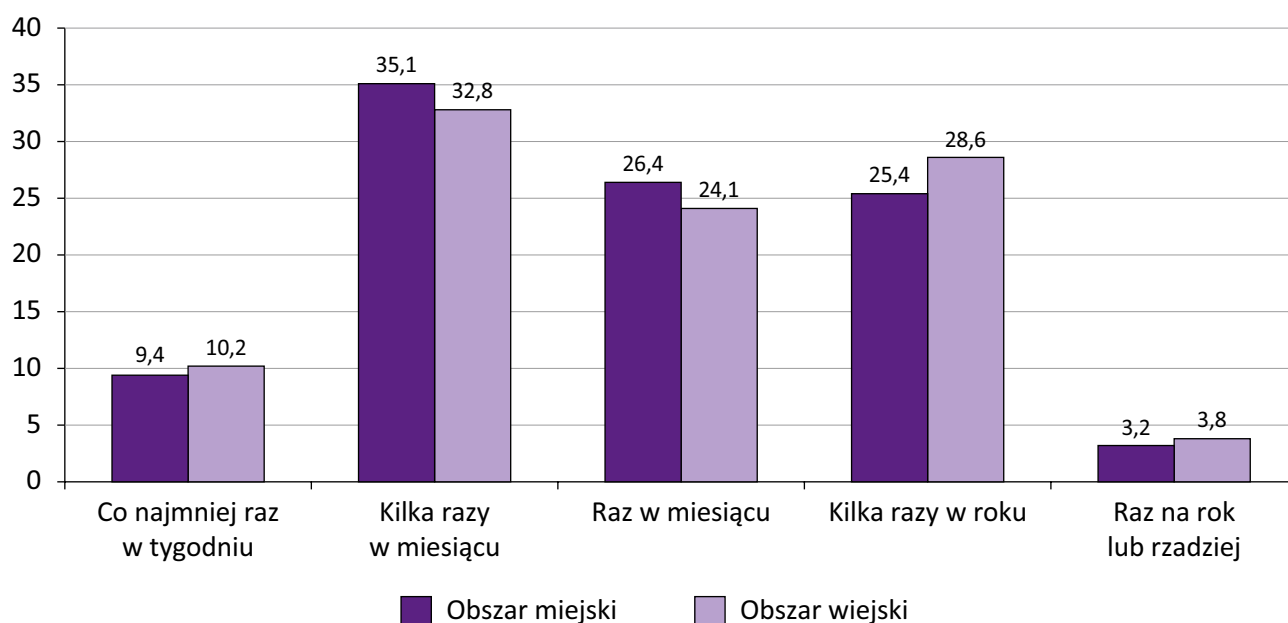
Wykres 105.

Częstotliwość korzystania przez Małopolan z oferty kulturalnej w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 106. Częstotliwość korzystania przez Małopolan z oferty kulturalnej w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

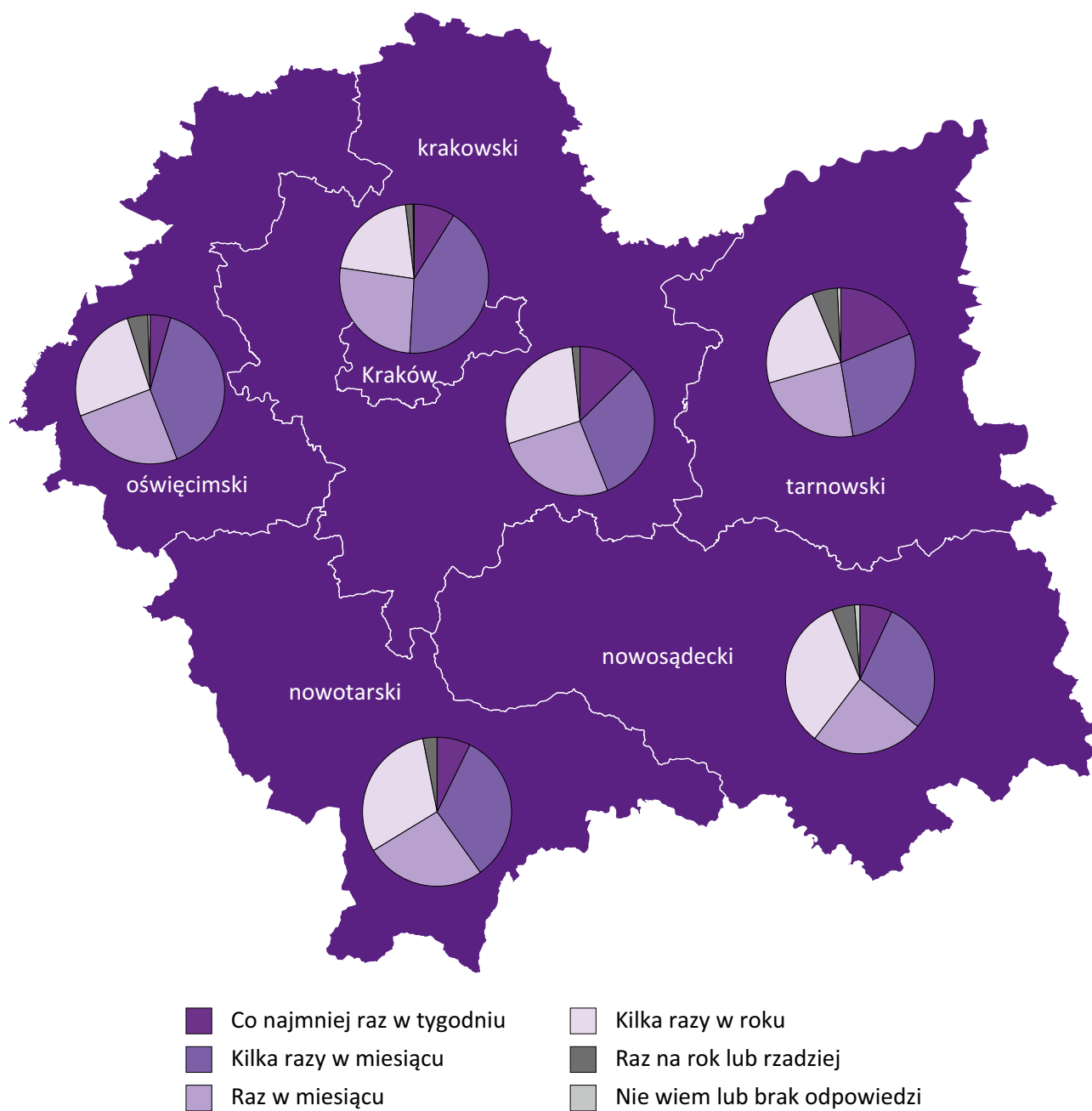
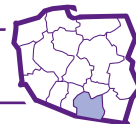
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A jak przedstawia się częstotliwość uczestnictwa w kulturze Małopolan w przekroju na poszczególne podregiony województwa? Okazuje się, że zdecydowanie **najbardziej aktywni pod tym względem są mieszkańcy podregionu tarnowskiego – aż 18,8% wskazań dla odpowiedzi „co najmniej raz w tygodniu”**. Spory odsetek na tle pozostałych grup dotyczył także mieszkańców podregionu krakowskiego – 12,6%. Z kolei najmniejszą grupą Małopolan deklarujących uczestnictwo w życiu kulturalnym co najmniej raz w tygodniu są mieszkańcy podregionu oświęcimskiego – niespełna 4,5% wskazań. Mieszkańcy stolicy Małopolski, słynącej z najlepiej rozwiniętej na tle regionu infrastruktury kulturalnej, znaleźli się w połowie stawki, z wynikiem 8,9%. Jeśli chodzi o mieszkańców podregionu tarnowskiego należy przy tym podkreślić, że co prawda zajmują pozycję lidera pod względem uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych co najmniej raz w tygodniu, ale jednocześnie lokują się na pierwszej pozycji także w przypadku odpowiedzi „raz na rok lub rzadziej” – 5,5% wskazań.

W ramach tegorocznej edycji badania opinii postanowiono dowiedzieć się także, jak mieszkańcy Małopolski oceniają jakość oferty kulturalnej dostępnej na terenie ich miejscowości bądź powiatu zamieszkania. **Ponad połowa Małopolan (tj. 52,8%) zadeklarowała bowiem, że ocenia ofertę kulturalną dostępną w swym miejscu zamieszkania w sposób „bardzo dobry” lub „dobry”**. Odsetek wskazań dla odpowiedzi „bardzo dobrze” wyniósł 18,9% i był tym samym nieporównywalnie wyższy od odsetka „bardzo źle”, na który wskazał zaledwie 1,0% badanych respondentów. Odsetek deklaracji dla odpowiedzi „dobrze” przekraczał również wielokrotnie odsetek wskazań dla stwierdzenia „źle” – tj. 33,9% względem zaledwie 4,6%. Największa część deklaracji Małopolan dotyczyła natomiast odpowiedzi „przeciętnie” – tj. 40,0%.

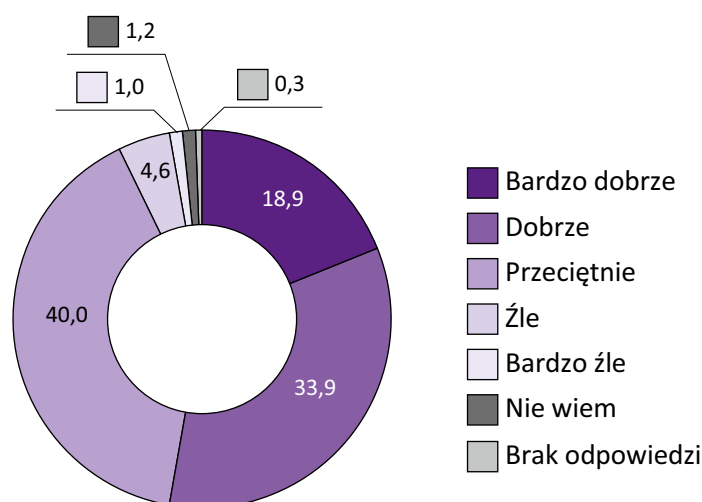
Mapa 20.

Częstotliwość korzystania przez Małopolan z oferty kulturalnej w przekroju na podregiony zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

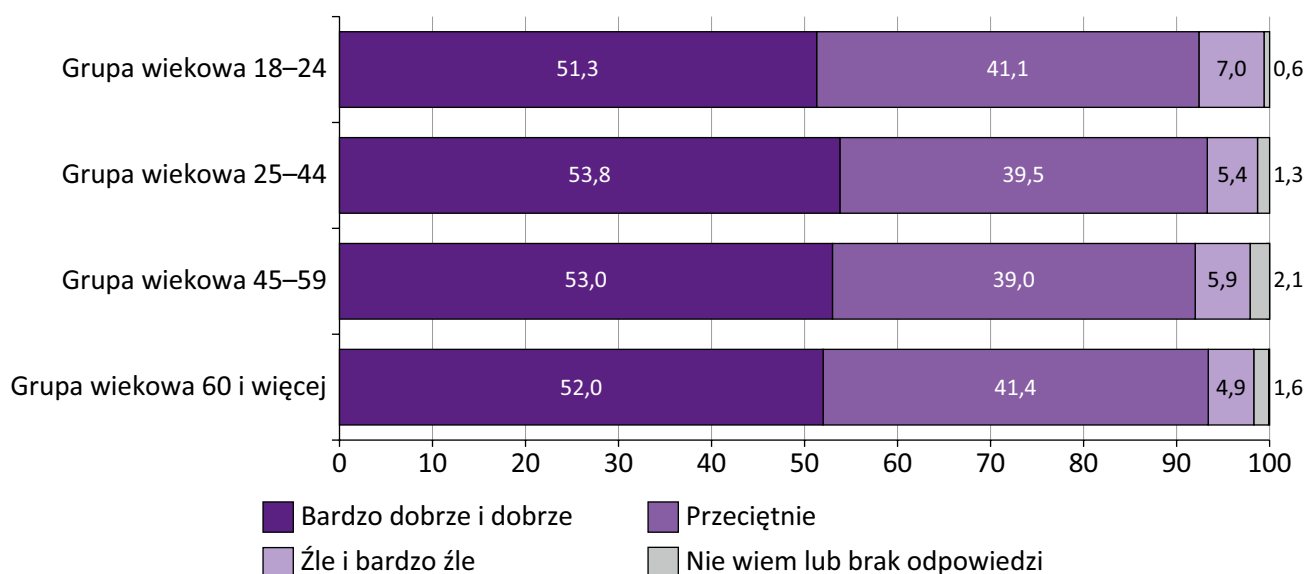
Wykres 107. Jak Małopolsanie oceniają ofertę kulturalną dostępną w ich miejscu zamieszkania/powiecie? (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

W przypadku podziału na poszczególne grupy wiekowe okazuje się, że nie ma między nimi większych różnic.

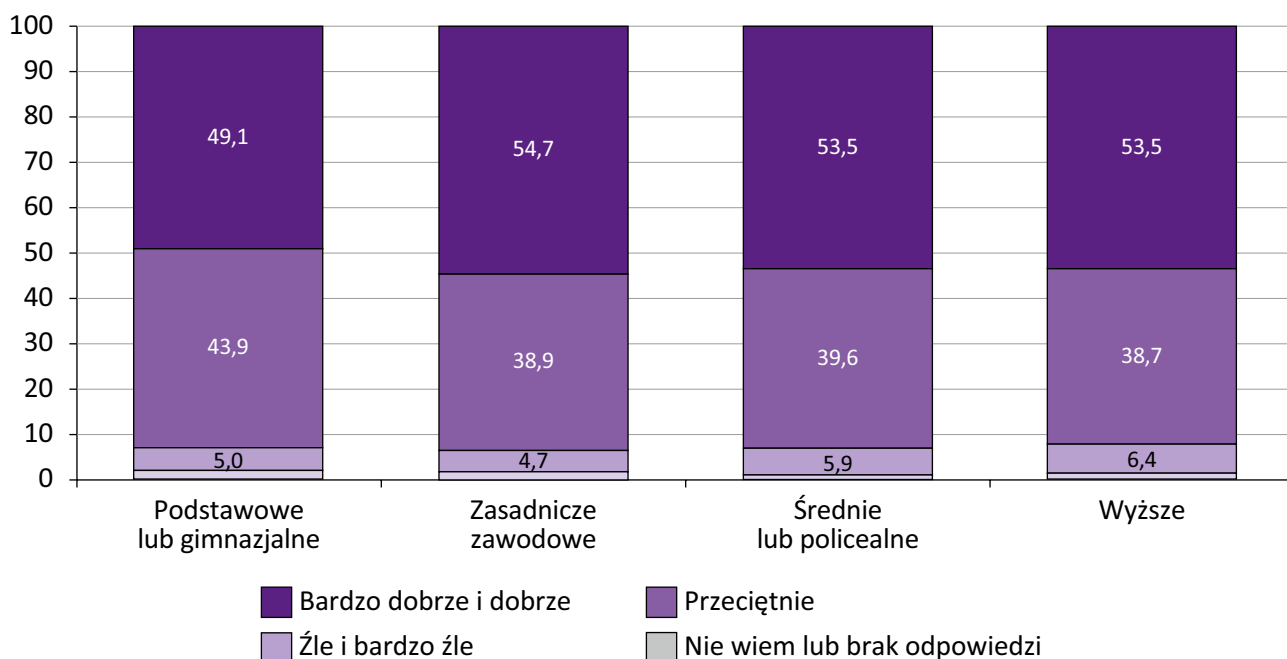
Wykres 108. Ocena oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie w przekroju na grupy wiekowe (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

A jak wygląda sytuacja w przekroju na poziom wykształcenia? Odpowiedzi pozytywne najrzadziej padały ze strony osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym – 49,1%, najczęściej natomiast – wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (tj. 54,7%). Ocena jakości oferty kulturalnej w miejscu zamieszkania nie jest zatem zależna od poziomu wykształcenia – dodatkowo z uwagi na fakt, że osoby z wykształceniem wyższym dominowały z kolei z zakresu odsetka wskazań odpowiedzi negatywnych – tj. 6,4% dla „bardzo źle” i „źle”.

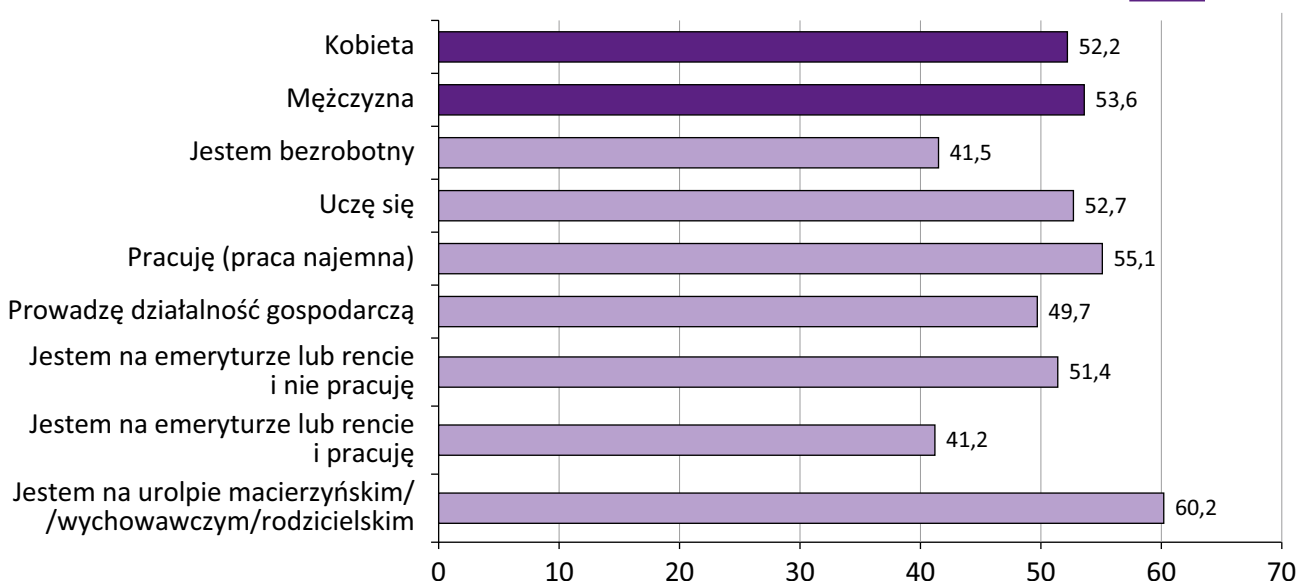
Wykres 109. Ocena oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie w przekroju na wykształcenie (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Największymi optymistami względem poziomu jakości oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania są Małopolanki przebywające na urlopie macierzyńskim/wychowawczym/rodzicielskim – aż 60,2% wskazań „bardzo dobrze” i „dobrze”. Stosunkowo dużo wskazań pozytywnych na tle pozostałych grup zawodowych dotyczyło także pracowników najemnych (tj. 55,1%). Najmniej zadowoleni z danego aspektu są natomiast pracujący emeryci i renciści (41,2%) oraz osoby bezrobotne (41,5%).

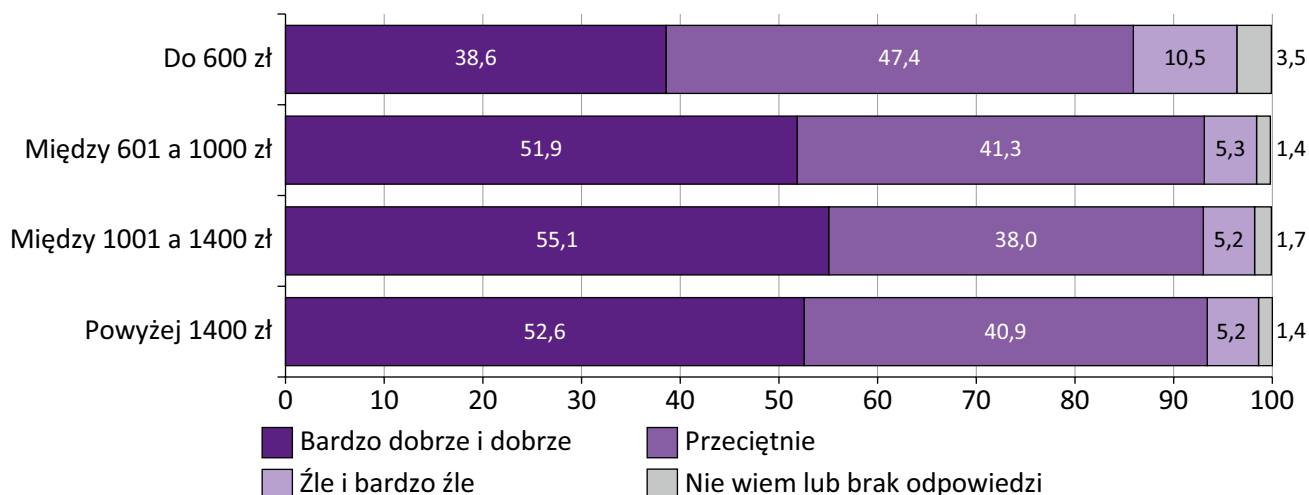
Wykres 110. Ocena oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie względem płci i statusu zawodowego (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

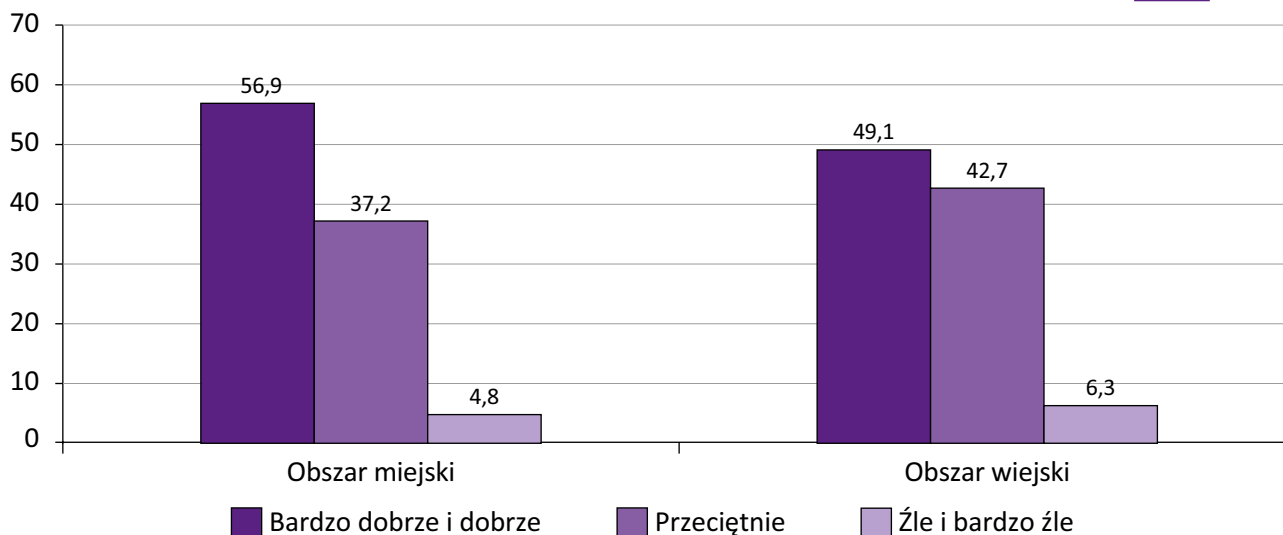
Czy ocena jakości oferty kulturalnej w miejscu zamieszkania jest zależna od poziomu średniego miesięcznego dochodu uzyskiwanego na jedną osobę w gospodarstwie domowym badanych respondentów? Warto podkreślić, że **osoby z dochodami najniższym (tj. poniżej 600 zł) zdecydowanie najrzadziej wskazywały odpowiedź „bardzo dobrze” i „dobrze” – zaledwie 38,6% wskazań**, podczas gdy przedstawiciele pozostałych grup przekraczali w tym względzie wartość 50,0%.

Wykres 111. Ocena oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 112. Ocena oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

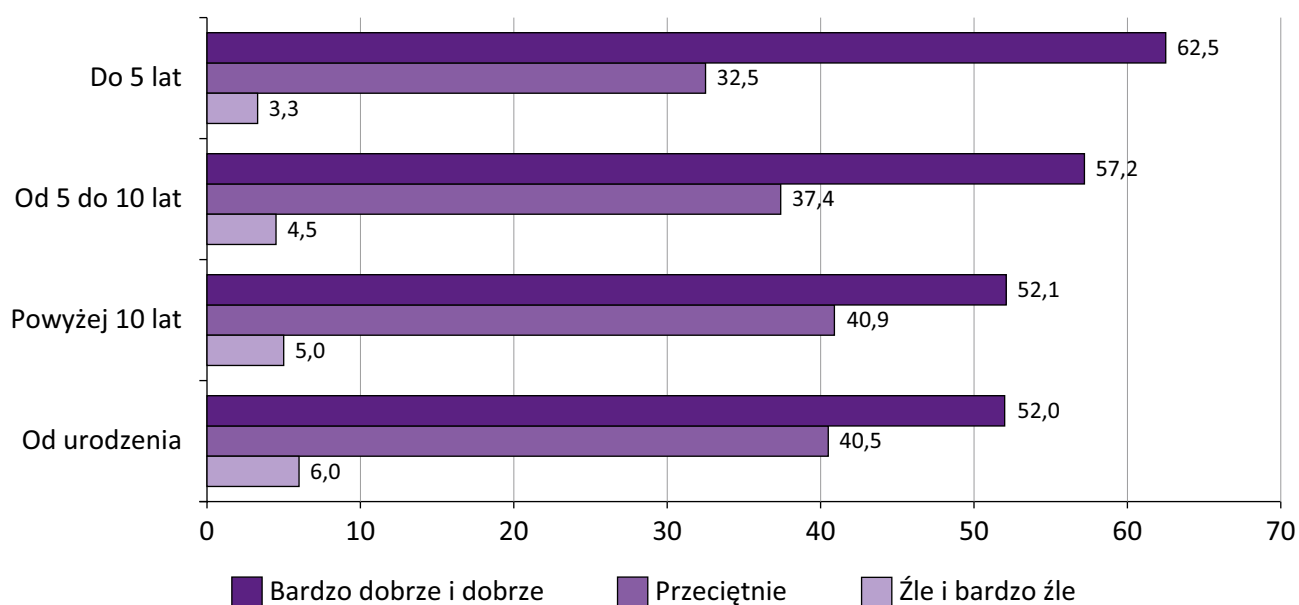
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Znaczne różnice z zakresu zadowolenia z oferty kulturalnej dostępnej w miejscowości lub powiecie respondentów są widoczne w przekroju na obszar zamieszkania. O ile w przypadku osób z terenów miejskich łączny odsetek wskazań dla odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze” wyniósł 56,9%, o tyle wśród przedstawicieli wsi

– 49,1%. Różnica ta wynika niewątpliwie z faktu, że obszary miejskie charakteryzują się z reguły większym stopniem rozwoju infrastruktury kulturalnej, a tym samym dostępem do szerszej gamy wydarzeń kulturalnych, niż ma to miejsce w przypadku terenów wiejskich. W przypadku tych ostatnich znacznie rzadziej spotyka się bowiem kina czy muzea, nie mówiąc o teatrze, filharmonii czy galerii sztuki.

Z odpowiedzi ankietowanych wynika, że **największy odsetek osób zadowolonych z oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania notuje się wśród Małopolan zamieszkujących region najkrócej** (tj. do 5 lat) – aż 62,5% wskazań odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze”. Co ciekawe, poziom sceptycyzmu w tym względzie rośnie wraz ze wzrostem okresu zamieszkania w województwie małopolskim. Najmniej deklaracji pozytywnych (tj. 52,0%) dotyczyło bowiem Małopolan związanych z regionem od urodzenia.

Wykres 113. Ocena oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)

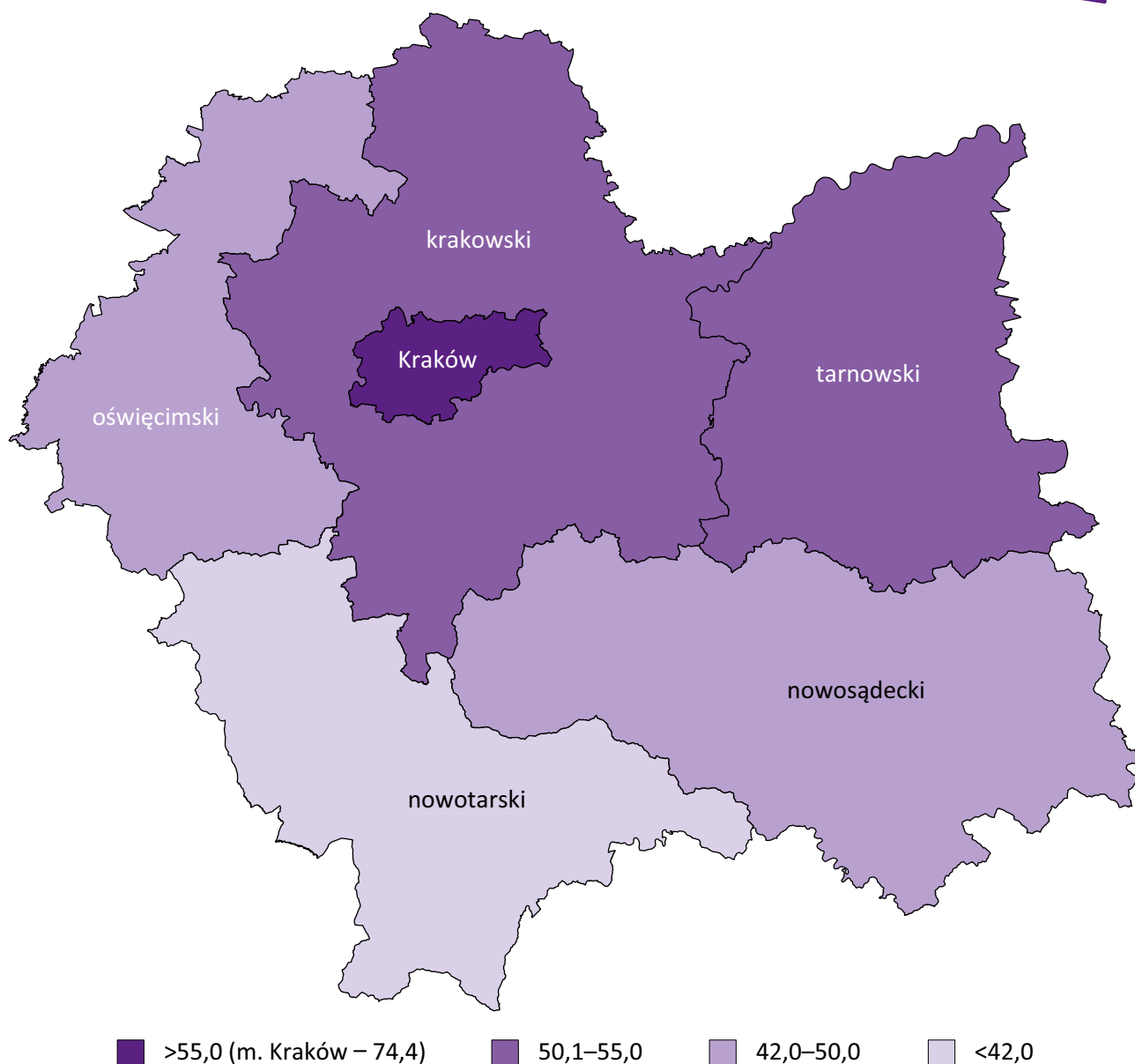

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Spore dysproporcje z zakresu zadowolenia Małopolan z oferty kulturalnej w miejscu zamieszkania widoczne są w przekroju na poszczególne podregiony. **Zdecydowanie najwyższą jakość oferty kulturalnej dostępnej w swojej miejscowości lub powiecie oceniają mieszkańcy stolicy Małopolski – niemal 3/4 respondentów (tj. 74,4%) wskazało na odpowiedź „bardzo dobrze” lub „dobrze”.** Mając na uwadze wysoką jakość infrastruktury kulturalnej zlokalizowanej na terenie miasta Krakowa, fakt ten nie jest zaskoczeniem. Na tle pozostałych podregionów wyróżnia się pod tym względem podregion tarnowski, gdzie 55,0% ankietowanych wskazało odpowiedzi pozytywne. Najmniej entuzjastyczni w tym zakresie są natomiast Małopolanie pochodzący z podregionu nowotarskiego – 41,9% wskazań oraz podregionu sądeckiego – 43,5% wskazań.

Mapa 21.

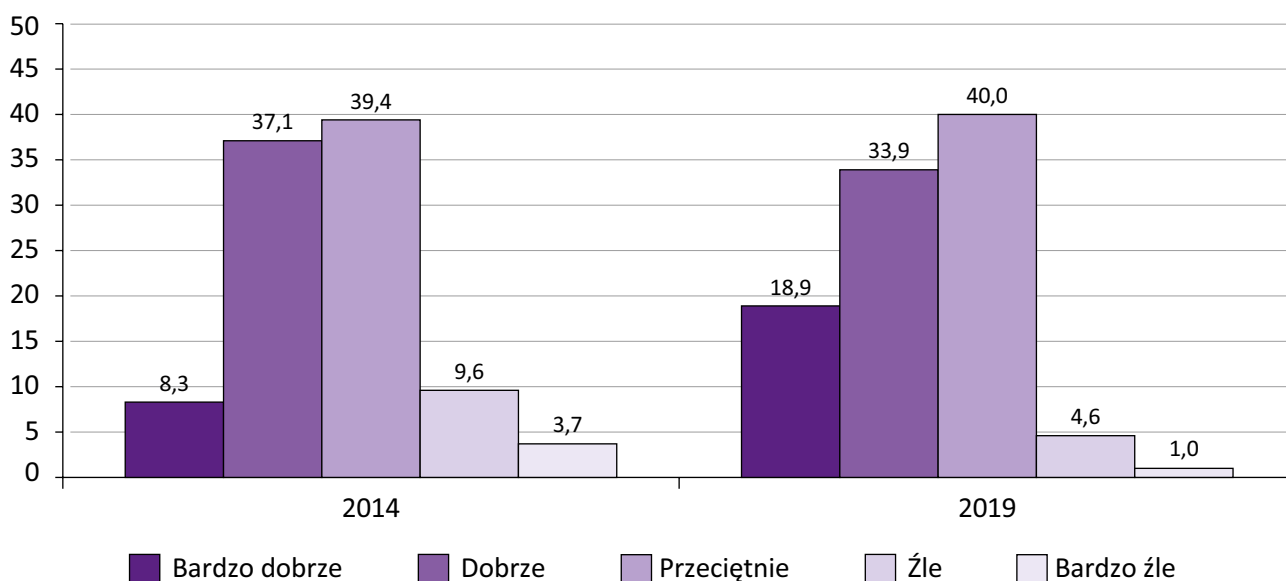
Ocena oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie w przekroju na podregiony zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Czy ocena oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania Małopolan (tj. w ich miejscowości bądź powiecie) uległa zmianie w ostatnich pięciu latach? Okazuje się, że tak – **Małopolanie obecnie znacznie lepiej postrzegają ofertę kulturalną dostępną w ich najbliższym miejscu zamieszkania niż pięć lat temu**. W 2014 r. łączny odsetek wskazań „bardzo dobrze” i „dobrze” wyniósł 45,4%, podczas gdy w 2019 r. wartość ta urosła o 7,5 p.p. (tj. 52,9%). Co istotne, sam odsetek deklaracji „bardzo dobrze” zwiększył się w latach 2014–2019 ponaddwukrotnie, co świadczy niewątpliwie o znacznej poprawie jakości oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania ankietowanych. Warto wspomnieć również, że wartość procentowa dla odpowiedzi „źle” spadła o 5,0 p.p., natomiast dla deklaracji „bardzo źle” – o 2,7 p.p.

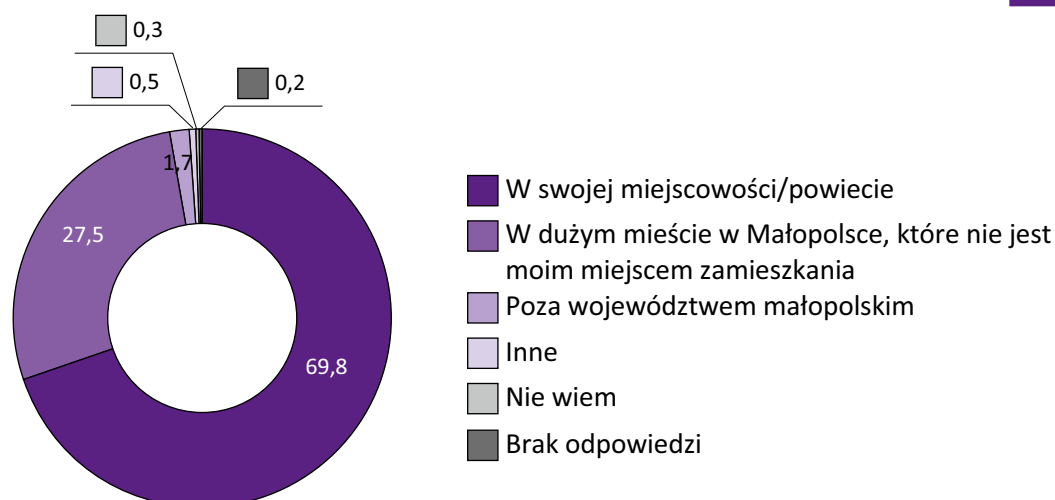
Wykres 114. Zmiany w ocenie oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie w latach 2014 i 2019 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Małopolanie stosunkowo dobrze oceniają ofertę kulturalną dostępną w miejscu ich zamieszkania. Czy to przekłada się zatem na korzystanie przez nich na miejscu z możliwości z obszaru kultury w ich gminie bądź powiecie zamieszkania? Aby odpowiedzieć na to pytanie, mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie, gdzie najczęściej korzystają z oferty kulturalnej. Wyniki są nadzwyczaj pozytywne – okazuje się, że **aż 69,8% respondentów zadeklarowało uczestnictwo w życiu kulturalnym na terenie swojego miejsca zamieszkania i najbliższej okolicy**. Tak wysoki odsetek świadczy niewątpliwie po części o tym, że małopolskie gminy i powiaty mają stosunkowo atrakcyjną ofertę kulturalną oraz dobrej jakości infrastrukturę w tym zakresie.

Wykres 115. Gdzie Małopolanie najczęściej korzystają z oferty kulturalnej/uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych? (%)

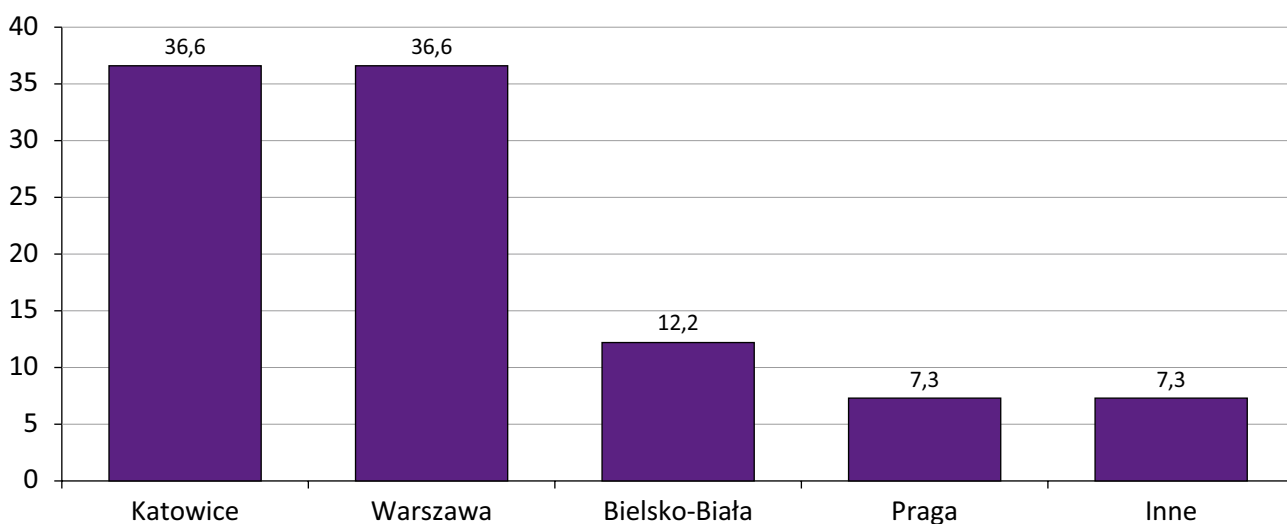

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Ponad 1/4 Małopolan (tj. 27,5%) korzysta z oferty kulturalnej w dużym mieście w województwie małopolskim, które nie jest ich miejscem zamieszkania. Jak wynika z wskazań ankietowanych, największą popularnością cieszy się w tym względzie stolica regionu. Odsetek wskazań dla miasta Krakowa – jako miejsca korzystania z usług kultury w województwie małopolskim (poza miejscem swojego zamieszkania) – wyniósł bowiem aż 77,7%.

Z oferty kultury poza województwem małopolskim korzysta znikomy odsetek Małopolan – tj. zaledwie 1,7%. Wśród nielicznych deklaracji najczęściej pojawiały się przy tym wskazania dotyczące podejmowania aktywności w tym względzie na terenie Warszawy oraz Katowic (w obu przypadkach po 36,6%). Spory odsetek (tj. 12,6%) dotyczył też miasta Bielsko-Biała. Można stwierdzić zatem, że **województwo śląskie jest najchętniej wybieranym przez Małopolan regionem (poza województwem małopolskim), na terenie którego można skorzystać z oferty kulturalnej.** Niewielki odsetek ankietowanych (tj. 7,3%) wskazał też na wyjazdy do Czech.

Wykres 116. Gdzie Małopolanie najczęściej korzystają z oferty kulturalnej dostępnej poza granicami województwa małopolskiego? (%) (n = 41)

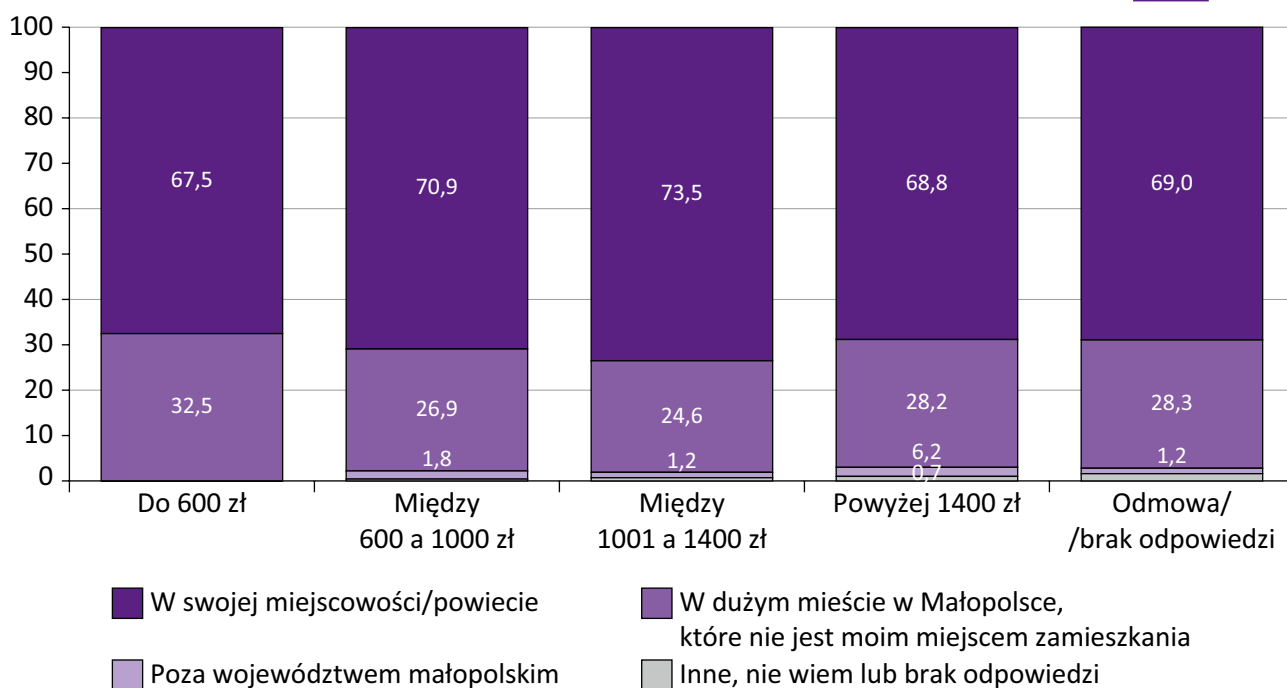

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Czy średni miesięczny dochód netto na jedną osobę w gospodarstwie domowym osiągniany przez ankietowanych ma wpływ na wybór miejsca korzystania z oferty kulturalnej? Okazuje się, że tak. Różnice z zakresu odsetka wskazań w przypadku odpowiedzi „w swojej miejscowości/powiecie” nie są co prawda znaczące, jednak notuje się wyraźną prawidłowość w przypadku korzystania z usług kultury poza Małopolską. **Żadna z osób osiągających dochód najniższy (tj. poniżej 600 zł) nie zadeklarowała, że wyjeżdża poza granicę regionu w celu udziału w życiu kulturalnym.** Nasuwa się wniosek, że osób tych nie stać na to pod względem ekonomicznym. Co ciekawe, znajdują jednak motywację do wybrania się na określone wydarzenia kulturalne do dużego miasta w Małopolsce, które nie jest ich miejscem zamieszkania – 32,5% wskazań dla danej odpowiedzi, co plasuje je na pozycji lidera. Z oferty kulturalnej poza regionem małopolskim najczęściej korzystają osoby zarabiające najwięcej (tj. deklarujące dochód powyżej 1400 zł) – 2,0% wskazań.

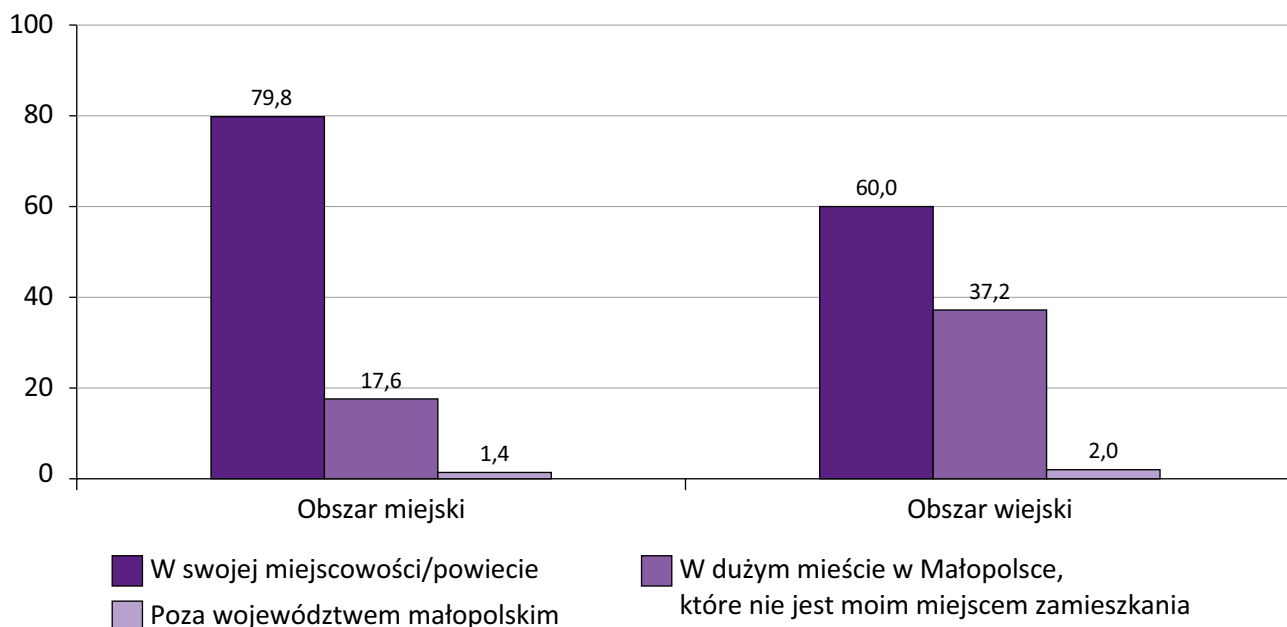
Spore dysproporcje z zakresu deklaracji uczestnictwa w życiu kulturalnym w swoim miejscu zamieszkania są widoczne pomiędzy mieszkańcami obszarów miejskich i wiejskich. **Mieszkańcy miast zdecydowanie częściej korzystają z oferty kulturalnej dostępnej w swojej miejscowości lub powiecie w porównaniu do mieszkańców wsi** – tj. 79,8% względem 60,0%. Mieszkańcy wsi dominują natomiast, jeśli chodzi o wyjazdy do dużych miast w Małopolsce oraz uczestnictwo poza granicami regionu.

Wykres 117. Miejsce korzystania z oferty kulturalnej/uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wykres 118. Miejsce korzystania z oferty kulturalnej/uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

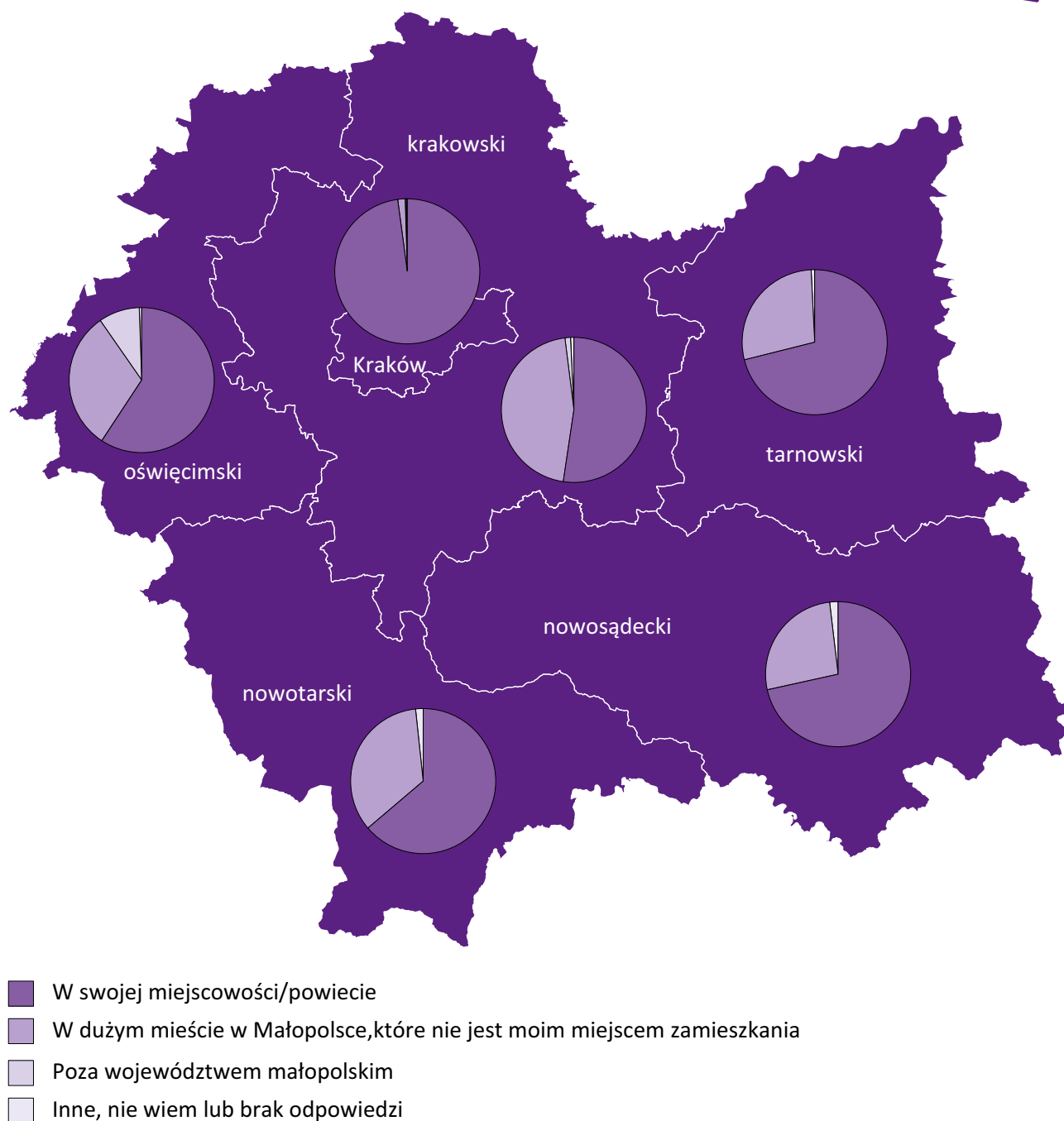
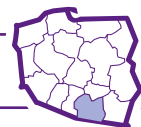

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Jeśli chodzi o analizę odpowiedzi respondentów w przekroju na ich okres zamieszkania na terenie regionu, to różnice są niewielkie. Ogromne dysproporcje widać natomiast w przekroju na podregion zamieszkania ankietowanych. Mając na uwadze jakość krakowskiej infrastruktury kulturalnej oraz szeroką gamę organizowanych na terenie stolicy Małopolski wydarzeń kulturalnych, **nie jest zaskoczeniem fakt, iż aż 97,9% mieszkańców miasta Krakowa zadeklarowało, że korzysta z oferty kulturalnej w swoim miejscu zamieszkania**. Plasujące się na kolejnych pozycjach podregiony tarnowski i sądecki, zawierające w swoich granicach dwa kolejne pod względem wielkości i rozwoju miasta na prawach powiatu, uzyskały wyniki znacznie niższe, tj. oscylujące w granicach 70,0%. Najrzadziej z oferty kulturalnej dostępnej w swojej miejscowości lub powiecie korzystają natomiast ankietowani z podregionu krakowskiego – tj. 52,3% wskazań.

Mapa 22.

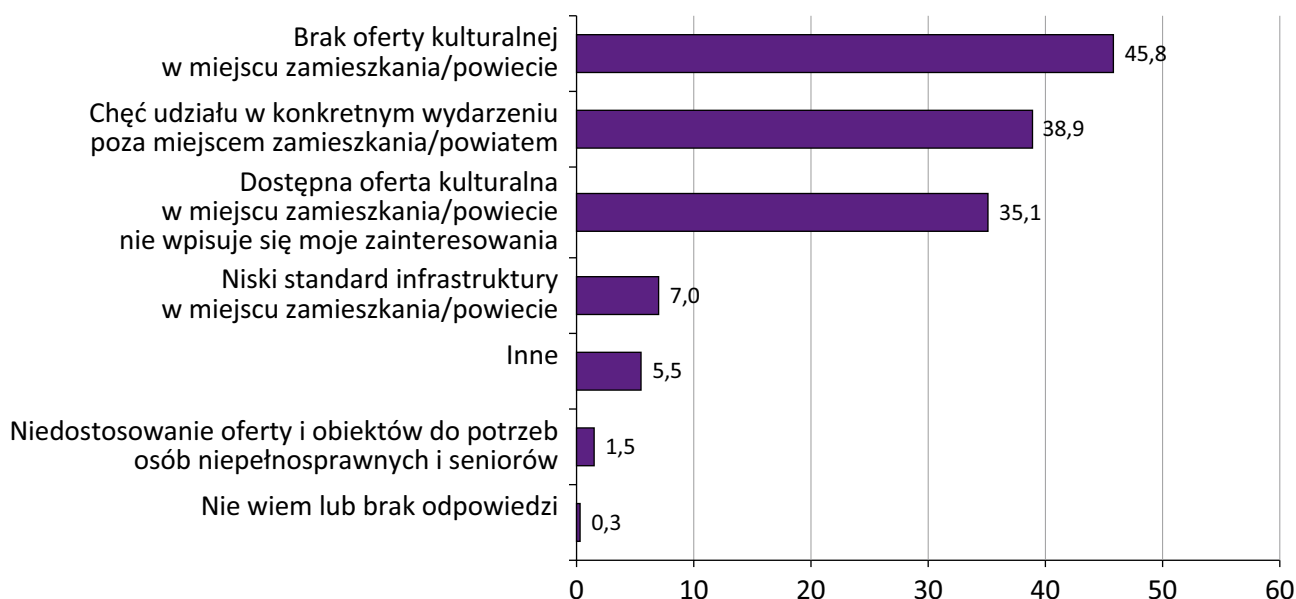
Miejsce korzystania z oferty kulturalnej/uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych w przekroju na podregiony zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Małopolanie, którzy wskazali, że korzystają z oferty kulturalnej poza miejscem swojego zamieszkania (tj. poza swoją miejscowością lub powiatem), zostali poproszeni o podanie głównych czynników determinujących ich decyzję o wyjeździe do innego miasta w Małopolsce bądź też do innego regionu w celu wzięcia udziału w życiu kulturalnym. Okazuje się, że **głównym powodem, dla którego mieszkańcy województwa małopolskiego korzystają z oferty kulturalnej poza najbliższym miejscem swojego zamieszkania, jest brak oferty kulturalnej w danej miejscowości lub powiecie** – 45,8% wskazań. Mając na uwadze fakt, że na terenie każdego z małopolskich powiatów istnieje co najmniej jeden lokalny ośrodek kultury oraz prowadzone są zarówno cykliczne, jak i okolicznościowe imprezy o charakterze kulturalno-rozrywkowym, wypowiedź tę należy interpretować raczej w kategoriach niedostosowania oferty do potrzeb czy też braku świadomości odnośnie jej istnienia aniżeli całkowitego jej braku.

Wykres 119. Jakie są główne powody korzystania przez Małopolan z oferty kulturalnej poza ich miejscem zamieszkania/powiatem? (%) (n = 710)

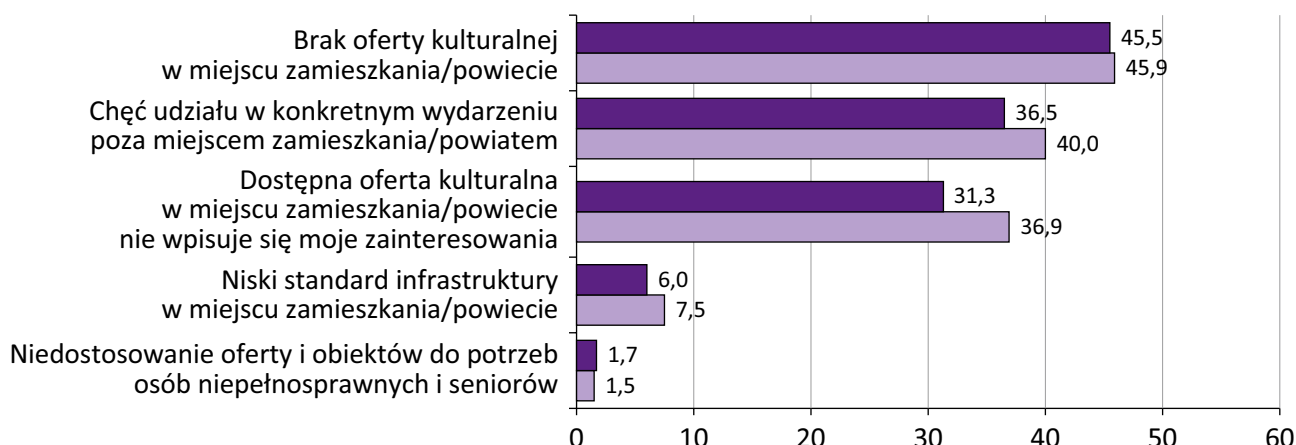

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Na drugim miejscu z nieco niższym odsetkiem wskazań (tj. 38,9%) znalazła się chęć udziału w konkretnym wydarzeniu organizowanym poza miejscem zamieszkania lub powiatem. Może to być zarówno film w kinie, spektakl teatralny, wystawa w muzeum czy galerii sztuki, jak również koncert czy też inne widowisko o charakterze kulturalnym dostępne na terenie konkretnego miasta w Małopolsce lub też poza granicami regionu. Sformułowanie dotyczące tego, że dostępna oferta kulturalna na terenie miejscowości zamieszkania lub powiatu nie wpisuje się w zainteresowania Małopolan zadeklarowało 35,1% respondentów.

Pozytywny jest fakt, że na niski standard infrastruktury kulturalnej oraz na niedostosowanie oferty i obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów narzeka niewielki odsetek ankietowanych deklarujących uczestnictwo w życiu kulturalnym poza miejscem zamieszkania – tj. odpowiednio 7,0% i 1,5% wskazań. Wśród odpowiedzi ujętych w kategorię „Inne” pojawiały się m.in. uczestnictwo w życiu kulturalnym w mieście pracy ankietowanych, wyższy poziom artystyczny wydarzeń organizowanych poza miejscem zamieszkania, możliwość szybkiego i dogodnego dojazdu do innego miasta oraz – co ciekawe – niższe ceny.

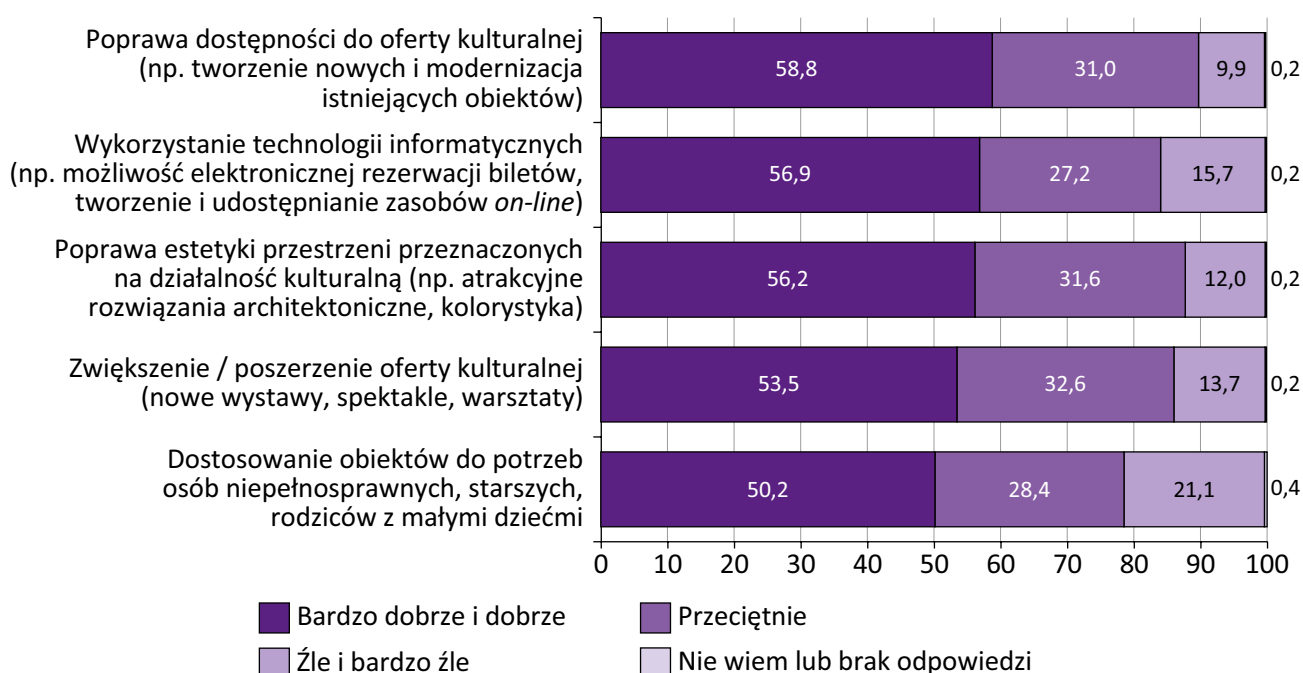
Wykres 120. Główne powody korzystania przez Małopolan z oferty kulturalnej poza ich miejscem zamieszkania/powiatem w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Na koniec Małopolanie zostali poproszeni o ocenę zmian zachodzących w działalności kulturalnej instytucji i organizacji kulturalnych w ich miejscu zamieszkania lub powiecie. Respondentom przedstawiono do oceny pięć kwestii związanych z rozwojem małopolskiej infrastruktury i oferty kulturalnej. Niezwykle pozytywny jest fakt, że w każdym przypadku ponad 50,0% Małopolan wskazała, że dostrzega pozytywne zmiany. **Największy odsetek wskazań dla odpowiedzi „zauważyłem/am” odnotowano w przypadku poprawy dostępności do oferty kulturalnej (np. poprzez tworzenie nowych i modernizację istniejących już obiektów) – tj. 58,8%.**

Wykres 121. Ocena zmian zachodzących w działalności kulturalnej instytucji i organizacji kulturalnych w miejscu zamieszkania/powiecie badanych Małopolan (%)

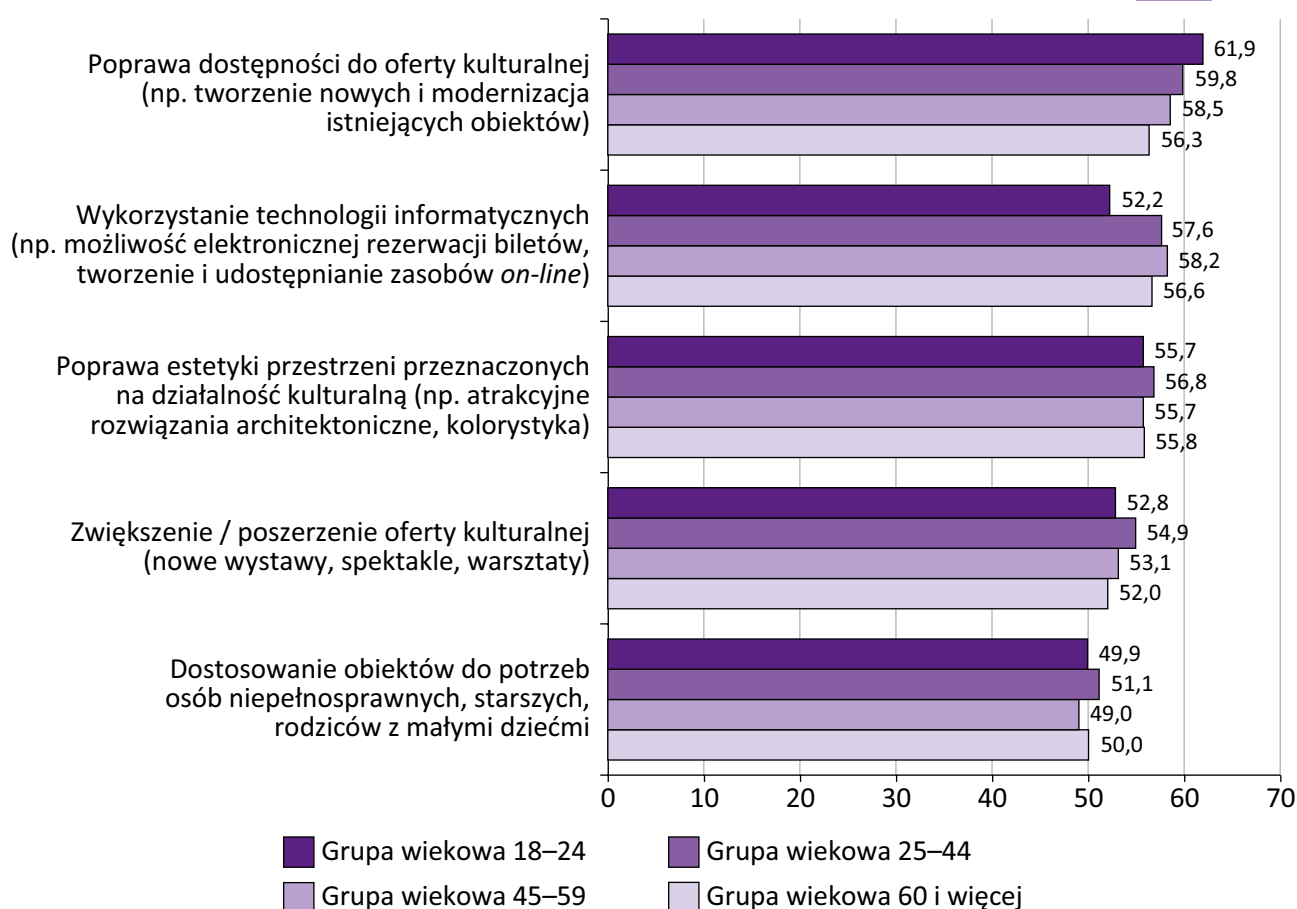
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Znaczna część Małopolan dostrzega również poprawę w zakresie wykorzystania przez lokalne instytucje technologii informatycznych (np. możliwość elektronicznej rezerwacji biletów, tworzenie i udostępnianie zasobów *on-line* etc.) – 56,9%. W czołowej trójce liderów z zakresu pozytywnych zmian w ostatnich latach znalazła się także poprawa estetyki lokalnych przestrzeni przeznaczonych na działalność kulturalną (np. atrakcyjne rozwiązania architektoniczne, kolorystyka etc.) – 56,2%.

W nieco mniejszym stopniu mieszkańcy województwa małopolskiego wskazują na zwiększenie lub poszerzenie oferty kulturalnej w miejscu ich zamieszkania (tj. nowe spektakle, wystawy, warsztaty etc.) oraz dostosowanie lokalnych obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych, starszych i rodziców z małymi dziećmi. Aczkolwiek należy podkreślić, że również i tutaj odsetek wskazań dla odpowiedzi „zauważyłem/am” nadal wynosi ponad 50,0%, co oznacza, że pozytywne zmiany danych aspektów dostrzega więcej niż co drugi badany Małopolanin.

A jak przedstawia się opinia przedstawicieli poszczególnych grup wiekowych na temat zmian zachodzących w działalności kulturalnej instytucji i organizacji kulturalnych w ich miejscu zamieszkania lub powiecie? Okazuje się, że **respondenci najmłodszy (tj. osoby w wieku 18–24 lata) najczęściej z pozostałych grup dostrzegają poprawę dostępności do oferty kulturalnej (61,9%) w swojej miejscowości/powiecie**. Zdecydowanie najrzadziej na tle innych grup wiekowych deklarują natomiast poprawę z zakresu wykorzystania przez lokalne instytucje technologii informatycznych – 52,2%.

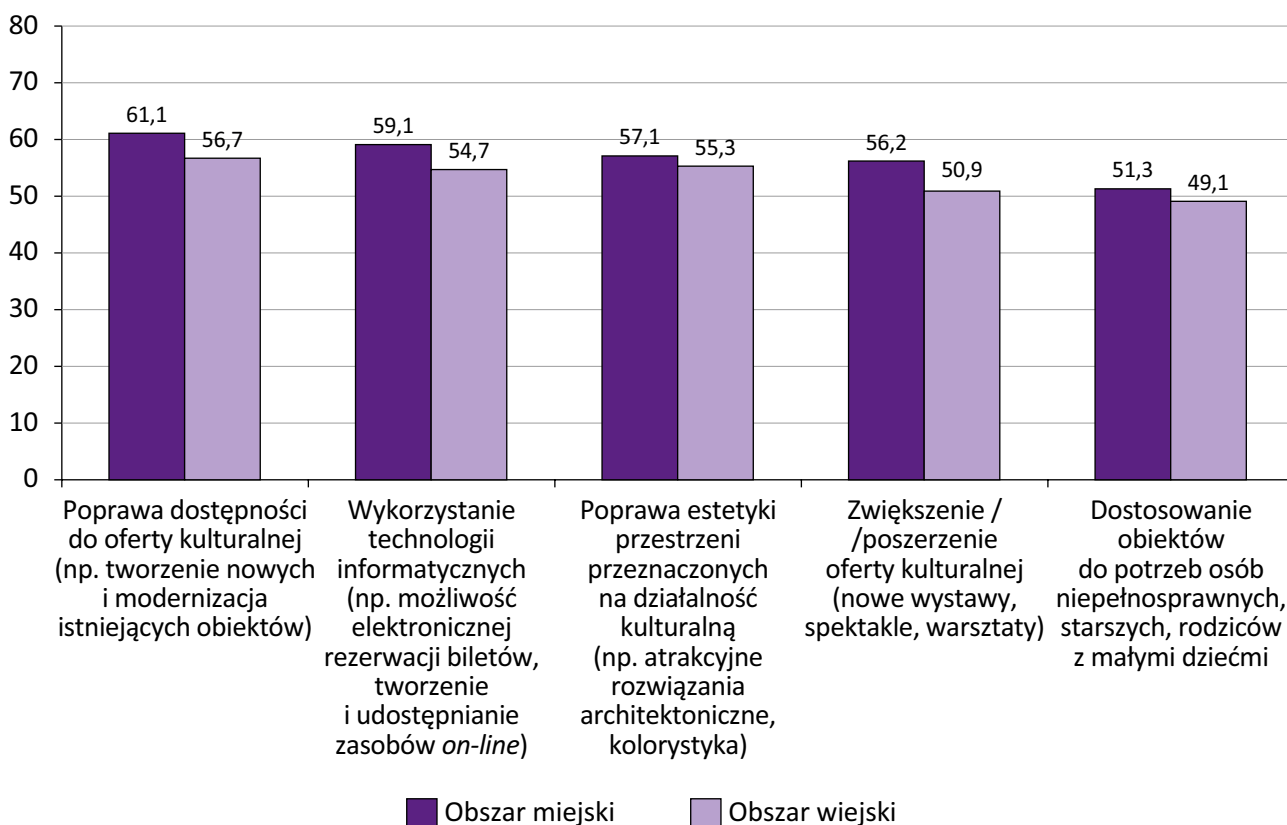
Wykres 122. Ocena zmian zachodzących w działalności kulturalnej instytucji i organizacji prowadzących działalność kulturalną w przekroju na grupy wiekowe (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Jak wynika z uzyskanych danych, **mieszkańcy miast są bardziej optymistycznie nastawieni do każdego z ocenianych aspektów poprawy działalności kulturalnej w miejscu zamieszkania/powiecie aniżeli mieszkańcy terenów wiejskich**. Największa różnica (tj. 5,3 p.p.) widoczna jest w przypadku kwestii zwiększenia lub poszerzenia lokalnej oferty kulturalnej (tj. nowych wystaw, spektakli, warsztatów etc.).

Wykres 123. Ocena zmian zachodzących w działalności kulturalnej instytucji i organizacji prowadzących działalność kulturalną w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)

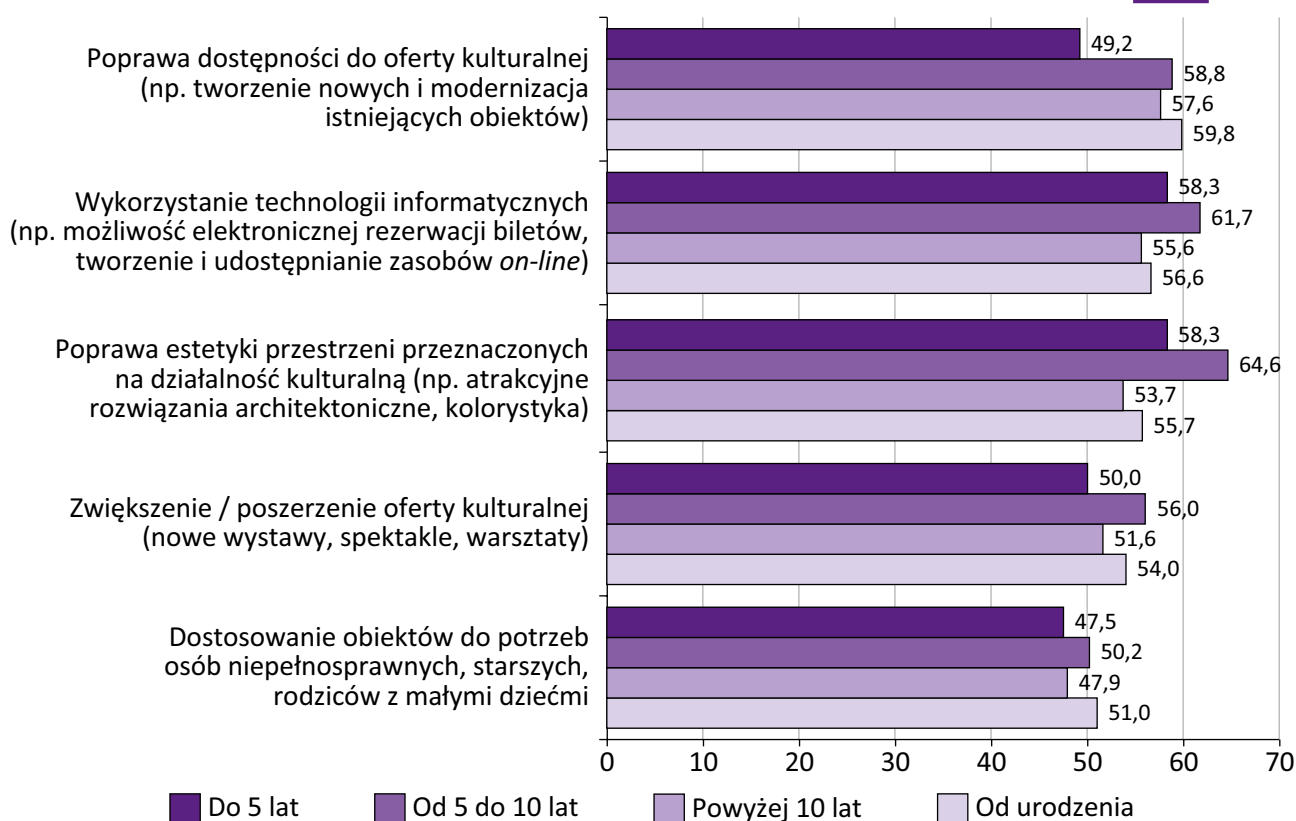
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Warto zaznaczyć, że respondenci mieszkający na terenie Małopolski od urodzenia najczęściej na tle innych grup dostrzegają zmiany z zakresu poprawy dostępności do oferty kulturalnej (59,8%) oraz dostosowania lokalnych obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych, starszych i rodziców z małymi dziećmi (51,0%).

Analizując ocenę poszczególnych aspektów w przekroju na podregiony zamieszkania ankietowanych, w niemal wszystkich przypadkach (oprócz poprawy estetyki przestrzeni przeznaczonych na działalność kulturalną) największy odsetek wskazań dla odpowiedzi „zauważyłem/am” dotyczył miasta Krakowa. **Największą rozbieżność w ocenie notuje się w przypadku wykorzystania technologii informatycznych przez lokalne instytucje kultury, gdzie pomiędzy stolicą Małopolski a podregionem oświęcimskim istnieje aż 20,0 p.p. różnicy** w deklaracjach „zauważyłem/am”. Wspomniana już poprawa estetyki przestrzeni przeznaczonych na działalność kulturalną została natomiast w największym stopniu dostrzeżona przez mieszkańców podregionu tarnowskiego (tj. 64,6%).

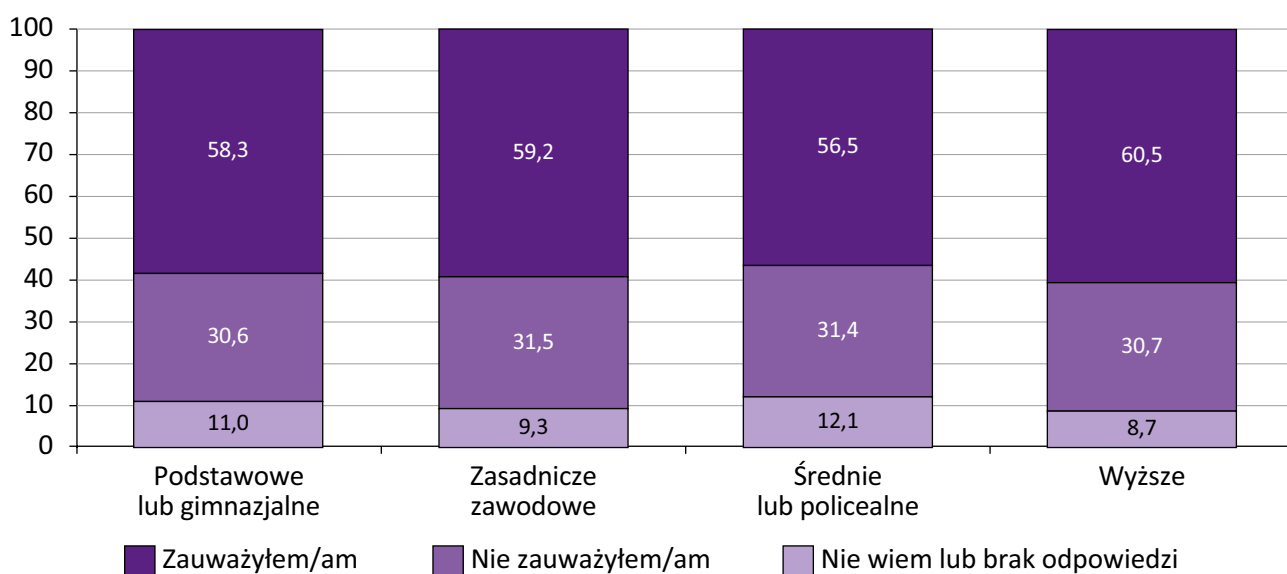
Zmiany z zakresu poprawy dostępności do oferty kulturalnej (np. tworzenie nowych i modernizacja istniejących obiektów) są dostrzegane w największym stopniu przez osoby z wykształceniem wyższym (tj. 60,5%).

Wykres 124. Ocena zmian zachodzących w działalności kulturalnej instytucji i organizacji prowadzących działalność kulturalną w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

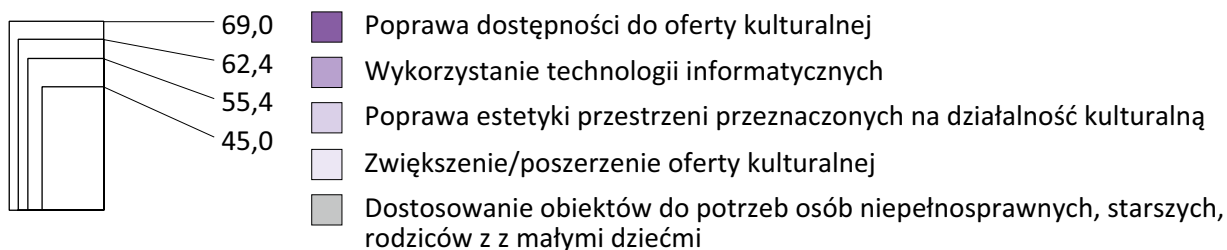
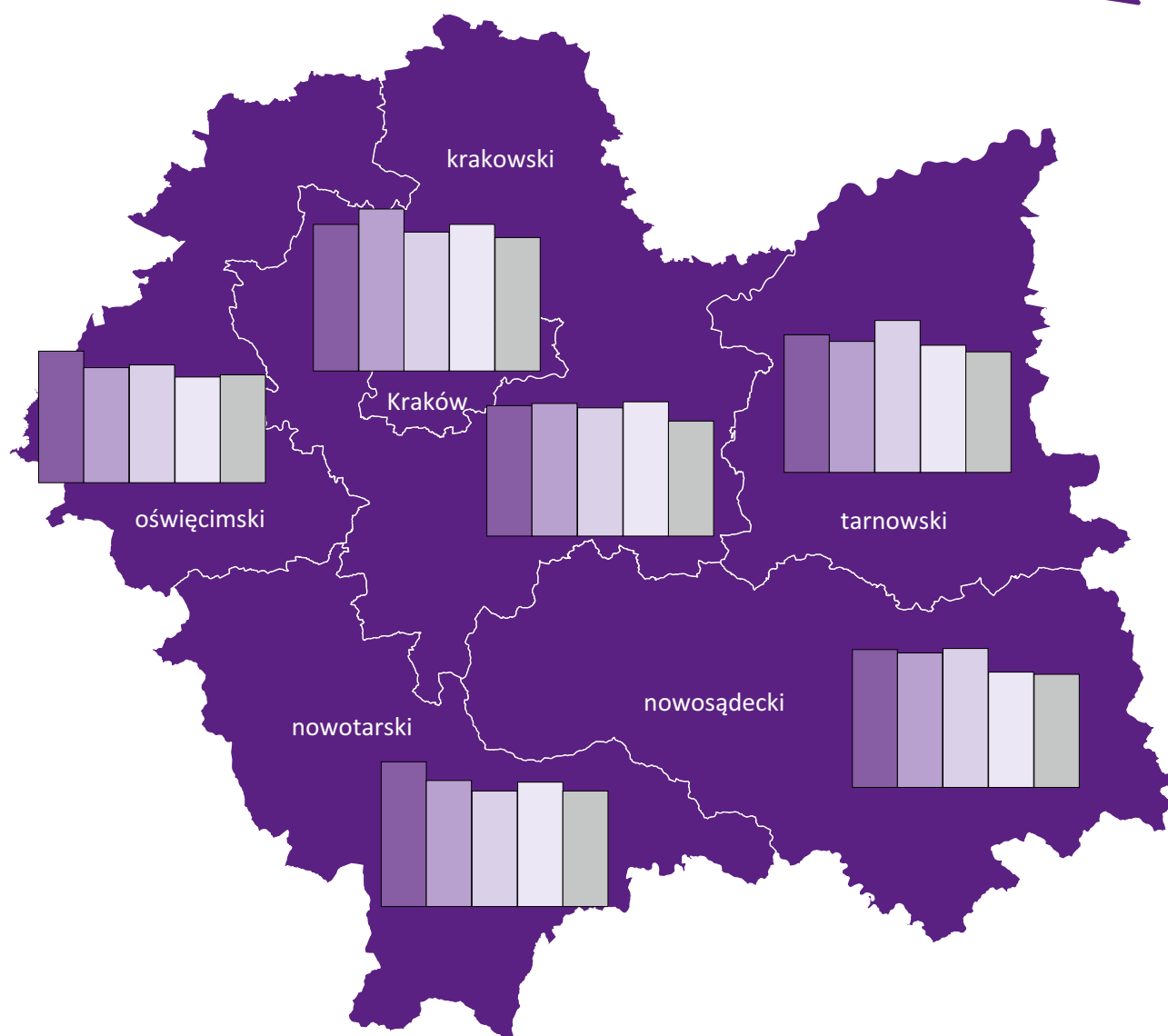
Wykres 125. Ocena czynnika „poprawa dostępności do oferty kulturalnej” w przekroju na wykształcenie (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Mapa 23.

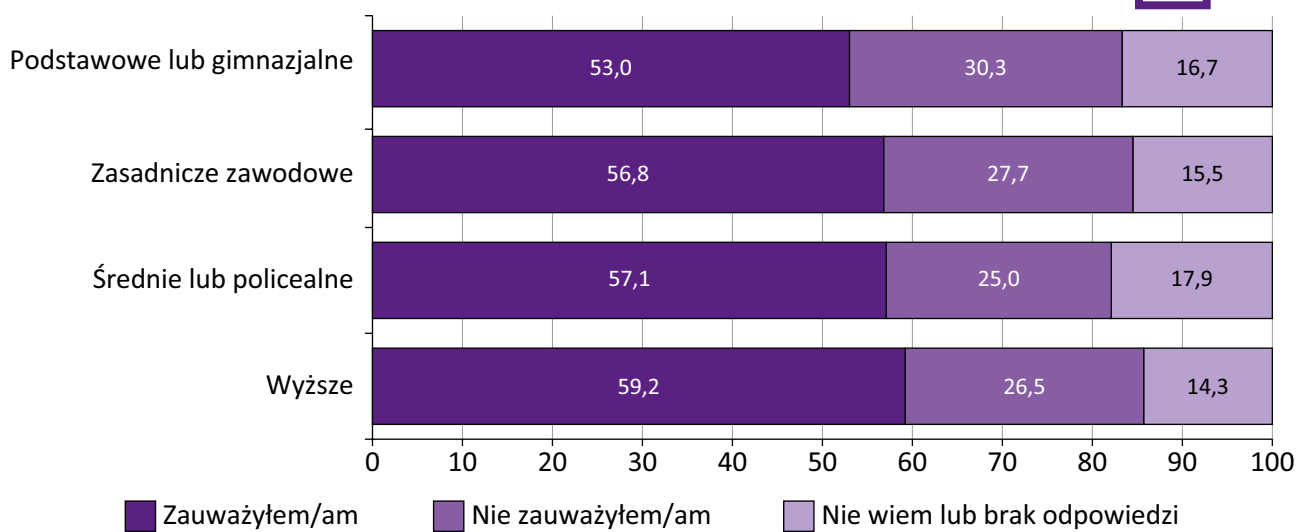
Ocena zmian zachodzących w działalności kulturalnej instytucji i organizacji prowadzących działalność kulturalną w przekroju na podregiony zamieszkania (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Czy wykształcenie respondentów ma wpływ na ich opinię odnośnie poprawy wykorzystania technologii informatycznych (np. możliwość elektronicznej rezerwacji biletów, tworzenie i udostępnianie zasobów *on-line*)? Najwięcej wskazań twierdzących w tej kwestii padło bowiem ze strony Małopolan deklarujących wykształcenie wyższe – 59,2%. Osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym uzyskały w tym względzie 53,0%.

Wykres 126. Ocena czynnika „wykorzystanie technologii informatycznych” w przekroju na wykształcenie (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych.

Wnioski z badania

- Dla Małopolan głównymi **obszarami problemowymi** występującymi w ich miejscu zamieszkania bądź w najbliższej okolicy są: **jakość infrastruktury drogowej i komunikacyjnej (36,7%)**, jakość infrastruktury technicznej i miejskiej/gminnej (15,1%) oraz stan środowiska naturalnego (13,3%).

- Małopolanie **stosunkowo sceptycznie podchodzą do sytuacji na lokalnym rynku pracy**, jeśli chodzi o znalezienie satysfakcjonującej pracy (34,0% ocen pozytywnych), **upatrując jednocześnie największych szans w wyjeździe za granicę** (62,4% ocen pozytywnych).
- Sytuacja na regionalnym rynku pracy (58,5% ocen pozytywnych) jest znacznie lepiej postrzegana przez Małopolan niż sytuacja na lokalnym (34,0% ocen pozytywnych) i krajowym rynku pracy (52,1% ocen pozytywnych).
- **Najlepiej sytuację na lokalnym rynku pracy (tj. w miejscu swojego zamieszkania) oceniają mieszkańcy miasta Krakowa** – niemal 60,0% mieszkańców stolicy Małopolski zadeklarowało w tym względzie odpowiedzi pozytywne.

- **Ponad 1/4 badanych Małopolan angażowała się w trakcie ostatnich 12 miesięcy „przynajmniej raz” w działania na rzecz społeczności lokalnej**, a 23,5% respondentów podejmowało tego typu działania „kilka razy”.
- Spośród wszystkich rodzajów działalności na rzecz wspólnoty lokalnej **Małopolanie najchętniej angażują się w udział w spotkaniach i konsultacjach publicznych** dotyczących spraw istotnych dla społeczności lokalnej (tj. 45,6% wskazań).
- Ponad połowa ankietowanych z regionu w trakcie ostatnich dwunastu miesięcy nie podejmowała „ani razu” jakichkolwiek bezinteresownych przedsięwzięć w ramach organizacji społecznych i pozarządowych.

- **Małopolanie charakteryzują się umiarkowanym stopniem zaufania względem innych członków społeczeństwa**. Najwięcej wskazań padło bowiem w przypadku stwierdzenia „nie, ostrożności nigdy za wiele” – aż 66,9%.
- Najbardziej ufni względem innych osób są mieszkańcy podregionu krakowskiego – 30,4% wskazań dla odpowiedzi „tak, większości ludzi można ufać”.

- Według Małopolan **priorytetowym obszarem, na rzecz którego powinno się kierować więcej środków publicznych, jest ochrona zdrowia** – ponad 40,0% wskazań.
- Potrzeba zwiększania wydatków ze środków samorządu województwa małopolskiego na rozwój opieki zdrowotnej rośnie wraz z wiekiem i poziomem wykształcenia oraz wraz ze spadkiem średniego miesięcznego dochodu netto.

- Wśród **spraw, w które władze regionalne powinny zaangażować się w znacznie większym stopniu niż dotychczas**, Małopolanie najczęściej wskazywali na: **infrastrukturę drogową i komunikacyjną (19,0%)**, ochronę środowiska (18,1%) oraz jakość ochrony zdrowia i opieki społecznej (12,2%).
- Zdecydowana większość badanych Małopolan (tj. 88,6%) twierdzi, że **nie ma potrzeby przenoszenia siedziby władz regionalnych i podległych im instytucji z Krakowa do innych miast Małopolski**.

- Tylko niecałe 8,0% ankietowanych wskazało, że może być to potrzebna inicjatywa. Analizując dane w przekrojach subregionalnych, także nie zauważono znaczących odchyleń od tej tendencji. W subregionie sądeckim i tarnowskim za wskazaną inicjatywą opowiedziało się odpowiednio tylko 16% i 14% badanych.

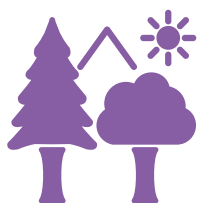
- Parki krajobrazowe kojarzą się Małopolanom w sposób niezwykle pozytywny, najczęściej wskazywane grupy skojarzeń to: **kontakt z przyrodą i naturą (35,8%)**, wypoczynek i relaks w ciszy (12,7%) oraz piękne i unikatowe krajobrazy (9,9%).

- Stosunkowo wiele mieszkańców (ponad 70,0%) nie potrafi wskazać poprawnej nazwy dowolnego małopolskiego parku krajobrazowego. **Bardzo często myślą je z parkami narodowymi – 23,1%.**
- Co trzeci Małopolanin przynajmniej raz w roku dostrzega potrzebę kontaktu z naturą na terenie małopolskich parków krajobrazowych, natomiast niemal 17,0% mieszkańców regionu pojawia się tam kilka razy w miesiącu.
- **Odwiedzanie małopolskich parków krajobrazowych cieszy się największym zainteresowaniem wśród mieszkańców miasta Krakowa – 21,0% deklaracji „kilka razy w miesiącu”.**

- Głównym powodem, dla którego Małopolanie odwiedzają zlokalizowane w regionie małopolskim parki krajobrazowe, jest **spędzanie czasu wolnego z rodziną i przyjaciółmi – niemal 3/4 wskazań.** Co drugi mieszkaniec odwiedza je w celu podziwiania pięknych krajobrazów.
- Małopolanie czerpią informacje na temat parków krajobrazowych głównie z mediów lokalnych i regionalnych (35,7%) oraz z mediów społecznościowych (30,6%). **Na wydarzenia organizowane przez ZPKWM wskazało jedynie 3,8% osób.**

- Według Małopolan parki krajobrazowe w sposób najbardziej istotny wpływają na ich jakość życia poprzez **podniesienie walorów przyrodniczych i estetycznych regionu – 43,1% wskazań.**
- Małopolskie parki krajobrazowe są postrzegane przez Małopolan o wiele bardziej w kategoriach korzyści i szans niż w formie barier i zagrożeń dla codziennego życia.
- W większości (tj. 67,5%) **Małopolanie są zdania, że należy zintensyfikować działania związane z ochroną przyrody i krajobrazu w Małopolsce**, z czego ponad 1/4 osób popiera tworzenie nowych parków krajobrazowych na terenie regionu.

- **Niemal 80,0% ankietowanych wskazała odpowiedź twierdzącą na pytanie, czy uczestniczy w życiu kulturalnym**, niemniej jednak 47,5% mieszkańców zadeklarowało, że robi to nie w takim stopniu, jakby chcieli.
- Mieszkańcy Krakowa i podregionu oświęcimskiego są najbardziej usatysfakcjonowani z udziału w życiu kulturalnym – w obu przypadkach po 33,8% wskazań „tak – w sposób w pełni mnie satysfakcjonujący”.
- **Większość Małopolan preferuje wyjścia do kina/teatru/opery/muzeum/filharmonii/galerii sztuki** – aktywności te wskazało aż 70,6% respondentów.

- W czołowej trójce najchętniej wybieranych przez Małopolan form uczestnictwa w kulturze znalazło się także **korzystanie z kultury przez Internet – 43,6%.**
- Małopolanie osiągający dochód najniższy znaleźli się w gronie zdecydowanie największych zwolenników uczestnictwa w zajęciach kulturalnych prowadzonych przez lokalne instytucje i organizacje (np. domy kultury) – 15,0% wskazań.

- Mieszkańcy województwa małopolskiego wybierając rodzaj aktywności kulturalnych, w zdecydowanej większości **kierują się swoimi osobistymi zainteresowaniami – ponad 70,0% wskazań.**
- Najczęściej wskazywanym przez mieszkańców powodem rezygnacji z udziału w życiu kulturalnym bądź partycypowaniu w nim w sposób nie do końca zaspokajający ich potrzeby jest **brak czasu – 65,0% wskazań.**

- Spośród osób deklarujących uczestnictwo w kulturze, **największy odsetek podejmuje aktywności z tym związane „kilka raz w miesiącu” – 34,0%.** Odpowiedź „co najmniej raz tygodniu” wskazało 9,8% Małopolan.
- Najbardziej aktywni pod względem uczestnictwa w kulturze są mieszkańcy podregionu tarnowskiego – 18,8% wskazań dla odpowiedzi „co najmniej raz w tygodniu”.

- Ponad połowa Małopolan zadeklarowała, że **ocenia ofertę kulturalną dostępną w swoim miejscu zamieszkania lub powiecie w sposób „bardzo dobry” lub „dobry”.** Najlepiej oceniają ją mieszkańcy stolicy Małopolski (tj. 74,4%).
- **Niemal 70,0% respondentów zadeklarowało uczestnictwo w życiu kulturalnym na terenie swojego miejsca zamieszkania** (liderzy – mieszkańcy Krakowa z wynikiem 97,9%). Ponad 1/4 Małopolan korzysta z oferty kulturalnej w dużym mieście w regionie, które nie jest ich miejscem zamieszkania.

- Małopolanie najczęściej dostrzegają **poprawę z zakresu dostępności oferty kulturalnej (np. poprzez tworzenie nowych i modernizację istniejących już obiektów) – 58,8%** oraz zwiększenie wykorzystania technologii informatycznych w instytucjach kultury (np. rezerwacja biletów *on-line*, udostępnianie zasobów *on-line* – 56,9%).

Metoda zbierania informacji

W badaniu zastosowano ilościową metodę pozyskiwania danych z wykorzystaniem **techniki CATI (ang. computer-assisted telephone interviewing)**, tj. **telefonicznych wywiadów wspomaganych komputerowo**. Metoda ta wykorzystywana jest bardzo często do zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej. W tegorocznej edycji badania opinii Małopolan wykonano łącznie 3002 telefonicznych wywiadów – od 500 do 501 wywiadów w każdym z sześciu małopolskich podregionów, tj.: mieście Kraków, krakowskim, tarnowskim, nowosądeckim, nowotarskim oraz oświęcimskim.

Badanie telefoniczne przeprowadzono **w okresie od 25 lipca do 27 sierpnia 2019 r.** Ankieterzy podjęli odpowiednią liczbę prób kontaktu z właściwym respondentem – nie mniejszą niż trzy razy, przy czym w ciągu jednego dnia maksymalnie dwie próby, w odstępie minimum 4 godzin. Ustalony system pracy ankieterów umożliwił realizację wywiadów z respondentami trudno dostępnymi (np. pracującymi w zmiennym trybie, nieosiągalnymi od poniedziałku do piątku) oraz zapewniony został wymagany ogólny poziom realizacji próby.

Tabela 4. Próba założona do badania CATI

Obszar	18–24		25–44		45–59		60 i więcej		Razem
	M	K	M	K	M	K	M	K	
krakowski	29	28	99	97	60	60	54	72	500
Kraków	20	20	98	104	50	57	60	90	500
tarnowski	31	29	97	93	61	60	54	75	500
nowosądecki	34	32	99	95	62	60	50	69	500
nowotarski	33	31	96	95	61	60	52	73	500
oświęcimski	26	25	95	90	61	63	58	81	500
Razem	173	165	584	574	355	360	328	460	3000

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 5. Próba zrealizowana

Obszar	18–24		25–44		45–59		60 i więcej		Razem
	M	K	M	K	M	K	M	K	
krakowski	30	28	99	97	60	60	54	72	500
Kraków	20	21	98	104	50	57	60	90	500
tarnowski	31	29	97	93	61	60	54	75	500
nowosądecki	34	32	99	95	62	60	50	69	501
nowotarski	33	31	96	95	61	60	52	73	501
oświęcimski	26	26	95	90	61	63	58	81	500
Razem	174	167	584	574	355	360	328	460	3002

Źródło: opracowanie własne.

Dobór próby miał charakter doboru losowego warstwowego nieproporcjonalnego. Dokonany został na podstawie operatu telefonów stacjonarnych (25%) oraz komórkowych (75%). Kwoty zostały wyznaczone zgodnie z rozkładami GUS ze względu na płeć, wiek i miejsce zamieszkania. Dane do operatu generowane były ze zbioru wszystkich potencjalnie istniejących numerów telefonicznych na podstawie przydzielonych 10 prefiksów telefonicznych poszczególnym operatorom telefonii stacjonarnej przez Urząd Komunikacji Elektronicznej dla miejscowości położonych w województwie małopolskim. Następnie ciągi cyfr wprowadzane były do urządzenia zestawiającego połączenia telefoniczne, które weryfikowało poprawność wygenerowanych ciągów liczbowych jako rzeczywiście istniejących numerów abonenckich. Baza teleadresowa dla telefonów komórkowych obejmowała spis spełniający następujące metodologicznie konieczne warunki: aktualności, kompletności, wyłączności i dostępności. Operat pozyskany na drodze umowy handlowej aktualizowany był 13 czerwca 2019 r. Na operacie dokonano losowania tak, aby liczba wyłonionych do badania numerów w każdym założonym elemencie kwotowania przekraczała 10-krotnie licznosc założoną w próbie. Do bazy wgrywano natomiast po 500 rekordów dla każdego z obszarów, po czym po zrealizowaniu wywiadu, w miejsce tego numeru wgrywano nowy numer z kolejnej partii. W efekcie całkowita wielkość wykorzystanego operatu wyniosła 26 610 rekordów.

Tabela 6. Charakterystyka operatu w podziale na podregiony

Obszar	Liczba zrealizowanych wywiadów	Liczba wylosowanych numerów telefonów
krakowski	500	4623
Kraków	500	5138
tarnowski	500	4221
nowosądecki	501	4568
nowotarski	501	3589
oświęcimski	500	4471
Razem	3002	26 610

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 7. Response rate na poziomie ogólnym

Liczba zrealizowanych wywiadów	3002
Liczba wylosowanych numerów telefonu	26 610
Response rate	11,3%

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 8. *Response rate* na poziomie poszczególnych podregionów

Obszar	Liczba zrealizowanych wywiadów	Liczba wylosowanych numerów telefonów	<i>Response rate</i>
krakowski	500	4623	10,8%
Kraków	500	5138	9,7%
tarnowski	500	4221	11,8%
nowosądecki	501	4568	11,0%
nowotarski	501	3589	14,0%
oświęcimski	500	4471	11,2%
Razem	3002	26 610	11,3%

Źródło: opracowanie własne.

W każdym z obszarów przebadano około 500 respondentów, co spowodowało niejednakowe prawdopodobieństwo wyboru jednostek populacji do próby. **W celu skorygowania struktury próby tak, by pod względem wybranych zmiennych odpowiadała ona strukturze populacji generalnej, zastosowano wagi.** W celu ustalenia wag zostały wzięte pod uwagę dane dotyczące struktury ludności poszczególnych subregionów ze względu na wiek, płeć, a ich źródłem był Bank Danych Lokalnych GUS (dane na 31.12.2018 r.). Dla każdego z sześciu podregionów wyznaczono udział poszczególnych grup wieku i płci w populacji. Proces konstrukcji wag przebiegał wg podanej niżej kolejności.

Tabela 9. Liczba mieszkańców poszczególnych podregionów Małopolski (dane na 31.12.2018 r.)

Obszar	18–24		25–44		45–59		60 i więcej		Razem
	M	K	M	K	M	K	M	K	
krakowski	30 367	29 555	115 441	112 882	68 677	68 594	68 679	88 978	583 173
Kraków	22 630	21 883	124 664	133 521	63 708	69 887	82 025	122 385	640 703
tarnowski	20 523	19 505	72 873	69 624	45 802	45 264	44 429	60 200	378 220
nowosądecki	25 784	24 515	83 823	80 261	51 816	50 542	46 343	61 122	424 206
nowotarski	15 933	15 245	53 021	51 736	33 319	33 295	31 130	41 922	275 601
oświęcimski	21 034	20 085	85 434	81 279	53 577	54 446	58 163	79 453	453 471
Razem	136 271	130 788	535 256	529 303	316 899	322 028	330 769	454 060	2 755 374

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Tabela 10. Udział poszczególnych grup wieku i płci w podregionach

Obszar	18–24		25–44		45–59		60 i więcej		Razem
	M	K	M	K	M	K	M	K	
krakowski	0,052	0,050	0,197	0,193	0,117	0,117	0,117	0,152	1
Kraków	0,035	0,034	0,194	0,208	0,099	0,109	0,128	0,191	1
tarnowski	0,054	0,051	0,192	0,184	0,121	0,119	0,117	0,159	1
nowosądecki	0,060	0,057	0,197	0,189	0,122	0,119	0,109	0,144	1
nowotarski	0,057	0,055	0,192	0,187	0,120	0,120	0,112	0,152	1
oświęcimski	0,046	0,044	0,188	0,179	0,118	0,120	0,128	0,175	1
Razem	0,306	0,293	1,163	1,142	0,699	0,706	0,713	0,974	6

Źródło: opracowanie własne.

Kolejnym krokiem było wyliczenie takiej samej proporcji dla rozkładu próby przyjętego w badaniu.

Tabela 11. Rozkład próby zrealizowanej

Obszar	18–24		25–44		45–59		60 i więcej		Razem
	M	K	M	K	M	K	M	K	
krakowski	30	28	99	97	60	60	54	72	500
Kraków	20	21	98	104	50	57	60	90	500
tarnowski	31	29	97	93	61	60	54	75	500
nowosądecki	34	32	99	95	62	60	50	69	501
nowotarski	33	31	96	95	61	60	52	73	501
oświęcimski	26	26	95	90	61	63	58	81	500
Razem	174	167	584	574	355	360	328	460	3002

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 12. Udział poszczególnych badanych grup wieku i płci w podregionach

Obszar	18–24		25–44		45–59		60 i więcej		Razem
	M	K	M	K	M	K	M	K	
krakowski	0,06	0,05	0,19	0,19	0,12	0,12	0,10	0,14	1
Kraków	0,04	0,04	0,19	0,20	0,1	0,11	0,12	0,18	1
tarnowski	0,06	0,05	0,19	0,18	0,12	0,12	0,10	0,15	1
nowosądecki	0,06	0,06	0,19	0,18	0,12	0,11	0,09	0,13	1
nowotarski	0,06	0,06	0,19	0,18	0,12	0,11	0,10	0,14	1
oświęcimski	0,05	0,05	0,19	0,18	0,12	0,12	0,11	0,16	1
Razem	0,34	0,33	1,16	1,14	0,70	0,71	0,65	0,91	6

Źródło: opracowanie własne.

Następnie dla każdej grupy wieku i płci w obrębie wszystkich subregionów obliczono stosunek udziału procentowego w ogóle do udziału procentowego przyjętego w próbie. Wyznaczone wagi przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Wyznaczone wagi

Obszar	18–24		25– 44		45– 59		60 i więcej		Razem
	M	K	M	K	M	K	M	K	
krakowski	0,86	0,90	0,99	0,99	0,98	0,98	1,09	1,05	7,88
Kraków	0,88	0,81	0,99	1,00	0,99	0,95	1,06	1,06	7,77
tarnowski	0,87	0,88	0,99	0,98	0,99	0,99	1,08	1,06	7,88
nowosądecki	0,89	0,90	0,99	0,99	0,98	0,99	1,09	1,04	7,92
nowotarski	0,87	0,89	1,00	0,98	0,99	1,00	1,08	1,04	7,89
oświęcimski	0,89	0,85	0,99	0,99	0,96	0,95	1,10	1,08	7,83
Razem	5,29	5,25	5,98	5,97	5,91	5,89	6,53	6,35	47,19

Źródło: opracowanie własne.

Spis rycin

Rycina 1.	Przykładowe aspekty objęte badaniem opinii mieszkańców w 2019 r.	4
Rycina 2.	Płeć i wykształcenie Małopolan biorących udział w badaniu (%)	8
Rycina 3.	Czołowa trójka obszarów problemowych dostrzeganych przez Małopolan w ich miejscu zamieszkania lub w najbliższej okolicy (%)	13
Rycina 4.	Odsetek pozytywnych deklaracji Małopolan na temat możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy na terenie wybranych obszarów przestrzennych (%)	18
Rycina 5.	Czołowa trójka najchętniej wybieranych przez Małopolan form angażowania się w działania na rzecz społeczności lokalnej (%)	33
Rycina 6.	Czołowa trójka priorytetowych obszarów życia społeczno-gospodarczego wymagających według Małopolan dofinansowania z regionalnych środków publicznych (%)	52
Rycina 7.	Czołowa trójka spraw, w jakie samorząd województwa małopolskiego powinien zaangażować się w opinii Małopolan w większym stopniu niż dotychczas (%)	63
Rycina 8.	Czołowa trójka skojarzeń Małopolan związanych z pojęciem „park krajobrazowy” (%)	72
Rycina 9.	Czołowa trójka powodów, dla których Małopolanie odwiedzają małopolskie parki krajobrazowe (%)	79
Rycina 10.	Czołowa trójka źródeł, z których Małopolanie czerpią informacje na temat małopolskich parków krajobrazowych	81
Rycina 11.	Czy w 2018 r. Polacy byli na koncercie, w muzeum lub w teatrze?	102
Rycina 12.	Czołowa trójka najchętniej wybieranych przez Małopolan form uczestnictwa w kulturze (%)	107
Rycina 13.	Czołowa trójka najczęściej wskazywanych przez Małopolan czynników determinujących wybór określonego rodzaju oferty kulturalnej (%)	110
Rycina 14.	Czołowa trójka najczęściej wskazywanych przez Małopolan powodów związanych z ich całkowitą lub częściową rezygnacją z uczestnictwa w kulturze (%)	112

Spis map

Mapa 1.	Wielkość próby badawczej w poszczególnych podregionach	6
Mapa 2.	Stopa bezrobocia w województwie małopolskim w 2019 r. (na koniec sierpnia) w przekroju powiatowym (%)	15
Mapa 3.	Ocena możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy na terenie wybranych obszarów przestrzennych w przekroju na podregiony zamieszkania (%)	24
Mapa 4.	Częstotliwość zaangażowania Małopolan w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na podregiony zamieszkania (%)	32
Mapa 5.	Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne formy zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na podregiony zamieszkania (%) ...	39
Mapa 6.	Częstotliwość zaangażowania Małopolan w nieodpłatną działalność w ramach organizacji społecznych i pozarządowych w przekroju na podregiony zamieszkania (%)	44
Mapa 7.	Ocena stopnia zaufania w kontaktach międzyludzkich w przekroju na podregiony zamieszkania (%)	50
Mapa 8.	Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej priorytetowe obszary wsparcia ze środków publicznych województwa małopolskiego w przekroju na podregiony zamieszkania (%) ...	57
Mapa 9.	Odsetek wskazań dla „rozwój nowych technologii i innowacji” w ramach oceny priorytetowych dziedzin wsparcia w przekroju na podregiony (%)	60
Mapa 10.	Ocena koncepcji przeniesienia siedziby Marszałka i Wojewody Województwa Małopolskiego oraz podległych im instytucji z Krakowa do innych miast Małopolski w przekroju na podregiony zamieszkania (%)	68
Mapa 11.	Lokalizacja terytorialnych form ochrony przyrody na terenie województwa małopolskiego .	70
Mapa 12.	Częstotliwość odwiedzania małopolskich parków krajobrazowych w przekroju na podregiony zamieszkania (%)	78
Mapa 13.	Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne źródła informacji o małopolskich parkach krajobrazowych w przekroju na podregiony zamieszkania (%)	85
Mapa 14.	Odsetek wskazań dla „z wydarzeń organizowanych przez ZPKWM” w ramach oceny źródeł informacji o małopolskich parkach krajobrazowych w przekroju na podregiony (%)	86
Mapa 15.	Odsetek odpowiedzi „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ” dla czynnika „możliwość zwiększenia liczby miejsc pracy w turystyce i usługach” związanego z parkami krajobrazowymi w przekroju na podregiony (%)	92
Mapa 16.	Odsetek odpowiedzi „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ” dla czynnika „możliwości poszerzania wiedzy o historii i kulturze regionu” związanego z parkami krajobrazowymi w przekroju na podregiony (%)	93
Mapa 17.	Odsetek odpowiedzi „bardzo duży wpływ” i „duży wpływ” dla czynnika „konieczność rezygnacji z niektórych projektów inwestycyjnych, stanowiących potencjalne zagrożenie dla przyrody” związanego z parkami krajobrazowymi w przekroju na podregiony (%)	95
Mapa 18.	Odsetek poparcia dla konieczności tworzenia na terenie Małopolski nowych parków krajobrazowych (%)	100
Mapa 19.	Ocena korzystania przez Małopolan z życia kulturalnego w przekroju na podregiony zamieszkania (%)	106
Mapa 20.	Częstotliwość korzystania przez Małopolan z oferty kulturalnej w przekroju na podregiony zamieszkania (%)	117
Mapa 21.	Ocena oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie w przekroju na podregiony zamieszkania (%)	122

Mapa 22.	Miejsce korzystania z oferty kulturalnej/uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych w przekroju na podregiony zamieszkania (%)	126
Mapa 23.	Ocena zmian zachodzących w działalności kulturalnej instytucji i organizacji prowadzących działalność kulturalną w przekroju na podregiony zamieszkania (%)	132

Spis tabel

Tabela 1.	Czołowa piętnastka dziedzin związanych z organizacjami społecznymi i pozarządowymi najczęściej wspieranych przez Polaków 2018 r.	40
Tabela 2.	Parki krajobrazowe zlokalizowane na terenie województwa małopolskiego	71
Tabela 3.	Ranking najczęściej wskazywanych poprawnie przez Małopolan parków krajobrazowych zlokalizowanych na terenie regionu	75
Tabela 4.	Próba założona do badania CATI	137
Tabela 5.	Próba zrealizowana	137
Tabela 6.	Charakterystyka operatu w podziale na podregiony	138
Tabela 7.	<i>Response rate</i> na poziomie ogólnym	138
Tabela 8.	<i>Response rate</i> na poziomie poszczególnych podregionów	139
Tabela 9.	Liczba mieszkańców poszczególnych podregionów Małopolski (dane na 31.12.2018 r.)	139
Tabela 10.	Udział poszczególnych grup wieku i płci w podregionach	140
Tabela 11.	Rozkład próby zrealizowanej	140
Tabela 12.	Udział poszczególnych badanych grup wieku i płci w podregionach	140
Tabela 13.	Wyznaczone wagi	141

Spis wykresów

Wykres 1.	Wiek respondentów w przekroju na płeć (%)	7
Wykres 2.	Status zawodowy badanych respondentów (%)	8
Wykres 3.	Status zawodowy badanych respondentów w przekroju na poziom wykształcenia (%)	9
Wykres 4.	Średni miesięczny dochód netto z ostatnich 3 miesięcy w przeliczeniu na 1 osobę w gospodarstwie domowym respondentów (%)	9
Wykres 5.	Obszar zamieszkania badanych respondentów (miasto/wieś) (%)	10
Wykres 6.	Obszar zamieszkania badanych respondentów w przekroju na poziom wykształcenia (%)	10
Wykres 7.	Okres zamieszkania badanych respondentów na terenie Małopolski (%)	11
Wykres 8.	Jakie główne problemy i utrudnienia dostrzegają Małopolanie w swoim miejscu zamieszkania lub w najbliższej okolicy? (%)	13
Wykres 9.	Wartość stopy bezrobocia w latach 2010–2019 w Małopolsce i w Polsce (%)	14
Wykres 10.	Opinia Polaków na temat sytuacji panującej na krajowym rynku pracy przez Polaków w wybranych latach (%)	16
Wykres 11.	Opinia Polaków na temat sytuacji panującej na ich lokalnym rynku pracy (w miejscu ich zamieszkania) w trzecim kwartale 2019 r. (%)	16
Wykres 12.	Jak Małopolanie oceniają możliwość znalezienia satysfakcjonującej pracy na terenie wybranych obszarów? (%)	17
Wykres 13.	Odsetek odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze” w ramach oceny możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy na terenie wybranych obszarów przestrzennych w przekroju na grupy wiekowe (%)	19
Wykres 14.	Odsetek odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze” w ramach oceny możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy na terenie wybranych obszarów przestrzennych w przekroju na wykształcenie (%)	20
Wykres 15.	Odsetek odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze” w ramach oceny możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy na terenie wybranych obszarów przestrzennych w przekroju na status zawodowy (%)	21
Wykres 16.	Odsetek wskazań „bardzo dobrze” i „dobrze” w ramach oceny możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy w miejscu zamieszkania względem płci i poziomu średniego miesięcznego dochodu netto (%)	22
Wykres 17.	Ocena możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy w miejscu zamieszkania w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	22
Wykres 18.	Ocena możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy w miejscu zamieszkania w przekroju na długość zamieszkania na terenie Małopolski (%)	23
Wykres 19.	Odsetek wskazań „bardzo dobrze” i „dobrze” w ramach oceny możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy w województwie małopolskim względem wybranych charakterystyk społeczno-demograficznych (%)	25
Wykres 20.	Jak często w trakcie ostatnich 12 miesięcy Małopolanie angażowali się w działania na rzecz społeczności lokalnej (tj. gminy, miejscowości, osiedla etc.)? (%)	27
Wykres 21.	Częstotliwość zaangażowania Małopolan w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na wykształcenie (%)	28
Wykres 22.	Częstotliwość zaangażowania Małopolan w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na grupy wiekowe (%)	28
Wykres 23.	Odsetek wskazań „stale (regularnie)” w ramach oceny częstotliwości zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej względem płci i statusu zawodowego (%)	29

Wykres 24.	Odsetek wskazań „przynajmniej raz” i „stale (regularnie)” w ramach oceny częstotliwości zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)	30
Wykres 25.	Częstotliwość zaangażowania Małopolan w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	30
Wykres 26.	Częstotliwość zaangażowania Małopolan w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)	31
Wykres 27.	Zaangażowanie Małopolan w działania na rzecz wspólnoty lokalnej w latach 2012 i 2019 (%)	33
Wykres 28.	W jakiej formie Małopolanie najchętniej angażowali się w trakcie ostatnich 12 miesięcy w działania na rzecz społeczności lokalnej? (%)	34
Wykres 29.	Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne formy zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na wykształcenie (%)	35
Wykres 30.	Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne formy zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na wiek (%)	36
Wykres 31.	Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne formy zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	36
Wykres 32.	Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne formy zaangażowania w działania na rzecz społeczności lokalnej w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)	37
Wykres 33.	Odsetek wskazań dla „udział w spotkaniach i konsultacjach publicznych dotyczących spraw istotnych dla społeczności lokalnej” względem płci i statusu zawodowego (%)	38
Wykres 34.	Opinia Polaków na temat ich zaangażowania w działalność organizacji społecznych i pozarządowych (%)	38
Wykres 35.	Jak często w trakcie ostatnich 12 miesięcy Małopolanie angażowali się w nieodpłatną działalność w ramach organizacji społecznych i pozarządowych (np. stowarzyszeń, fundacji itp.)? (%)	41
Wykres 36.	Częstotliwość zaangażowania Małopolan w nieodpłatną działalność w ramach organizacji społecznych i pozarządowych w przekroju na grupy wiekowe (%)	41
Wykres 37.	Odsetek wskazań „stale (regularnie)” w ramach oceny częstotliwości zaangażowania w nieodpłatną działalność w ramach organizacji społecznych i pozarządowych względem wybranych charakterystyk społeczno-demograficznych (%)	42
Wykres 38.	Odsetek wskazań „przynajmniej raz” i „stale (regularnie)” w ramach oceny częstotliwości zaangażowania w działania na rzecz organizacji społecznych i pozarządowych w przekroju na status zawodowy (%)	43
Wykres 39.	Częstotliwość zaangażowania Małopolan w nieodpłatną działalność w ramach organizacji społecznych i pozarządowych w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)	43
Wykres 40.	Poziom zaufania Polaków w stosunku do innych ludzi (%)	45
Wykres 41.	Czy Małopolanie uważają, że w kontaktach międzyludzkich można ufać większości ludzi? (%)	46
Wykres 42.	Ocena stopnia zaufania w kontaktach międzyludzkich w przekroju na grupy wiekowe (%)	46
Wykres 43.	Ocena stopnia zaufania w kontaktach międzyludzkich w przekroju na wykształcenie (%)	47
Wykres 44.	Odsetek wskazań „tak, większości ludzi można ufać” w ramach oceny poziomu zaufania w kontaktach międzyludzkich względem płci i statusu zawodowego (%)	48
Wykres 45.	Ocena stopnia zaufania w kontaktach międzyludzkich w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)	48
Wykres 46.	Ocena stopnia zaufania w kontaktach międzyludzkich w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	49
Wykres 47.	Ocena stopnia zaufania w kontaktach międzyludzkich w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)	49
Wykres 48.	Opinie Małopolan na temat zaufania do innych ludzi w latach 2013, 2015 i 2019 (%)	51

Wykres 49.	Na które z wymienionych poniżej dziedzin powinny być kierowane pieniądze publiczne (środki samorządu województwa małopolskiego) w pierwszej kolejności	53
Wykres 50.	Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej priorytetowe dziedziny wsparcia ze środków publicznych w przekroju na wiek (%)	54
Wykres 51.	Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej priorytetowe dziedziny wsparcia ze środków publicznych w przekroju na wykształcenie (%)	55
Wykres 52.	Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej priorytetowe dziedziny wsparcia ze środków publicznych w przekroju na status zawodowy (%)	55
Wykres 53.	Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej priorytetowe dziedziny wsparcia ze środków publicznych w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	56
Wykres 54.	Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej priorytetowe dziedziny wsparcia ze środków publicznych w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%) . . .	56
Wykres 55.	Odsetek wskazań dla „rozwój nowych technologii i innowacji” w ramach oceny priorytetowych dziedzin wsparcia względem wykształcenia (%)	58
Wykres 56.	Odsetek wskazań dla „rozwój nowych technologii i innowacji” w ramach oceny priorytetowych dziedzin wsparcia względem wybranych charakterystyk społeczno-demograficznych (%)	59
Wykres 57.	Odsetek wskazań dla „ogólnodostępne tereny zielone” w ramach oceny priorytetowych dziedzin wsparcia w przekroju na obszar zamieszkania na terenie Małopolski (%)	61
Wykres 58.	Odsetek wskazań dla „ogólnodostępne tereny zielone” w ramach oceny priorytetowych dziedzin wsparcia w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	61
Wykres 59.	W jakie działania samorząd województwa małopolskiego powinien zaangażować się w znacznie większym stopniu niż dotychczas? (%)	62
Wykres 60.	Co Małopolanie sądzą o koncepcji przeniesienia siedziby Marszałka Województwa Małopolskiego i Wojewody Województwa Małopolskiego oraz podległych im instytucji z Krakowa do innych miast Małopolski (np. do Tarnowa i Nowego Sącza)? (%)	64
Wykres 61.	Odsetek wskazań „uważam, że to potrzebna inicjatywa” w ramach oceny koncepcji przeniesienia siedziby Marszałka i Wojewody Województwa Małopolskiego oraz podległych im instytucji z Krakowa do innych miast Małopolski względem wybranych charakterystyk społeczno-demograficznych (%)	65
Wykres 62.	Ocena koncepcji przeniesienia siedziby Marszałka i Wojewody Województwa Małopolskiego oraz podległych im instytucji z Krakowa do innych miast Małopolski w przekroju na status zawodowy (%)	66
Wykres 63.	Ocena koncepcji przeniesienia siedziby Marszałka i Wojewody Województwa Małopolskiego oraz podległych im instytucji z Krakowa do innych miast Małopolski w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)	67
Wykres 64.	Jakie skojarzenia związane z pojęciem „park krajobrazowy” przychodzą Małopolanom najczęściej na myśl? (%)	73
Wykres 65.	Czy Małopolanie potrafią poprawnie wskazać nazwę dowolnego parku krajobrazowego zlokalizowanego na terenie województwa małopolskiego? (%)	74
Wykres 66.	Jak często Małopolanie odwiedzają parki krajobrazowe zlokalizowane na terenie województwa małopolskiego? (%)	75
Wykres 67.	Odsetek wskazań „kilka razy w miesiącu” w ramach oceny częstotliwości odwiedzania małopolskich parków krajobrazowych względem wybranych charakterystyk społeczno-demograficznych (%)	76
Wykres 68.	Odsetek wskazań „kilka razy w miesiącu” i „co najmniej raz w roku” w ramach oceny częstotliwości odwiedzania małopolskich parków krajobrazowych w przekroju na status zawodowy (%)	76
Wykres 69.	Częstotliwość odwiedzania małopolskich parków krajobrazowych w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)	77

Wykres 70.	W jakim celu Małopolanie odwiedzają parki krajobrazowe zlokalizowane na terenie województwa małopolskiego? (%) (n = 2386)	79
Wykres 71.	Czynniki motywujące Małopolan do odwiedzania małopolskich parków krajobrazowych w przekroju na wiek (%)	80
Wykres 72.	Z jakich źródeł Małopolanie czerpią informację na temat parków krajobrazowych zlokalizowanych na terenie województwa małopolskiego? (%)	82
Wykres 73.	Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne źródła informacji o małopolskich parkach krajobrazowych w przekroju na grupy wiekowe (%)	82
Wykres 74.	Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne źródła informacji o małopolskich parkach krajobrazowych w przekroju na status zawodowy (%)	83
Wykres 75.	Odsetek Małopolan wskazujących trzy najbardziej popularne źródła informacji o małopolskich parkach krajobrazowych w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)	84
Wykres 76.	Odsetek wskazań dla „z wydarzeń organizowanych przez ZPKWM” w ramach oceny źródeł informacji o małopolskich parkach krajobrazowych względem wybranych charakterystyk społeczno-demograficznych (%)	84
Wykres 77.	Jak Małopolanie oceniają wpływ potencjalnych czynników związanych z istnieniem małopolskich parków krajobrazowych na jakość życia mieszkańców regionu? (%)	87
Wykres 78.	Ocena wpływu potencjalnych czynników związanych z istnieniem małopolskich parków krajobrazowych na jakość życia mieszkańców regionu w przekroju na grupy wiekowe (%)	88
Wykres 79.	Ocena wpływu potencjalnych czynników związanych z istnieniem małopolskich parków krajobrazowych na jakość życia mieszkańców regionu w przekroju na wykształcenie (%)	89
Wykres 80.	Ocena wpływu potencjalnych czynników związanych z istnieniem małopolskich parków krajobrazowych na jakość życia mieszkańców regionu w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	90
Wykres 81.	Ocena czynnika „zwiększenie liczby miejsc pracy w turystyce i usługach” związanego z istnieniem parków krajobrazowych w przekroju na status zawodowy (%)	90
Wykres 82.	Ocena czynnika „zwiększenie liczby miejsc pracy w turystyce i usługach” związanego z istnieniem parków krajobrazowych w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)	91
Wykres 83.	Ocena czynnika „objęcie pewnej części regionu dodatkowymi nakazami i zakazami” związanego z istnieniem parków krajobrazowych w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)	94
Wykres 84.	Jak Małopolanie oceniają aktualne działania związane z ochroną przyrody i krajobrazu w województwie małopolskim? (%)	96
Wykres 85.	Ocena aktualnych działań związanych z ochroną przyrody i krajobrazu w województwie małopolskim w przekroju na grupy wiekowe (%)	96
Wykres 86.	Ocena aktualnych działań związanych z ochroną przyrody i krajobrazu w województwie małopolskim w przekroju na wykształcenie (%)	97
Wykres 87.	Odsetek poparcia dla konieczności tworzenia na terenie Małopolski nowych parków krajobrazowych względem płci i statusu zawodowego (%)	98
Wykres 88.	Ocena aktualnych działań związanych z ochroną przyrody i krajobrazu w województwie małopolskim w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	98
Wykres 89.	Ocena aktualnych działań związanych z ochroną przyrody i krajobrazu w województwie małopolskim w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)	99
Wykres 90.	Czy w 2018 r. Polacy przeczytali jakąś książkę dla przyjemności? (%)	101
Wykres 91.	Czy w 2018 r. Polacy chodzili do kina? (%)	101
Wykres 92.	Czy Małopolanie uczestniczą w życiu kulturalnym? (%)	103
Wykres 93.	Ocena korzystania przez Małopolan z życia kulturalnego w przekroju na grupy wiekowe (%)	104
Wykres 94.	Ocena korzystania przez Małopolan z życia kulturalnego w przekroju na wykształcenie (%)	104

Wykres 95.	Odsetek wskazań „tak – w stopniu w pełni mnie satysfakcjonującym” w ramach oceny uczestnictwa w życiu kulturalnym względem statusu zawodowego i średniego miesięcznego dochodu netto (%)	105
Wykres 96.	Ocena korzystania przez Małopolan z życia kulturalnego w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	105
Wykres 97.	Uczestnictwo Małopolan w kulturze w latach 2013, 2015 i 2019 (%)	107
Wykres 98.	Jakie są główne formy uczestnictwa Małopolan w kulturze? (%) (n = 2388)	108
Wykres 99.	Główne formy uczestnictwa Małopolan w kulturze w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)	109
Wykres 100.	Co ma zazwyczaj decydujący wpływ na wybór przez Małopolan określonego rodzaju oferty kulturalnej? (%) (n = 2388)	111
Wykres 101.	Jakie są główne przyczyny całkowitej lub częściowej rezygnacji Małopolan z uczestnictwa w kulturze? (%) (n = 2043)	112
Wykres 102.	Główne powody, dla których Małopolanie rezygnują całkowicie lub częściowo z uczestnictwa w kulturze w latach 2013, 2015 i 2019 (%)	113
Wykres 103.	Jak często Małopolanie korzystają z oferty kultury/uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych? (%) (n = 2388)	114
Wykres 104.	Częstotliwość korzystania przez Małopolan z oferty kulturalnej w przekroju na wykształcenie (%)	114
Wykres 105.	Częstotliwość korzystania przez Małopolan z oferty kulturalnej w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)	115
Wykres 106.	Częstotliwość korzystania przez Małopolan z oferty kulturalnej w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	116
Wykres 107.	Jak Małopolanie oceniają ofertę kulturalną dostępną w ich miejscu zamieszkania/powiecie? (%)	118
Wykres 108.	Ocena oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie w przekroju na grupy wiekowe (%)	118
Wykres 109.	Ocena oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie w przekroju na wykształcenie (%)	119
Wykres 110.	Ocena oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie względem płci i statusu zawodowego (%)	119
Wykres 111.	Ocena oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)	120
Wykres 112.	Ocena oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	120
Wykres 113.	Ocena oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)	121
Wykres 114.	Zmiany w ocenie oferty kulturalnej dostępnej w miejscu zamieszkania/powiecie w latach 2014 i 2019 (%)	123
Wykres 115.	Gdzie Małopolanie najczęściej korzystają z oferty kulturalnej/uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych? (%)	123
Wykres 116.	Gdzie Małopolanie najczęściej korzystają z oferty kulturalnej dostępnej poza granicami województwa małopolskiego? (%) (n = 41)	124
Wykres 117.	Miejsce korzystania z oferty kulturalnej/uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych w przekroju na średni miesięczny dochód netto (%)	125
Wykres 118.	Miejsce korzystania z oferty kulturalnej/uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	125
Wykres 119.	Jakie są główne powody korzystania przez Małopolan z oferty kulturalnej poza ich miejscem zamieszkania/powiatem? (%) (n = 710)	127
Wykres 120.	Główne powody korzystania przez Małopolan z oferty kulturalnej poza ich miejscem zamieszkania/powiatem w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	128

Wykres 121.	Ocena zmian zachodzących w działalności kulturalnej instytucji i organizacji kulturalnych w miejscu zamieszkania/powiecie badanych Małopolan (%)	128
Wykres 122.	Ocena zmian zachodzących w działalności kulturalnej instytucji i organizacji prowadzących działalność kulturalną w przekroju na grupy wiekowe (%)	129
Wykres 123.	Ocena zmian zachodzących w działalności kulturalnej instytucji i organizacji prowadzących działalność kulturalną w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (%)	130
Wykres 124.	Ocena zmian zachodzących w działalności kulturalnej instytucji i organizacji prowadzących działalność kulturalną w przekroju na okres zamieszkania na terenie Małopolski (%)	131
Wykres 125.	Ocena czynnika „poprawa dostępności do oferty kulturalnej” w przekroju na wykształcenie (%)	131
Wykres 126.	Ocena czynnika „wykorzystanie technologii informatycznych” w przekroju na wykształcenie (%)	133

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Zrównoważonego Rozwoju
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

www.obserwatorium.malopolska.pl